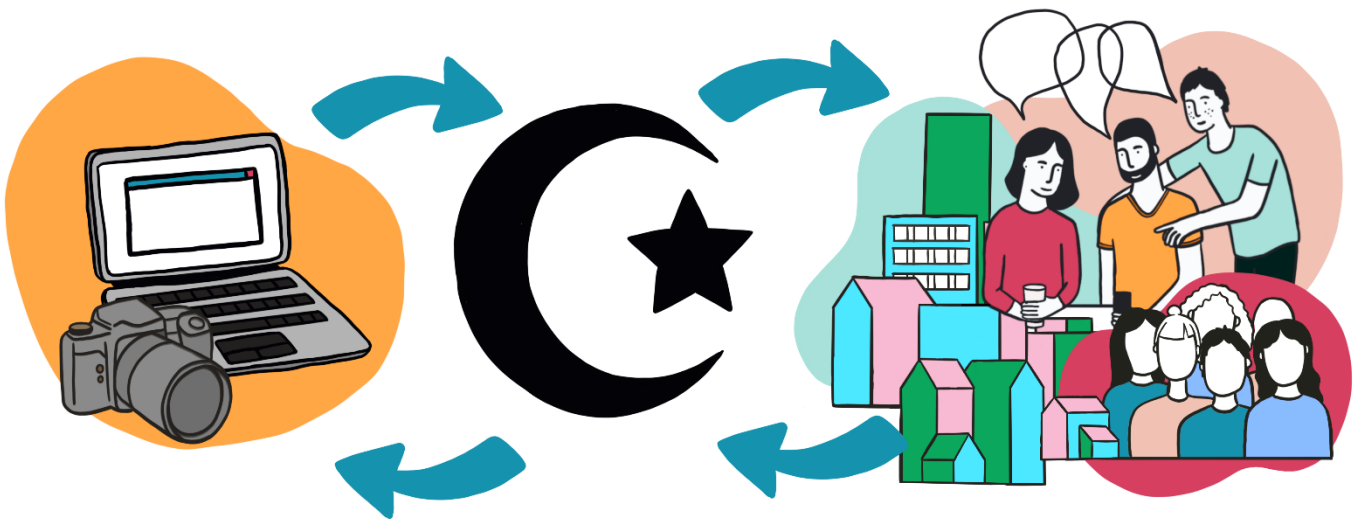

Mediatisering, mangfold og megling

Fremstillinger av islam i etablerte og alternative medier

En studie av *VG* og *Resett*

RELV350, Vår 2020

Sebastian Tjelle Jarmer

Mastergrad i religionsvitenskap

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Veiledet av professor Marie von der Lippe

Abstract

In the last few decades, a lot of attention has been given to the ways that Islam is represented in the established media. More recently, scholars have also paid attention to the growing presence and influence of so-called alternative media. In Europe in general, and Norway in particular, different media outlets with an anti-elitist, anti-immigration and anti-Islamic discourse has gained prominence. This thesis aims to explore the representations of Islam in both established and alternative media simultaneously. The study explores the ways in which Islam is represented in Norway's biggest online newspaper, *vg.no*, as well as the media outlet *resett.no*. Through the combination of quantitative and qualitative content analysis, the study aims to show how stereotypes and critique of Islam can be (re)produced in media discourse, but also how such discourses are contested, spoken against and negotiated. The study analyses a total of 153 articles published in the time span between September 2017–April 2019, and thus gives a general overview of contemporary media representations of Islam. The thesis draws on mediatization theory to explore how media logics to a growing extent have an influence on the ways that religion is represented in the media. The analysis shows that most of the representations of Islam in both *VG* and *Resett* revolve around critical sentiments, conflict and violence. However, the thesis also displays that the media landscape is changing; a sizeable number of both Muslims and non-Muslims contest stereotypical representations, and are vocal about Muslims' challenges in the Norwegian society.

Forord

Denne masteroppgaven hadde ikke vært mulig uten hjelp fra en rekke svært behjelpelige og støttende personer. En stor takk rettes til:

Min veileder, Marie von der Lippe, for ypperlig veiledning, korrekturlesing og hyggelige samtaler.

Alle studentene og professorene ved religionsvitenskap på UiB for gode innspill både på og utenom symposium. En spesiell takk rettes til Ingvild Gilhus for gode råd om religionsbegrepet.

Sindre Bangstad, Vemund Aarbakke og Jan-Kåre Breivik, for litteratur og litteraturtips.

Kristoffer Holt, for tillatelse til å bruke «anti-systemhetmatrisen».

Johanne og Anne Lise, for korrekturlesing.

Tomas, Victoria, Barbro og Theresa – for de mange fine timene på lesesalen.

Og sist men ikke minst, takk til min nærmeste familie og samboer, Jenny.

Sebastian Tjelle Jarmer

Bergen, mai 2020.

Innholdsfortegnelse

Abstract	iii
Forord	iv
Figuroversikt	viii
Tabelloversikt.....	ix
Kapittel 1: Et mangfold av stemmer.....	1
1.1 Problemstilling og tema	2
1.2 Språk og subjektivitet.....	5
1.2.1 «Islam»	5
1.2.2 Muslimfiendtlighet og islamkritikk.....	6
1.2.3 Forskerens rolle	7
1.3 Nasjonale og globale tendenser	7
1.3.1 Relevante diskurser	7
1.3.2 Islam i Norge, og islam og Norge	8
1.3.3 Et populistisk «vi» i møte med et muslimsk «dem»	9
1.4 Skepsis til islam og sekularisering	11
1.5 Masterprosjektets struktur	14
Kapittel 2: Tidligere forskning og perspektiver	15
2.1 Media og pressen: utvikling og struktur.....	15
2.2 Islam i media	16
2.2.1 Konflikt, kritikk og identitet.....	16
2.2.2 Polarisering.....	17
2.2.3 Et knippe muslimske stemmer	17
2.2.4 Ekstraordinær islam.....	18
2.3 Konsekvens og påvirkning	18
2.4 Muslimske stemmer og megling	19
2.5 Sammenfatning.....	21

Kapittel 3: Etablerte eller alternative medier?.....	22
3.1 VG.....	22
3.2 <i>Resett</i>	23
3.3 Etablerte og alternative medier	24
3.3.1 Polariserende alternative medier	25
3.4 Alternative medier i utvikling	26
3.5 Sammenfatning.....	27
Kapittel 4: Metodologi og mediatisering	28
4.1 Utvalg og metoder.....	28
4.2 Mediatisering på kryss og tvers.....	28
4.2.1 Kjennetegn og mediedynamikker.....	29
4.2.2 Mediatisering av religion	30
4.2.3 Mellomteori og substantiv teori	31
4.3 Type, teori og kode.....	31
4.3.1 Radikal islamist-typen.....	32
4.3.2 Humanistisk interesse-typen	34
4.3.3 Islamkritikk-typen og Problematisering-typen.....	34
4.4 Kvantitativ innholdsanalyse	35
4.4.1 Potensielle fallgruver.....	38
4.5 Kvalitativ innholdsanalyse	38
4.5.1 To eksempler	40
4.5.2 Potensielle fallgruver.....	42
4.6 Etske vurderinger	42
Kapittel 5: Kvantitative tendenser og dynamikker.....	44
5.1 Islam i redaksjonene.....	44
5.2 Radikal islamist-typen: Fra IS-kvinner til kulturkrig.....	45
5.2.1 RIT i VG: Islamsk Stat og massedrap	45

5.2.2 RIT i <i>Resett</i> : Hellige skrifter og kultur.....	51
5.3 Islamkritikk-typen: overlapp og ontologi.....	58
5.3.1 IKT i <i>VG</i> : Strategisk mediering.....	58
5.3.2 Kritiske lederartikler	60
5.3.3 IKT i <i>Resett</i> : Kristendom, globalister og etablerte medier.....	62
5.4 Humanistisk interesse-typen: Individuelle historier.....	65
5.4.1 HIT i <i>VG</i> : Offer og helterollen	66
5.4.2 HIT i <i>Resett</i> : Humanistisk interesse med slagside	68
5.5 Problematisering-typen og motmæle	70
5.5.1 PT i <i>VG</i> : Religiøs diskurs og omstridte narrativer om islam	71
5.5.2 PT i <i>Resett</i> : Alle muslimer er ikke problematiske, men.....	74
5.6 Oppsummering	75
Kapittel 6: Tre fremstillinger av islam	77
6.1 Muslimer og monstre: (re)produksjon av stereotyper	79
6.1.1 Stereotypisering og kritikk i lys av islamske autoriteter	79
6.1.2 Islam og (nasjonal) identitetskonstruksjon.....	81
6.1.3 Den «indre» fienden	82
6.2 Problematisering og konfrontasjon av stereotyper	83
6.2.1 Islam, demokrati, religionsfrihet og ytringsfrihet	84
6.2.2 Diskusjon gjennom differensiering	87
6.2.3 Oppklaring gjennom negativ identifikasjon.....	89
6.3 Stereotyp og satire: forsterking eller latterliggjøring?	90
6.3.1 Eurabia-teorier som satire	91
6.3.2 Fødselstall, innvandring og demokrati	92
6.3.3 FrP og resten.....	93
6.3.4 «Sosharia!».....	94
6.3.5 Det intellektuelle mørkenettet	94

6.3.6 Satire eller bifall?	95
6.4 Oppsummering	96
Kapittel 7: Drøfting og konklusjon	97
7.1 VG: En mediedebatt i utvikling?	98
7.2 <i>Resett</i> : En dobbel fremstilling av islam.....	101
7.3 Sammenfatning.....	102
7.4 Kritisk og stereotypisk mediedebatt?	103
7.5 VG: IS og ekstraordinær islam	103
7.6 <i>Resett</i> : Islamsk trussel og åpen diskurs	105
7.7 Sammenfatning.....	108
7.8 Veien videre	109
7.9 Konklusjon	110
Litteraturliste	111
Vedlegg 1: Utvalg til masterstudien og kasusstudien	150
Vedlegg 2: Kodeskjema og beskrivelse av koder	164
Vedlegg 3: Oversikt over artiklene fra kapittel 6	166

Figuroversikt

Figur 1: Oversikt over forskjellige akser i debatten om islam.	4
Figur 2: Oversikt over relasjonell og ideologisk relasjon (Holt, 2018, s. 53).....	25
Figur 3: Dekningen av islam i VG og <i>Resett</i> , september 2017–april 2019.	44
Figur 4: RIT i VG.....	45
Figur 5: RIT i <i>Resett</i>	51
Figur 6: Forholdet mellom typer.	58
Figur 7: IKT i VG.....	59
Figur 8: IKT i <i>Resett</i>	62
Figur 9: HIT i VG.....	66
Figur 10: HIT i <i>Resett</i>	68
Figur 11: PT i VG.....	71

Figur 12: PT i Resett.	74
Figur 13: Utvalg av artikler i forhold til typologi.	77
Figur 14: HIT og PT i redaksjonene.....	97
Figur 15: RIT og IKT i redaksjonene.....	103

Tabelloversikt

Tabell 1: Oppklaring gjennom negativ identifikasjon.....	40
Tabell 2: Stereotypisering og kritikk i lys av islamske autoriteter.....	42
Tabell 3: RIT i VG.	45
Tabell 4: RIT i Resett.	51

Kapittel 1: Et mangfold av stemmer

«Vi beklager til kronprinsen at dette skjedde» (NRK, 2019).

Dette var en av de mange overskriftene som preget det norske nyhetsbildet i kjølvannet av kronprins Håkons besøk til «Al-Noor Islamic Centre» i Bærum i 2019. Flere pressekanaler publiserte ivrig bilder av kronprinsens utstrakte hånd som var rettet mot den muslimske kvinnen Zeliha Acar. Kvinnen avsto håndtrykket, og valgte heller å hilse ved å legge hånden på hjertet. Hendelsen resulterte i en voldsom mediedebatt, sentrert rundt diskusjoner om religionsfrihet og såkalte «norske verdier». Kjernen i diskusjonen var forankret i spørsmålet: Skal «liberale verdier» trumfe retten til å praktisere egen religion – eller omvendt?

Debatten lot mange forskjellige aktører komme til ordet. Ansvarlig redaktør i avisen *Dagen* mente blant annet at «[...] det er respektløst når kronprins Haakon blir stående med hånden ut i løse luften fordi en kvinne nekter å håndhilse på ham fordi han er mann» (NRK, 2019). FrP-politiker Siv Jensen skrev i en kronikk på nettstedet *vg.no* at håndhilsesituasjonen eksemplifiserer snikislamisering: «Godtar vi at personer nekter å håndhilse på det motsatte kjønn, godtar vi religiøse særkrav. Det er snikislamisering» (Jensen, 2019). Jensens partikollega, Per Sandberg, uttalte på sin side i et intervju med *TV2* at debatten ikke dreide seg om snikislamisering: «Jeg har googlet litt, og det er tusen måter å hilse på. Jeg tror vi har et demokratisk problem hvis vi ikke aksepterer ulike måter å hilse på» (Gangnes og Wiik, 2019). Venstrepolitiker Abid Raja, selv muslim, presenterte saken på denne måten i et leserinnlegg i *Aftenposten*: «[...] en muslimsk kvinne, Zeliha Acar, som på grunn av sin tro ikke håndhilste på kronprinsen. Hun tok i stedet hendene til hjertet, for henne et symbol på kjærlighet, respekt og fred» (Raja, 2019). I en artikkel publisert av *NRK* uttalte Zeliha Acar selv: «Jeg må forholde meg til det jeg føler er rett. Dette er en verdi jeg har hatt lenge, om jeg hadde håndhilst på kronprinsen der, så hadde jeg gitt fra meg en av verdiene jeg holder fast i» (NRK, 2019).

Debatten over eksemplifiserer et nytt mangfold av stemmer som finnes i mediedebatter sentrert rundt islam i norske medier. Dette mangfoldet gjenspeiler ikke bare spennet av aktører, men også spennet av meninger som ble presentert i den aktuelle debatten. Saken er interessant fordi den reflekterer nye tendenser knyttet til religion i skandinaviske medier: Religionsdebatten er blitt mer diversifisert (Stokke, 2012; Døving og Kraft, 2013, s. 14; Lövheim og Lied, 2018, s. 68). Nye minoritetsstemmer er nå med på å veilede mediadiskursen, og minoriteter har gått fra å bli snakket om til å bli snakket med (Stokke,

2012). Håndhilsedebatten viser også at religion generelt og islam spesielt engasjerer og skaper debatt (Døving, 2013a, s. 126–127; Lövheim og Lied, 2018, s. 68). Dette blant annet fordi media fokuserer på skjæringspunktet mellom det som blir oppfattet som dominante synspunkt og sentrale verdier i det norske samfunnet (for eksempel LGBTQ+ aksept, kvinneverettigheter eller å håndhils på det motsatte kjønn) og gnisninger imot religiøse tradisjoner (Døving, 2013a, s. 127; Lövheim og Lied, 2018, s. 68). Selv om det også finnes slike gnisninger mellom norsk-dominante verdier og andre minoritetsreligioner i Norge, er det spesielt islam som står i fokus i norske mediedebatter (Døving, 2013a, s. 127). Siden fokuset i media ofte er sentrert rundt såkalte gnisninger, mener flere at mediaportrettering av islam og muslimer er ensidig og negativ (Said, 1997; Abrahamian, 2003; Morey og Yaqin, 2011; Amari, 2012; Alghamdi, 2015; Thomas og Selimonic 2015; Hansen, 2017; Hansen og Herbert, 2018; Lundby, 2018a; Toft, 2018, 2019; Lawrie, 2019a, 2019b). Likevel eksemplifiserer håndhilsedebatten over at nyhetsbildet ikke alltid er like monolittisk.

Før var religiøse institusjoner og familie de mest sentrale aktørene når det gjaldt informasjon om religion. For både religiøse, og en voksende gruppe med ateister og ikke-religiøse har denne rollen blitt overført til media og skolen, som kan være de største og eneste kildene til informasjon om islam (Døving, 2013a, s. 124–125; Toft, 2019, s. 1–2). Dette kan være spesielt gjeldende i en norsk kontekst, der en majoritet av befolkningen ikke møter på muslimer på en daglig basis (Toft, 2019, s. 1–2). Media har fått en nyvunnen makt i det moderne og post-industrielle Norge gjennom økende differensiering (Hjarvard, 2008, 2016; Lundby, 2018a; Toft, 2019). Det betyr at andre institusjoner, inkludert religion, i større grad har innordnet seg medienes premisser. For å kommunisere med andre institusjoner, og for å appellere til samfunnet som helhet, må kommunikasjon ofte gå gjennom media (Hjarvard, 2008, s. 3–4). Religiøse symboler, tro og handlingsrom blir derfor påvirket (Hjarvard, 2016, s. 8). Disse prosessene kalles mediatisering, og danner rammen for denne masteroppgaven.

1.1 Problemstilling og tema

Det overordnede formålet i denne masteroppgaven er å se nærmere på forskjellige fremstillinger av islam på det «etablerte» nettstedet *vg.no*, og det såkalte «alternative» nettstedet *resett.no*. Kapittel 3 vil gi en mer omfattende beskrivelse av disse begrepene, men for nå forstå etablerte medier som dominante institusjoner, basert på faktabasert journalistikk og profesjonelle normer. Alternative medier posisjonerer seg selv som selvkorrigerende i forhold til diskursen fra det som oppfattes som etablerte medier (Holt mfl., 2019, s. 862–863;

Frischlich mfl., 2020, s. 151–152). Denne definisjonen gir et interessant sammenligningsgrunnlag, i og med at forskjeller i fremstillinger av islam kan forventes.

Den overordnede problemstillingen for dette prosjektet er derfor:

Hvordan fremstilles islam i etablerte og alternative medier?

Fremstilling referer til hvordan språk brukes til å produsere og forhandle mening gjennom en felles forståelse av symboler (Hall, 2013a, s. 1). Det vil si at ideer, følelser og tanker om verden materialiseres, gis mening og overføres mellom personer (Hall, 2013a, s. 1–2). Et viktig premiss for denne masteroppgaven er at fremstillinger er plassert i og bidrar til konstitueringen av meningssystemer. En fremstilling er altså ikke bare et forsøk på å beskrive verden men bidrar også til å forme den (Ameli mfl., 2007, s. 10–11). Fremstillinger har innvirkning på både kognitive og symbolske grenser, og påvirker forestillinger om «hvem som hører til» og hvem som ikke gjør det (Enjolras, 2017, s. 304; Lundby og Repstad, 2018, s. 25–26).

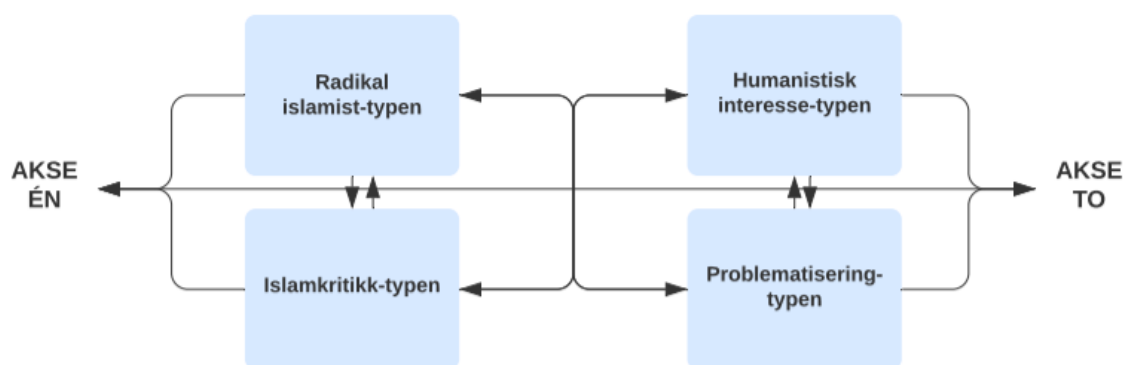
Kort sagt vil jeg i denne masteroppgaven undersøke hvorvidt mediatiseringsprosesser ligger til grunn for en mangfoldig debatt. Dette betyr at oppgaven både vil diskutere hvordan konflikter om islam og muslimer håndteres og forhandles i mediene, men også hvordan kritikk, konflikt og stereotypisering kan eskaleres i media (Lundby, 2018b, s. 299).

Problemstillingen vil operasjonaliseres i følgende to forskningsspørsmål:

Forskningsspørsmål 1: Hvordan motarbeides og problematiseres kritiske/stereotype fremstillinger av islam i *VG* og *Resett*?

Forskningsspørsmål 2: Preges mediedekning om islam av kritiske/stereotype og ensidige fremstillinger i *VG* og *Resett*?

For å besvare disse spørsmålene tar dette masterprosjektet utgangspunkt i 153 tilfeldig utvalgte artikler fra nettstedene *vg.no* og *resett.no*, i tidsperioden september 2017 til april 2019. Forskningsspørsmålene vil bli belyst ved hjelp av både kvantitativ og kvalitativ innholdsanalyse. Den kvantitative delen struktureres ut ifra en typologi, som deles inn i fire abduktivt fremstilte typer (se figur 1). Typene dekker ikke alle aspektene av mediedebatten, men vil fungere som et analytisk utgangspunkt for å utforske bredden i materialet.

Figur 1: Oversikt over forskjellige akser i debatten om islam.

Den ene typen, kalt *Radikal islamist-typen* (RIT) fokuserer på stereotype fremstillinger av islam og muslimer. I artikler med RIT-vinkling blir muslimer og islam ofte omtalt på gruppenivå, og blir sett på som voldelige, patriarkalske og terroriserende. Slike fremstillinger er potensielt med på å forsterke stereotyper (Toft, 2018, s. 269–270). Stereotyper referer her til fremstillinger som reduserer virkeligheten til et knippe essensielle og forenklede egenskaper (Hall, 2013b, s. 237, 247). I den andre typen, kalt *Humanistisk interesse-typen* (HIT) fokuseres det ofte på individuelle historier. Ved å gi konkrete innblikk i levd virkelighet, kan slike fremstillinger skape mangfold i mediedebatten (Cho og Gower, 2006, s. 420–422; Lövheim og Jensdotter, 2018, s. 140). Analysen vil også ta utgangspunkt i *Islamkritikk-typen* (IKT) og *Problematisering-typen* (PT). I IKT blir kritiske meninger om islam trukket frem. I PT problematiseres kritikk og stereotyper om islam. PT innebærer også artikler som tar til motmæle mot fordommer om islam, og artikler som retter fokuset mot muslimers problemer.

På grunn av mediedebattens dynamiske natur kan typene til tider overlappe (se figur 1). Overlapp er spesielt synlig mellom HIT/PT og RIT/IKT. Disse fire typene kan derfor sies å representere forskjellige akser av debatten om islam. RIT og IKT representerer akse én i debatten, mens HIT og PT representerer akse to (se figur 1). Gjennom kvantitativ innholdsanalyse vil både nyanser og mangfold innenfor typene bli skissert. Frekvensen av typene vil illustreres gjennom grafer og figurer. Typene gir en analytisk innfallsvinkel til å svare på forskningsspørsmålene.

Som samfunnsviteren Sigurd Grønmo presiserer, er det fordelaktig å bruke flere metoder i analyser av avanserte og komplekse samfunnsforhold (2016, s. 67–68). Den kvantitative analysen vil derfor suppleres med dypdykk i tre utvalgte artikler, som vil analyseres ved hjelp

av kvalitativ innholdsanalyse. Formålet med den kvalitative analysen er å gi et mer sammensatt bilde av materialet. Analysen vil tydeliggjøre tendenser skissert i den kvantitative analysen, og besvare forskningsspørsmålene ved å illustrere hvordan forskjellige fremstillinger av islam fremstår helt konkret. Den kvalitative analysen avgrenses videre ved å se nærmere på hvordan fremstillinger av islam påvirker forestillinger om inn- og utgrupper. Analysen utforsker dermed på hvilke måter en stereotyp og kritisk diskurs, samt problematiseringen av denne diskursen, relateres til forestillinger om «hvem som hører til» og hvem som ikke gjør det (Enjolras, 2017, s. 304; Lundby og Repstad, 2018, s. 25–26). Metodetrianguleringen av kvantitative og kvalitative analyser kombinerer generell og konkret kunnskap for en mangesidig analyse.

1.2 Språk og subjektivitet

1.2.1 «Islam»

Når «islam» er diskutert i denne oppgaven referer begrepet ikke til en monistisk, essensialistisk eller deterministisk definisjon av islam. For å unngå essensialisering, har flere teoretikere foreslått at vi må snakke om *islamer* i flertall for å fokusere på de forskjellige versjonene av islam i spesifikke lokale kontekster (Manger, 1999, s. 17; Panjwani, 2013, s. 6). Som Leif Manger har pekt på finnes det «like mange islamer som situasjoner som opprettholder dem» (1999, s. 17). Men i moderne kontekster blir det stadig vanskeligere å gjøre skillelinjer på kategorier som «det lokale», «nasjonale» og «globale» (Jacobsen, 2011, s. 25–32). Den norske sosialantropologen Christine Jacobsen poengterer at å snakke om islam i flertall kan være problematisk, da en mangfoldiggjøring av kategorier potensielt fører til nye essensialiseringer av visse grupperinger (2011, s. 35–40). Hvor grensene skal gå er også et annet spørsmål – er det nok å spesifisere om det er snakk om europeisk islam, norsk islam, vest-norsk islam eller lesbisk-norsk islam? (Jacobsen, 2011, s. 35–38). Andre teoretikere har pekt på at islam må defineres ut ifra hva muslimer selv definerer som islam (Gilsenan, 1982; Manger, 1999, s. 17). Talal Asad mener dette synspunktet kan problematiseres fordi muslimer også definerer hvilke tolkninger av islam som ikke er autentiske (2009, s. 3).

I studiet av mediatisert religion blir derimot dette ikke ansett som et problem – at kategorier blir omdiskutert er en naturlig del av mediedebatten (Lundby, 2018a). Slik kan Asads innvending heller brukes som et argument *for* å anvende Manger og Gilsenans definisjon. Jeg vil argumentere for at heller ikke disse forskerne går langt nok; i en studie av mediatisert

islam må alles perspektiver tas i betraktning. Slik kan kategorien «islam» bli analysert som en kategori i stadig endring og forhandling.

1.2.2 Muslimfiendtlighet og islamkritikk

I denne masteroppgaven referer islamkritikk til negative karakteriseringer av islam i vid forstand. Videre skiller jeg mellom islamkritikk og *muslimfiendtlighet*, som referer til hvordan personer forbundet med islam, eller de som oppfattes som muslimer tillegges «iboende negative egenskaper kun i kraft av å være muslimer» (Hoffman og Moe, 2017, s. 25).

Muslimfiendtlighet har røtter i koloniale fremstillinger og negative persepsjoner fra forskjellige historiske perioder, der islam og muslimer utgjorde en sentral fiende for «Vesten» (Said, 1978, s. 59–60, 74; Hoffman og Moe, 2017, s. 24–25). Å skille mellom islam og muslimer i diskusjonen av muslimfiendtlighet ville derfor vært epistemologisk uklart; Anti-islamske-diskurser og anti-muslimske-diskurser har en tendens til å sno seg om hverandre (Bangstad, 2020b). Muslimfiendtlighet henger tett sammen med tanker om «hva islam er» (Hoffman og Moe, 2017, s. 25; Bangstad, 2020b). Muslimfiendtlighet forstås derfor i denne oppgaven som repeterende og generaliserende fremstillinger av islam og muslimer som:

- Villige til å ta over Europa og etablere et globalt kalifat.
- Inkompatible med europeiske verdier og demokrati.
- En voldelig trussel.
- En politisk doktrine kontrollert av en hatefull gud.
- Inhumane og mindreverdige.
- Patriarkalske og kvinnediskriminerende.

(Said, 1978; Gardell, 2011, s. 17; Døving, 2013b, s. 167–171; Hoffman og Moe, 2017, s. 24–25).

Skillelinjene mellom muslimfiendtlighet og islamkritikk er ofte tydelige. Det er følgelig forskjell på å utrykke bekymring rundt terror utført av IS, og sette likhetstegn mellom terrorisme og islam som helhet. Andre ganger er differensiering mer komplisert og utydelig.¹ Det vil med andre ord alltid finnes gråsoner mellom «legitim» islamkritikk og muslimfiendtlighet (Døving, 2013b, s. 167). Som nyere forskning har vist er også grensene for kritikk og fiendtlighet flytende – og varierer ut ifra historisk kontekst (Morey, 2019, s. 4; Hoffman og Moe, 2020, s. 9–10; Wodak, 2020, s. 238–239). Det vil likevel være hensiktsmessig å skille mellom islamkritikk i vid forstand, og spesifikke strukturelle og generaliserende fremstillinger i begrenset forstand.

---

¹ Et faktum som flere kritikere av islam kritiserer (se Bangstad, 2020b).

1.2.3 Forskerens rolle

Når en snakker om islam og om muslimer må forskeren passe på hvilke historiske diskurser som blir (re)produsert i diskusjon og analyse (Chaudhry, 2019; 5–44; Siddiqui, 2020, s. 157–160). Farid Panjwani har pekt på at academia tenderer mot en privilegering av diskurser som går imot stereotype konstruksjoner av minoriteter, tiltak som ofte er gjort med gode hensikter (2013, s. 7). Om dette blir et normativt ideal kan den kritiske brodden som ligger til grunn i academia kompromitteres, en prosess som potensielt gjør skillet mellom en talsperson for islam og en islamforsker mer uklart (Panjwani, 2013, s. 7–10; Siddiqui, 2020).

Tidligere forskning om islam i media har understreket at det er et relasjonelt forhold mellom mediedekningen om islam og faktiske forhold (Døving, 2013a, s. 127). Det er derfor viktig i studier som denne å anerkjenne at terror utført i islams navn og kjønnssegregerende kulturelle praksiser påvirker mediebildet (Morey og Yaqin, 2011, s. 13; Døving, 2013a, s. 126–127; Morey, 2019, s. 1–2). Det er et annet spørsmål hvorvidt mediene forsterker, forvrenger og blåser opp gjentatte forestillinger om islam og muslimer.

I forskning på minoritetsgrupper er det viktig å ta hensyn til alle aktørene inkludert. Dette innebærer å balansere tale for, om, til, og med de forskningen omfatter (Gullestad, 2002, s. 279; Andersson mfl., 2012, s. 33). Forskeren må holde tungen bent i munnen slik at forskningen ikke blir styrt ut fra eksterne faktorer, som ideologiske biaser eller gruppetilhørighet (Panjwani, 2013, s. 7–10; Grønmo, 2016, s. 33–35). Forskeren påvirker forskningsobjektet gjennom fremstilling, taler for forskningsobjektet mer eller mindre eksplisitt gjennom ideologisk og tematisk innramming, og er potensielt i dialog med forskningsobjektet gjennom forskjellige diskursive grep. Dette kan være problematisk om diskusjonen blir tilnærmet på en usystematisk og ukritisk måte, uten historisk og lokal kontekstualisering (Panjwani, 2013, s. 3–4). På grunn av oppgavens omfang er likevel ikke alle kontekstuelle faktorer tatt i betraktning. Økonomiske faktorer, maktrelasjoner og kjønnsperspektiver er eksempel på aspekter som kunne blitt utforsket i mer detalj.

1.3 Nasjonale og globale tendenser

1.3.1 Relevante diskurser

Diskurser om minoriteter har i det siste gått fra å handle om farge og rase til etnisitet og religion (Peach, 2006, s. 253; Grillo, 2010, s. 57–61). Den norske religionsviteren Cora Alexa Døving mener også at islam har stått i sentrum siden 90-tallet i minoritetsdebatter (2013a, s. 123). Denne oppmerksomheten kan skyldes et diskursivt skifte etter den kalde krigen, der

islam og muslimer portretteres som den nye fienden til Vesten (NOU, 2003–2004, s. 182; Esposito, 2019, s. xv). Fiendebildet ble aktualisert av statsviteren Samuel Huntington, som mente at den største konflikten etter den kalde krigen ville materialiseres i en «sivilisasjonskrig» mellom islam og Vesten (Huntington, 1993, 1996). Etter begivenheter som Rushdie-affæren, 7/7 og 9/11 ble Huntingtons tese akseptert som en allmenn topos, og bildet av islam som fienden ble sementert i Vesten (Abrahamian, 2003, s. 229–230; Alghamdi, 2015, s. 203; Døving, 2020a, s. 82).

Fiendebilde blir også konstruert fra orientalistiske diskurser, som portretterer islam som voldelig, religionsentrisk, anti-moderne og mindreverdige i forhold til Vesten (Said, 1978). Ifølge feministiske tolkninger av orientalismen blir også synet på islam kjønnnet: Menn blir fremstilt som undertrykkere, farlige og kriminelle, mens kvinner blir sett på som undertrykte og passive ofre (Gullestad, 2002, s. 31–35; Jacobsen, 2011, s. 172).

1.3.2 Islam i Norge, og islam og Norge

Det er ingen offisielle tall over antall muslimer i Norge, men SSB estimerte i 2017 at mellom 2.8 % (148.000) og 4.8 % (250.000) av den norske befolkningen var muslimer.² Andre kilder peker på et høyere tall (300.000 i 2018), derav 85 % sunnimuslimer og 15 % sjia (Vogt, 2018, s. 164).

De første muslimene som kom til Norge var mest sannsynlig pakistanske Amhadiyya misjonærer.³ Ifølge Amhadiyya-kilder, var det omtrent 1.500 Amhadiyya i Oslo i 2010 (Bangstad, 2014a, s. 42). En større tilstrømming muslimer ankom på slutten av 1960-tallet, og bestod for det meste av mannlige arbeidsinnvandrere fra Pakistan, Marokko og Tyrkia (Jacobsen, 2011, s. 15; Bangstad, 2014a; s. 42–43). Innvandring fra 60–70-tallet skjedde med bakgrunn i Norges voksende økonomi og fordelaktige forhold, som blant annet var forankret i en utvikling av velferdsstaten, kvinnelig deltakelse i arbeidslivet og funn av olje i Nordsjøen (Halvorsen og Stjernø, 2008; Bangstad, 2014a; s. 42–43).

I 1975 ble arbeidsinnvandring forbudt. Frem til Schengen-avtalen i 2002, gjorde dette at nye muslimer kom i form av familiegjenforeninger og innvandringsbølger fra Bosnia, Kosovo, Iran, Irak, Somalia og Afghanistan (Jacobsen, 2011, s. 16; Bangstad, 2014a, s. 4). Det kom

---

² Statistikken er estimert ut ifra medlemskap i trossamfunn, innvandringsstatistikk, tall fra Levekårsundersøkelsen blant personer med innvandringsbakgrunn og norskfødte med foreldre fra muslimske land (SSB, 2017). Slike estimat er ikke sikre, da de ikke kan bekrefte hvorvidt innvandrerne identifiserer seg selv som muslimer, eller akkurat hva som ligger i muslimbetegnelsen.

³ Amhadiyya-muslimer blir ikke akseptert av det muslimske flertallet. Hovedargumentet mot Amhadiyya-gruppen, er at det er en ny versjon av islam (grunnlagt 1889), og at grunnleggeren har fått profetstatus (Vogt, 2018, s. 294).

likevel en jevn strøm av flykninger gjennom hele 90-tallet, blant annet fra Bosnia, Albania og Irak (Vogt, 2005, s. 143). Muslimpopulasjonen i Norge er med andre ord en heterogen gruppe, sammensatt av forskjellige religiøse tradisjoner, etniske bakgrunner og varierende grad av religiøsitet (Døving, 2020b, s. 257).

Konflikter og kontroverser har oppstått i møte mellom nye kulturer og demografier i det norske samfunnet (Lundby og Repstad, 2018, s. 14). Konfliktene senteres ofte rundt spørsmål om innvandring og integrering. Innvandrere opplever dermed et stort press rundt integrering, og en majoritet mener at innvandrere selv har ansvaret for å integrere seg (IMDi, 2010b, s. 5; Aarbakke, 2019, s. 644–648). Muslimer blir i integreringssammenheng ofte satt i en paradoksal posisjon, fordi integrering blir sett på som umulig nettopp på grunn av islam (Liebmann, 2018, s. 198).

1.3.3 Et populistisk «vi» i møte med et muslimsk «dem»

Samtidige diskusjoner om muslimsk innvandring har blitt diskursivt sammenflettet med splidaktige tema. Flyktningkrisen i Middelhavet i 2015 og oppblussingen av den Islamske Stat i 2014 er mer nylige omdreiningspunkt i diskursen om innvandring og islam. Mediene skapte stor furor ved å spekulere i om det gjemte seg terrorister og voldtektsmenn i flyktningstrømmen (Clark og Gillespie, 2018, s. 318). Høyre-populistiske aktører har betegnet flyktningstrømmen som en muslimsk invasjon (Brubaker, 2017a, s. 375). Terrorangrep utført av den Islamske Stat i Europa har også vært sentrale omdreiningspunkt i innvandringsdiskursen. Flere av disse angrepene tok mange liv, og fikk store ringvirkninger i og med de var utført i symbolsk viktige byer som København, London, Berlin, Paris, Brussel og Stockholm (Brubaker, 2017a, s. 377) Spesielt siden angrepene var utført av både organiserte grupper og «enslige ulver» ble usikkerheten etter angrepene vidtrekkende. Terrorangrep kunne opptre hvor som helst og utføres av hvem som helst (Brubaker, 2017a, s. 377–378).

Populistiske politikere har med fordel spilt på frykten skapt av terrorangrep i Europa, raske demografiske endringer som følge av innvandring, og en venstreside uten et koherent politisk narrativ (Manwaring og Kennedy, 2018; Holt, 2020; Wodak, 2020). Politikere som Donald Trump, Marie Le Pen, Gert Wilders og islamkritiske partier i Tyskland, Sverige og Ungarn har gjort brakvalg ved å fremstille islam som en ekstern fiende som man må beskyttes mot (Brubaker, 2017a, s. 375; Morey, 2019, s. 1–2). Ifølge sosiologen Rogers Brubaker har flere av disse politiske bevegelsene beveget seg bort fra nasjonalisme og omfavnet såkalt

sivilisasjonisme, der en kristen identitetspolitikk med fokus på universelle tematikker som ytringsfrihet og liberale rettigheter kombineres med en frykt for og/eller kamp mot islam (2017b, s. 1191). Populisme kjennetegnes av konstruksjonen av en utgruppe og en inngruppe, en prosess Brubaker mener utspiller seg på to nivå. På det ene nivået blir «vi», folket, som sier ting som det er, satt opp imot «dem», eliten, som er korrupte og paralyserte av politisk korrekthet. På det andre nivået differensieres folket fra «dem» som ikke deler «våre» adferder og verdier. Dette nivået kan være personlig, der den referer til spesifikke individer, eller abstrakt, der den peker på blant annet islam og globalisme (Brubaker, 2017b, s. 1192). Dikotomien mellom oss og dem forsterkes gjennom referanser til et hjemland som må forsvares av «oss», det homogene folket (Wodak, 2015, s. 25). Ifølge lingvisten Ruth Wodak kan dette føre til et manikeisk verdensbilde der enkle dikotomier deler virkeligheten inn i gode og dårlige krefter (2020, s. 236–237).

I Norge har også islamkritiske diskurser blitt mer hyppige i norske stortingsdebatter, og nasjonalistiske og populistiske partier kritiserer islam jevnlig (Bangstad, 2014b; Lundby mfl., 2017, s. 439–440; Lövheim og Lied, 2018, s. 68–69). Ifølge sosialantropolog Sindre Bangstad (2014b) låner spesielt Fremskrittspartiet diskursive grep fra såkalte «Eurabia-teorier». Ifølge ulike Eurabia-teorier er islam i ferd med å ta over og kolonialisere Europa ved hjelp av «eliten» (Døving, 2013b, s. 169; Bangstad, 2014b, s. 100–101). «Bevis» for disse teoriene reflekteres ofte i muslimers eller innvandreres fødselstall, som er komparativt høyere enn «nordmenns» (Bangstad, 2014b, s. 100–101). Flere forfattere har skrevet om den islamske trusselen i såkalt «Eurabia-litteratur». Gisèle Littman (bedre kjent under pseudonymet Bat Ye'or) i internasjonal sammenheng og Peder A. N. Jensen (også kjent under pseudonymet «Fjordmann») i norsk sammenheng er eksempler på slike (Bangstad, 2014b, s. 145–147). FrP-leder Siv Jensens introduksjon av begrepet «snikislamisering» i 2009 kan minne om retorikk i Eurabia-litteraturen. Ifølge Døving referer snikislamisering «til at islam på konspiratorisk vis» er «i ferd med å innta norske institusjoner» (2013a, s. 145). Siv Jensen mener eksempelvis at halalmat i Norge og hijabbruk i offentlig sektor tyder på at «snikislamisering» finner sted (Bangstad, 2014b, s. 113, 127). Begrepet kommer visstnok ikke fra Jensen, men fra den anti-islamske gruppen SIAN (Stopp Islamiseringen av Norge), og er (som vi så i Jensens innlegg i håndhilsedebatten) fortsatt gjeldende i nåtidig politisk debatt (Bangstad, 2014b, s. 126; Fagerlid, 2020, s. 80). Døving påpeker at «'snikislamisering' er hentet fra radikale anti-islamske nettsteder, der det betyr en hemmelig konspirasjon for muslimsk overtakelse. Frps bruk av begrepet er dermed et godt eksempel på prosessen fra

‘online’ til ‘mainstream’; fra konspirasjonsteorier til normalisering» (2012b). Tidligere forskning har også kastet lys over hvordan en muslimfiendtlig retorikk har blitt normalisert i sentrumspartier i Norge og Europa (Bangstad, 2014b, s. 27; Bayrakli og Hafez, 2019, s. 14–15; Lawrie, 2019a, s. 1). Skandinavisk politikk har blitt mer kritisk til innvandring generelt og islam spesielt (Hjarvard og Rosenfeldt, 2018, s. 118). Bangstad (2014b) mener at institusjonaliserte holdninger til islam også har påvirket den øvrige befolkningen. Peter Morey mener at det er «åpen sesong» mot muslimer, og peker på at muslimfiendtlighet er «overalt omkring oss» (2019, s. 1).

1.4 Skepsis til islam og sekularisering

Norge kan karakteriseres som et sekulært land sammenlignet med resten av verden (Norris og Inglehart, 2011; Lundby og Repstad, 2018, s. 21). I 2017 ble skillet mellom stat og kirke enda mer tydelige i Norge. Majoritetskristendom mister medlemmer, færre deltar i kirkeritualer, og færre identifiserer seg som religiøse (Lundby og Repstad, 2018, s. 21). Selv om sekulariseringsprosesser finner sted betyr det likevel ikke at kristendom ikke har en privilegert posisjon i Norge (Kraft, 2013, s. 75–99; Lundby, 2019, s. 254–255).

For å analysere de komplekse sosiale prosessene som forekommer i nordiske land, opererer sosiolog Inger Furseth (2018) med begrepet *religiøs kompleksitet*.⁴ Religiøs kompleksitet referer til tendenser som i utgangspunktet virker motsigende, og som skjer i forskjellige deler av samfunnet samtidig (Furseth, 2018, s. 16). Forskjellige religiøse trender kan foregå på både mikro-, meso- og makronivå. Mer spesifikt peker Furseth på en:

[...] økende sekularisering i den nordiske befolkning, tendenser til både differensiering og de-differensiering av religion på statlig nivå, en voksende tilstedeværelse av religion som et tema på politisk nivå, større synlighet av religion i media, og en deprivatisering av religion i sivile samfunn (2018, s. 16, min oversettelse).

Resultatet i den norske konteksten er at (majoritets)kristendom er i tilbakegang, mens andre religioner er voksende (Furseth, 2018, s. 16). Disse tendensene er heller ikke nødvendigvis motsigende; at religion får mer fokus i media og politikk gir mening i en voksende sekularisert befolkning der religion ofte blir beskrevet som en negativ kraft (Lundby, 2017, s. 7). Videre, vil ikke mer synlig religion i media nødvendigvis indikere en gjenoppblomstring av religion som sådan (Taira, 2019a, s. 187). At religion blir underlagt mediatiserte prosesser

---

⁴ Nordiske land refererer til Danmark, Sverige, Island, Finland og Norge.

kan, til det motsatte, indikere en sekularisering av religion (Hjarvard, 2016; Taira, 2019a, s. 187).

I lys av Furseths observasjoner er det interessant å se på hvordan innbyggerne i Norge forholder seg til religion på et abstrakt nivå, og islam på et spesifikt nivå. En undersøkelse av religionssociolog Mia Lövheim mfl. (2018) viser at 70 % av norske borgere mener alle religioner bør respekteres, og over 50 % mener at alle religioner skal ha samme rettigheter. Dette betyr at religionsfrihet kan sees på som akseptert på et generelt nivå (Lövheim mfl., 2018, s. 37). Skepsis mot islam kan likevel sies å være relativt utbredt i den norske befolkningen.

En undersøkelse gjort av Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet slår blant annet fast at omtrent 50 % av den norske befolkningen er skeptiske til muslimer (2015, s. 7). Seks av ti er negative til å få et svigerbarn med islamsk tro. Til sammenligning er kun halvparten, det vil si tre av ti, skeptiske til jødiske eller hinduistiske svigerbarn (IMDi, 2015, s. 7). En nyere undersøkelse fra IMDi viser til lignende tendenser: Omtrent 50 % av befolkningen mener at islam og norske verdier er uforenelige (2018, s. 9). 56 % av befolkningen ser på det som negativt at deres barn gifter seg med en muslim, og over halvparten er negativ til å få et svigerbarn med islamsk tro (IMDi, 2018, s. 77–78). En undersøkelse gjort av HL-Senteret konkluderer med at:

Samlet sett viser 34,1 prosent av befolkningen utpregede fordommer mot muslimer. Hele 47 prosent av respondentene støtter påstanden «Muslimer har selv mye av skylden for økende muslimhets»; påstanden «Muslimer vil ikke integreres i det norske samfunnet» støttes av 42 prosent; 39 prosent støtter at «Muslimer utgjør en trussel mot norsk kultur», og 30 prosent mener at «Muslimer ønsker å ta over Europa» (Hoffman og Moe, 2017, s. 8–9).

Undersøkelsen hadde også et felt der deltagerne kunne skrive fritt. Her ble det ofte gjort et eksplisitt skille mellom norske verdier og islam, og muslimer får selv skylden for muslimfiendtlige holdninger (Hoffman og Moe, 2017, s. 71–73). Eksempel på utsagn var blant annet (Hoffman og Moe, 2017, s. 72):

- «De vil ikke tilpasse seg vår kultur, religion og klesvaner».
- «Forventer at vi skal innrette oss dem, istedenfor at de må tilpasse seg det norske samfunnet».
- «Muslimers uvennlige holdning – storforlangende, provoserende – kriminelle og lykkejegere, løgnere».

- «De har med seg en fremmed kultur, og synet på kvinner er ekstremt dårlig».

Døving mener i en studie av disse utsagnene at de representerer et fremmedgjørende språk som fremstiller muslimer som voldelige og patriarkalske (2020b, s. 259–264). Sett under ett viser HL-studien at det finnes utpregede fordommer mot islam og muslimer i den norske befolkningen (Hoffman og Moe, 2017, s. 7). Dette kan tyde på, som Paul Thomas og Amina Selimovic (2015, s. 332) har påpekt, at islam er blitt en «folkedjevel» og muslimer den nye «syndebukken», beskyldt for forskjellige degenereringer i samfunnet (Wodak, 2015, s. 20; Lawrie, 2019a, s. 55; Wodak, 2020, s. 237).

Likevel finnes det også eksempler på både institusjonaliserte og individuelle stemmer som konfronterer muslimfiendtlige diskurser. Sosialmedisiner Per Fugelli og antropolog Thomas Hylland Eriksen har eksempelvis ofte tatt til motmæle mot muslimfiendtlighet (Retriever, 2017, s. 22). I Norge har en rekke reformorienterte og høyt utdannede muslimske talspersoner også spilt en rolle i den offentlige debatten (Døving, 2020b, s. 257–258).

Etterretningstjenesten PST (2019) har nylig lansert flere rapporter som beskriver engstelser for vold og terror mot innvandrere generelt og muslimer spesielt. Nylige forskningsrapporter fra HL-senteret og forskningsprosjektet INTERSECT (www.mf.no/en/casr/intersect) fokuserer blant annet på muslimfiendtlighet og tiltak for å bekjempe det. Et tiltak som går igjen i både norske og globale undersøkelser, er å normalisere en diskurs om islam som noe som tilhører en nasjonal identitet (Aarbakke, 2019, s. 657; Easat-Daas, 2019, s. 10). En måte dette kan bli gjort på, er å vise pluraliteten, humanismen og normalheten i islam gjennom muslimske motstemmer (Hoffman og Moe, 2017, s. 19; Easat-Daas, 2019, s. 10).

Kort oppsummert finnes det forebyggende tiltak mot muslimfiendtlighet i det norske samfunnet. Samtidig finnes det en relativt utbredt skepsis til islam. Denne skepsisen må imidlertid sees i sammenheng med en generell skepsis til religion i Norge. Undersøkelser gjort av «International Social Survey Program» (ISSP) i 1998 og 2008 viser for eksempel at 81 % av Norges borgere mener at «religion fører til mer konflikt enn fred» (i Botvar og Holberg, 2015, s. 54). Den samme tendensen blir gjentatt av medieviser Knut Lundby: 74 % er enten helt eller delvis enig i påstanden «religion fører til mer konflikt enn fred» (2017, s. 7). Dette forklarer ikke hvorfor den norske befolkningen stiller seg spesielt kritiske til akkurat islam. Forskerne bak HL-senterets undersøkelse beskriver at fremmedfrykt og innvandrings skepsis er to grunner til skepsis til islam, holdninger som blant annet kan være

rotet i «en opphetet offentlig debatt de senere årene om flyktningkrisen, integrasjon av muslimer i Norge, og terrorfare» (Hoffman og Moe, 2017, s. 11).

1.5 Masterprosjektets struktur

I denne masteroppgaven undersøker jeg hvorvidt samspillet mellom komplekse samfunnstendenser og dynamiske mediedynamikker fører til en mangfoldig debatt om islam i etablerte og alternative medier i Norge. Masteroppgaven er delt inn i syv kapitler, inkludert dette introduksjonskapittelet. Kapittel to plasserer masteroppgaven i en forskningshistorisk kontekst. I kapittel tre introduseres *VG* og *Resett*, samt teori om etablerte og alternative medier. Kapittel fire vil gi en mer omfattende gjennomgang av mediatiseringsteori, og går gjennom metode, metodikk og etiske betraktninger. Den kvantitative analysen av de 153 artiklene legges frem i kapittel fem, fulgt av den kvalitative analysen av tre utvalgte artikler i kapittel seks. En diskusjon og konklusjon avrunder masterprosjektet i kapittel syv.

Kapittel 2: Tidligere forskning og perspektiver

For å plassere masteroppgaven i en forskningskontekst utforsker jeg i denne delen av masteroppgaven det brede laget av forskning som er skrevet om islam i media. Denne delen av oppgaven har fire overordnede mål. Først og fremst utforsker kapittelet hvordan islam fremstilles i media generelt og i norske media helt konkret. Videre, vil jeg trekke frem hvordan både stereotypisering og kritikk, samt megling og nyansering kan forekomme i mediediskursen om islam. Kapittelet gir også en kort beskrivelse av norsk presse- og mediehistorie, slik at masteroppgavens kontekst blir klargjort. Sist, vil jeg også gi noen eksempler på hvilke konsekvenser mediedekningen om islam kan ha.

2.1 Media og pressen: utvikling og struktur

Den skandinaviske velferdsstatsmodellen kan beskrives som en medievelferdstat som bygger på fire pilarer (Syvertsen mfl., 2014, s. 16–20; Lundby og Repstad, 2018, s. 26). Disse pilarene er:

- Media er sett på som et offentlig gode og skal derfor støttes gjennom subsidier, samt krav om universalitet.
- Frihet for redaktører skal sikres gjennom lov og selvstyre av profesjonelle medieorganisasjoner.
- Regjeringen har ansvar for såkalt «mediemangfold» som sikrer diversitet og kvalitet.
- Økonomiske og kulturelle uenigheter skal ordnes mellom hovedaksjonærer: staten, media- og kommunikasjonsansvarlige og offentligheten.

I motsetning til andre mediekanaler som TV og radio, har aviser i Norge lenge vært enten privateid eller tilhørt politiske partier. Sent på 70-tallet endret imidlertid dette seg. Avisene ble i større grad politisk uavhengige og mer rettet mot markedsøkonomien (Lundby, 2019, s. 250). Selv om mange aviser reflekterte visse politisk-ideologiske oppfatninger i meningsstoff, dekket journalistikken ofte opposisjonelle synspunkter og perspektiver (Lundby, 2019, s. 250). Introduksjonen av fjernsyn førte imidlertid til at avisene måtte ta et enda bredere, ikke-partisk standpunkt i politiske sammenhenger (Bastiansen, 2006, 2009).

I dag bruker så mange som 97 % av den norske befolkningen internett, og samtlige er ivrige lesere av aviser (Lundby og Repstad, 2018, s. 27). I 2015 leste omtrent 72 % av befolkningen aviser, majoriteten på nett. At nyheter i aviser er av høy kvalitet blir ansett som svært viktig i skandinaviske media (Lundby og Repstad, 2018, s. 27). Likevel mener enkelte at den nylige overgangen til nettaviser har skapt en tabloidisering av nyheter, og har resultert i en overgang

fra undersøkende journalistikk (som er dyr) til meningsbasert journalistikk (som er billig) (Bangstad, 2014a, s. 34–35). Bangstad mener at denne overgangen har ført til en økende polemisert diskurs som maler muslimer som et problem eller trussel (2014a, s. 36).

2.2 Islam i media

Generelt kan ikke religion sies å prege det norske mediebildet. Lundby peker på at omtrent 2 % av artiklene i norske aviser omhandler religion (2017, s. 2). Likevel er artikler om islam blitt eksponentielt mer fremtredende i det norske mediebildet i nyere tid. I 2010 konkluderte IMDi (2010a, s. 9) med at stikkordene «islam» og «muslim» var omtalt hele 77.000 ganger i media, og nye studier viser også at deknningen av islam har eskalert de siste 40 årene (Furseth mfl., 2019, s. 85). Lundby (2019) viser også at islam har fått økt oppmerksomhet i norsk presse. I 1988 ble luthersk kristendom omtalt i 62 % av artiklene om religion, mens artiklene om islam kun stod for 3 % av omtalene. 30 år senere stod islam for hele 27 % av omtalen mens kristendom kun ble omtalt i 21 % av artiklene om religion (Lundby, 2019, s. 260). Samme tendens reflekteres også i Danmark, Finland og Sverige (Taira, 2019a, 2019b; Christensen, 2019; Lundby, 2019; Lövheim, 2019). Flere undersøkelser påpeker derfor at islam får mye oppmerksomhet i media, til tross for at muslimer utgjør en liten del av befolkningen (Lundby og Gresaker, 2015, s. 80; Toft, 2019, s. 4–5).

2.2.1 Konflikt, kritikk og identitet

Mediebildet om islam kan sies å være dominert av konflikt (Døving, 2013a, s. 123–148; Toft, 2019, s. 5). Konfliktnarrativet omhandler gjerne historier om fysisk vold, som ofte manifesteres i terrorhandlinger. En undersøkelse gjort av Retriever viser at 1 av 4 artikler av innensriksstoff, og hele 3 av 5 artikler av utenriksstoff om islam handler om terror, IS, fremmedkrigere og radikal islam (2017, s. 4, 18). I stoff om terror blir religion og tro fremhevet som sentrale forklaringsmomenter for voldelig oppførsel (Poole, 2011, s. 55). Slik blir deknningen av islam ofte dratt inn i en diskurs om trusselbilder og sikkerhet (Lövheim og Lied, 2018, s. 68–69; Lawrie, 2019a, s. 18).

Konflikt utspilles også i islams antatte trussel mot «norske verdier», som gjerne fremheves som demokrati og ytringsfrihet. Medias iscenesetting av *kritiske hendelser*, som for eksempel den såkalte karikaturstriden eller Rushdie-affæren, understreker nettopp konflikten mellom ytringsfrihet og islam (Andersson mfl., 2012; Lundby mfl., 2018, s. 230). Retriever fant at 16 % av artiklene om islam og muslimer i en norsk kontekst handlet om islamkritikk, og en majoritet av innleggene fremstilte islam som en trussel mot norsk kultur (2017, s. 16).

Islamkritikk blir også trukket frem i mediediskurser tilknyttet (mislykket) integrering, der islam fremstilles som bakstrevsk og umoderne (Døving, 2013a, s. 144). Islam og muslimer i media blir da en slags anti-tese og speil til det norske og det europeiske (Abrahamian, 2003, s. 531; Jacobsen, 2011, s. 122). Repetitive stereotype mediefremstillinger bidrar til en hierarkisk differensiering mellom et Vestlig «oss» og et islamsk «dem», der «vi» alltid speiler oss i konstruksjonen av «dem» (Gullestad, 2002, s. 18; Ezz El Din, 2019, s. 95–96). Nyere forskning har vist hvordan mediefremstillinger av islam som en multivariabel trussel brukes som et diskursivt omdreiningspunkt for å revitalisere en (pan)europeisk nasjonal identitet. Mediene bidrar til en forestilling om at både forente og uavhengige nasjoner må konfrontere islam for å beskytte europeisk kulturarv og verdier (Boukala, 2019, s. 1–5; Lawrie, 2019a, s. 354–355).

2.2.2 Polarisering

Artikler om polarisering preger også mediebildet om islam. Her blir ofte to aktører med opposisjonelle perspektiver trukket frem (Døving, 2013a, s. 128; Toft, 2019, s. 5, 10). Ifølge Mahitab Ezz El Din fører polariseringen i mediebildet om islam ofte til stereotype og binære kulturelle opposisjoner mellom Orienten og Oksidenten (2019, s. 95). Polarisering er likevel ikke unikt for mediebildet om islam, da opposisjon mellom aktører gjør nyhetshistorier mer interessante (Luhmann, 2000, s. 28–30; Bjerke mfl., 2012, s. 27–28; Toft, 2019, s. 5). På et metaplan kan elektroniseringen av media også føre til polarisering, da lesere velger visse nyhetskanaler som gjenspeiler eget ideologisk ståsted. Dette kan potensielt forsterke visse narrativer, en tendens ofte beskrevet som ekkokammer eller filterbobler (Campante og Hojman, 2013, s. 80).

2.2.3 Et knippe muslimske stemmer

Hvilke muslimer som kommer til orde i norsk presse er styrt av redaksjonelle forhold, noe Bangstad kaller «inkluderende ekskludering» (2013a, s. 358). Ifølge Bangstad er religiøse bidrag ofte uinteressante i en presseprofesjonell kontekst. I tillegg tar det gjerne ekstra tid å introdusere muslimske aktører i media, da det krever at de må lære seg norsk motsigelseskultur (Bangstad, 2013a, s. 363). Det er derfor enten høyt utdannede liberale muslimer som (om)tolker islam fra innsiden, eller ekstreme islamister som kommer til ordet i norsk presse (Eide og Nikunen, 2011, s. 10–15; Døving, 2013a, s. 129–30). Stemmen fra den vanlige konservative muslimen faller dermed ofte utenfor det norske pressebildet om islam (Døving, 2013a, s. 128–129).

2.2.4 Ekstraordinær islam

Døving mener fremstillingen av islam i media ofte dreier seg om ekstraordinær eller sensasjonell islam (Døving, 2020a, s. 79–80). Historier om islam og muslimer blir strukturert ut ifra medielogikker som prioriterer det eksepsjonelle og underspiller det hverdagslige (Døving, 2020a, s. 79–80). I doktorgraden sin skriver religionsviter Audun Toft (2019) at deknningen av ekstraordinær islam i norsk presse potensielt kan oppfattes som normal islam av den norske lezerskaren. De fleste i Norge har en formening om hva normal kristendom innebærer. Derfor kan nyhetshistorier om ekstraordinær kristendom lett differensieres fra normal kristendom. De fleste i Norge har derimot ikke gode kunnskaper om hva normal islam er. Om ekstraordinær islam kontinuerlig blir iscenesatt i norsk presse kan det ekstraordinære bli det ordinære (Døving, 2013a, s. 125; Toft, 2019, s. 6). Ifølge Toft (2019) kan denne tendensen bli forsterket ved det han kaller «negativ identifikasjon», som referer til prosessen der normal islam blir aktualisert i assosiasjon med ekstraordinær islam. Han peker på at muslimer i media ofte definerer seg selv i motsetning til holdninger de mener de ikke har. Muslimer beskriver seg derfor som imot dødsstraff for homofile, eller imot førvigslet sex (Toft, 2019, s. 7–8). En diskurs om hva «normal islam» er, aktualiseres med andre ord ut ifra spesifikke diskurser forbundet med ekstraordinær og sensasjonell islam.

2.3 Konsekvens og påvirkning

Selv om det er vanskelig å trekke én-til-én konklusjoner mellom fremstilling i media og spesifikke årsaksforhold, er det flere som mener at ensidige mediefremstillinger av islam kan føre til stigmatisering, marginalisering og intoleranse (Morey og Yaqin, 2011, s. 4–5; Allen, 2012, s. 10). Negative fremstillinger kan blant annet påvirke politiske foretak eller eskalere hatkriminalitet mot muslimer (Hanes og Machin, 2014, s. 263; Smets og Bozdağ, 2018, s. 293). Ved å kontinuerlig fremstille muslimer og islam på stereotype og kritiske måter, er media potensielt med på å gjøre islamkritiske perspektiver mer allment aksepterte (Allen, 2017; Lawrie, 2019b, s. 358–359).

Janna Hansen og David Herbert mener at muslimer lager såkalte prosjekt identiteter for å motarbeide negative stereotyper portrettert i media (2018, s. 215–218). En informant forteller blant annet at han lar skjegget vokse – både for å bryte assosiasjonsforholdet skjegget har til wahabismen og for å vise at skjegget kan være en del av identiteten til en «godt integrert» muslim (Hansen og Herbert, 2018, s. 216).

Statsviterne Catarina Kinnvall og Paul Nesbitt-Larking påpeker at makrohendelser kan påvirke livene til individuelle muslimer (2011, s. 272, 274–275). Terrorangrep utført i Europa fører dermed til at muslimer i forskjellige lokale kontekster blir mistenkeliggjort.

Religionsviteren Louise Liebmann påpeker at mediediskurser kan ha samme effekt; gjennom repetitive fremstillinger av islam og muslimer som en trussel blir muslimer som sådan gjort til en mistenkeliggjort gruppe mennesker (2018, s. 190–195). Emad Alghamdi poengterer også at muslimer blir mistenkeliggjort gjennom nyhetsbildet om islam, noe som har ført til at muslimer får skylden for terrorangrep i situasjoner der gjerningsmannen ikke allerede er tatt (2015, s. 201). Eksempelvis ble det spekulert i om det var muslimer som stod bak angrepet på Utøya 22 juli 2011, i perioden før gjerningsmannens identitet var stadfestet (Bangstad, 2020a, s. 4).

2.4 Muslimske stemmer og megling

Selv om mye av forskningen på islam i media gjerne fremhever konflikt og polarisering, viser nyere forskning til et medielandskap i endring. Døving bemerker at norske journalister har blitt flinkere til å produsere nyanserte reportasjer av muslimer og islam (2013a, s. 128). Hun mener at hver enkelt muslim i større grad enn før står for seg selv i mediebildet. Med andre ord blir muslimer i mindre grad fremstilt som representanter for en gruppe (Døving, 2013a, s. 127–128). Flere redaksjoner gjør grundig forutarbeidet journalistikk, og produserer mer nyanserte artikler om islam. Muslimers egne problemer kan trekkes frem i journalistikken, og til tider rettes søkelyset mot diskriminering og fordommer mot muslimer (Døving, 2013a, s. 128). Den norske pressen kan derfor sies å være en arena der forhandlinger over islam og muslimers rolle finner sted (Døving og Kraft, 2013a, s. 10; Lundby mfl., 2018, s. 230).

Disse forhandlingene inkluderer et mangfold av muslimske bidragsytere (se Meer mfl., 2010; Munnik, 2017). I sin doktorgrad om minoritetsstemmer i den norske offentligheten mener Christian Stokke at norske mediekanaler aktivt har ettersøkt kritiske minoritetsfigurer (2012, s. 253). Slike aktører tar opp et vidt spekter av tematikker, som strekker seg fra antirasisme til islamsk feminisme. Med utgangspunkt i sosiologen Tariq Modood (2006, 2007) mener Stokke (2012) at en mangfoldig offentlig debatt er nødvendig for at minoriteter og majoriteter skal lære hverandre å kjenne. I den offentlige debatten kan minoriteter ta eierskap over negative stereotyper om deres «annerledeshet». Slik blir meningen bak stereotypene potensielt endret fra å symbolisere noe negativt til å symbolisere noe positivt. Majoriteten kan på den andre siden lære hva som oppfattes som diskriminerende og rasistisk av aktive minoritetsstemmer (Stokke, 2012, s. 247). Det er nettopp disse prosessene Stokke mener har

funnet sted i norske medier, som han mener er på vei til å bli «multikulturelle». Slik er maktbalansen i mediedebatten ikke ensidig, og muslimske bidragsyterne forhindrer at noen ideologier og diskurser dominerer mediebildet (Stokke, 2012, s. 254–255). I mediedebatten om hijaben utfordrer for eksempel den hijabbærende, høyt utdannede kvinnen en dualistisk tankegang der det er klare skillelinjer mellom det sekulære og det religiøse (Stokke, 2012, s. 255; Døving, 2013a, s. 131–137).

Døving deler (en del) av optimismen til Stokke (2013a, s. 147). I en analyse av hijabdebatten i norske aviser konkluderer Døving med at norske avislesere utvilsomt ble kjent med et mangfold av muslimske stemmer, som potensielt viste bredden og mangfoldet innad i islam (2013a, s. 147). Et mangfoldiggjort mediebilde med fokus på forskjellige stemmer og tematikker reflekterer muligens diversiteten og mangfoldet som finnes innad i islam (Hall, 2013b, s. 262). Ifølge Døving kan en mangfoldig mediedebatt om islam også skape diskusjon og verdiendring internt i muslimske miljøer (2013a, s. 124). Slik sett går mediedebatten potensielt to veier, og kan påvirke holdninger både i minoritets- og majoritetsgrupperinger.

Nyere forskning peker i tillegg på at mediedebatten er blitt mer mangfoldig, og at et bredere spekter av tema blir utforsket i diskusjonen om islam (Toft, 2019, s. 5). Retriever fant blant annet i 2017 at det er «like mange leserinnlegg og kronikker som tar til motmæle mot islamkritikk, som det er islamkritiske innlegg» (s. 4). Undersøkelsen fant ut at i 31 % av innenriksstoffet i norske aviser ble muslimer sitert eller stod som avsender i stoffet om islam (Retriever, 2017, s. 20).

Selv om muslimske aktører kommer til ordet i mediedebatten, betyr det ikke nødvendigvis at konfliktnivået dempes. Som vi har sett omhandler mye av nyhetsstoffet betente tema og konflikter av ulik art. Professor i mediastudier Stig Hjarvard og doktorgradskandidat Mattias Pape Rosenfeldt (2018) illustrerer hvordan en dansk dokumentar om minoriteter klarte å unnsnippe stereotype fremstillinger mellom oss og dem. Ved å redusere fokuset på religion (islam) og heller trekke frem individuelle historier og universelle tema, klarte dokumentarskaperne å gi en autoritativ stemme til unge muslimer. Selv om fokuset på «religion» var nedprioritert, betød dette ikke at religiøse tema ikke ble diskutert. Det kan heller virke som om det motsatte var tilfelle, da flere muslimske aktører ble med i mediedebatten om islam i kjølvannet av dokumentaren. På grunn av at kritikken ikke var etablert på forhånd ble potensielt flere muslimer komfortable med å bli med i diskusjonen (Hjarvard og Rosenfeldt, 2018).

Døving (2012a) peker på noen av de samme tendensene i hijabdebatten. I norsk sammenheng referer kvinner som bruker hijab sjeldent til «religiøse» aspekter i deres argumentasjon, men argumenterer heller ut ifra «sekulære» universelle tema som religionsfrihet og demokrati. At muslimer anvender et sekulært språk kan indikere en form for tilpasning og en slags sekularisering av islam (Døving, 2012a, s. 225). Døving påpeker dermed at de muslimske stemmene både er påvirket av, og forsterker en sekulær dominans i mediedebatten (2012a, s. 241–242).

Som Toft (2019) har påpekt er det derfor ikke vanskelig å stedfeste at det *finnes* muslimske aktører i mediedebatten om islam. Problemet er heller å finne ut hva disse stemmene er tillatt å si innenfor en viss struktur (Toft, 2019, s. 8). I denne oppgaven vil det derfor være hensiktsmessig å studere hvorvidt det muslimske bidragsyterne i det utvalgte materialet står på egne ben, eller om de hele tiden må forholde seg til en diskurs om ekstraordinær islam eller kritiske holdninger. Med andre ord: Blir diskursen strukturert ut ifra *a priori* kritiske sentimentaler og et motsetningsforhold til ekstraordinær islam?

2.5 Sammenfatning

Tidligere forskning har til en stor grad dreid seg om å dekonstruere kritiske og stereotype fremstillinger av islam i media (Hjarvard og Rosenfeldt, 2018, s. 118). Forskningen viser at mediediskursen om islam ofte dreier seg om kritiske og stereotype fremstillinger, knyttet til et par gjentakende tema, kort oppsummert som terror, vold, polarisering, mislykket integrering og kulturelle uoverensstemmelser. Det er kun i nyere tid at et lite antall studier har fokusert på motmæle mot islamkritikk i en norsk kontekst. I denne masteroppgaven utforskes stereotypisering og motmæle mot islamkritikk i sammenheng, som forhåpentligvis muliggjør en helhetlig analyse av den samtidige mediedebatten om islam.

Kapittel 3: Etablerte eller alternative medier?

For å svare på den overordnede problemstillingen er det nødvendig å utforske hva som menes med begrepene etablerte og alternative medier. Jeg vil derfor gi en kort beskrivelse av teorien jeg tar utgangspunkt i når etablerte og alternative medier diskuteres i masteroppgaven.

Avslutningsvis vil jeg trekke frem hvordan brukere av alternative medier forsvarer nødvendigheten av dem. For å kunne utforske teorien må vi først se nærmere på både *VG* og *Resett*.

3.1 VG

VG, også kjent under navnet «Verdens Gang» er en dagsavis med base i Oslo. Avisen ble startet av motstandsmenn i 1945, med bidrag fra pressefondet (VG(a); Pettersen, 2017). I 1966 ble *VG* en del av mediekonsernet Schibsted (VG(a)). Schibsted har over 5000 ansatte, og eier andre norske mediehus som *Aftenposten*, *Stavanger Aftenblad* og *Bergens Tidende* (VG(a)). Under *VG*-konsernet er også andre kjente navn som *E24*, *VGTV*, *Minmote*, *Vektklubb* og *Tek.no* (VG(a)).

VG gikk i 1963 over til tabloid format, og opplevde en «opplagsvekst uten sidestykke i norsk historie» (Pettersen, 2017). I 1981 til 2010 var *VG* den største avisen i Norge. Om både papir- og internettutgaven av avisen blir tatt i betraktning, er *VG* fortsatt Norges største avis (Pettersen, 2017). Nettstedet *vg.no* ble lansert i 1995, og har siden 2015 vært Norges største internettavis med over to millioner daglige lesere (Pettersen, 2017).

VG vektlegger selv fem overordnede ambisjoner (VG(b)):

- *VG* skal være folkets førstevalg som nyhetsdestinasjon.
- *VG* skal være den beste nyhetsaktøren på mobil brukeropplevelse.
- *VG* skal øke sine totale digitale inntekter.
- *VG* skal utvikle en fremtidsrettet organisasjon.
- *VG* skal ha god lønnsomhet for å sikre journalistisk uavhengighet.

Samtidig mener *VG* selv de tar «redaksjonelle arbeid på alvor». Avisen «arbeider etter bestemmelse i norsk lov, Vær varsom-plakaten, redaktørplakaten, samt våre egne interne trafikkregler nedfelt i 'God *VG*-skikk'». Samtidig skal og kan *VG* «flytte grenser, men dette skal ikke skje på tvers av folkets rettsoppfatning og hva som anses som anstendig oppførsel og god skikk mellom mennesker» (VG(c)). *VG*s egne trafikkregler fokuserer blant annet på «integritet og troverdighet» og «kildebruk og faktakontroll» (VG(d)). Selv om avisen i

prinsippet er partuavhengig, kan *VG* defineres som sentrumspolitisk og borgerlig (Eide, 1995).

3.2 *Resett*

Resett.no er en norsk nettavis, lansert 28. august 2017. Professor i journalistikk, Paul Bjerke mfl. mener at *Resett* ble «etablert av et knippe innvandringskritiske enkeltpersoner med støtte fra noen velstående forretningsmenn» (2019, s. 267). Investorene har gitt forskjellige forklaringer til pengestøtten: Én mente det var for å sikre mediemangfold, én annen ville «unngå flere norske bombetokt i utlandet» (Nordseth og Skybakmoen, 2019; Bjerke mfl., 2019, s. 269).

En sentral figur rundt oppstarten av *Resett* var Helge Lurås, en norsk analytiker og samfunnsdebattant (Garvik, 2019). Han har siden opprettelsen av *Resett* fungert som ansvarlig redaktør i nettavisen. I 2018 søkte Lurås om medlemskap i Norsk Redaktørforening. Søknaden ble enstemmig avslått. Komiteen trakk frem tre punkter som lå til grunne for avgjørelsen (Norsk Redaktørforening, 2018):

1. gjentatte og klare brudd på Vær varsom-plakatens intensjoner.
2. tilbudet om formidling av et stort pengebeløp til et ønsket intervjuobjekt.
3. oppfordring til boikott av andre medier.

Den 11. februar 2020 fikk Helge Lurås igjen avslag fra Norsk Redaktørforening. Denne gangen mente foreningen at det hadde «skjedd enkelte forbedringer i *Resetts* publiseringspraksis», men at nettstedet heller ikke nå oppfylte kravene for medlemskap (Norsk Redaktørforening, 2020). Fra og med 1. januar, 2019 ble journalist Lars Akerhaug redaksjonssjef i *Resett*. Akerhaug har bakgrunn i andre aviser som *Aftenposten* og *VG*. Akerhaug har lenge kritisert både innvandring og media (Aarli-Grøndalen, 2018). Han sier selv at innvandringsspørsmålet er en av hovedgrunnene til at han gikk til *Resett*: «Innvandringsaken er det verdt å gå i krigen for, og målet er å flytte opinionen på dette området» (Aarli-Grøndalen, 2018). Akerhaug har skrevet flere bøker om islam, blant annet *Norsk jihad – muslimske ekstremister blant oss* og *En norsk terrorist – Portrett av den nye ekstremisten*.

Resett beskriver seg selv som en politisk uavhengig mediekanal (*Resett(a)*). Samtidig jobber nettavisen «for demokrati og ytringsfrihet» og skal være «kritiske til makt og kjempe for de som ikke så lett kommer til orde». *Resett* skal også «kritisere og være et alternativ til de

etablerte mediene» (Resett(a)). Redaksjonen skal også følge Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten (Resett(a)). *Resett* følger også «Resettplakaten», som blant annet inneholder punktene (Resett(b)):

(1): Resett skal være freidig og modig i møte med makt. Det gjelder makt som utøves av enkeltpersoner, institusjoner, grupper og den makten som ligger skjult i ideologi og tenkemåter, (2): Resett skal ta parti med “mannen i gata” og gå imot makta når det trengs (3): Resett skal kritisere alle former for politiske og religiøse dogma og verdier med ønske om å forbedre og forandre verdiene (4): Resett skal jobbe for demokrati og et liberalt samfunn basert på det beste i den vestlige kulturhistorien (5): Resett er partipolitisk uavhengig, men vi forbeholder oss retten til å vise våre preferanser i konkrete saker og ved valg.

I en studie utført av UiB svarte 21 % av utvalget (beskrevet som på høyresiden av det politiske spekteret) at de var innom *Resett* «den siste uken» (Moe og Bjørgan, 2019, s. 19). I januar 2019 meddelte Helge Lurås at *Resett* hadde 500.000 individuelle lesere (Lurås, 2019a). Med voksende lesertall har *Resett* også fått oppmerksomhet i offentligheten, og flere store norske aviser har kritisert avisens fremstilling av innvandring og islam (se eksempelvis Johnsen og Rana, 2018). I en analyse av *Resetts* artikler i en to ukers tidsperiode finner likevel Bjerke mfl. ingen klare brudd på vær varsom-plakatens retningslinjer (2019, s. 271).

3.3 Etablerte og alternative medier

Forskere har over lenger tid strevd med å trekke klare skillelinjer mellom etablerte og alternative medier (Kenix, 2011, s. 17; Nygaard, 2020, s. 767). Tidlig forskning om etablerte og alternative medier så på størrelsene som dikotomier (Kenix, 2011, s. 18; Holt mfl., 2019, s. 860–863). Etablerte medier ble sett på som elitistiske, kapitalistiske og monolittiske (jf. Herman og Chomsky, 1988; Chomsky, 1997), mens alternative medier ble karakterisert som demokratiske, ikke-hierarkiske og som forkjempere for sosial rettferdighet (Holt mfl., 2019, s. 861; Nygaard, 2020, s. 767–777). Forskere var opptatt av hvilke aktører som gikk imot dominante og etablerte diskurser, som førte til at stemmer som ble oppfattet som marginaliserte fikk oppmerksomhet i academia (hovedsakelig aktører på venstresiden av det politiske spekteret) (Atton, 2006, s. 574; Atkinson, 2019, s. 1). Forskning har til en stor grad oversett alternative medier på høyresiden av det politiske spekteret (Holt mfl., 2019, s. 861). Alternative medier på høyresiden blir ofte karakterisert som søppelnyheter, propagandautløp, ekkokammer og konspirasjonsmedia (Holt, 2020). For å motarbeide denne trenden i forskningen tar denne masteroppgaven utgangspunkt i den relasjonelle mediedefinisjonen fremlagt av medievideren Kristoffer Holt mfl. (2019). Her defineres etablerte og alternative

medier ikke som dikotomier, men som forskjellige sider av et spekter. Alternative medier forstås derfor som medier som motsetter seg det de ser på som dominante og innflytelsesrike etablerte medieinstitusjoner. Alternative medier beskriver seg selv som selvkorrigerende i forhold til diskursen i det etablerte mediesystemet (Holt mfl., 2019, s. 862–863).

Etablerte medier forstås i denne masteroppgaven som medieorganisasjoner med hierarkiske strukturer, tradisjonelle publiseringsrutiner og stor påvirkningskraft (Holt mfl., 2019, s. 861). Det etablerte mediene muliggjør en offentlig diskurs om forskjellige tema. Dette blir gjort mulig gjennom profesjonelle reportere og rutiner sentrert rundt fakta (Holt mfl., 2019, s. 861; Frischlich, mfl., 2020, s. 151). Etablerte medier er plassert i og konstruerer dominante diskurser, og har dermed stor makt over hvilke fremstillinger som spres til den øvrige befolkningen (Kenix, 2011, s. 3).

3.3.1 Polariserende alternative medier

Holt påpeker at alternative medier kan relateres til etablerte medier både ideologisk og

		Relational anti-systemness	
		Yes	No
Ideological anti-systemness	Yes	Anti system alternative media	Irrelevante alternative media
	No	Polarizing alternative media	Not anti-system media

Figur 2: Oversikt over relasjonell og ideologisk relasjon (Holt, 2018, s. 53).

relasjonelt (2018, s. 49–57). Førstnevnte referer til hvilken grad alternative medier stiller seg kritiske til etablerte medier og det overordnede mediesystemet. I ytterste forstand vil ideologiske alternative medier

overhale det eksisterende mediesystemet.

Sistnevnte referer til hvilken grad

alternative medier påvirker andre medieinstitusjoner. Alternative medier kan for eksempel polarisere mediedebatten ved å diskutere tema som ikke tillates i etablerte mediediskurser. Dersom slike diskurser resonnerer med den øvrige befolkningen må etablerte medier muligens tilpasse seg det nye debattklimaet (Holt, 2018, s. 49–57).

Alternative medier som ikke vil bryte ned mediesystemet, men som har reell påvirkningskraft, kan typologiseres som *polariserte alternative media* (figur 2). Polariserte alternative medier vil endre, men ikke ødelegge det eksisterende systemet, og kan aktivt prøve å søke

medlemskap i medieinstitusjoner. Samtidig representerer de en kompetitiv utfordrer for etablerte medier, og har stoff som kan ansees som problematisk (både etisk og tematisk) i øynene til etablerte medieinstitusjoner. Polariserte alternative medier kan bidra til polarisering, blant annet gjennom vokalisert antagonisme imot etablerte media, eller ved å ikke bli akseptert inn i eksisterende medieinstitusjoner (Holt, 2018, s. 54).

Passer *VG* og *Resett* karakteristikene skissert over? *VG* tilhørighet medieorganisasjonen *Schibsted*. *VG* er også en paraplyorganisasjon for andre foretak som *VGTV* og *Minmote*, og kan derfor karakteriseres som en hierarkisk medieinstitusjon. *VG* kan også sies å være plassert i og produsent av en dominant diskurs, i og med at *VG* er Norges mest leste nettavis. *VG* har derfor stor påvirkningskraft. Samtidig er *VG* med i profesjonelle foretak som Pressens Faglige Utvalg og Redaktørforeningen, som sikrer standardisering av publiseringsrutiner. *VG* kan derfor karakteriseres som et etablert media. *Resett* kan karakteriseres som et alternativt media, hovedsakelig på bakgrunn av nettstedets selvoppfattet korrigerende funksjon. *Resett* skal «kritisere og være et alternativ til de etablerte mediene» og er «kritisk til makt». Samtidig skal de snakke for «mannen på gata». *Resett* kan også typologiseres som et polarisert alternativt media. Redaksjonen vil ikke ødelegge det eksisterende mediesystemet og har prøvd å søke medlemskap i medieinstitusjoner, men har fått avslag. Som vi har sett blir stoffet på *Resett* også ansett som problematisk av de etablerte mediene.

3.4 Alternative medier i utvikling

En rekke alternative medier har nylig opparbeidet seg en betraktelig leserskare i hele Skandinavia (Nygaard, 2019a, s. 1149). I tillegg til *Resett*, er *Document.no* og *Human Right Service* eksempel på alternative medier i Norge. Ifølge stipendiat Silje Nygaard (2019b) er disse særlig kritiske til «innvandring fra muslimske land og 'utbredelsen av islam'». Innvandring- og islamkritiske alternative medier har opplevd et kraftig oppsving i forskjellige deler av Europa (Haller mfl., 2019, s. 1; Frischlich mfl., 2020, s. 152; Nygaard, 2020, s. 768). Tilhengere av alternative medier peker selv på raske demografiske endringer i lys av immigrasjon, en innsnevret offentlig diskurs, utkontraktering og globalisering som viktige faktorer for populariteten av alternative medier (Holt, 2020).

Alternative medier mener selv de går imot den såkalte «meningskorridoren» (Oscarsson, 2013). Meningskorridoren referer til den offentlige samtalen, og viser til at det er noen ting en ikke kan si i det offentlige rom uten at det umiddelbart blir slått ned på. Alternative medier er derfor innstilt på å utvide grensene for hva som er «lov å si» i den offentlige diskursen ved å

snakke åpent og ærlig om politikk, islam og immigrasjon (Haller og Holt, 2019, s. 1665–1666; Holt, 2020). Her kan linjer trekkes til en større global diskurs, ofte kalt «nyrealismen», som blant annet har sitt utspring ifra immigrasjonsdebatter fra 1990-tallet. Innenfor denne diskursen appelleres det til å kalle en «spade for en spade», konfrontere politisk korrekthet, eliten og immigrasjon (Vertovec og Wessendorf, 2010, s. 13; Jacobsen, 2011, s. 167; Wodak, 2020, s. 339–340). I Norge manifesteres en slik diskurs i en retorisk kamp mot «snillisme»; en neologisme om en naiv og overdreven «snill» tilnærming til immigranter (Jacobsen, 2011, s. 167). En slik diskurs anvendes av alternative medier i Norge, og har klar appell (Jacobsen, 2011, s. 167; Nygaard, 2020, s. 768). I tillegg har norske alternative medier klart å påvirke debatten om islam ved å toppe lik- og del statistikker på internett og sosiale medier (Haller mfl., 2019, s. 2; Larsson, 2019, s. 737–739; Nygaard, 2020, s. 768).

3.5 Sammenfatning

Kort oppsummert er innvandringskritiske medier på fremgang i Europa og Skandinavia. *Resett* er en av disse, og kan karakteriseres som et polariserende alternativt media som ønsker å ta del i det etablerte mediesystemet, men blir nektet på bakgrunn av deres publiseringspraksiser. *VG* kan karakteriseres som et etablert media med mye innflytelse. Etablerte og alternative medier blir i denne oppgaven sett på som relasjonelle, og eksisterer alltid i et dialektisk forhold til hverandre. Med utgangspunkt i disse teoretiske observasjonene vil denne masteroppgaven svare på den overordnede problemstillingen knyttet til fremstillinger av islam i både etablerte og alternative medier. Ny forskning rundt etablerte og alternative medier fokuserer ofte på enten det ene eller det andre (eksempelvis Nygaard, 2019; Boukala, 2019). Den relasjonelle definisjonen muliggjør en sammenligning der begge kan utforskes samtidig.

Kapittel 4: Metodologi og mediatisering

I dette kapitlet vil jeg gå gjennom hvilke metoder jeg anvendte for best å kunne svare på forskningsspørsmålene. Metodiske og etiske utfordringer vil også utforskes i detalj. Samtidig vil jeg gi en mer omfattende introduksjon til mediatiseringsteori. Typologien og typene som danner mye av det analytiske utgangspunktet for masteroppgaven vil også gjennomgås i dette kapitlet.

4.1 Utvalg og metoder

For å undersøke fremstillinger av islam i en samtidig kontekst ble 80 artikler fra *VG* og *Resett* i tidsperioden september 2017 – april 2019 valgt. Syv artikler ble utelatt fra analysen; seks artikler fra *VG* inneholdt «islam» som personnavn, mens én artikkel fra *Resett* inneholdt kun en skjermdump (se vedlegg 1 for full oversikt over artiklene valgt for dette masterprosjektet, samt hvilke artikler som ble valgt ifra). Metodetrianguleringen av kvantitativ og kvalitativ innholdsanalyse gjorde at jeg kunne utføre en sammensatt analyse av de komplekse og mangeartede samfunnsforholdene som utspiller seg i mediedebatten. Den kvantitative analysen ga meg en oversikt over fremstillinger av islam i begge redaksjonene, og hjalp meg systematisere og redusere store mengder tekst til håndterlige størrelser. Analysen ble avgrenset med utgangspunkt i fire typer, som jeg vil gå gjennom i kapittel 4.3. Under den kvantitative analysen merket jeg meg artikler som kunne være relevante til å svare på problemstillingen, som senere kunne analyseres kvalitativt for å skape en mer helhetlig forståelse av materialet. Ved å la den kvalitative undersøkelsen etterfølge den kvantitative kunne jeg «kombinere generell oversikt med spesiell innsikt på strategisk viktige områder» (Grønmo, 2016, s. 231). Slik fikk jeg både en bred oversikt over kvantitative tendenser i materialet, samtidig som den kvalitative analysen ga meg spesiell innsikt om konkrete fremstillinger av islam.

4.2 Mediatisering på kryss og tvers

Denne masteroppgaven bygger i stor grad på såkalt *mediatiseringsteori*. Mediatisering referer til samspillet mellom endringer i media på den ene siden, og kulturelle og sosiale forandringer på den andre (Hepp mfl., 2010, s. 223; Hjarvard og Lundby, 2018, s. 53). Media har i post-industrielle samfunn utviklet seg til en semi-autonom institusjon som både påvirker andre samfunnsinstitusjoner (som politikk og religion), samt sosiale interaksjoner (Clark og Gillespie, 2018, s. 318; Lövheim og Hjarvard, 2019, s. 208). I mediatiseringsrammeverket blir religion løsrevet fra sine institusjonaliserte røtter, og underlagt medienes premisser og

logikker (Hjarvard, 2008, s. 3–4; Lövheim og Lied, 2018, s. 69). I nettaviser, som denne masteroppgaven tar utgangspunkt i, medieres eksempelvis saker om religion i forhold til dominante nyhetskriterier (Herbert, 2018, s. 158). Sensasjon, aktualitet og konflikt gjør en nyhetssak om religion mer interessant (Døving og Kraft, 2013a, s. 17–18). Dette fører til at religion generelt og islam spesielt ofte blir fremstilt på sensasjonelt vis (Allievi, 2003; Døving, 2020a, s. 79–80). Basert på tidligere forskning kan det se ut som at mediatiseringen av islam ofte forsterker stereotyper og skjuler mangfold (Jacobsen mfl., 2013, s. 17; Abdel-Fadil og Liebmann, 2018, s. 285–286). Likevel kan samspillet og dynamikken i mediatiseringsprosesser muliggjøre nye måter konflikter og uenigheter om religion kan utspille seg på. Mediatisering kan derfor bidra til en mangfoldig diskurs der forskjellige aktører tar affære for å forsvare sine perspektiver og verdier (se Lundby, 2018a).

Mediatisering kan studeres både fra ett ovenfra-og-ned perspektiv (fra makro til mikro nivå, institusjon til individ) eller fra et «nedenfra-og-opp» perspektiv, der leserlogikker står sentralt (Schrøder, 2017; s. 102; Lundby, 2018b, s. 310–312). Selv om disse aldri er helt uavhengige, fokuseres det i denne masteroppgaven hovedsakelig på et ovenfra-og-ned perspektiv.

Tidligere studier presiserer at mediatiseringsteorien er avhengig av en viss grad av institusjonalisering. Teorien er derfor potensielt mindre anvendbar i samfunn med lav grad av institusjonalisert religion og media (Lövheim og Hjarvard, 2019, s. 210–211). I Skandinavia er imidlertid både religion og media til en høy grad institusjonalisert – noe som gjør teorien aktuell for denne masteroppgaven (Lövheim, 2014; Lövheim og Hjarvard, 2019, s. 210–211).

4.2.1 Kjennetegn og mediedynamikker

Tre aspekter kjennetegner mediatisering av religion (Hjarvard, 2008, 2011, 2013, s. 78–102, Lövheim, 2014, s. 551; Hjarvard, 2016). For det første blir media en primær kilde til religion i samfunnet, som vi har sett er spesielt tilfellet for islam (Toft, 2019, s. 1–2). Media blir derfor i og for seg en slags religiøs institusjon (Hjarvard, 2016, s. 10). For det andre blir media utløp for religiøs endring. Religiøse symboler, praksiser og autoriteter blir underlagt mediernes logikker og endres derfor samtidig med teknologiske utviklinger. Hjarvard (2016) har blant annet vist hvordan mediatisering kan påvirke religiøs autoritet. Mediatisering fører til at et nytt mangfold av enkeltindivider kan diskutere religion, for eksempel på blogger eller i aviser (Hjarvard, 2016, s. 12–13). For det tredje erstatter media mange av funksjonene som tidligere var forbeholdt de religiøse institusjonene selv. Media blir dermed en autoritet både når det gjelder moral, spiritualitet og gruppetilhørighet (Hjarvard, 2008, 2011, 2013, s. 78–102; Lövheim, 2014, s. 551; Hjarvard, 2016).

I mediatiseringsrammeverket finnes det tre forskjellige mediedynamikker som påvirker fremstillinger av religion (Hjarvard mfl., 2015). Hjarvard og Lundby kaller mediedynamikkene 1. *forsterking*, 2. *medieinnramming* og *handlingsrom* og 3. *strukturering* (2018, s. 54–59).

Forsterking referer til hvordan media velger ut og forsterker enkelte saker i mediebildet. Media er også med på å påvirke konsekvensene av sakene som er rapportert. Mediedekningen etter terrorangrepet på magasinet Charlie Hebdo eksemplifiserer en slik sak. Magasinet trykker vanligvis 60.000 eksemplarer, men etter mediedekningen av angrepet ble syv millioner eksemplarer trykket opp. *Medieinnramming* refererer til hvordan media anvender språk til å presentere og ramme inn forskjellige tema. Assosiasjoner blir forsterket og årsaksforhold forklart basert på hvilke aspekter som blir vektlagt i mediedekning. I diverse vestlige medier ble angrepet på Charlie Hebdo for eksempel til en stor grad fremstilt som et angrep på ytringsfriheten. Enkelte hendelser kan dermed inkorporeres i ett større medienarrativ. *Medieinnramming* påvirker også *handlingsrommet* til personene omtalt, basert på hvordan de fremstilles. *Strukturering* refererer til hvordan media alltid er forankret i maktrelasjoner. Privilegerte grupper vil derfor ha større sjanse for å uttale seg i og påvirke media. Maktstrukturer er ikke ubøyelige, og kan forhandles og forandres i forhold til spesifikke kontekster (Hjarvard og Lundby, 2018, s. 54–59).

4.2.2 Mediatisering av religion

Hva konstituerer «religionsdelen» i «mediatisering av religion»? I tidligere studier har definisjoner fra religionssosiologer (blant annet Michael Hill og James Beckford) blitt anvendt (se for eksempel Furseth, 2018, s. 12; Lövheim og Lied, 2018, s. 72–75). Denne masteroppgaven tar imidlertid utgangspunkt i Ingvild Gilhus (2014a) definisjon av religion, som hun selv anvendte i sin studie av mediatisering av religion i norske medier. I studien anvender hun definisjonen «kommunikasjon om og med hypotetiske overmenneskelige vesener», slik at religion og religiøsitet ikke kun «skapes og opprettholdes av de religiøst aktive, men også – og i dag kanskje vel så mye – gjennom omtale, diskusjon og beskrivelse av religion og religiøsitet» (Gilhus og Mikaelsson, 2001, s. 29; Gilhus, 2014a, s. 11). To poeng er viktige her: 1. Religion blir sett på som kommunikasjon der meningen bak kategorien er fleksibel og endrende i forhold til en spesifikk kontekst, og 2. Religion og religiøsitet endres, forhandles og opprettholdes både av religiøse og ikke religiøse aktører. Akkurat som man kan være opptatt av sport uten selv å spille, kan man diskutere og opprettholde religion uten selv å være religiøs (Gilhus, 2014a, s. 17).

4.2.3 Mellomteori og substantiv teori

Ifølge førsteamanuensis i pedagogikk Vivi Nilssen kan teori fungere på flere forskjellige nivåer, både som brede paradigmer og mer avgrensede teorier (2012, s. 64). Paradigmer er brede og omslutter potensielt annen teori. Samtidig hjelper disse teoriene forskeren med å danne utgangspunkt og retning til forskningen (Nilssen, 2012, s. 64). Mediatiseringsteori kan tenkes på som et paradigme, som hjalp meg med å avgrense problemstillingen og stille fruktbare spørsmål i løpet av analyseprosessen.

Nilssen peker på at substantiv teorier er mer avgrensede enn paradigmer (2012, s. 64). De er begrenset til visse trekk ved et fenomen og «danner utgangspunkt for konkrete forskbare problemstillinger» (Nilssen, 2012, s. 64). I denne masteroppgaven ble substantiv teorier brukt for å fremstille typer, som førte til håndfaste og avgrensede forskningsspørsmål. Typene vil gjennomgå i kapittelet under.

4.3 Type, teori og kode

For den kvantitative analysen ble fire typer fremstilt som heuristiske verktøy. Disse kunne brukes som utgangspunkt for å utforske bredden i materialet. Med utgangspunkt i typene fremstilte jeg målbare koder som kunne brukes i den kvantitative analysen. Hierarkisk kan derfor typene tenkes på som idealmodeller, og kodene som måten disse ble målt på i den kvantitative analysen. Typene og kodene ble utviklet med utgangspunkt i en kasusstudie av alle artiklene om islam i de respektive redaksjonene fra måneden mai, 2019 (se vedlegg 1). Dette tilsvarte sammenlagt 71 artikler om islam fra *Resett* og *VG*. Typene og kodene ble konstruert på en hermeneutisk og abduktiv måte, der jeg pendlet frem og tilbake mellom teori og empiri (Bryman, 2016, s. 23). Som Grønmo kommenterer kan de teoretiske slutningene fra en kasusstudie være generaliserende «for et større univers» av tekster analysert på et senere tidspunkt (2016, s. 105). Da kasusstudien kun tok for seg artikler fra én måned, leste jeg et utvalg av tilfeldige artikler om islam fra begge redaksjonene utover denne måneden. Slik fikk jeg et bredere overblikk over diskursene, temaene og bidragsyterne i *VG* og *Resett*. En kan likevel si at de abduktivt fremstilte kodene til en større grad var konstruert på bakgrunn av dekningsen i mai, 2019, som betyr at både de transnasjonale og lokale hendelsene som preget mediebildet på dette tidspunktet har hatt en innflytelse på retningen til denne studien.

Artiklene fra kasusstudien ble først svært grundig gjennomgått. De ble først kodet åpent, der jeg så etter alt som kunne være av interesse, eksempelvis bidragsytere, kjønn, tema, pronomenbruk og frekvensen av ord (Nilssen, 2012, s. 78–99; Bryman, 2016, s. 293). For å

sikre at kodene hadde *synlig gyldighet*, det vil si at de fanget opp det jeg var ute etter, leste jeg meg også opp på lignende litteratur og kodebøker fra andre forskningsprosjekter (eksempelvis Jacobsen, 2011; Friberg, 2016; O` Brien, 2017; Lundby, 2018a; Salte, 2018; Nygaard, 2019a). For å sikre at kodene hadde *konstrukt validitet* (Bryman, 2016, s. 159), altså at kodene var teoretisk forankret, så jeg på forskjellige teorier som kunne være fruktbare i henhold til problemstillingen (for eksempel Benson og Hallin, 2007; Hjarvard, 2016; Toft, 2018). Teorien ble imidlertid satt på vent i den preliminare kodingsprosessen slik at empirien kunne snakke for seg selv (selv om teorien informerte kodingsprosessen på en indirekte måte) (Nilssen, 2012, s. 65, 84).

For å illustrere hvordan kodene ble fremstilt vil jeg først fremlegge kodenes teoretiske forankring, for så å illustrere den spesifikke måten de ble brukt på i dette masterprosjektet.

4.3.1 Radikal islamist-typen

Audun Tofts (2018) såkalte Radikal islamist-ramme er en spesifikk medierammeteori som trekker frem forskjellige stereotype fremstillinger av muslimer. Teorien danner utgangspunktet til den abduktivt fremstilte typen, Radikal islamist-typen. Basert på Ludwig Wittgenstein mener Toft at vi tenker i forhold til prototyper. Det vil si, når vi tenker på en kategori, vil vi umiddelbart tenke på karakteristikk koblet til kategorien selv om vi vet at kategorien er mer mangfoldig. En kategori står med andre ord i assosiasjonsforhold til andre kategorier i kognitive skjema (Toft, 2018, s. 270–271). Disse kognitive skjemaene påvirkes ved at mediene velger ut visse fremstillinger som forsterker assosiasjonsforholdet mellom to kategorier. Hvordan og hva vi tenker om islam blir derfor potensielt påvirket av mediefremstillinger. Toft påpeker at mediedekningen om islam og muslimer ofte er ensidig og stereotyp, og samler et konglomerat av stereotyper i den såkalte Radikal islamist-rammen. Aktørene i rammen er ofte (radikale) islamister som ønsker å etablere et kalifat eller innføre sharia. De er villige til å bruke vold og terror som virkemiddel, og fremstår som en trussel mot Norge og Europa (Toft, 2018, s. 272). Toft mener at rammen reproduseres på nesten daglig basis, både av media og i hverdagslige samtaler (2018, s. 275). Basert på lingvisten George Lakoff (2014) mener Toft at rammen også kan reproduseres når stereotype diskurser om islam blir snakket imot. Ved at terrorisme og vold er utgangspunktet for diskusjonen reproduseres potensielt elementer av RI-rammen i diskurser som prøver å motvirke den (Toft, 2018, 2019).

Etter at jeg hadde satt meg inn i materialet fra case-studiet, ble det klart at Tofts teoretiske slutninger til en høy grad korrelerte med det utvalgte materialet. Når dette ble klart var neste steg å både utarbeide et kodeskjema for den kvantitative analysen (se vedlegg 2), og en separat beskrivelse av hver enkelt kode som kunne brukes som referansepunkt under analyseprosessen (se under). For problemstillingen var det hovedsakelig forekomst av kodene som var interessant å vektlegge for analysen. Forekomst referer til at visse variabler er tilstede i en tekst eller ikke. Slike variabler kan være manifeste, det vil si at visse ord og uttrykk er til stede i teksten. De kan også være latente, der en kontekstuell lesning av «teksten i en større sosial sammenheng, for eksempel tekstens bakgrunn, opprinnelse og formål» er nødvendig (Grønmo, 2016, s. 217).

Radikal islamist-typen (RIT) ble til slutt delt opp i flere forskjellige koder. Beskrivelsen av disse var:

Terror(ist)

Beskriver en artikkel med innslag av kategorier som terror, terrororganisasjoner eller terrorister.

Jihad(ist)

Beskriver en artikkel med innslag av jihad(isme) som et abstrakt eller uspesifisert konsept (såkalt «hellig krig» ble også kodet under «jihad(ist)»), eller jihadister som aktører i artikkelen.

(Radikal) islam(ist)

Beskriver en artikkel med innslag av *islamisme* som konsept eller (radikale) islamister som aktører i artikkelen.

Trussel mot Europa

Beskriver en artikkel der islam eller muslimer blir sett på som en trussel mot Europa eller Norge. Alt fra verdier, oppførsel, dogma og kultur kan tolkes som truende.

Klar til å bruke vold

Beskriver en artikkel der personer identifisert som muslimer har utøvd vold eller er klare til å utøve vold. Kan også beskrive en artikkel som setter «islam» i sammenheng med vold.

Sharia

Beskriver kun *manifest forekomst* i artikler – altså om ordet «sharia» er omtalt i artikkelen.

Selv om Toft ikke beskriver den islamske stat (IS) som karakteristisk for RI-rammen, ble det klart utfra case-studien at saker om IS dominerte nyhetsbildet både i *VG* og *Resett*. Derfor ble koden «IS» lagt til Radikal islamist-typen, for å fange opp variasjonsbredden i materialet (Grønmo, 2016, s. 215). Beskrivelsen av den siste koden ble dermed:

IS/IL (IS-kvinner, barn, krigere)

Beskriver en artikkel med innslag av den Islamske Stat (som kan konfigureres som IS, ISIS, Islamske Stat, ISIL, osv.). Artikkelen kan også ha innslag av forskjellige aktører, eksemplifisert i IS-krigere, såkalte IS-barn, IS-kvinner osv.

4.3.2 Humanistisk interesse-typen

Humanistisk interesse-typen (HIT) er også basert på medierammeteori – den såkalte humanistisk interesse-rammen. Rammen beskriver diskurser der individuelle og personlige historier blir belyst. Diskursen spiller gjerne på følelser og patos, som gir en følelse av hastegrad og viktighet i historien (Cho og Chowder, 2006, s. 420–422). I og med at artikler med Humanistisk interesse-vinkling fokuserer på individuelle historier, kan de potensielt motarbeide ensidige fremstillinger der muslimer og islam blir omtalt på gruppenivå.

Personene i Humanistisk interesse-rammen blir ofte fremstilt som assimilerte helter eller som dialogbyggere og meglere (Eide og Nikunen, 2011, s. 9–11; Ihlen mfl., 2015, s. 832). De kan også portretteres som verdige offer i humanitære kriser (Figenschou og Thorbjørnsrud, 2015). Ved å spille på menneskelig sympati kan slike fremstillinger potensielt bryte ned distinksjonen mellom «oss» og «dem» (Tyler, 2006; Tyler og Marciniak, 2013; Figenschou og Thorbjørnsrud, 2015). Samtidig kan idealiserte fremstillinger av assimilerte helter skape nye idealer for muslimer, og dermed lage større skillelinjer mellom god og dårlig islam (Lövheim og Jensdotter, 2018, s. 140).

Det ble klart ifra case-studien at flere artikler hadde individfokuset nyhetsdekning.

Beskrivelsen av koden ble dermed:

Er Humanistisk interesse-typen med i artikkelen?

Denne koden beskriver en artikkel som er tydelig preget av en individuell historie. Artikkelen tar gjerne utgangspunkt i en «suksesshistorie», der positive egenskaper blir understreket. Artikkelen kan også fokusere på et «idealisert offer», ofte eksemplifisert i krigsreportasjer eller deportasjonssaker. Kun perspektiver fra minoriteter.

Artikler skrevet av muslimer var av åpenbar interesse, og ble markert under analysen.

Majoritetsperspektiver som potensielt kunne ha passet kodens kriterier ble ikke kodet i den kvantitative studien.

4.3.3 Islamkritikk-typen og Problematisering-typen

Som tidligere nevnt (se kapittel 2) er både kritikk av islam, og problematisering av slik kritikk fremtredende i mediedebatten om islam. Basert på Retrievers undersøkelse i 2017 hadde jeg forventninger om å finne like mye «problematisering» som kritikk i mediedebatten om islam

(s. 4). Med utgangspunkt i denne teoretiske innsikten og de empiriske case-studiet ble de to typene, Islamkritikk-typen og Problematiseringstypen konstruert. Beskrivelsen av kodene ble til slutt:

Islamkritikk-typen er presentert eller diskutert i artikkelen

Denne koden beskriver artikler der forskjellige aspekter av islam blir underlagt kritisk gransking. En kan stille seg kritisk til islamske verdier, dogma, kultur, personer, osv.

Problematisering-typen er presentert eller diskutert i artikkelen

Denne koden beskriver artikler som tar til motmæle imot kritiske holdninger og stereotype fremstillinger av islam. Artiklene kan også ta til motmæle mot muslimfiendtlighet og rette fokuset mot muslimers problemer.

Sett under ett ga de fire typene/kodene meg ulike innfallsvinkler til å svare på forskningsspørsmålene for denne masteroppgaven. (En samlet oversikt av kodebeskrivelsene legges ved, se vedlegg 2).

Det er både fordeler og ulemper med å fokusere på forekomst av kodene i den kvantitative analysen. Siden kodene er binære (enten er de der eller ikke) gjør dette muligens kodingsprosessen enklere, noe som igjen gjør at kodingen kan bli mer konsekvent. Slik blir undersøkelsen potensielt mer pålitelig, i og med at samme undersøkelse har større sjans for å gi like resultater (Grønmo, 2016, s. 241). Samtidig har kvantitative studier en tendens til å tvinge empirien inn i en eller annen kode, der det ikke er et «mellom» eller «på-midten»-svar (Repstad, 2015, s. 68). Dette kan potensielt føre studien i en bestemt retning. Slike analytiske gråsoner vil forhåpentligvis bli nyansert i den kvalitative analysen, der man kan danne seg et inntrykk av hvordan artiklene fremstår i sin helhet.

4.4 Kvantitativ innholdsanalyse

Kvantitativ innholdsanalyse kan karakteriseres som en metode for å kvantifisere tekst gjennom forhåndsbestemte kategorier. Å bruke kvantitativ metode til dette prosjektet var fordelaktig, da det empiriske materialet var forholdsvis stort. Kvantitativ innholdsanalyse hjalp meg å redusere materialet til håndterlige størrelser, som gjorde det enklere å se sammenhenger, mønster og derivasjoner i det empiriske materialet. Inspirert av Torunn Klemp's oppfordring til å bruke elektroniske kodeassisteringsprogram, tok jeg også i bruk programvaren Nvivo 12 – en såkalt teori-byggende programvare som lar deg «kvantifisere ulike koder og dermed kunne bygge teori med utgangspunkt i dataene» (Klemp, 2012, s. 120). Nvivo 12 var en uvurderlig ressurs, og gjorde det lettere å lagre og oppbevare tekstene, se

sammenhenger i materialet og utvikle grafiske fremstillinger, alle faktorer som øker «muligheten for å 'snuble' over noe uventet» (Klemp, 2012, s. 121).

Religionsviteren Einar Thomassen mener at en tekst kun blir en kilde i forhold til det spesifikke spørsmålet som blir stilt i analysen (2014, s. 347). For å svare på forskningsspørsmålet må en derfor velge kilder som kan gi pålitelige svar til spørsmålene som er stilt. Bryman (2016) mener dette kan bli gjort gjennom såkalt *hensiktsmessig utvalg*, der kilder blir valgt på bakgrunn av deres relevans til forskningsspørsmålet. Da jeg var interessert i samtidsdebatten om islam, ble tidsrammen for utvalget september 2017–april 2019. Med hjelp av søkemotoren A-tekst valgte jeg ut 80 tekster med søkeordet «islam» i begge redaksjonene. Assistert av dataverktøy for å unngå menneskelig feil ble tekstene tilfeldig valgt (Bryman, s. 2016, s. 176–177). Utvalget ble tilfeldig valgt for hver måned i tidsrammen for undersøkelsen, for å sikre en bredde i materialet. Når tekstene var valgt, leste jeg gjennom hver enkelt tekst for å få et overblikk over materialet og for å forsikre meg om at tekstene kunne svare på forskningsspørsmålene.

Til slutt satt jeg igjen med 74 artikler fra *VG* og 79 artikler fra *Resett*, til sammen 153 artikler (se vedlegg 1). På dette tidspunktet i undersøkelsen skulle det skilles mellom «meningsstoff» og «nyhetsstoff», men det viste seg imidlertid at et slik skille ikke fantes i *Resett*.⁵ På linje med den åpne tilnærmingen til dette masterprosjektet, vil en analyse av både nyhets- og meningsstoff likevel gi et mer sammensatt og helhetlig bilde av mediedebatten om islam.

Spørsmål om utvalgsstørrelse er komplisert, og avhengig av flere faktorer som for eksempel tidsbegrensning, presisjon og variasjon (Bryman, 2016, s. 183). Generelt kan en si at et større utvalg gjør studien mer pålitelig og presis. Desto større utvalget er, jo større sjans er det for at utvalget er representativt for det totale materialet (Bryman, 2016, s. 183–184). Spesielt i mindre undersøkelser øker presisjon og pålitelighet eksponentielt med utvalgsstørrelse. Med andre ord har små endringer i utvalg mer å si i mindre undersøkelser enn i store (Bryman, 2016, s. 184). Med tidsbegrensninger i bakhode, ble det derfor prøvd å maksimere antallet tekster innenfor den gitte tidsrammen til undersøkelsen. Det vil ikke si at materialet kan generaliseres utover det totale materialet utvalget er tatt ifra (Bryman, 2016, s. 193). Denne masteroppgaven kan likevel bli sett i sammenheng med andre studier, teori eller empiri for å gi et mer sammensatt overblikk over sosiale fenomen og utviklinger (Jensen, 2014, s. 44).

---

⁵ I skrivende stund (13.03.20) ser det imidlertid ut som om *Resett* nå differensierer mellom meningsstoff og nyhetsstoff til en større grad.

Neste steg i den kvantitative analysen var å utarbeide kodeboken, som jeg har gitt en kort introduksjon av over (se kapittel 4.3). Etter at kodeboken var blitt utarbeidet, ble den prøvd ut på 40 tilfeldig valgte artikler av det totale materialet. Slik ble jeg bedre kjent med artiklene, samtidig som jeg ble komfortabel med kodingsprosessen og fikk ferdigstilt og utarbeidet klarheter.

Jeg var gjennom hele studien opptatt av kontinuerlig selv-refleksivitet, *epochè* og «klamming» av egne fordommer. Alle disse referer til samme grunnleggende prinsipp om at forskeren ikke står utenfor men er en del av forskningen (Neitz, 2014, s. 54). Forskeren har egne fordommer, er plassert i en viss kulturell og politisk kontekst og er derfor en ledende kraft i forskningens utfoldelse (Roof, 2014, s. 80). Refleksivet refererer derfor til hvordan forskeren er selvbevisst på sine egne blindsoner (Gullestad, 2006, s. 331).

For å være reflektiv skrev jeg kontinuerlig ned problemer og løsninger i et refleksjonsnotat (Nilssen, 2012, s. 35–42). Jeg skrev blant annet ned spørsmål, problemer, viktige momenter og sitater fra artiklene. Alt som kunne være relevant for oppgaven ble skrevet ned, slik at jeg alltid kunne ta vare på og utvikle mine egne tanker under prosessen (Nilssen, 2012, s. 38). Slik kunne jeg også se hvordan mitt eget tankemønster utviklet seg i takt med mer kunnskap om feltet og undersøkelsen, som potensielt gjorde meg klar over flere av mine egne fordommer. Å kontinuerlig skrive ned tanker og problemer driver også forskningen fremover, og materialiserer potensielle assosiasjoner, refleksjoner og hypoteser (Nilssen, 2012, s. 41). Det var blant annet denne prosessen som fikk frem en viktig ontologisk nyanse i den kvantitative analysen. En utfordring oppstod rundt det ontologiske spørsmålet om hvor meningen i artikkelen var. Skulle artikkelen kodes dersom kriterier for koden ble fremmet gjennom sitat av andre personer, uten at dette nødvendigvis reflekterte journalistens synspunkt? Med utgangspunkt i Lakoff (2014) og Toft (2018) ble svaret på dette spørsmålet ja, perspektiver kan ha like mye slagkraft selv om de blir mediert gjennom sekundære kilder. Dette er fordi prototypiske forståelser av fenomen kan bli påvirket av diskurser, uansett om de blir mediert, brukt polemisk eller deskriptivt. En egen kode for denne observasjonen ble ikke konstruert, noe som (i etterpåklokskap) kunne gjort analysen mer nyansert.

Etter at kodeskjemaet var ferdig utarbeidet, var det tid for å gå igjennom hver tekst. Siden de fleste kodene bestod av en kombinasjon av latent og manifest innhold, anvendte jeg en kombinasjon av kontekstuell lesning og dataassistert søking der dette var relevant. Hver tekst ble systematisk gjennomgått med utgangspunkt i kodeskjemaet. Artikler og sitat av spesiell

interesse ble markert under denne prosessen. Selve kodingsprosessen ble gjort på papir, i og med at tidligere forskning har hevdet at koding på datamaskin skaper en distanse til materialet (se Fielding og Lee, 1998; Klemp, 2012, s. 134–135). Resultatet ble etter hvert lagt inn i den nevnte programvaren Nvivo 12. Da ble det lettere å se sammenhenger og konstruere grafer slik at empirien kunne bli fremstilt på forskjellige måter i analysen. Samtidig ble datamaterialet lagret på flere steder, som blir sett på som fordelaktig i forskningsprosessen (Nilssen, 2012, s. 85).

Jeg var alene om kodingen, og kunne ikke etterprøve interkodervariabilitet, altså variasjon i koding mellom forskjellige kodere (Nelson og Woods, 2014, s. 114; Bryman, 2016, s. 154–155). Jeg kunne derimot sammenligne konsistensen i min egen koding, altså intrakodervariabilitet. Derfor gjorde jeg en reliabilitetstest av et lite utvalg (8) artikler. Da det viste seg at nesten all koding var konsistent, fortsatte jeg kodingsprosessen uten endringer. På denne måten forsterket jeg stabiliteten i undersøkelsen (Grønmo, 2016, s. 245).

4.4.1 Potensielle fallgruver

Å være alene om den kvantitative innholdsanalysen er dette studiets største hindring. Som nevnt gjør det at jeg ikke kan sammenligne funn og kodeskjema med andre kodere, eller undersøke interkodervariabilitet. Dette gjør potensielt at reliabiliteten til undersøkelsen forminskes, og at andre forskere ville oppnådd andre resultater. Håpet er likevel at forberedelsesprosessene og intrakodervariabilitetstesten kan gjøre opp for denne analytiske hindringen.

4.5 Kvalitativ innholdsanalyse

Kvalitativ innholdsanalyse minner om kvantitativ innholdsanalyse, men istedenfor at koder konstrueres før undersøkelsens startpunkt blir koder og kategorier konstruert induktivt fra tekst. Gjennom en systematisk gjennomgang av utvalgte tekster registreres data, koder og kategorier relevante til problemstillingen (Grønmo, 2016, s. 175). Formålet med innholdsanalysen er å redusere store mengder tekst, slik at du til slutt sitter igjen med et par kategorier som beskriver hele materialet (Nilssen, 2012; Erlingsson og Brysiewicz, 2017). Jeg har spesielt latt meg inspirere av to tilnærminger i denne delen av analysen. Den ene er beskrevet i Vivi Nilssens *Den skrivende forskeren* (2012) og den andre i artikkelen «A hands-on guide to doing content analysis» (2017) av Christen Erlingsson og Petra Brysiewicz.

Det første steget i innholdsanalysen er å avgrense fokus for studien. Denne prosessen er det klart viktigste steget i analysen, da problemstillingen styrer den fleksible analyseprosessen

(Grønmo, 2016, s. 176). I tillegg til å besvare forskningsspørsmålene, ble derfor analysen avgrenset ved å se nærmere på konstruksjonen av inn- og utgrupper, altså «hvem som hører til» og hvem som ikke gjør det (Lundby og Repstad, 2018, s. 25–26). Slik fikk jeg også spesiell innsikt om konkrete trekk ved fremstillinger av islam i begge redaksjonene.

Steg to i analyseprosessen er å finne relevante tekster som kan svare på problemstillingen (Grønmo, 2016, s. 175–177). I løpet av den kvantitative analysen var jeg blitt godt kjent med materialet – noe som gjorde at jeg allerede på dette tidspunktet hadde en idé om hvilke tekster som var interessante å utforske. Etter den kvantitative analysen leste jeg gjennom hver enkelt tekst for å forsikre meg om at de mest interessante og relevante tekstene sett utfra problemstillingen ble valgt. Artikkene jeg til slutt satt igjen med gjenspeilet mangfoldet i kildematerialet og illustrerte forskjellige fremstillinger av islam. Artikkene valgt belyste også forskjellige sider ved forskningsspørsmålene.

Med utgangspunkt i forskningsspørsmålene tok jeg for meg hver tekst hver for seg. Jeg skrev ut artiklene i papirform og begynte å kode artiklene åpent. I denne delen av analysen var det viktig å lese teksten flere ganger for å få et helhetlig og godt inntrykk av teksten og dens kontekstuelle forhold (Erlingsson og Brysiewicz, 2017). Jeg skrev ned alt jeg så på som relevant i forhold til problemstillingen. Jeg skrev ned tema, fakta, perspektiver, sekvenser av handlinger, retoriske troper, personer og ord som ble gjentatt (Nilssen, 2012, s. 82–83). Der jeg oppdaget at ord gikk igjen, tok jeg i bruk dataassisterte programvarer for å undersøke frekvensen av ord.

Koder kunne være spesifikke ord, setninger eller hele sitat. Om man ikke finner meningen i en setning eller meningsenhet, kan enhetene deles opp, abstraheres eller forenkles for å fange opp innholdet (Erlingsson og Brysiewicz, 2017, s. 93–95). Etter at teksten er delt opp i mindre koder leste jeg teksten på nytt slik at jeg så at delene samsvarte med helheten i teksten. Som i den hermeneutiske spiral pendlet jeg derfor frem og tilbake mellom helhet og del, slik at hver del til slutt reflekterte helheten av teksten, og helheten av teksten kunne reflekteres i hver del (Gilhus, 2014b, s. 277; Erlingsson og Brysiewicz, 2017, s. 96).

Etter at den åpne kodingen var ferdigstilt, satt jeg igjen med et høyt antall koder som måtte systematiseres på et nytt abstraksjonsnivå. Dette nivået karakteriseres ofte som kategorier, akser, tema eller dimensjoner som beskriver noen likhetstrekk i kodene (Nilssen, 2012, s. 84–85; Erlingsson og Brysiewicz, 2017, s. 96–97). Kategoriene skal ikke bare gjenta eller beskrive hva som allerede er sagt i teksten. Gjennom tentative analytiske begreper, eller

teoretiske termer, kan kodene sees i lys av teori som belyser relevante sider ved problemstillingen (Nilssen, 2012, s. 86).

For å være transparent vil jeg gi to eksempler på hvordan hele setningsenheter ble kondensert før de ble videreutviklet til kategorier forankret i teoretisk litteratur (Nilssen, 2012, s. 85–86; Erlingsson og Brysiewicz, 2017, s. 99). Slik kan jeg få andre til å forstå hva jeg fant, og hvordan jeg kom frem til mine egne konklusjoner (Nilssen, 2012, s. 153).

4.5.1 To eksempler

SETNINGER/MENINGSSENHETER I HELHET		
1.	«Kvinner med hijab er ikke predisponerte terrorister».	
2.	«Jeg kan ikke legge sammen to og to, og skjønne at et hodeplagg, som symboliserer ens religiøse tro, kan hindre eller svekke integrering».	
3.	«Når du sier at hijab er et undertrykkende plagg, hevder du at alle som går med hijab, er undertrykt – noe som rett og slett er bullshit».	
4.	«Kvinneundertrykkelse og hijab – kontrastene som står side om side».	
5.	«Det at hijab er et undertrykkende plagg er oppspinn».	
ABSTAHERT MENINGSSENHET		KODE
1.	Hijabkledder er ikke terrorister	HIJABKLEDDER IKKE TERRORISTER
2.	Hijaben hindrer ikke integrering	HIJAB IKKE HINDER
3.	Hijab er ikke et undertrykkende plagg for alle	HIJAB IKKE UNDERTRYKKELSE
4.	Kvinneundertrykkelse og hijab er kontraster	HIJAB KONTRASTERES MOT KVINNEUNDERTRYKKELSE
5.	Det at hijab er et undertrykkende plagg er oppspinn	HIJAB ER IKKE UNDERTRYKKENDE
TENTATIV ANALYTISK SAMLEKATEGORI OPPKLARING GJENNOM NEGATIV IDENTIFIKASJON		

Tabell 1: Oppklaring gjennom negativ identifikasjon.

For å illustrere stegene i kodingsprosessen har jeg valgt å gi to eksempler (se kapittel 6/vedlegg 3 for kontekstuell informasjon). Tabell 1 og 2 illustrerer hvordan hele setninger eller meningsenheter ble abstrahert, kodifisert og til slutt samlet under et tentativt analytisk begrep.

Eksempel 1 (se tabell 1) illustrerer en artikkel med fokus på hijab. Forfatteren i denne artikkelen definerer hva hijaben er ut ifra det den ikke er. I løpet av den åpne

kodingsprosessen ble det klart at dette fremsto på flere måter. At hijab er undertrykkende er ifølge forfatteren «bullshit». Kvinneundertrykkelse og hijab blir beskrevet som «kontraster» og hijaben hindrer ikke integrering, ifølge artikkelforfatter. Da kodene var samlet ble det klart at dette fenomenet samsvarte med Audun Tofts (2019) konsept *negativ identifikasjon* – der «normal» islam blir diskutert oppimot «ekstraordinær» islam. «Oppklaring rundt negativ identifikasjon» ble dermed samlebetegnelsen i analysen (se tabell 1).

I eksempel to (se tabell 2) kom det frem i den åpne kodingen at forfatteren la vekt på det som kan tolkes som autoriteter i islam. Forfatteren brukte referanser til autoriteter innenfor islam som bakgrunn for å fremstille islam på stereotype og kritiske måter. Dette ble til slutt samlekategorien for tendensen i materialet (se tabell 2). Hva som defineres som autoriteter i islam er selvfølgelig diskutabelt (se Anjum, 2007; Asad, 2009). Det var likevel en måte å samle begreper som Muhammed, Sira, Allah, Gud, Hadith og Koranen på, som kom opp flere steder i artikkelen (se tabell 2). I kategorikonstruksjonsprosessen skulle det vise seg at denne slutningen til en viss grad var støttet teori. Døving har blant annet pekt på at henvisning til Allah og tekstlige kilder ikke var uvanlig i islamkritiske diskurser (2013b, s. 170; se også Amari, 2012). Kritiske referanser til Muhammed og Siraene var imidlertid funn som kan karakteriseres som «nye». Slik kan kvalitativ innholdsanalyse både være forankret i teori slik at du kan gjøre en tentativ analyse, samtidig som analysen kan være med på å drive teori fremover og utvikle nye analytiske innfallsvinkler (Nilssen, 2012, s. 85–86; Bryman, 2016, s. 26; Grønmo, 2016, s. 180).

SETNINGER/MENINGSSENHETER I HELHET		
1.	«Guden, profeten, tre bøker og de rettslærde er fire enorme autoriteter i islam».	
2.	«Mange har nok hørt om Muhammeds utallige krigsforbrytelser mot sine erklærte fiender».	
3.	«Dokumentert i vers etter vers fra de tre grunntekstene finner vi at hellig slaveri er fullstendig normalt i islam».	
4.	«Monstrene i Marokko fulgte altså Allahs vilje, Muhammeds eksempel, grunnteksternes befalinger og tolkningene fra de rettslærde opp gjennom historien når de fanget de to nydelige jentene våre og tok dem som slaver».	
5.	«Videre kan vi lese vers etter vers om sexslaveri i koranen, Sira og Hadith – den islamske praksisen med å voldta slavene sine – det mest naturlige i verden for Muhammed og hans menn».	
ABSTAHERT MENINGSSENHET		KODE
1.	Guden, profeten, tre bøker og rettslærde er autoriteter i islam	AUTORITETER I ISLAM
2.	Mange har hørt om Muhammeds krigsforbrytelser	MUHAMMEDS KRIGSFORBRYTELSER

3.	De tre grunntekstene røper at slaveri er normalt i islam	SLAVERI I GRUNNTEKSTENE
4.	Slaveri finner man i grunntekstene, rettslærde og Allahs vilje	SLAVERI I GRUNNTEKSTENE, RETTSLÆDE OG ALLAH
5.	Muhammed, Koranen, Sira og Hadith bifaller voldtekt	VOLDTEKT KNYTTET TIL AUTORITETER I ISALM
TENTATIV ANALYTISK SAMLEKATEGORI Stereotypisering og kritikk i lys av islamske autoriteter		

Tabell 2: Stereotypisering og kritikk i lys av islamske autoriteter.

4.5.2 Potensielle fallgruver

Forskerens egne perspektiver er til en stor grad førende i en kvalitativ innholdsanalyse. Hvilke tekster som ble valgt ut er derfor avhengig av hva jeg selv så på som relevant (Grønmo, 2016, s. 180–181). Jeg fikk et godt inntrykk av bredden i materialet under den kvantitative analysen, og kunne derfor velge ut det som etter min mening reflekterte bredden i materialet. En annen utfordring dreier seg om koding og kategorisering. Forskeren systematiserer og deler opp store tekstmengder til mindre håndterlige størrelser. Når materialet senere skal presenteres for leseren er det en sjanse for at sitater blir revet løs fra materialet uten tilstrekkelig bakgrunnsinformasjon (Coffey og Atkinson, 1996; Bryman, 2016, s. 580). Før funnene fra den kvalitative analysen presenteres, vil artiklene både oppsummeres og bli plassert i en større samfunnskontekst, slik at leseren kan lese artiklene på en helhetlig måte. En lenger og mer detaljert beskrivelse av artiklene vil også legges ved (vedlegg 3).

4.6 Etske vurderinger

De nasjonale forskningsetiske komiteene (NESH) stadfester at forskeren fritt kan «benytte materiale fra åpne fora uten å innhente samtykke fra dem opplysningene gjelder» (2014, s. 4). Forskeren må imidlertid vurdere om opplysningene blir ansett som offentlige eller private. Om informasjonen er privat kan ikke forskeren anvende informasjonen uten samtykke. Som regel er informasjon hentet fra nettaviser ansett som offentlig og kan fritt brukes uten samtykke (NESH, 2014, s. 5). Nyere etiske retningslinjer har spesifisert at innhold fritt kan brukes av nettaviser med «redaktørstyrte [...] dekning av et saksforhold», hvor avisen er redigert med referanse til for eksempel redaktørplakaten og har medlemskap i Norsk Redaktørforening (NESH, 2019, s. 11). Artiklene i VG kan derfor karakteriseres som offentlige. *Resett* er imidlertid mer i en gråsoner og med at deres søknad om medlemskap i Norsk Redaktørforening flere ganger er avslått. Ifølge NESH kan man i gråsoner vurdere såkalt kontekstuell integritet av hver individuell sak. Da kan man stille spørsmål om blant annet tilgjengelighet og tilgang (NESH, 2019, s. 10). På bakgrunn av vurderinger av

kontekstuell integritet har jeg ikke valgt å be om samtykke for informasjonen på nettstedet *resett.no*. Selv om *Resett* ikke er med i Norsk Redaktørforening har de fortsatt en redaktør. Samtidig er stoffet på *Resett* åpent til alle med internettilgang. Det er derimot mer usikkert på om artikkelforfatterne i *Resett* forventer at informasjonen skal bli brukt og anvendt i forskningskontekster. Å uttale seg i offentligheten medfører imidlertid et forskningspotensial.

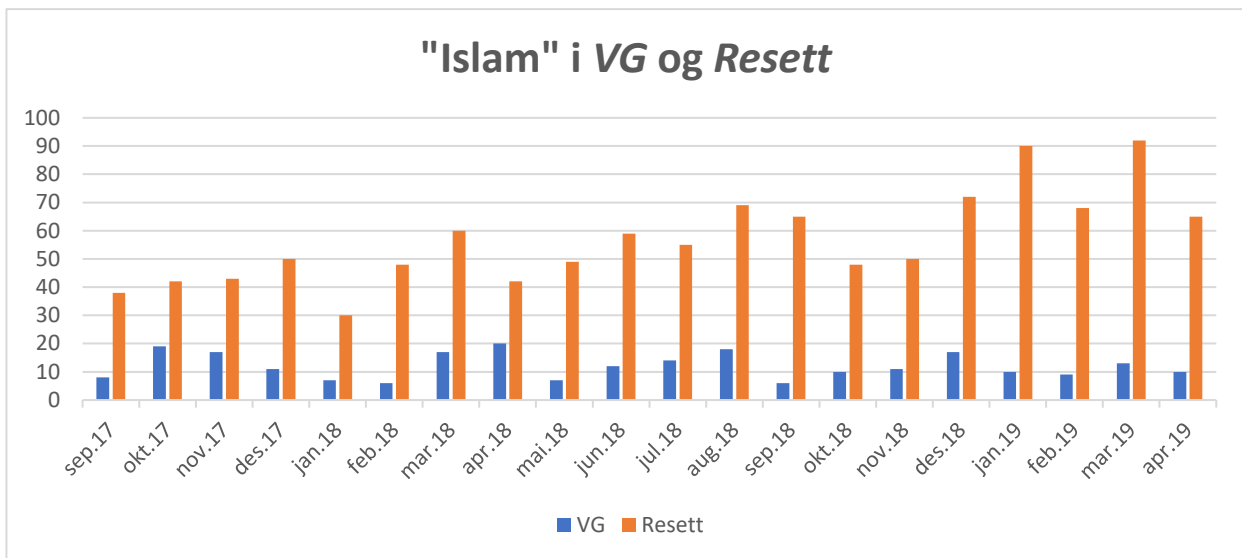
En annen etisk dimensjon dreier seg om mitt eget bidrag til samfunnsdebatten med utgangspunkt i funn fra masteroppgaven (Jarmer, 2020). Et slikt engasjement er potensielt problematisk, da skillelinjene mellom aktivist og forsker kan forkludres i debattprosessen. Et slikt skille er dog ikke nødvendigvis ettertraktet. Som Gullestad har påpekt er akademisk engasjement i den offentlige sfæren en del av et velfungerende demokrati, og er med på å informere offentligheten om hvordan vitenskapelig kunnskap blir bygget (2006, s. 342). Om forskeren ikke engasjerer seg i debatten vil andre aktører ta forskerens plass (Väliverronen, 2018; Population Europe, 2019). Nettopp forskerens spesialiserte kunnskap gjør potensielt forskerens stemme viktig i den offentlige debatten – ikke som den ultimate dommeren over rett og galt, men som en essensiell brikke i et mangfoldig debattklima (Gullestad, 2006, s. 340).

Kapittel 5: Kvantitative tendenser og dynamikker

Dette kapittelet vil utforske overordnede tendenser i materialet gjennom en kvantitativ innholdsanalyse. De fire typene/kodene introdusert i forrige kapittel brukes som et analytisk utgangspunkt for analysen, og vil bli fremstilt grafisk. Innholdet i kodene vil bli illustrert ved hjelp av konkrete eksempler fra et bredt utvalg artikler, som vil reflektere både overordnede tendenser og særegenheter i materialet.

5.1 Islam i redaksjonene

Tidligere forskning har vist at det er stor interesse for islam i norske medier (IMDi, 2010a, s. 9; Retriever, 2017, s. 4, 10). Et stort engasjement rundt islam reflekteres også i *VG* og *Resett*

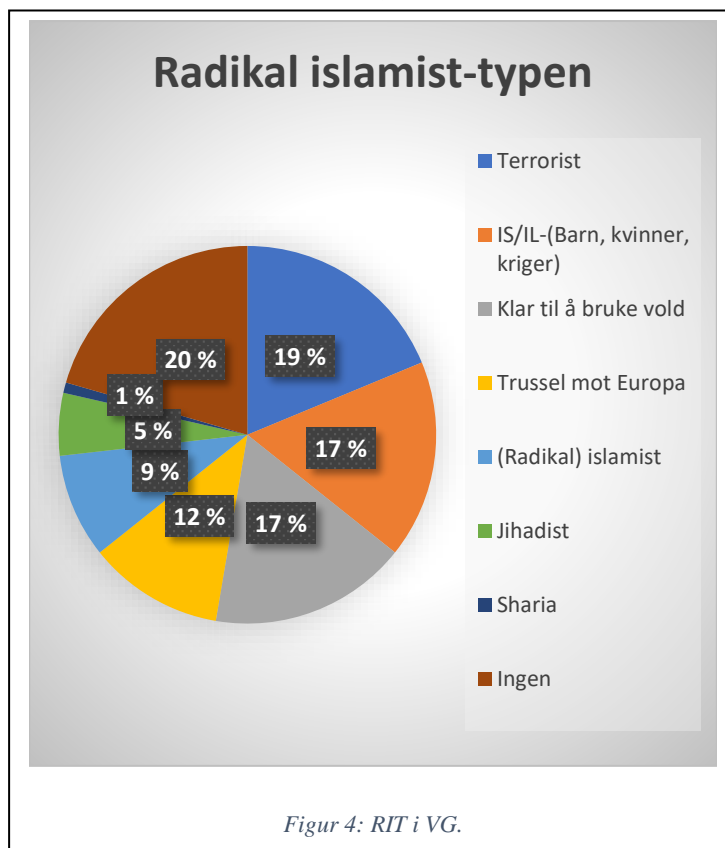

Figur 3: Dekningen av islam i VG og Resett, september 2017–april 2019.

(se figur 3). I tidsperioden for denne undersøkelsen publiserte *VG* totalt 242 artikler om islam, som tilsvarer omtrent 12 artikler om islam i måneden. I *Resett* publiseres det betraktelig flere artikler om islam enn i *VG*, og i tidsrommet for denne analysen ble til sammen 1135 artikler om islam publisert på *Resett*. Det tilsvarer over fire ganger så mange artikler om islam enn i *VG*. Dette er interessant, da *VG* er avisen med *høyest* grad av religiøs «synlighet» sammenlignet med andre norske aviser (Lundby, 2019, s. 258).⁶

⁶ Religiøs synlighet referer til tilstedeværelse av «religion» i media. Religiøs synlighet øker om flere artikler omtaler religion, eller når det er en større oppmerksomhet rundt religions tilstedeværelse i media (Taira, 2019a, s. 187).

5.2 Radikal islamist-typen: Fra IS-kvinner til kulturkrig

Figur 4: RIT i VG.

Kode	Radikal islamist-typen
Terrorist	21
IS/IL-(Barn, kvinner, kriger)	19
Klar til å bruke vold	19
Trussel mot Europa	13
(Radikal) islamist	10
Jihadist	6
Sharia	1
Ingen	23

Tabell 3: RIT i VG.

I Radikal islamist-typen (RIT) samles et knippe stereotype fremstillinger som kan undersøkes i mediedekningen av islam. I analysen under illustreres frekvensen av disse fremstillingene, og konkrete eksempler gis for å illustrere hver enkelt kode.

5.2.1 RIT i VG: Islamsk Stat og massedrap

I VG dominerer forskjellige aspekter av RIT nyhetsbildet. I hele 69 % (51/74 artikler, se tabell 3 og figur 4) av artiklene fremtrer aspekter av RIT: Terror (21 artikler), IS (19 artikler) og vold (19 artikler) står sentralt i VGs dekning (tabell 3). Disse tre temaene kan også sies å henge tett sammen, da artikler om vold i sammenheng med «terrororganisasjonen IS» ofte forekommer. Spesielt krigen i Syria, konflikter i IS-styrte områder, terror

samt terrorens ofre preger nyhetsbildet i VG. Tre eksempler kan illustrere noe av denne tendensen:

- **Eksempel 1:** «To amerikanere, en sveitser og en nederlander på sykkelturn ble først påkjørt, for så å bli knivstukket, skutt og drept [...] Tre andre turister ble også skadet i angrepet som tajkiske myndigheter ikke utelukker som terror [...] Nå tar terrororganisasjonen IS på seg skyld for angrepet» (Wedèn, 2018a).

- Eksempel 2: «Den såkalte islamske staten (IS) drepte flere tusen jezidier og jaget hundretusener på flukt [...] De ble ofre for terrorister og kriminelle bander» (Ødegård, 2018).
- Eksempel 3: «Egypt har store sikkerhetsutfordringer. Militante islamistiske grupper angriper militære og sivile mål. Det har vært målrettede terrorangrep mot den kristne minoritet, turister og andre [...]» (Ødegård, 2019).

I disse eksemplene er det særlig angrep mot turister og minoriteter som trekkes frem i VG. Som Toft har påpekt trekker mediene ofte frem vold rettet mot ikke-muslimer (2018, s. 272). Lokale forhold er også aktuelle i VGs diskusjonen om terror, blant annet eksemplifisert i en artikkel om en knivstikking i Oslo (Berg, 2019). VG meddeler at angrepet var inspirert av islamistiske terrorangrep. Slik blir debatten om terror i VG også dratt inn i en diskurs om nasjonal sikkerhet (Lövheim og Lied, 2018, s. 68–69).

Artikkelen om osloangrepet danner også en del av grunnlaget for hvordan islam og muslimer fremstilles som en «trussel mot Europa» (13 artikler). Flere andre artikler under denne koden handler om det svenske partiet Sverigedemokratarna, som ifølge én artikkel «har fastholdt at islam er en trussel mot det svenske samfunnet» (Rosenlund-Hauglind, 2018). En annen artikkel om svensk politikk dreier seg om det svenske valget, som fant sted i 2018. Artikkelen beskriver at dataangrep kan påvirke valget, og senioranalytiker Frederick Foy meddeler i denne sammenhengen at radikal islam og Russland blir sett på «som de største truslene frem mot valget» (Leder, 2018c). Det er dermed ofte i politisert diskurser at islam fremstilles som en «Trussel mot Europa» i VG.

Muslimene i VGs artikler blir gjerne beskrevet som IS-krigere, (radikale) islamister, (10 artikler) og jihadister (6 artikler). De har ofte utført vold eller er klare til å bruke vold som virkemiddel for å nå sine mål. De fem eksemplene under illustrerer hvordan disse aktørene vanligvis blir omtalt i VG:

- Eksempel 1: «Den franske jihadist Fabien Clain, som knyttes til angrepene som drepte 130 i Paris i 2015, skal ifølge flere medier være drept i et bombeangrep i det aller siste IS-området» (Foss, 2019b).
- Eksempel 2: «Videoene, som Trump delte, viser det Fransen hevdet var en muslimsk gutt som slåss med en nederlandsk person med krykker, islamister som slår i hjel en tenåring og en mann med skjegg som ødelegger en kristelig statue» (Aspeli, 2017).

- Eksempel 3: «En profilert norsk-svensk fremmedkriger og IS-rekrutterer er pågrepet i Syria [...] Ifølge svenske medier har han drevet utstrakt propagandavirksomhet og oppfordret til terrorangrep i Sverige» (Johnsen mfl., 2019).
- Eksempel 4: «Trusseldømt islamist varetekstfengslet [...] Mohyeldeen Mohammad er dømt for å ha truet stortingsrepresentant Abid Raja på SMS og i en video [...] Den åtte minutter lange videoen må tolkes som en oppfordring til likesinnede av Mohammad til å begå alvorlig vold eller drepe Raja, mente påtalemyndigheten» (NTB, 2018a).
- Eksempel 5: «For islamistene er yezidienes blotte eksistens en hån mot profeten og hans sanne lære. De mente derfor å ha Gud på sin side da de i 2014 massakrerte tusenvis av menn og tok rundt 7000 kvinner som slaver» (Vindheim og Stoknes, 2018).

Disse eksemplene illustrerer fremstillinger av voldelige muslimer som oppfordrer til angrep. Om mediatisering påvirker hvordan og hva en person kan gjøre i en gitt kontekst, kan aktørene i eksemplene gjøre lite annet enn å spre frykt og furore (Hjarvard og Lundby, 2018, s. 54–59). Flere av artiklene (eksempel 1, 3 og 4) omtaler også mannlige enkeltpersoner som fremstilles som potensielle trusler. Fremstillingene minner om det Peter Morey og Amina Yaqin kaller en *islamsk sinnatagg*; en mannlig muslim som står imot Vesten og fremstår som en fiende (2011, s. 22–30).

Sakene om IS trenger heller ikke nødvendigvis å handle om terror og vold. De kan også dreie seg om politiske diskusjoner sentrert rundt spørsmål om «IS-barna» eller «IS-kvinnene». En artikkel beskriver tilstandene rundt al-Hol leiren i Syria, hvor «fire norske kvinner tilknyttet IS befinner seg. Flere av dem har barn» (Foss, 2019a). En annen artikkel om IS-kvinnene dreier seg om kommentarene til FrP-topp Jon Helgheim. Helgheim presiserer at IS-kvinnene ikke er egnet til å være mødre. Han håper samtidig at en barnløs etnisk norsk IS-kvinne «[...] aldri setter sine bein i Norge [...] hun har forlatt Norge og sviktet våre verdier ved å slutte seg til en terrorstat» (Johnsen, 2019). Helgheim mener samtidig at IS-medlemmer, uansett kjønn, bør straffeforfølges. At Helgheim spesifiserer at kjønn ikke må tas i betraktning når det kommer til straffeforfølgelse, illustrerer en dominant forståelse om at kjønn *gjør* en forskjell i slike sammenhenger. Helgheims kommentar må også sees i sammenheng med den øvrige debatten som dominerte det norske mediebildet på dette tidspunktet (i 2019), som dreide seg om hvorvidt de norske IS-kvinnene (og barna) skulle hjelpes hjem av den norske staten.

Eksemplene over synliggjør en forskjell i fremstillinger av kjønn i VG. Det er hovedsakelig mennene i IS som fremstilles som voldelige individer, mens kvinnenenes rolle fremstår som mer uklar. En årsak til dette kan være at mennene i IS faktisk har andre roller enn kvinnene. Det er

imidlertid stor uklarhet omkring kvinners rolle i IS (se Strømmen 2018a, 2018b). Diskursen kan også sees i forbindelse med kjønnede orientalske konstruksjoner av kvinnelige muslimer som ofre og passive aktører (Jacobsen, 2011, s. 172). De norske mediene har tidligere løftet frem minoritetskvinnens kvaler og understreket minoritetsmannens voldelighet, som kan være et forklaringsmoment rundt fremstillingene (Gullestad, 2002, s. 31–35). Ester E. J. Strømmen peker på at forskjellen i kjønnede narrativ om IS til en «stor grad knyttes til at kvinnelig motivasjon for å begå eller støtte voldshandlinger ofte oppfattes og forklares annerledes enn menns. Den stereotype kjønnede forståelsen av vold er at menn er voldelige og ‘den ansvarlige’, og at kvinner på sin side er den fredelige motparten» (2018, s. 380). Kvinner i IS blir infantilisert og fremstilt uten agens, ofte som mødre, monstre eller horer, ifølge Strømmen (2018a, s. 381; se også Sjøberg og Gentry, 2007). Kvinnene i VG blir også omtalt i kontekst med barna sine (dvs. som mødre), som støtter opp under denne observasjonen. Den barnløse IS-kvinnen blir også beskrevet som et slags monster i og med at hun har forrådt våre verdier og ikke lenger er velkommen i Norge (Strømmen, 2018a, s. 391–392).

Det finnes samtidig eksempler i materialet om terror som viser en mer nyansert vinkling i VG. To artikler som er relevante å se nærmere på her er basert på to opposisjonelle perspektiver. Den første artikkelen baserer seg på et intervju med en statsansatt syrisk offiser, som er svært kritisk til opprørsgruppen Jaish al-Islam. Den andre er basert på et intervju med en tilhenger av nettopp denne opprørsgruppen. I førstnevnte eksempel beskriver den syriske offiseren Jaish al-Islam som terrorister: «Regjeringen vil hjelpe de sivile og gi dem behandling, men terroristene slipper dem ikke ut. De har snikskyttere og bombekastere overalt» (Amundsen, 2018). I sistnevnte artikkel motsetter opprørsgruppen seg denne beskrivelsen: «Vi er ingen terrororganisasjon, Assads folk lyver. Helt siden starten har vi kjempet for rettferdighet og kjempet imot terrororganisasjoner som al-Qaida, al-Nusra og IS [...]» (Foss, 2018). Slik belyser VG hvordan «terrorist» er et sosio-politisk begrep som ikke anvendes til selvidentifikasjon (Juergensmeyer, 2017, s. 6–7). At et tema blir belyst fra forskjellige vinkler vitner også om nyansert dekning. Disse to artiklene er derimot satt opp som opposisjoner, og kan dermed bidra til at medidebatten om islam polariseres snarere enn å nyanseres (Døving, 2013b, s. 128; Toft, 2019, s. 5, 10). Videre setter begge artiklene terror og islam mer eller mindre eksplisitt i sammenheng.

Sistnevnte artikkel om Jaish al-Islams er den eneste artikkelen i VG der sharia blir omtalt (se tabell 3). I sin beskrivelse av Jaish al-Islam mener VG at «Islamistgruppen har sin base i

Douma i Øst-Ghouta [...] Ideologien deres bygger på et ønske om et samfunn basert på konservative religiøse normer, særlig sunnimuslimske sharialover» (Foss, 2018). Jennifer Hoewe mfl. (2014) mener at sharia ofte assosieres med terror, mens Maurits Berger (2018) påpeker at mange i Europa oppfatter sharia som antitesen til demokrati. På en måte kan VG-artikkelen leses som at den jobber mot disse assosiasjonsforholdene i og med at gruppen ikke eksplisitt identifiseres som terrorister eller som anti-demokratiske. På et annet nivå blir sharia dratt inn i et diskursivt nettverk i sammenheng med vold, terror og konservativ islam, slik at den prototypiske og kognitive forståelsesrammen av disse begrepene potensielt stokkes sammen (Lakoff, 2014; Toft, 2018).

I flere av artiklene i VG omtales islam i sammenheng med vold (19 artikler). Eksempelene under illustrerer denne koblingen:

- Eksempel 1: «Den anti-islamske, nederlandske politikeren Geert Wilders har avlyst en karikaturkonkurranse [...] - For å unngå at noen blir ofre for islamsk vold, har jeg besluttet at karikaturkonkurransen ikke blir gjennomført, skriver parlamentarikeren» (Fredriksen, 2018).
- Eksempel 2: «Mark Steven Domingo (26) en veteransoldat fra U.S. Army, som nylig skal ha konvertert til Islam [...] Påtalemyndighetene sier at Domingo planla drive-by-skyting og å detonere en bombe ved nasjonalistarrangementet ved Santa Monica pier søndag 28. april» (Kaalstad, 2019).
- Eksempel 3: «NRK skrev i høst om ungdom som ble sendt fra Norge til Somalia på koranskoler hvor de ble slått, banket og lenket fast» (Skjetne, 2018).

Vold i VG utgjør en relativt stor del av materialet, og eksemplene ovenfor viser at den tematiske bredden i denne koden er vid. I første eksempel fremstilles potensiell «islamsk vold» som årsaksforklaring for avlysning av kulturelle begivenheter. I eksempel to fremstilles bildet av en voldelig nylig omvendt muslim, som blant annet uttalte at han ville «gjøre livet forferdelig for en kristen person i morgen for våre falne brødre i New Zealand» (Kaalstad, 2019). Angrepet var angivelig et svar på Christchurchmassakren der titalls muslimer ble drept. Tredje eksempel fokuserer på vold og seksuelle overgrep i moskeer. Selv om denne artikkelen fremstiller vold i sammenheng med islam, meddeler en intervjuet person i artikkelen at det muslimske miljøet «var veldig sjokkert av graden av fysisk og mulig seksuelt misbruk – og tilbakemeldingen var at dette så absolutt gikk imot islam og alt de sto for» (Skjetne, 2018). Fremstillingen av «det islam står for» blir derfor negativt identifisert med det

islam «så absolutt» ikke er (Toft, 2019). Slik trekker en diskurs om «normal islam» potensielt med seg diskursive elementer fra voldelig islam.

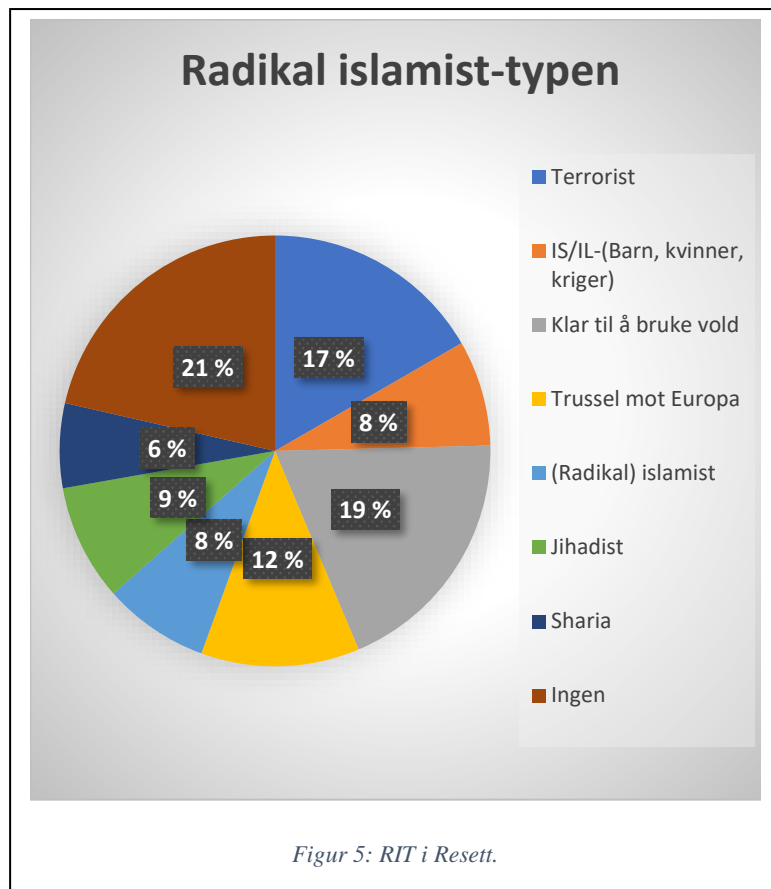
Et eksempel som viser en mer polemisk inngang til RIT, er artikkelen «Fra Verdal til Raqqa» av Astrid Meland (2017). Her skisseres en farlig fremtid for Norge. Ifølge Meland er ikke IS slått selv om de er beseiret på «bakken», og derfor bør norske borgere være på vakt.

Terrorister kan være «konvertitter, folk med innvandrerbakgrunn og asylsøkere». Ekstra fokus blir også gitt til nettopp konvertitter, blant annet «en tilsynelatende jovial verdaling som liker fjellturer, isfiske og bilmekking [...]» som senere ble en del av IS (Meland, 2017). Her spiller Meland på en symbolsk farlighet hvor terror kan inntreffe hvor som helst og utføres av hvem som helst – til og med folk «iblant oss» (se Brubaker, 2017a, s. 377 og Boukala, 2019, s. 197).

En annen artikkel illustrerer en interessant dynamikk i VGs omtale av terror (Røed mfl., 2017). Artikkelen beskriver et «massedrap» utført av Stephen Paddock i Las Vegas i 2017. Ifølge artikkelen tok IS på seg skylden for angrepet, noe som senere ble avkreftet. Som illustrert i figur 4 forekommer terror kategorien oftest når det kommer til RIT i VG. I artikkelen om Paddock blir handlingen hans beskrevet som «massedrap» og «massakre», men *ikke* som terror. Dette kan vise at det er forskjell i kategorisering av muslimer og ikke-muslimer som utfører voldshandlinger (se Bangstad, 2014b, s. 16–17). Videre, kan eksemplet peke på at diskursen er rasialisert, slik at kategorien «hvithet» ikke er forbundet med kategorier som «terror» (se Amari, 2012, s. 31; Nadim, 2017, s. 236). Denne forskjellen indikerer også hvordan sementerte assosiasjonsforhold utspiller seg i språket. Det er naturlig å bruke kategorien «terror» i konteksten av islam, men når den ideologiske og etniske bakgrunnen ikke passer visse forutsetninger blir terror kategorien erstattet med andre begreper. Nye empiriske studier har vist til samme tendens; om muslimer utfører vold er det større sjanse for at de blir karakterisert som terrorister enn om ikke-muslimer utfører voldshandlinger (Kanji, 2018).

Helhetlig sett preges mye av mediedebatten om islam i VG av konfliktstoff og ekstraordinære begivenheter. Den Islamske Stat får også mye oppmerksomhet i VG. Voldelige islamister og

jihadister opptrer som subjekter i en betraktelig del av materialet.

Figur 5: RIT i Resett.

5.2.2 RIT i Resett: Hellige skrifter og kultur

I Resett finnes også en høy forekomst av Radikal islamist-typen. Omtrent 66 % av artiklene (52/79 artikler, se tabell 4 og figur 5) inneholder aspekter av RIT, – og flere av artiklene dreier seg om vold (24 artikler).

I en del av artiklene blir volden knyttet til Koranen og ulike

Hadither. Det er ikke uvanlig å referere til hellige tekster i islamkritiske diskurser (Døving, 2013b, s. 170).

Under følger noen eksempler på dette fenomenet i Resett:

- **Eksempel 1:** «For det første søker Den edle Koran å lokke muslimer til voldelig jihad mot ikke-muslimer, for å etablere et islamsk kalifat» (Simonsen, 2018b).

Kode	Radikal islamist-typen
Terrorist	21
IS/IL-(Barn, kvinner, kriger)	10
Klar til å bruke vold	24
Trussel mot Europa	15
(Radikal) islamist	10
Jihadist	11
Sharia	8
Ingen	27

Tabell 4: RIT i Resett.

- **Eksempel 2:** «Mullaen i Toronto sine sterke uttrykk og krigsgrop på en fredelig kanadisk søndag, speiler egentlig bare Koranens entydige påbud. I Koranen er det ca. 109 vers som forplikter den enkelte – klart og tydelig – til (hellig) krig mot ikke-troende, som igjen vil si ikke-muslimer» (Vega, 2018a).

Det første eksempelet illustrerer hvordan Koranen fremstilles som en aktør som kan «lokke» muslimer til å utføre voldelige handlinger. Eksempel to bekrefter et antatt forhold mellom vold og islam gjennom referanser til Koranen. Eksemplene viser også en annen tendens i *Resett*, der tanken om vold mot ikke-muslimer understrekes.

I enkelte av *Resetts* artikler kobles volden eksplisitt til islam og muslimer. Et eksempel på dette er en artikkel skrevet av SIAN-leder Lars Thorsen (2019). Han mener blant annet at det finnes altfor «høye forekomster av vold, voldtekt og andre former for islamsk herrefolkadferd» i Norge. Slik underbygges en stereotyp fremstilling av den muslimske mannen som en voldelig overgriper (Gullestad, 2002, s. 31). Artikkelen til anonyme VOX (2018) kobler også islam til vold:

Samtidig er ytterliggående islam utviklet seg kraftig demografisk i vest, og vi opplever stadig flere ekstreme utøvere eksponere sitt hat – både verbalt og fysisk [...] Verdenssamfunnet må derfor snart finne radikale løsninger for å eliminere trusselen fra fanatiske elementer som i tiden fremover ikke skyr noe middel med tilgang til ny våpenteknologi [...] (VOX, 2018).

Artikkelen adresserer «ekstrem islam» som eksponerer sitt hat gjennom vold her i Vesten. Løsningen på dette problemet er at trusselen må elimineres på et globalt nivå («verdenssamfunnet» må gjøre noe). Det kan stilles spørsmål ved hva som menes med «radikale løsninger» og «eliminering». I en forstand er ikke løsningene på denne trusselen spesifisert. I en annen forstand kan referansen til eliminasjon tolkes som et opprop til motvold. Å ikke eksplisitt referere til det ene eller det andre kan minne om det Wodak (2015) omtaler som *dobbeltsnakk*: leseren kan selv tolke hva som må gjøres.

Artikler som omtaler IS (10 artikler) handler hovedsakelig om krigene i Egypt og Syria. En artikkel av redaktør på *Resett*, Helge Lurås (2019b) omtaler IS. Lurås (2019b) åpner artikkelen med sitatet: «Til Europa har det kommet millioner av muslimer med en ekstremt fiendtlig innstilling til kvinner og til homofili. I islam foreskrives drap på homofile». Lurås etablerer med andre ord at vold mot homofile foreskrives i islam som helhet. Påstanden underbygges med sitatet «IS kastet homofile ut fra høye bygninger og ned i den sikre død. De gjorde dette med grunnlag i de hellige skriftene» (Lurås, 2019b). Islam oppfattes med andre ord som monolittisk, og settes i direkte assosiasjonsforhold med ekstraordinær islam

eksemplifisert i IS. Handlinger utført av IS brukes som belegg for å illustrere tendenser i islam som sådan.

Artikkelen «Hva gjør vi med IS-barna» (Fagerland, 2019) omtaler også IS. Maurith Fagerland (2019) påpeker i artikkelen at menn er kongene i islam mens kvinnene er underdanige. Hun mener at islam ser ned på andre religioner og ikke-muslimer, og peker på at «bror dreper bror» innenfor islam. Mer spesifikt om IS-barna, skriver hun:

Nå vil sterke krefter ha disse ungene tilbake til «sine» land. Jeg tar forbehold på dette, fordi mange av disse ikke er født i vårt land. De er heller ikke født av kvinner som føler noe som helst lojalitet til vårt land, vårt demokrati, vår yringsfrihet, vår nestekjærlighet- eller andre kjennetegn ved vårt moderne, vestlige samfunn. Disse har oppnådd en ting; å være her lenge nok til å få norsk statsborgerskap (Fagerland, 2019).

Med bakgrunn i disse bemerkningene stiller Fagerland (2019) spørsmålet: «Er DU villig til å sjanse med ditt barns sikkerhet, bør du tenke gjennom FØR de befinner seg i ditt barns barnehage. I strid med ditt barn om akebrettet, eller den blå lekebilen- eller om det siste kakestykket i barnebursdagen».

Flere orientalistiske troper gjentas i Fagerlands fremstillinger av islam. For Fagerland symboliserer islam arkaisme og patriarki. Referansen til «moderne» kan indikere et temporalt aspekt av debatten, der Vesten representerer fremgang og modernitet, mens islam representerer fortiden i en lineær temporal struktur (Jacobsen, 2011, s. 173). Fagerland mener også man ikke kan defineres som «norsk» på bakgrunn av statsborgerskap, men at det er avstamning som definerer norskhet (mens «de» har kun «vært her lenge nok» til å få affiliasjon til landet «på papiret») (Gullestad, 2002, s. 21; Liebmann, 2018, s. 198). Fagerland fremstiller også muslimer som en sikkerhetstrussel som truer Norge og norske barn.

I 15 artikler i *Resett* uttrykkes det bekymring knyttet til forholdet mellom islam og Europa. Artikkene uttrykker en frykt for at tradisjoner og demografier skal endres i lys av innvandring og islam. Overskrifter som «Vil vi ikke feire jul? Dere må stoppe islam før det er for sent» (Sjølie, 2018), «Finske globalister vil erstatte finner med innvandrere» (Hervig, 2019) og «Fransk professor vil dele landet i to og opprette en Islamsk Stat for muslimene. Er det en god ide?» (Haug, 2017) er eksempel på denne frykten. Artikkene spiller også på tanken om at «våre» verdier blir truet av muslimske innvandrere, og at islam ikke kan integreres inn i det

europæiske samfunnet. Europa blir derfor truet på grunn av forskjeller i tradisjon, kultur eller verdier. Fire eksempler illustrerer disse tendensene:

- Eksempel 1: «Man skulle tro at islam i sin helhet strider imot alt som er av norske nasjonale interesser. Det som er helt sikkert, er ihvertfall at det strider imot norske nasjonale interesser å ikke respektere norsk kultur og tradisjon. Hvordan kan noen som nekter å integrere seg i det norske samfunnet bli norsk statsborger? Har man bestått samfunnsfagsprøven sin, når man holder jenter i skolepliktig alder borte fra svømmetimer, nekter barna å delta i julefeiringer på skolen, forlanger halal slakt og forbud mot svinekjøtt, samt tvinger både kone og barn til å gå med hijab?» (Johansen, 2019a).
- Eksempel 2: «Innvandring må være regulert, og den må ta hensyn til evnen forskjellige kulturer har til å assimilere seg i Norge (eller i Vesten). Det absolutt største problemet i forbindelse med innvandring er islam, fulgt av klankulturer. Ofte, men ikke alltid, henger de to sammen» (Gyllenspetz, 2018).
- Eksempel 3: «Når vi ser at integrering er utopi i forhold til islam – det fungerer ikke noe sted i verden – så kan resultatet i stedet bli apartheidområder» (Hervig, 2019).
- Eksempel 4: «De nevner heller ikke den utbredte antijødiske holdningen som fremmes gjennom islam, ei heller den nedlatende holdningen mange muslimer har til nordmenn og våre tradisjoner, tro og kultur [...] islam står for alt det et liberalt demokrati ikke står for [...] Vi vil heller ikke godta uhyrlige islamske praksiser som en del av det norske samfunnet» (Johansen, 2019b).

Artikkelforfatterne understreker integrering og respekt av norsk kultur som nødvendig. Islam «i sin helhet» (eksempel 1) er et «problem», det «absolutt største problemet» (eksempel 2 og 3) i integreringsmatrisen (se Døving 2013a, s. 126–127, 142–148). Islam og muslimer respekterer ikke «våre» norske tradisjoner (eksempel 1 og 4). Artikkelen sett under ett føyer seg inn i en overordnet diskurs om «islam og (mislykket) integrering». I denne konteksten vil «islamsk kultur» etter hvert viske ut det «norske» om ikke muslimer først assimileres. Denne tanken hviler på en idé om at kulturer er faste størrelser som ikke endrer seg. Som Lövheim og Lied (2018) peker på er diskursen om religion i media «kulturifisert», der islam (og kristendom) blir symbolske størrelser som viser til forskjellige grenser og overensstemmelser på et kulturelt plan (se og Beyer, 2019). Islam blir i denne ligningen en homogen størrelse som er fullstendig inkompatibel med norsk kultur.

I flere av *Resetts* fremstillinger forekommer det referanser til terror og terrorisme (21 artikler). Artikkelen «Ine Søreide og islam» er et godt eksempel på terroromtalen i *Resett* (Odfjell,

2018). Her skriver Dan Odfjell (2018) blant annet at: «Ifølge læren er det islamsk kultur å dominere, ikke å bli dominert, noe terroraksjonene i den vestlige verden stadig påminner oss». Slike sitater illustrerer på hvilken måte terror knyttes til omtale av islam som helhet. Igjen blir det geografiske området Vesten fremhevet som under angrep. Islamsk kultur blir fremstilt som én størrelse, og som en determinativ for voldelig oppførsel. Slike referanser reduserer mangfoldet i islam til monolittiske kategoriseringer (se Roy, 2004, s. 126). «Islamsk kultur» kan heller ikke brukes strategisk eller i utvalgte kontekster; det er *de facto* islamsk kultur å dominere (se Gardell, 2011, s. 18, Jacobsen, 2011, s. 166–167). Det følger logisk fra denne tautologien at Vesten terroriseres av islam. Wodak kaller dette retoriske grepet rollereversering, der muslimer blir sett på som sterke inntrengere og «vi» blir sett på som svake og misbrukte (2020, s. 236).

Flere forfattere i *Resett* er engstelige over islamsk terrorisme i lokale forhold. I to artikler av Maria Zähler (2018a, 2019b) kritiseres Norges innblanding i Midtøsten, og «krigen mot terror» beskrives som en fiasko. Zähler skriver:

Ser ikke våre ledere det store paradokset det er å kjempe imot islamister i Midtøsten, mens man samtidig inviterer dem inn i varmen i våre egne hjemland? [...] Dagens migrasjonspolitik og multikulturalisme er uforenelig med nasjonalstaten, som ligger til grunn for den velferd og trygghet vi har i Norge (2018a).

Slik tilføyer Zähler en politisk diskurs i diskusjonen, og kritiserer våre ledere, politikere og migrasjonspolitik, som ødelegger fundamentet bak nasjonalstaten gjennom å invitere islamister «hjem». Zähler skriver videre at «man går et lite skritt frem, og fem tilbake, når man lar islam, som er hovedbyggestein i terroristenes voldsideologi, vokse i Norge» (2019b). Artikkelen trekker dermed frem sikkerhetstrusselen islam og islamister utgjør mot Norge. Debatten i *Resett* kan derfor til en viss grad beskrives som å dreie seg om (nasjonal) sikkerhet.

«Jihadister» (11 artikler) og (radikale) islamister (10 artikler) dukker opp som subjekter i *Resetts* artikler om terror. To eksempler illustrerer denne tendensen:

- Eksempel 1: «I dag har islamister kommet inn og utgjør det klart mest synlige hodet i den totalitære familien, der terrorisme, jødehat, kristenforfølgelse og annet fortsatt er ingredienser» (Vega, 2018b)

- Eksempel 2: «[...] Storbritannia [og Europa] kommer til å måtte leve med trusselen fra islamistisk terror i hvert fall 30 år fremover: Når IS nå omsider faller vil tusenvis av jihadister impregnert med kalifatets wahhabi-ideologi komme tilbake til Europa» (Werenskiold, 2017).

I begge artiklene knyttes islamsk vold til (u)sikkerhet i Europa/Vesten. Forfatteren bak det første eksemplet, (Vega, 2018b) mener at det er logisk å stille seg kritisk til «islams forpliktende postulater om voldsbruk og hellig krig» på den ene siden og innvandring fra ikke-vestlige muslimske land på den andre. Vega presiserer med andre ord at voldelige muslimer kan gjemme seg blant immigranter (se Clark og Gillespie, 2018, s. 318). Samme tematikk blir vektlagt i eksempel 2, som presiserer at: «Stor innvandring av først og fremst unge muslimske menn til et Europa hvor Saudi-finansiert wahhabi-islam dominerer [...] kommer til å skape store sikkerhetsrelaterte problemer i fremtiden (Werenskiold, 2017). Begge artiklene trekker dermed frem sikkerhetsrisikoen som innvandring bringer med seg.

Islamister kan også opptre som symboler på en arkaisk og konservativ islam. Disse personene blir som regel sitert etter uttalelser om tema som går imot norske ideal om likestilling. En artikkel beskriver hvordan islamister er «homofobe», og siterer en muslim som beskriver homofili som et «virus» (Simonsen, 2018d). Dette er et eksempel på hvordan en diskurs med fokus på likestilling kan anvendes for å rette søkelyset mot aspekter av islam som strider imot «våre» frigjorte seksualideal (Brubaker, 2017b, s. 1193; Hjarvard og Lundby, 2018, s. 53). En annen artikkel på *Resett* mener at toleranseideal har gått for langt, og trekker i denne sammenhengen inn islamisme og islamister (Hervig, 2018a). Forfatteren mener at toleransen har gått så langt at islamistisk intoleranse aksepteres (Hervig, 2018a). Dette vitner om at et ideal om toleranse blir omfavnet i spesifikke spørsmål (rundt homofili og likestilling), men at det blir sett på som destruktivt i andre (religionsfrihet som lar islamisme gå uberørt).

Det er også et kjønn aspekt rundt fremstillingen av islam i *Resett*. Muslimske menn blir fremstilt som voldelige, mens kvinner blir sett på som offer for vold eller islamske tradisjoner. Flere artikler understreker religiøst betinget tildekning (hijab, niqab) som et symptom på at islam er kvinnediskriminerende. Andre artikler poengterer at islam presser kvinner ut av arbeidslivet. Noen artikler kan også portrettere kvinner som offer for vold. Dette eksemplifiseres i en artikkel om kvinnelig kjønnslemlestelse (Simonsen, 2018c). Artikkelen meddeler at kvinnelig omskjæring er en «stigende trend» i Tyskland. Omskjæringstradisjonen

finnes ikke i Koranen, ifølge forfatteren. Tradisjonen finnes likevel innenfor «islam» og blir «tradisjonelt videreført», ifølge artikkelen (Simonsen, 2018c). Bildet av den muslimske kvinnen som offer for islamske tradisjoner blir derfor reproduisert (Jacobsen, 2011, s. 172).

Artikler om sharia (8 artikler) er også aktuelle på *Resett*. Eksemplene under illustrerer de mangfoldige kontekstene sharia opptrer i, ofte som et «speil» på vestlige verdier eller som et symbol på islamsk ekspansjon:

- Eksempel 1: «– Ytringsfrihet og religionskritikk har gått hånd i hånd i Europa, og nå, med islams inntog skal plutselig begge hendene slås av i ren shariastil» (Lurås, 2018a).
- Eksempel 2: «Han mener franskmennene aldri vil klare å få de 30% muslimene som krever shariastyre til å anerkjenne demokrati og sekularisme» (Haug, 2017).
- Eksempel 3: «Terroristorganisasjonen Hamas og 80 andre «filialer» verden rundt er tilknyttet denne bevegelsen som har som sitt fremste mål, og det med alle midler, å gjenopprette det strenge sharia-kalifatet for å kontrollere den ganske verden, i Allahs navn» (Odfjell, 2018).
- Eksempel 4: «Muslimer anerkjenner ikke FNs menneskerettigheter og mener sharialover står over all annen justis [...] Islam og sharia er den rake motsetning [til kristendom], med oppfordring om å drepe jøder, homofile, vantro som ikke underkaster seg og utro kvinner» (Tuvnes, 2018, min tilføyelse).

Som eksemplene over reflekterer, blir sharia nevnt i ulike kontekster. Sharia blir gjerne satt opp som det motsatte av demokrati, ytringsfrihet og sekularisme (eksempel 1 og 2). Det brukes også i sammenheng med skrekkscenario, vis-a-vis Eurabia-toposen om islamsk overtagelse (eksempel 3). Sharialovene blir også ansett som å oppfordre til vold og hat mot minoriteter og ikke-muslimer (eksempel 4). Slik samles mange aspekter av RIT rundt diskursen om sharia. Resultatet er at det konstrueres et bilde av islam som ikke-moderne, voldelig og totalitær.

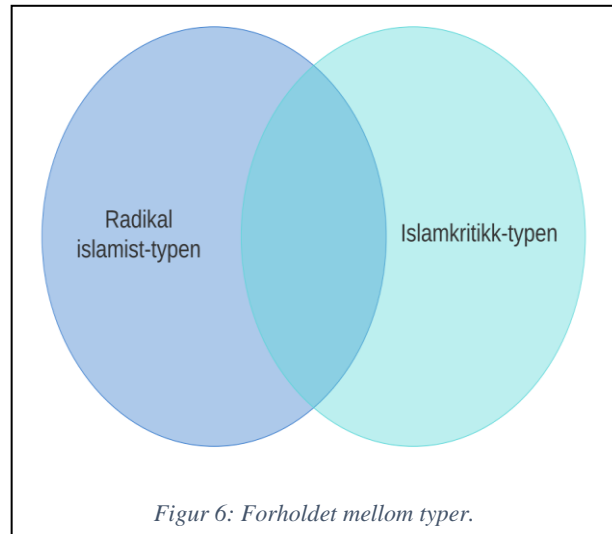
Samlet sett dreier *Resetts* RIT-dekning seg om gnisninger mellom kulturer. Islam fremstår som en trussel både på et kulturelt og et sikkerhetsmessig plan. I mange av artiklene blir islam beskrevet som voldelig, terroriserende og bakstrevsk.

5.3 Islamkritikk-typen: overlapp og ontologi

Islamkritikk-typen (IKT) representerer kritiske meninger om islam i mediadebatten. I

forskningen fremstår ofte norske journalister som kritiske til islam (Døving og Kraft, 2013b; Retriever, 2017). Retriever fant i 2017 at 16 % av materialet deres hadde islamkritikk som mest fremtredende tema i artikler om norske kontekster (s. 16).

Islamkritikk-typen kan sies å representere samme akse i debatten som Radikal islamist-typen, og det vil derfor være noe tematisk overlapp her. Dette kan tenkes på som et

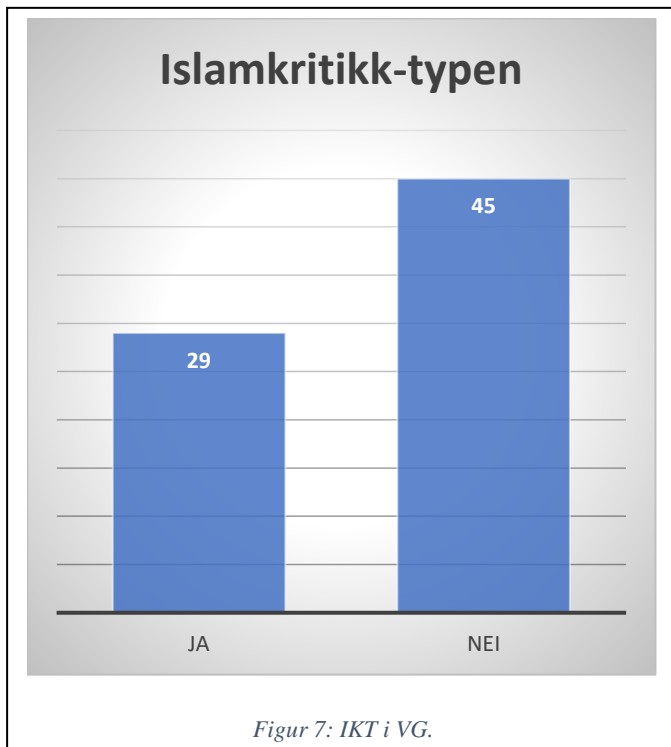
venn-diagram der begge kategoriene har noen likhetstrekk, men også noen karaktertrekk spesifikke for typene (se figur 6).⁷

5.3.1 IKT i VG: Strategisk mediering

I VG er IKT tilstede i 29/74 artikler (se figur 7), som tilsvarer omtrent 39 % av denne oppgavens materiale. De aller fleste artiklene i VG fremmer kritiske perspektiver sekundært, det vil si gjennom andre kilder enn journalisten selv. Denne prosessen kaller jeg *strategisk mediering*. Strategisk mediering referer til prosessen der journalister velger ut og medierer enkelte sitat i forhold til medielogikker. Dette medfører at utvalgte perspektiver og stemmer får spalteplass, gjerne perspektiver på ytterkanten av debatten som kan skape debatt og engasjement.

⁷ Samme prinsipp gjelder Problematisering-typen og Humanistisk interesse-typen.

Et eksempel på strategisk mediering kan illustreres i artikkelen «Tommy Robinson slettet fra Facebook og Instagram» (Ashraf, 2019). Artikkelen omhandler islamkritiske aktivist Tommy

Robinson, som er blitt slettet fra diverse sosiale medieplattformer. Robinson mener at slettingen er et klart brudd på ytringsfriheten, og mener han kun «[...] forteller sannheten og det er den de fjerner» (Ashraf, 2019). Saken går videre til Robinsons kritikk av såkalte «grooming-saker», der han uttaler at «[...] menn med opprinnelse fra Pakistan, Bangladesh, India, Iran og Tyrkia dopet ned og forgrepet seg på britiske jenter». Han mener at disse eksemplene beviser at Storbritannia og islam er uforenlige (Ashraf, 2019). VG

gir derfor Robinson spalteplass og rom for å dele sine meninger uten opposisjon fra journalist eller andre kilder. Dette viser hvordan media er med på å strukturere visse stemmer i forhold til maktforhold (Hjarvard og Lundby, 2018, s. 56). Medieviteren Anders Johansen har fremhevet hvordan kritiske stemmer ofte blir gitt taleplass fordi de reduserer kompleksiteten i verden inn i håndterlige kategorier (2011, s. 167). Dette kan være tilfellet selv om journalistene er imot det ideologiske grunnlaget bak stemmene som medieres (Kraft, 2013, s. 94–96). Sosiologen Chris Allen (2017) mener at etablerte medier har hjulpet med å legitimere og normalisere diskurser til aktører som Tommy Robinson. Til tross for at VG bidrar til å formidle Robinsons tankegods, kan man stille spørsmål ved hvorvidt VG faktisk bidrar til en normalisering av denne type diskurser eller ikke.

Det fleste av de kritiske artiklene med innslag av strategisk mediering er mer mangfoldige, og trekker frem et flertall av medierte stemmer. To artikler eksemplifiserer denne tendensen. I den første artikkelen møter vi en polsk «mann på gata», som mener at islam er en farlig og annerledes religion (Bjørnstad, 2018). Samtidig intervjuer VG en gruppe unge muslimer, som forteller om hvor vanskelig det er å være muslim i Polen (Bjørnstad, 2018). Artikkelen presenterer med andre ord et mangfold av forskjellige perspektiver. I den andre artikkelen møter vi blant annet Tommy Robinsons fetter, Kevin Carroll (Wedén, 2018b). Sammen med

Robinson startet han i 2009 den muslimfiendtlige gruppen English Defense League (Wedén, 2018b). I et sitat i artikkelen uttaler Carroll: «Vi er reaksjonen, ikke problemet. Når du ser hvilke problemer islam har skapt i dette nærmiljøet, er det rart at det da kommer en reaksjon?». På den andre siden siterer VG Nick Ryan, som jobber for en anti-ekstremismeorganisasjon. Han sier: «Robinson og hans tilhengere har maktet å prente inn et bevisst narrativ om at det de gjør kun er islamkritikk, og at de derfor kan fritas for alle beskyldninger om rasisme. Men i virkeligheten fører det til konkrete tilfeller av muslimhat, med dødelige utfall» (Wedén, 2018b). Her illustreres en mangfoldig diskusjon, som inkluderer både kritikere av islam og opponenter.

Begge eksemplene illustrerer hvordan medielogikker potensielt styrer artikkelvinklingen. Selv om flere stemmer blir tillatt plass, styres artiklene i retning av *polarisering*, der to standpunkt blir satt opp imot hverandre (Døving, 2013b, s. 128; Toft, 2019, s. 5, 10).

5.3.2 Kritiske lederartikler

Lundby påpeker at lederartikler som regel ikke er partiske i religionsdebatter (2019, s. 259). I de tilfellene standpunkter blir tatt, skjer det som regel når det kommer til islam (Lundby, 2019, s. 259–264). Samme tendens kan skisseres i materialet for dette prosjektet. VGs lederartikler er nemlig eksplisitt kritiske til islam.

Lederartikkelen «Ideologisk terror» (Leder, 2018a) fra VG er en respons på terroren utført i sentrum av Stockholm i 2017. Her påpekes det at terrorister forklarer årsaken til terrorangrep på forskjellige måter enn myndigheter. Mens myndighetene understreker sosiale og økonomiske faktorer, mener stockholmsterroristen selv at det var «vestens krig mot islam» som motiverte angrepet. Artikkelen konkluderer med at årsaksforklaringen bak terror må ligge i ideologiske og religiøse motiver, i og med at de fleste innvandrere ikke er terrorister (Leder, 2018a). Religiøsitet blir dermed fremhevet som den drivende kraften i voldshandlinger, som vi har sett ikke er uvanlig i mediebildet (Poole, 2011, s. 55). Ideologi i negativ forstand blir også satt i sammenheng med islam, en tendens som kan spores i diverse islamkritiske diskurser (se Morey og Yaqin, 2011, s. 35–36; Karim, 2011, s. 138–139; Uddin, 2019).

I lederartikkelen «Må kunne håndhilse på kvinner» (2018b) kritiserer VG en mannlig muslim som nektet å håndhilse på en kvinnelig kollega. Dette er ifølge lederartikkelen «misforstått

toleranse», for når «egne religiøse regler ikke går i hop med skolens regler, så kan man selvsagt ikke jobbe der» (Leder, 2018b). Videre, når «egne religiøse regler kolliderer med arbeidslivets regler, og dessuten med folkeskikk og likestilling, må noen jenke seg». Artikkelen konkluderer med at «kravet kan ikke være at det er storsamfunnets regler som skal endres som følge av enkeltpersoners strenge religiøse oppfatninger» (Leder, 2018b). I artikkelen kritiseres med andre ord de kjønnede normene innad i («strenge forståelser av») islam, som kontrasteres med alminnelig norsk «folkeskikk». Her prøver VG ikke å «flytte grenser» (se kapittel 3.1), men heller å opprettholde status quo. Artikkelen er dermed med på å trekke opp grenser, både for hva som defineres som «streng religion», men også for grensene til norsk-dominante forståelser av «folkeskikk» og (kjønnet) samhandling i arbeidslivet (se Lundby og Repstad, 2018, s. 25–26).

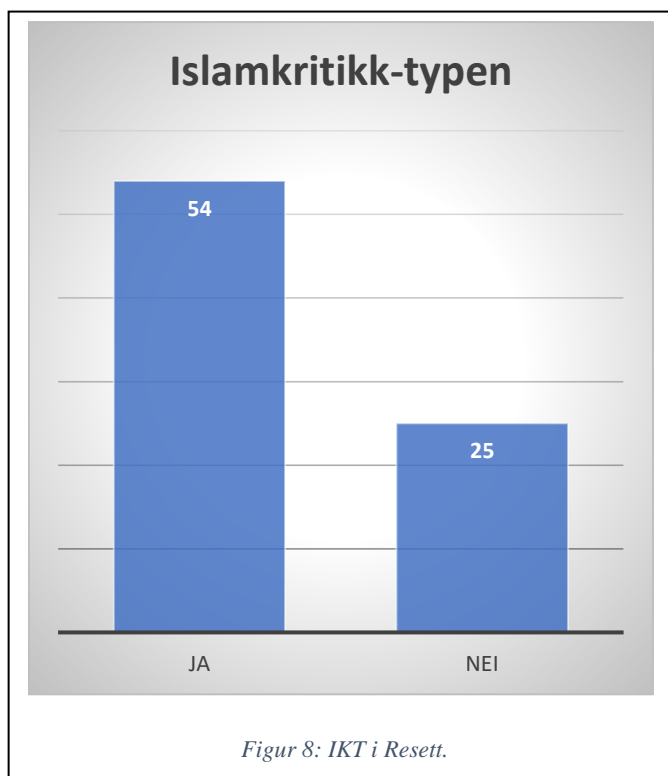
En siste lederartikkel kritiserer islam (Leder, 2018d). Artikkelen handler ikke hovedsakelig om islam, men om hvordan Russland, på tross av å være en autoritær og anti-demokratisk nasjon, har klart å propagandere seg til et godt rykte. Artikkelen avsluttes likevel med sitatet: «[...] støtten til Russland [er] mest høylytt fra mange av de samme miljøene som mener verdiene våre er truet av islam. Det er lett å være enige i at reaksjonær islam er en trussel for både demokrati, ytringsfrihet og homofiles rettigheter, men det er virkelig også Putins Russland» (Leder, 2018d, min tilføyelse). Slik (re)produserer en diskurs om islams inkompatibilitet til universelle verdier, i en artikkel som i utgangspunktet handler om et annet tema.

Samlet sett er kritiske perspektiver i VG hovedsakelig mediert gjennom sekundære kilder. Når kritikk blir mediert utenom mediering skjer dette som regel gjennom lederartikler, der forskjellige problematikker knyttet til islam trekkes frem.

5.3.3 IKT i *Resett*: Kristendom, globalister og etablerte medier

I *Resett* inneholder et mangfold av artiklene IKT. 54/79 artikler (se figur 8), eller omtrent 68 % av det samlede materialet er kritisk til aspekter ved islam. Kritikken favner bredt, og både islam, etablerte medier, globalister og «eliten» blir stilt i kritisk øyemed, ofte på samme tid. Strategisk mediering i *Resett* er sjelden, og om perspektiver medieres er det heller for å forsterke en posisjon som allerede er etablert i artikkelen.

Mange av de kritiske innleggene i *Resett* er av en sammenlignende karakter. Kristendommen blir for eksempel brukt som referansepunkt for kritikken av islam. Dette

eksemplifiseres blant annet i artikkelen: «Norge trenger mer kristendom og mindre islam» (Kleppe, 2017). Her fremstilles kristendom som et «bolverk» som kan beskytte norsk kultur, identitet og verdier. Forfatteren insisterer på at mer kristendom i samfunnet vil føre til at samfunnet blir bedre og mindre kriminelt (Kleppe, 2017). Islam, på den andre siden, er «sikkert bra for noen», men tar med seg «terror, antisemittisme, kvinneundertrykkelse, og fordømmer mot homofile og generelt ikke-muslimer» (Kleppe, 2017). Forfatter mener også at det ikke er «[...] mulig å komme vekk fra det faktum at kristendommen har sitt utspring i en fredelig pasifistisk reformator, som ville det beste for folk, mens islam har sitt utspring i en voldelig hærfører». Artikkelen plasserer dermed islam i et negativt assosiasjonsforhold til kristendom. En artikkel av Odfjell (2017) er et eksempel på samme tendens. Han beskriver kristendom som «mild og moralsk formanende, ikke fordømmende. Og, at av alt er kjærligheten størst. Det lyder fremdeles rimelig kjent i gamle Norge». Den kristne godheten knyttes dermed til Norge og det norske. Kristendom kontrasteres så med en «propaganderende islam» som har gjort inntog i Europa, noe Odfjell (2017) stiller seg kritisk til: «hva vi nå hører om æresdrap og diktatorisk underkastelse og flerfoldige jomfrumartyr-belønninger hos Allah for drap av jøder og de kristne – det synes rimelig middelaldersk og lite tidsriktig, enn si fornuftig ut». Kristendom kan i begge *Resett*-artiklene sies å «kulturifiseres»,

og blir dermed et symbol for det norske, kultur og universalisme som blir satt i motsetningsforhold til islam (se Joppke, 2018, s. 238; Nilsson, 2020, s. 2–3).

Det er også flere artikler i *Resett* som uttrykker bekymring for at islam *truer* kristendommen, en tanke som er langt ifra unik historisk sett (se Said, 1978, s. 59–60, 74). En artikkel av Jan Simonsen (2018a) er et illustrerende eksempel til denne tendensen. I artikkelen påpekes det at kristne symboler er i ferd med å forsvinne fra Europa. Kristne bygninger blir tatt over av kjøpesentre og moskeer. Ifølge artikkelen «oversvømmes» Europa «med islamske symboler, fra hijab brukt i skoler og arbeidsplasser, til de store og høye minareter i moskeene». Simonsen støtter seg på forfatteren Guelio Moetti, som mener avkristningen er et resultat av at en europeisk elite «i årevis» har «forkynt multikulturalisme og religiøs og kulturell relativisme». Det samme argumentet blir fremstilt i en anonym artikkel (VOX, 2018), som skriver at: «Det har derfor vært maktpåliggende for alliansen islam/globalisme å eliminere kristenheten både før og etter at de slo sine pjalter sammen [...] Det er nå eller aldri for oss alle [...]». Artikkelen definerer islam, globalister og «eliten» som en utgruppe, som også blir tilskrevet årsaksforklaringen for degenerering av kristendom (Brubaker, 2017b, s. 1992–1993; Lawrie, 2019a, s. 48; Nilsson, 2020, s. 8).

Kritikken av islam blir i tillegg omtalt i sammenheng med politiske partier. Spesielt FrP og innvandringskritiske partier blir positivt omtalt i *Resett*. I en av artiklene skriver blant annet Helge Lurås (2018b): «[...] Frp har vært det mest innvandringskritiske partiet på Stortinget siden 1970-tallet. De har forsøkt å ta problemet ved den faktiske roten: Det har kommet altfor mange, altfor raskt, og fra altfor ulikeartede, og i tilfelle med islam direkte fiendtlige, kulturer». En annen artikkel viser også til FrP som en viktig politisk aktør. Ifølge forfatteren krever det ikke mye å skjønne at FrP er det rette partiet å stemme på i Norge, fordi «de er det eneste partiet med en stor velgermasse som har et realistisk forhold til islam» (Mumler Gåsægg, 2018a). En sammenligning blir også trukket til Sverige, som «har delvis underkastet seg Islam» men som har «våknet opp» og funnet sin redning i det innvandringskritiske partiet Sverigedemokraterna.

Flere studier har tidligere vist hvordan diskursen om islam i høy grad politiseres, og hvordan høyre-populistiske aktører kritiserer islam (Lundby mfl., 2017, s. 439–440, Lövheim og Lied, 2018, s. 68–69). På *Resett* blir denne politiske diskursen spilt videre på i mediedebatten, og politiske aktører som er kritisk innstilt til islam får medhold. Samtidig fremstilles islam som

et problem som må løses av politiske partier som FrP og Sverigedemokraterna (Døving, 2013a, s. 146–148). Sverige fremstilles imidlertid som spesielt ustrategiske i deres møte med islam (Lövheim, 2019, s. 271).

Som Haller og Holt (2019) har pekt på er alternative media ofte kritiske til etablerte medier. Figenschou og Ihlebæk (2019) viser i sin undersøkelse at denne tendensen også er fremtredende i norske alternative medier. I sin kritikk av islam spiller også *Resett* på en kritikk av etablerte medier, eksempelvis i artikkelen «Aftenposten manipulerer leserne» (Midteng, 2017). Kritikken går ut på at *Aftenposten* bruker undersøkelser som er ideologisk og verdimessig forankret. Undersøkelsen omhandler holdninger til islam i Norge, og peker på positive utviklinger. *Resetts* forfatter mener dette ikke kan stemme, og karakteriserer artikkelen som «manipulasjon». *Resett*-forfatteren har samtidig dyp «[...] bekymring for utviklingen av parallellsamfunn med høye innslag av islamisme og forakt for landet man lever i» (Midteng, 2017). En annen artikkel av Helge Lurås (2019b) viser til mange av de samme tendensene. Lurås kritiserer blant annet en *NRK*-artikkel som omhandler homofobi i Europa. Han mener at *NRK* har en agenda når de hevder at høyre-ekstreme er sentrale aktører i produksjonen av homofobe diskurser. Lurås mener at *NRK* utelater viktig informasjon fordi «[...] innvandring og islam nevnes overhodet ikke av *NRK* i denne artikkelen». Samtidig «finnes over 200.000 muslimer som til dels får en oppdragelse hjemme som foster en homofobi som er kulturelt på en helt annen planet» (Lurås, 2019b).

Det er to sentrale aspekter ved disse eksemplene. For det første blir det etablerte media sett på som løgnaktig og manipulerende hva gjelder islam. For det andre blir *Resett* sett på som å meddele informasjonen om islam som de etablerte mediene neglisjerer. *Resett* mener derfor å ha en korrigerende funksjon relasjonelt til de etablerte mediene (se Holt mfl, 2019; Holt, 2020).

At *Resett* snakker eliten midt imot, jobber for ytringsfriheten og forteller ting som det er gjennomsyrrer det meste av islamkritikken på nettstedet. Dette illustreres gjennom flere overskrifter og passasjer som påpeker at aktører har blitt brakt til stillhet på grunn av det snevre ordskifte. I flere av artiklene etterspørres en usensurert holdning til diskursen om islam.

En artikkel av Lurås (2019c) peker blant annet på at «Facebook utestengte norsk-somaliske Shurika Hansen for «hatefulle ytringer (legitim islamkritikk)». Hansen hadde blant annet skrevet at: «Frykten for islam er reell. Halshugging, æresdrap, seksualisering av småjenter, terror etter terror der ofrene blir slaktet er ikke irrasjonelt eller en fobi» (Lurås, 2019c), en status som senere ble blokkert av Facebook. Eksemplet illustrerer hvordan debatten blir sett på som for snever. En annen artikkel med lignende tematikk er skrevet av Maria Zähler (2019a), og omhandler islamofobibegrepet. Artikkelen siterer professoren Roger Scruton, som mener islamofobi er oppfunnet av det muslimske brorskap for å stoppe debatten om islam (Zähler, 2019a). Zähler støtter seg på denne forklaringen, og hevder begrepet «[...] er oppfunnet og popularisert av sinte fundamentalister, som ikke vil noe mer enn at religionskritikere og blasfemikere skal holde kjeft, og gjøre helt andre ting enn å våge å kritisere islam. Det er et begrep basert på irrasjonalitet, på følelser, og ikke på fakta». Zähler viser dermed hvordan «harde fakta» og ikke følelser er ønskelige i debatten om islam. Hun kritiserer samtidig islam for å være den «eneste religionen i dagens Vesten der tilhørerne og deres masochistiske støttespillere i utstrakt grad stiller medisinsk diagnose på kritikerne». Zähler mener med andre ord at psykologiseringen av begrepet er ulogisk, fordi «vi har ikke bruk for et begrep som indikerer fobi mot ideer» (Zähler, 2019a). Et siste eksempel kan reflekteres i artikkelen til Hervig (2018b), som forteller oss at «sensuren mot å være kritisk til islam åpner opp for nettopp anti-semittisme».

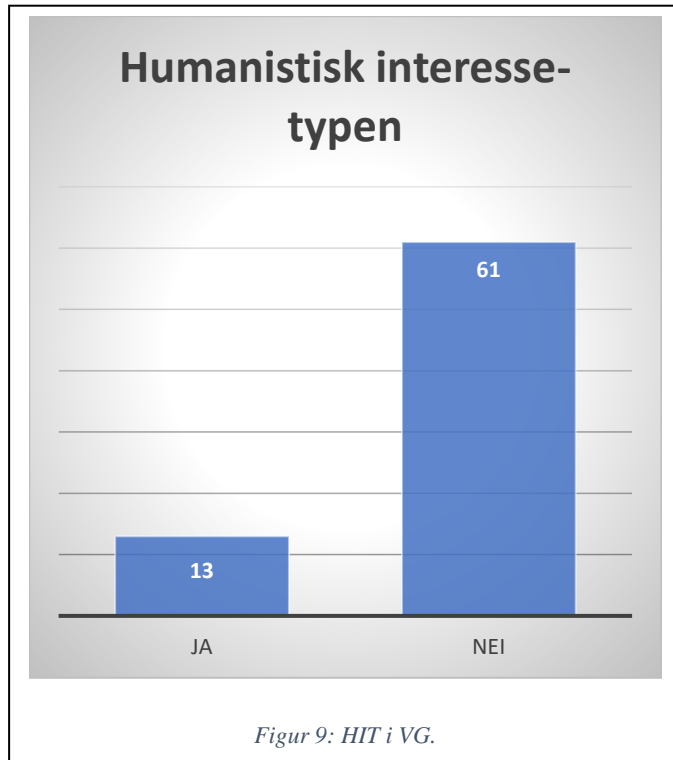
Kritikken av islam i *Resett* blir med andre ord sett på som ytterst nødvendig fordi andre pressekanaler, organisasjoner og individer prøver å forhindre at en åpen debatt om islam finner sted. Fremstillingene av islam kartlegger forskjellige tematikker som *Resett* mener uteblir fra den offentlige diskursen (se Figenschou og Ihlebæk, 2019, s. 1233). Dermed blir islam fremstilt som intolerant ovenfor ytringsfrihet, homofob, voldelig og som kristendommens motstykke.

5.4 Humanistisk interesse-typen: Individuelle historier

Som tidligere nevnt kan Humanistisk interesse-typen motvirke stereotype fremstillinger av islam og muslimer ved å gi innblikk i individuelle historier. I og med at personene som kommer til ordet i HIT-artikler gjerne er presentert i idealiserte termer (se kapittel 3), kan diskursene også bidra til å lage nye idealer for muslimer, og skape ny presedens for tolkninger av islam (Lövheim og Jensdotter, 2018, s. 140). Likevel fører et fokus på individuelle

historier potensielt til at enkeltpersoner blir hørt og at minoriteter ikke alltid blir snakket om på gruppenivå.

5.4.1 HIT i VG: Offer og helterollen

I VG finnes HIT i en liten del av materialet. Typen er tilstede i 13/74 (se figur 9) artikler, som svarer til omtrent 17 % av alle artiklene. Den tematiske bredden strekker seg ifra hets mot muslimer til personlige historier knyttet til IS. Samtlige artikler dreier seg også om hvordan anti-islamske og anti-muslimske sentimenter skal takles.

En artikkel beskriver møtet mellom svenske Patricio Galvez og hans barnebarn i Syria (Foss, 2019a).

Barnenes far, Michael Skråmo, var en svensk IS kriger, men ble drept på et

senere tidspunkt. Artikkelen beskriver et emosjonelt møte mellom «morfar» Galvez, som har reist til Syria for å hente hjem sine barnebarn. Galvez beskriver møtet med barnebarnet på denne måten: «Da jeg så han første gang lå han på en sprinkelseng, og så halvveis død ut. Jeg nærmet meg ham sakte, og til slutt tok jeg ham i mine armer [...] Han stirret hardt på meg. Jeg følte at våre sjeler omfavnet hverandre (Foss, 2019a). Artikkelen har en emosjonell vinkling og spiller på patos (Semetko og Valkenburg, 2000, s. 95–96). Istedenfor en diskurs om en terroriserende Islamsk Stat som preger en del av diskursen i VG, handler denne artikkelen hovedsakelig om ett følelsesladet narrativ om gjenforening.

En annen artikkel om interneringsleirene i Kina illustrerer offerrammen i HIT (Johnsen, 2018). Artikkelen tar utgangspunkt i den muslimske mannen Omir Bekali, som har opplevd både tortur og forsøk på konvertering i interneringsleirer i Kina. Artikkelen starter med sitatet: «Den kraftige 43-åringen gnir håndflaten mot pannen, mens tårer pipler frem i øyekroken». Muslimer måtte blant annet spise svinekjøtt, ble torturert og måtte gjenta at det ikke finnes noen gud. Bekali blir fremstilt som modig; selv om han var presset til å ikke gå til pressen

gjorde han det likevel (Johnsen, 2018). Slik blir bildet av det verdige offeret fremmanet (Lövheim og Jensdotter, 2018, s. 140). Offerrollen kan kontrasteres mot den stereotype konstruksjonen av den voldelige muslimske mannen – i denne artikkelen er det mannen som er et offer for vold. Samtidig trekkes også den individuelle historien inn i en større kontekst. Artikkelen belyser dermed ikke kun hvordan Bekali ble utsatt for vold, men også hvordan volden henger sammen med større strukturelle sammenger i Kina.

Den assimilererte helterollen i HIT eksemplifiseres også i en del av VGs artikler (se kapittel 4.3.2). To artikler som illustrerer helterollen er skrevet av de to unge muslimske kvinnene Alina Bashir og Fatima Almanea. Artikkelen trekker frem individuelle historier og idiosynkrasier, og kvinnene argumenterer for hvorfor de selv bruker hijab. Deres egne forståelser av islam blir vektlagt i artiklene.⁸ Samtidig argumenterer kvinnene imot hets og fordommer på bakgrunn av hijabbruk. Den ene artikkelen trekker frem hvordan samtlige norske muslimer har «opplevd episoder med hat og hets på grunn av plagget på hodet» (Almanea, 2017). Begge artiklene kritiserer FrPs retorikk, som kvinnene mener er særlig polemisk i diskusjon om hijaben.

Ifølge Jacobsen er muslimer som prøver å forsvare islam ofte låst til en defensiv omtale av «minoritetsproblemer» (2011, s. 188–189). En kan si at begge de muslimske kvinnene passer Jacobsens karakteristik; leserinnleggene er på defensiven i forhold til muslimhets og omhandler hovedsakelig hijaben. Samtidig gir artiklene innblikk i konkrete forståelser av islam, og fordommer mot muslimer blir understreket som et problem som må konfronteres.

I flere HIT-artikler i VG vendes søkelyset mot voldelige personer. To artikler tar opp hvordan jesidi-kvinner blir voldtatt av IS-soldater. I artiklene følger vi jesidi-kvinnene Nadia Murad og Chori. Artikkelen dreier seg om IS-krigeres voldelige oppførsel:

- Eksempel 1: «– Mange av våre muslimske naboer tillot IS å gjøre grusomme ting mot oss. De drepte, tok oss til fange og plyndret alle våre eiendeler» (Eisenträger, 2018).
- Eksempel 2: «Hun ble voldtatt under fangenskap hos IS. Da hun ble reddet, måtte «Chori» (21) gi fra seg sønnen [...] Chori er ikke alene om å ha blitt fratatt barnet sitt etter IS-voldtekt» (Amundsen, 2019).

---

⁸ Dette vil vi se nærmere på i kapittel 6.

Eksemplene viser at fokuset rettes mot ekstraordinær islam eksemplifisert i IS. Mennene blir igjen beskrevet som overgripere, mens kvinnene er ofrene for denne volden. Dette er åpenbart en viktig tematikk å utforske. Nadia Murad vant Nobels Fredspris i 2018 for å rette søkelys mot seksualisert vold i krigssammenheng. Poenget her er heller at bildet av en ekstraordinær og voldelig islam blir reproduisert, også i HIT-artikler.

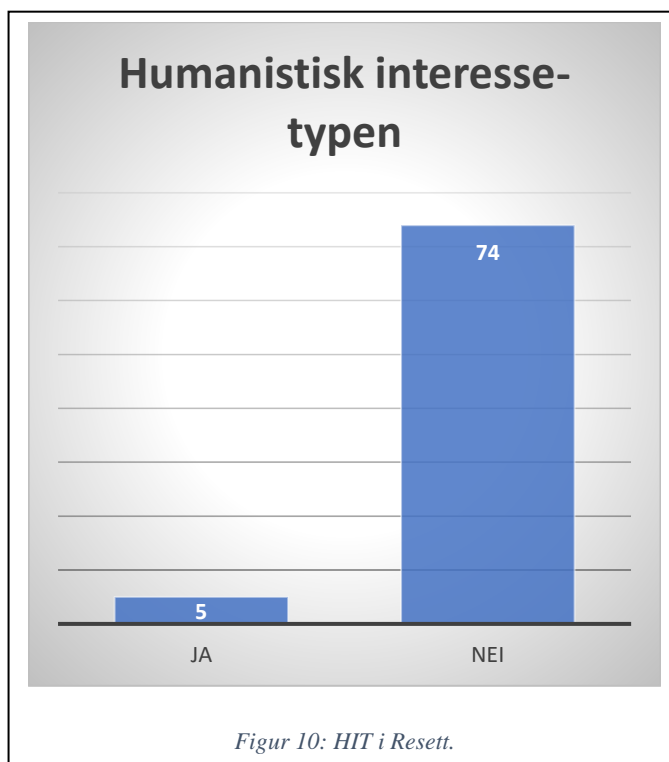
Samlet sett blir både vold utført av IS, samt voldmisbruk av muslimer, tatt opp i VGs HIT-artikler. Flere artikler trekker frem fordommer mot muslimer som et problem i Norge. Som forventet dreier diskursen seg hovedsakelig om ytterpunkter i debatten; personene i artiklene er enten ofre, overgripere eller helter. På den ene siden kan debatten polariseres ved at fremstillingen av mangfoldet innad i islam reduseres til et knippe stemmer. På den andre siden mangfoldiggjøres debatten ved å gi innblikk i individuelle narrativ knyttet til islam.

5.4.2 HIT i *Resett*: Humanistisk interesse med slagside

I *Resett* ser bildet annerledes ut, og svært få artikler har HIT-vinkling. I underkant av 7% av artiklene inneholder aspekter av HIT

(5/79 artikler, se figur 10). Flere artikler med HIT-vinkling i *Resett* har en slagside der problematiske aspekter ved islam blir trukket frem. Én artikkel med HIT-vinkling omtaler et gassangrep av sivile og opprørere i den syriske byen Douma (NTB, 2018b). I artikkelen blir vi blant annet kjent med redningsarbeideren Ahmed (20). Han mener at regjeringen i Syria sto bak gassangrepet. Å mane frem et bilde av en person mot regjeringen kan føre til sterk emosjonell respons (Cho og Gower, 2006, s. 420–422). Her spilles

det ofte på historien om individet som er sjanseløst imot systemet (Ihlen mfl., 2015, s. 829–830). Artikkelen tar også opp barnemord, som blir omtalt fire separate ganger i artikkelen. En person tror disse angrepene var utført av opprørsgruppen Jaish al-Islam, men dette er ikke bekreftet (NTB, 2018b). Barn er ikke umiddelbart assosiert med stereotyper knyttet til

hudfarge, kultur og politisk miljø. De transcenderer politisk, økonomisk og sosial kontekst og symboliserer moralsk tydelighet (Moeller, 2002, s. 36). Selv om denne artikkelen er med på å mangfoldiggjøre tematikkene og fremstillingen av islam i *Resett*, rettes fokuset likevel mot konflikt og vold. Forskjellen fra mye av deknningen i *Resett* er at konflikt og vold ikke blir satt i sammenheng med islam som sådan.

To artikler som omtaler den såkalte første åpne homofile muslimen i Norge, Kaltham Alexander Lie eksemplifiserer også HIT i *Resett* (Lie, 2017; Zähler, 2018b). I artiklene kommer dikotomien mellom «god» og «dårlig» islam klart frem (Lövheim og Jensdotter, 2018, s. 140). Lie deler norske muslimer inn i to grupper: «Den ene kjemper for å bidra positivt i samfunnet og den andre sliter seg ut for å tilfredsstille en brutal versjon av islam». Lie kritiserer nordmenn, som han mener ikke ser forskjell på muslimer som han selv og «islamistiske krefter som Fahad Qureshi» (Lie, 2017). Lie mener at de muslimske kreftene som bryter ned demokratiet får oppmerksomhet i Norge, i motsetning til «en vanlig muslimsk kvinne som jobber hardt for å integrere seg i det norske samfunnet». Noen muslimer er kommet her til Norge for å spionere, mens andre er her for å få et oppriktig bedre liv, ifølge Lie (2017).

Samtidig gjør Lie seg til talsmann for en versjon av islam som verken støtter Koranen eller Muhammeds voldelige handlinger. Han mener man kan tro på Allah, og «samtidig avvise Koranen og Muhammed». Lie har ifølge en av artiklene vurdert å åpne en moské for homofile muslimer (Zähler, 2018b). Selv om en del av artiklene dermed fokuserer på at Lie er muslim og hans forståelse av islam, er begge artiklene også svært kritiske til islam. Lie mener blant annet at islam er «brutal», en «ideologi», et «mareritt», en «sandstorm», en «farlig lek» og en «hodepine» (Lie, 2017). I lys av sine personlige erfaringer understrekes koblingen mellom vold og intoleranse overfor homofili i islam: «Konservative muslimer jaget og plaget meg dag og natt. Jeg er homofil og kunne ikke skjule det» og «homofile muslimer i Norge blir utsatt for mobbing, trakassering, vold og trusler». Samtidig skiller Lie mellom homofili og islam: «Homofili har ingenting med islam eller noen annen religion å gjøre» (Zähler, 2018b). Dermed påpeker han hvordan man kan være muslim og homofil samtidig.

Lies artikler innebærer atskillelsesstrev som minner om det Mahmood Mamdani (2004) beskriver som differensieringen mellom «gode» og «dårlige» muslimer. Gode muslimer tenkes på som moderne, sekulære og vestlige, mens dårlige muslimer fremstilles som

dogmatiske, ondartede og anti-moderne (Mamdani, 2004, s. 24). Gjennom fremstillingen av en voldelig og intolerant islam blir samtidig bildet av den integrerte og moderne muslimen konstruert. Lie utfordrer dermed diskurser om islam som inkongruent med demokrati og som homofob, samtidig som utfordringen i seg selv er avhengig av, og reproducerer nettopp denne diskursen.

I en siste HIT-artikkel blir vi introdusert til den svenske poeten Mohamed Omar, som har hoppet av den «anti-rasistiske» bevegelsen i Sverige. Omar har forlatt islam og er eks-muslim, og prøver nå å finne en «logisk forklaring på fenomenet rasisme i Sverige» (Hervig, 2018a). Han karakteriseres som et modig offer av *Resett*-forfatteren, som påpeker at Omar «trues på livet og møtes ofte av et frenetisk hat i et samfunn som er i oppløsning» (Hervig, 2018a). Forfatteren på *Resett* lener seg på Omar for å forklare hvordan rasisme er marginal i Sverige, og påpeker at Sverige konstruerer en form for rasisme for økonomiske årsaker. Han mener blant annet at folk tjener penger på å rapportere om rasisme, og at en «oppdiktet rasisme er blitt en pengemaskin for utallige ‘antirasistiske’ organisasjoner i det svenske samfunnet» (Hervig, 2018a). Perspektivene fra eks-muslimen Omar brukes dermed som et slags «insiderperspektiv» for å støtte opp om *Resett*-forfatterens argumentasjon (se Lawrie, 2019a, s. 250).

Kort oppsummert gir HIT-artiklene i *Resett* innblikk i spesifikke offerhistorier som mangfoldiggjør mediebildet om islam noe. Alexander Kaltham Lie trekker både frem egne individuelle tolkninger av islam, samtidig som han stiller konservativ, anti-demokratisk og voldelig islam i kritisk øyemed. Perspektiver fra eks-muslimer siteres for å understøtte en overordnet argumentasjon på *Resett*.

5.5 Problematisering-typen og motmæle

I Problematisering-typen (PT) blir stereotyper og islamkritikk utfordret. I denne typen snakkes muslimfiendtlighet imot og muslimers problemer blir belyst. I forskningslitteraturen reflekteres en høy grad av motmæle i debatten om islam, og Retriever (2017) fant at det var like mye motmæle mot islamkritikk i meningsstoff, som islamkritiske innlegg (2017, s. 5).

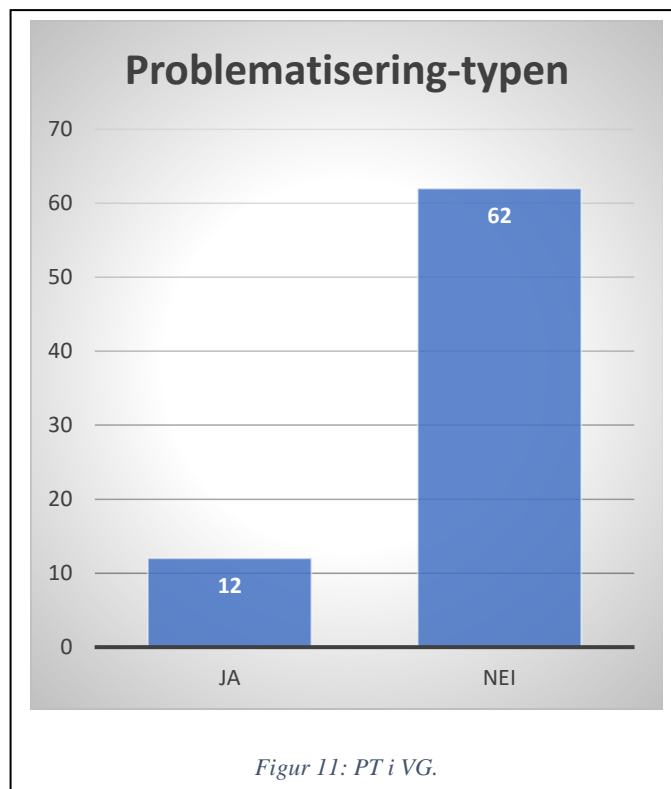
5.5.1 PT i VG: Religiøs diskurs og omstridte narrativer om islam

I VG er PT til stede i omtrent 16 % av artiklene (12/74 artikler, se figur 11). To av artiklene er skrevet av de unge muslimske kvinnene nevnt tidligere, som spesielt tar til motmæle mot fordommer knyttet til hijaben. Kvinnene kritiserer de som ser på hijaben først, som om den er et determinerende symbol som overtar

personen som bruker den (Døving, 2012a, s. 231). Den ene kvinnen, Fatima Almanea (2017), kritiserer også FrP-politiker Sylvi Listhaug, fordi hun «står i bresjen for et retorisk korstog mot mangfoldet». Almanea mener at Listhaugs retorikk «øker konfliktnivået, minsker velviljen» og «omdefinerer hijaben fra et religiøst plagg til et politisk symbol». Hun håper imidlertid at europeiske verdier som «religionsfrihet, likestilling og demokrati» vil «stå stormen av» mangfold og kulturelle forskjeller. Samtidig understreker hun Gud i sin argumentasjon: «Jeg anser hijaben som en

pakt mellom meg og min Gud» (Almanea, 2017). At en religiøs diskurs blir anvendt går imot annen forskning om islam i media, der muslimer i stor grad *ikke* appellerer til teologiske eller religiøse argumenter (Døving, 2012a). Det interessante ved Almaneas artikkel er at det samtidig finnes en «sekulær» diskurs, i og med at demokrati og religionsfrihet også drøftes. Slik dekonstruerer Almanea binære forståelser av sekulære prinsipper på den ene siden, og religiøse prinsipper på den andre. Almanea problematiserer samtidig politiseringen av hijaben, og prøver heller å definere plagget som religiøs i essens. Artikkelen indikerer derfor hvordan grensdragninger finner sted i mediedebatten om islam (se Hjarvard og Lundby, 2018, s. 25; Beyer, 2019, s. 1–2).

En tredje aktør eksemplifiseres i den såkalte «sekulære muslimen» (se Mas, 2006) Sylo Taraku. Han skriver om høyrepopulisme og anti-islamske holdninger i Europa. Taraku kritiserer blant annet høyrepopulistiske ledere som Viktor Orbán, som Taraku mener «viderefører den gamle angsten for islam i Europa» (Taraku, 2019). Taraku påpeker at retorikken om en «muslimsk invasjon», og fremstillingen av muslimer som en trussel mot

«Europas sikkerhet og kultur» bidrar til en mistenkeliggjøring av alle muslimer i Vesten (Taraku, 2019). Samtidig kommer Taraku med et imperativ, nemlig at «liberale europeere må på selvstendig grunnlag konfrontere de reaksjonære, føre ærlig dialog med de konservative og alliere seg med de progressive muslimene» (Taraku, 2019). Her kan en potensiell utfordring med problematisering illustreres: om aktøren selv er muslim kan det også foreligge tanker om hvilke tolkninger av islam som er rette eller mer legitime. Ved at Taraku understreker at progressiv islam er «bra» (de europeerne kan alliere seg med), impliserer denne konklusjonen at det finnes en «negativ» motpart (de konservative, som krever dialogarbeid). Slik er muslimer også med på å definere hva konservativ og «rett» islam er i mediedebatten (se Jacobsen, 2002, s. 222; Lawrie, 2019a, s. 36).

På lignende vis kritiserer en annen forfatter i *VG*, Bård Larsen (2018), populistisk som ser på islam som en «bloddryppende totalitær ideologi som er i ferd med å overta Europa, gjerne med liberale politikere som medhjelpere eller nyttige idioter». Larsen kritiserer også *HRS*-leder Hege Storhaug, som han mener har blitt fiksert på islam og dykket ned i ideologisk ultranasjonalisme. Larsen mener at Storhaug er med på å «lefle med det autoritære» ved å stille seg bak politikere som Jarosław Kaczyński og Viktor Orbán. Avslutningsvis skriver Larsen at «det er når populistisk mener alvor med det de sier om folkeviljen og dens fiender at ting begynner å skje. Det handler om at ord forplikter og at det på et tidspunkt kan settes makt bak ordene» (2018). Larsen kritiserer med andre ord populistiske aktører som portretterer islam som en ekstern fiende som ikke tilhører «folket». Samtidig peker han på potensielle problematiske aspekter ved et debattklima der «emosjonelle svar fra en utvalgt gruppe presenteres som Folkets røst». Larsen trekker dermed linjer mellom en populistisk retorikk, diskurser som fremhever en konkret fiende og fremmedgjøringen av islam, alle tendenser han selv mener kan skade et sunt demokrati.

To andre artikler i *VG* er skrevet av idehistoriker Dag Herbjørnsrud (2018a, 2018b). I begge artiklene kritiserer Herbjørnsrud journalist Alf R. Jacobsen for å spre «forvrengte historier» om muslimer og islam. Ifølge Herbjørnsrud mener Jacobsen at islam ikke kan reformeres – og maner frem et bilde der muslimene var nazistenes medhjelpere.⁹ For å motarbeide denne diskursen siterer Herbjørnsrud Muhammad Nataji Sidqi, en «muslimsk intellektuell» som i en

---

⁹ Døving har vist at å sammenligne islam og nazisme ofte forekommer i islamkritiske leserinnlegg (2013b, s. 165).

utgivelse i 1940 «fastslo at islam og nazisme står helt i motstrid» (Herbjørnsrud, 2018a). Herbjørnsrud støtter seg også på Håkan Harket, som mener at antisemittismen i århundre har vært fraværende i muslimske land. Han trekker også frem at mye av den franske frigjøringshæren under andre verdenskrig bestod av muslimer. Herbjørnsrud mener derfor at Jacobsen burde ha «takket de muslimene som ofret sine liv i kampen mot Europas totalitære ideologier» (Herbjørnsrud, 2018b). Bildet av en totalitær og antisemittisk islam erstattes med andre ord med bildet av en tolerant islam, som kjemper mot totalitære regimer.

Et siste eksempel illustreres i en artikkel av MDG-politiker og forfatter Eivind Trædal (2018). I artikkelen peker Trædal på hvordan deler av regjeringen støtter den såkalte «digitale høyresiden» i Norge. Den «digitale høyresiden» referer blant annet til islam- og innvandringskritiske organ, eksemplifisert i nettstedene *Human Rights Service (HRS)*, *document.no* og *resett.no*. Trædal mener disse nettstedene «har blitt blant de mest delte ‘nyhetsformidlerne’ i Norge, og topper daglig ‘lik og del’-statistikken, noe som gjør at de klarer å sette agendaen». Han trekker spesielt frem *HRS*, som han mener er «lite annet en blogg som jobber fulltid med å mistenkeliggjøre og spre aggresjon mot norske muslimer» (Trædal, 2018). Trædal setter spørsmålsteget ved denne utviklingen, og mener at politikere må åpne opp øynene for «en av de største truslene mot et liberalt samfunn i vår tid» (Trædal, 2018). Han kritiserer spesielt det politiske partiet Venstre, som støttet foretak om økonomisk hjelp til *HRS* – et faktum Venstrepolitiker Abid Raja, «en profilert liberal norsk muslim» må forholde seg til (Trædal, 2018).

Flere aspekter er verdt å merke seg i Trædals artikkel. For det første indikerer Trædals dialog med *Resett* at nettstedet med rett kan karakteriseres som et «polarisert alternativ media». Som Holt (2018, 2020) har pekt på, utgjør slike media en reell konkurranse mot etablerte medier (*Resett* topper lik-og-del statistikken), men har samtidig stoff som blir sett på som problematisk (mediene er en «trussel» mot samfunnet). For det andre illustrerer artikkelen potensielt et diskursivt skifte i den mediatiserte debatten om «innvandring» og «islam». Nå blir medier som *Resett* («alternative medier») tillagt en reel og konstituerende makt i mediedebatten (se Figenschou og Beyer, 2014, s. 447). Som de danske serieskaperne i Hjarvard og Rosenfelt (2018) sin undersøkelse drar Trædal frem muslimers problemer, og toner ned referansene til islam og religion. Konflikt blir derfor iscenesatt gjennom personlige narrativ om diskriminering og muslimfiendtlighet, og eksemplifiserer derfor hvordan

mediatisering byr på forskjellige måter konflikter kan utspille seg på (Hjarvard og Rosenfeldt, 2018, s. 132).

Sett under ett dreier PT i VG seg om omstridte narrativer om muslimer og islam, og populistiske og politiske fremstillinger konfronteres. Som i Retrievers analyse dreier en del av problematiseringene seg om norske borgeres holdninger til muslimer (2017, s. 19). Flere artikler kan beskrives som polariserte i og med at de konfronterer konkrete aktører (Alf Jacobsen, Sylvi Listhaug, Hege Storhaug) rundt en spesifikk sak (dvs. hijaben, populistiske fremstillinger av islam). Nyhetsverdien ligger potensielt i spenningen mellom to polariserte perspektiver (Toft, 2019, s. 10).

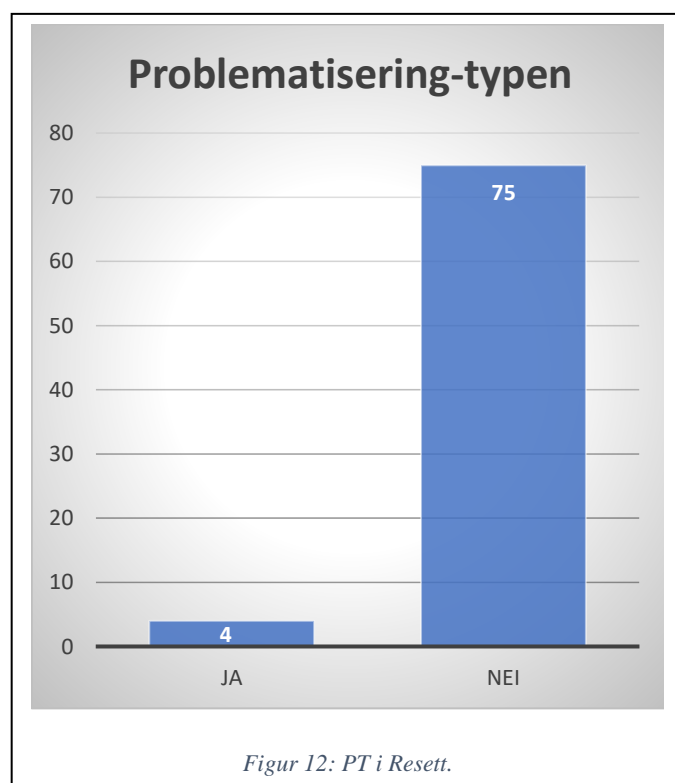
5.5.2 PT i Resett: Alle muslimer er ikke problematiske, men...

I Resett er kun 5 % av artiklene (4/79 artikler, se figur 12) kodet under Problematiserings-typen. To av artiklene har vi allerede sett på, og omhandler Kaltham Alexander Lie. Disse artiklene går imot visse stereotyper ved å vise at muslimer kan være integrerte og bidra i det norske samfunnet. Lie belyser «muslimers problemer» ved å peke på homofobi innad i islam. Samtidig blir diskursen av en voldelig og homofob islam også (re)produsert.

En artikkel problematiserer homogeniserer av muslimer som en gruppe gjennom differensiering (Zähler, 2018a). Forfatteren konstaterer «det er klart det finnes enkeltmuslimer som ikke er

problematiske, og som tilfører dette samfunnet noe positivt [...]» (Zähler, 2018a, min uth.).

Dette poenget blir umiddelbart etterfulgt av utsagnet «Men den islamske sivilisasjonen er i sin helhet svært selvhevdende, bokstavtro og puritansk. Vi kan ikke lukke øynene for at muslimer generelt er i særklasse opptatt av sin tro» (Zähler, 2018a). Som Teun A. van Dijk (1992) har pekt på blir ofte xenofobiske diskurser etterfulgt av et «men». På den måten benektes det som

allerede er sagt. Dette er tilfellet i eksemplet over, der problematiseringen raskt blir overskygget av et kontranarrativ. I tillegg blir muslimers grad av religiøsitet understreket som et problem (Bangstad, 2014a, s. 51).

I det siste eksemplet på problematisering diskuterer Olav Wilhelmsen (2018) hvorvidt den islamske ideverden er «et skritt frem eller to tilbake». Forfatter mener mannen er verdt mer enn kvinnen i «islamsk kultur». Hijaben er med på å skjule kvinnen for mannen som «eier» henne – for i islam satses det på «total dominans for å holde kvinnen nede». Wilhelmsen impliserer dermed at dette muligens gir den muslimske kvinnen agens som «fristeren», i og med at hun har ansvaret for å unngå seksuell oppmerksomhet. Dette kan tolkes som en småironisk stereotypisering av islam (et skritt tilbake?), men kan også tolkes som et perspektiv som forfatteren bifaller (et skritt frem?). Å skrive om kontroversielle temaer på en uklar måte karakteriserer Wodak (2003, 2015) som *kalkulert ambivalens*. Her er (minst) to kontrære meninger uttrykt samtidig. Om slike utsagn blir utfordret, kan forfatteren enten referere til den kontrære tolkningen – eller i verste fall unnskyldte seg ved at noen har misforstått meningen i teksten (Wodak, 2015, s. 20).

Sett under ett går PT-artiklene i *Resett* imot tendensen om å snakke om «alle muslimer» som en gruppe, og enkelte muslimer fremstilles som godt integrerte i det norske samfunnet. Fokuset rettes også mot muslimers problemer gjennom referanser til homofobi innad i islam. Islam omtales på en ambivalent måte, og fremstillingene i *Resett* kan både bidra til økt stereotypisering og problematisering avhengig av kontekstuelle lesninger.

5.6 Oppsummering

Dette kvantitative overblikket har tatt for seg en omfattende mengde materiale, og analysen er omstendelig. Under oppsummeres noen av de mest relevante funnene:

- Et høyt antall av artiklene i begge redaksjonene har innslag av Radikal islamist-typen. I *VG* omhandler artiklene hovedsakelig krigen i Syria, voldelige muslimer eller terror. Valget i Sverige preger også fremstillingen av RIT, der islam blir fremstilt som en ekstern trussel. I *Resett* er bildet annerledes, og sikkerhet i Vesten blir understreket. Islam fremstilles som u-integrerbar i det vestlige/norske samfunnet, og som inkompatibel med «vestlige» verdier.
- Et moderat antall artikler i *VG*, og et høyt antall artikler i *Resett* har innslag av Islamkritikk-typen. I *VG* blir kritikk hovedsakelig mediert gjennom sekundære kilder,

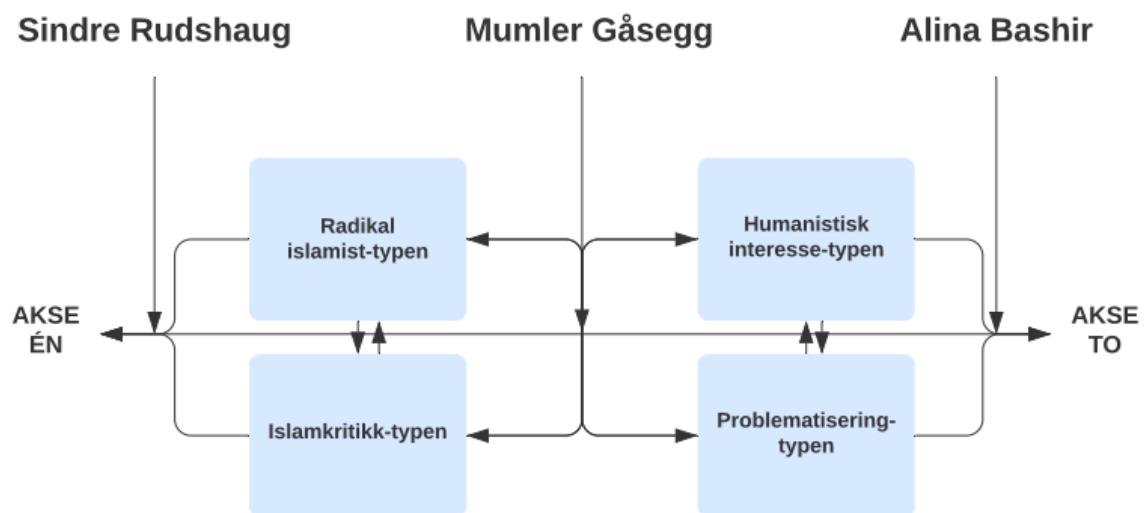
eller gjennom lederartikler. I *Resett* blir kritikken av islam satt i sammenheng med kristendom, som fremstilles som en motsetning til islam. Kritikken i *Resett* dreier seg også til en stor grad om den offentlige samtalen, som vurderes som snever. *Resett* ettertrakter en åpen og ærlig offentlig diskurs, og trekker i denne sammenhengen frem problematiske aspekter ved islam.

- Få artikler i begge redaksjonene har innslag av Humanistisk interesse-typen. I *VG* dreier disse artiklene seg i hovedsak om ytterkantene i debatten. Enten assimilerte helter eller verdige offer kommer til orde i mediedebatten. Disse er med på å mangfoldiggjøre mediedebatten gjennom individuelle narrativ. HIT-artiklene i *Resett* går imot noen stereotype fremstillinger ved å representere tolkninger av islam som åpne til homofili, og som compatible med det norske samfunnet. Samtidig spilles andre stereotype elementer om islam opp.
- Få artikler i begge redaksjonene har innslag av Problematisering-typen. I *VG* diskuterer forfatterne hovedsakelig muslimhets eller konfronterer omstridte narrativer om islam. I *Resett* fremstilles islam på en ambivalent måte. Noen artikler peker på at muslimer kan bidra til samfunnet. Samtidig blir grad av religiøsitet og homofobi trukket frem som kvaliteter ved islam. Det settes spørsmålsteget ved hvorvidt kjønnete normer innenfor islam er positive eller negative.

Kapittel 6: Tre fremstillinger av islam

Masteroppgaven har så langt sett på overordnede tendenser i materialet. Ved å se nærmere på tre utvalgte artikler vil jeg i dette kapittelet få frem hvordan fremstillinger av islam i *VG* og *Resett* fremstår helt konkret. For å avgrense analysen er artiklene valgt fordi de:

- Besvarer og belyser forskjellige sider ved forskningsspørsmål 1 og 2.
- Klargjør tendenser fra forrige kapittel.
- Illustrerer mangfoldet i materialet.
- Representerer et mangfold av forfatterstemmer.
- Illustrerer differensiering av inn- og utgrupper.

Figur 13: Utvalg av artikler i forhold til typologi.

Gjennomgangen av artiklene slik de fremstår i sin helhet vil først og fremst gi økt forståelse til funnene skissert i forrige kapittel (Grønmo, 2016, s. 231). Samtidig som utvalget skal belyse forskjellige sider ved forskningsspørsmålene, skal artiklene valgt også reflektere bredden i det materialet sett under ett. For å illustrere bredden i materialet er artiklene også valgt fordi de belyser forskjellige akser av debatten (se figur 13). De utvalgte artiklene er også skrevet av vidt forskjellige aktører; én er muslim og kvinne, én er mann og ikke-muslim, og én er anonym.

Artikkel 1 av Sindre Raudshaug (2018) (fra *Resett*) illustrerer akse én av debatten (se figur 13). Artikkelen inneholder både elementer fra RIT og IKT (figur 13), og eksemplifiserer hvordan stereotyper og kritikk av islam kombineres på en polemisk måte. Rudshaug er en

selvproklamert objektivist og «mostander av politisk islam», og er skribent på nettstedet verdidebatt.no (Verdidebatt, i.d.).

Artikkel 2 av Alina Bashir (2019) (fra *VG*) illustrerer akse to av debatten. Som nevnt i forrige kapittel eksemplifiserer artikkelen både HIT og PT (figur 13). Bashir er selv muslim og hijabbærende kvinne. Hun konfronterer fordommer og muslimfiendtlighet, og trekker frem sin egen tolkning av islam.¹⁰

Artikkel 3 av (anonyme) Mumler Gåsegg (2019) (fra *Resett*) illustrerer en unik vinkling i debatten. Artikkelen er skrevet på en satirisk måte, og kan derfor leses som både en latterliggjøring *eller* en (re)produsering av stereotyper om islam. Det er derfor komplisert å plassere artikkelen ifølge typologien (se figur 13), og forskjellige kontekstuelle lesninger av satire og humor åpner for forskjellige plasseringer ifølge den analytiske modellen. Mumler Gåsegg skriver ofte på *Resett*, og er mest kjent for sitt kontroversielle innlegg om samfunnsdebattanten Sumaya Jirde Ali (se Gåsegg, 2018; Vollan, 2019).

Utvalget må ikke leses som representativt for fremstillingen av islam som sådan i de respektive redaksjonene; artiklene belyser kun «strategiske viktige områder» som ble markert under den kvantitative undersøkelsen (Grønmo, 2016, s. 231). Utvalget illustrerer også en begrensning ved det analytiske rammeverket for denne masteroppgaven, da artikler som faller utenfor typologien (se figur 13), og er kodet negativt under den kvantitative analysen ikke vil kunne granskes videre. Likevel utgjør slike artikler en viktig *numerisk* dimensjon av den kvantitative analysen (dvs. hvor mange artikler som ikke tilhører de respektive typene).

Den kvalitative analysen er også avgrenset til å utforske differensieringen mellom inn- og utgrupper. Som nevnt i introduksjonen bringer forskjellige fremstillinger med seg tanker om «hvem som hører til» og hvem som ikke gjør det (Enjolras, 2017, s. 304; Lundby og Repstad, 2018, s. 25–26). Å motstå, eller (re)produsere visse fremstillinger om islam handler derfor om konstruksjonen av egen og andres identitet (Jacobsen, 2011, s. 175; Boukala, 2019, s. 2–4; Saeed, 2019, s. 166–169). Hvordan inn- og utgrupper konseptualiseres vil gi økt forståelse av spesifikke trekk ved fremstillingen av islam. Sett i sammenheng med forrige kapittel vil denne masteroppgaven kunne si noe om både generelle og spesielle trekk ved fremstillinger av islam i *VG* og *Resett* i den gitte tidsperioden.

---

¹⁰ Som illustrert i forrige kapittel finnes det ingen artikler i *Resett* i akse to av debatten som ikke også har en kritisk slagside. Derfor er en artikkel fra *VG* valgt for å representere denne aksens i debatten.

6.1 Muslimer og monstre: (re)produksjon av stereotyper

I artikkelen «Monstrene i Marokko» skriver Sindre Rudshaug (2018) på *Resett* om drapene av norske Maren Ueland og danske Louise Vesterager, som fant sted i Marokko i 2018. Mordene i Marokko fikk stor oppmerksomhet både i norsk og global presse. Mediene spilte spesielt på brutaliteten i drapene, som ifølge Vemund Aarbakke var utført av «muslimske ekstremister» (2019, s. 653). På bakgrunn av mordene kritiserer Rudshaug islam, muslimer, Hadithene, Koranen og Siraene, hovedsakelig med referanse til et knippe bøker av islamkritiker Bill Warner. Warner har skrevet flere bøker om islam, blant annet om islams forhold til sharia og ikke-muslimer. Han beskriver selv sin studie av islam som vitenskapelig (Warner, 2011, s. 1). Warner er utdannet fysiker, og har ingen bakgrunn i samfunnsvitenskapen (Beňuška, 2019, s. 254). Tomáš Beňuška påpeker at Warner kan betraktes som en lekmann innenfor religionsstudier (2019, s. 254). Warner mener selv at han kun kritiserer politisk islam, og ikke moderne islam eller troen til muslimer i samtiden (Campbell, 2012). Denne distinksjonen blir imidlertid ikke gjort av Rudshaug. Han mener på sin side at islam ikke er en religion. Islam er ifølge Rudshaug (2018) en politisk doktrine med en fastlagt etikk. Denne tanken er nok inspirert av Warner, som skriver i sin egen bok *A Self-Study Course on Political Islam – Level I* at: «det viktigste faktum om islam er at det stort sett er en politisk ideologi» (2011, s. 25, min oversettelse).

6.1.1 Stereotypisering og kritikk i lys av islamske autoriteter

Som tidligere nevnt referer kritikere av islam ofte til Koranen og Hadithene, og peker på spesifikke passasjer som illustrerer en hatefull gud, muslimers dårlige behandling av ikke-muslimer, vold og mord (Døving, 2013b, s. 170). Andre viser med referanse til tekstene hvordan islam har en hypnotiserende effekt på muslimer, som får de til å utføre skrekkelige handlinger (Amari, 2012, s. 100, 104). Som illustrert i forrige kapittel forekommer ofte referanser til Koranen og Hadithene i artikler med kritisk vinkling i *Resett*. I Rudshaugs artikkel forekommer ikke bare referanser til Hadithene og Koranen; for Rudshaug reflekterer Allahs ord, Muhammeds holdninger og skriftlærdes kommentarer hva islam er. Elementer forbundet med autoritet og autenticitet i islam har derfor definisjonsmakt for Rudshaug (se Anjum, 2007; Assad, 2009).

Tidlig i artikkelen blir et aspekt klargjort av Rudshaug (2018). Han mener at alle versene fra Koranen er diktet opp fortløpende av Muhammed for å få autoritet. «Grunntekstene» i islam er ulogiske og ustrukturerte, ifølge Rudshaug (2018). For å «rive tekstene fra hverandre»

støtter Rudshaug seg derfor på flere bøker av Bill Warner. Det gjør at diskusjonen om islam kan struktureres ut ifra logiske sammenhenger, analyser og statistikker (Rudshaug, 2018).

Basert på disse analysene mener Rudshaug at det ikke gir mening «[...] etisk sett for en muslim som har fanget en jente med den hensikt å myrde henne – at han ikke voldtar henne før hodekapping». Videre, forteller Rudshaug at «Voldtekt av slaver er som å puste i islam». Dette kan man bekrefte ved å se til «Allah, Muhammed, Koranen, Sira, Hadith og de rettslærde som har tolket alt sammen». Referanser til forskjellige Hadither illustrerer blant annet at «slaveri er fullstendig normalt i islam» samt at hodeavkapping er «en normal henrettelsesmetode i islam». Enkelte ganger referer Rudshaug til spesifikke Hadith-passasjer for å støtte opp om argumentet sitt. For Rudshaug finnes det med andre ord kunnskap som kan ekstraheres fra Koranen og Hadithene med de rette analytiske redskapene. Ved hjelp av disse kan en si «hva som er normalt i islam» – ifølge Rudshaug reflektert i hodeavkapping og voldtekt.

For å illustrere hva islam «er» peker Rudshaug gjentagende på Muhammed, som nevnes hele 35 ganger i artikkelen. Å se til Muhammed er spesielt viktig for Rudshaug, fordi «Muhammed skapte islam og ER islam». Ifølge Rudshaug drev Muhammed med krigsforbrytelser og la ned forskjellige lover som muslimer må følge. Rudshaug peker opptil flere ganger på Muhammeds forhold til kvinner, slaver, og voldtekt:

- Eksempel 1: «Muhammed var nøye med aldri engang å berøre en ærbar muslimsk kvinne, mens han voldtok vantro over en lav sko».
- Eksempel 2: «Muhammed tok slaver, kjøpte slaver, solgte slaver og ga slaver i gave – han var en slavehandler».
- Eksempel 3: «Videre kan vi lese vers etter vers om sexslaveri i Koranen, Sira og Hadith – den islamske praksisen med å voldta slavene sine – det mest naturlige i verden for Muhammed og hans menn».

Eksemplene over fremstiller Muhammed som en voldelig og truende muslimsk mann, ikke langt ifra det stereotype bildet som ofte forekommer i media (Morey og Yaqin, 2011, s. 22–30). Voldtekt blir beskrevet som en del av «islamsk praksis» og blir dermed fremstilt som en del av islam som helhet. Basert på disse observasjonene er Rudshaugs konklusjon at drapene i Marokko ikke er overraskende, i og med at «Muhammeds menn» kun fulgte hans vilje.

Drapene i Marokko gir med andre ord innsikt om islam som helhet, for Rudshaug. Dette kan indikere at «forholdet mellom det som fremstår offentlig og det som finnes på et individuelt nivå, er sammenfattende» (Døving, 2013a, s. 148). Slik blir enkelthendelser som er tilknyttet

islam brukt for å generalisere om islam som sådan. Mediatiseringen av religion fører til at enkelthendelser inkorporeres i et større narrativ (Hjarvard og Lundby, 2018, s. 54–59).

6.1.2 Islam og (nasjonal) identitetskonstruksjon

I den nevnte artikkelen skiller Rudshaug mellom Vesten og islam, både gjennom referanser til «vestlige» og «islamske» verdier og praksiser, som Rudshaug ser på som drastisk forskjellige. Tendensen forsterkes gjennom flere referanser til deiksis som «oss» og «vi». Deiksis referer til ord som er totalt kontekstavhengige. Utsagn må forstås i sammenheng for å skjønne hva som refereres til (Wodak, 2008, s. 61). Ifølge Michael Billig (1995) kan små ord som «oss» og «vi» indikere en form for (banal) nasjonalisme. Billig mener at en nasjonal identitet (re)produseres med referanse til et «vi» eller «oss» som står inn for «et samlet folk» og/eller «et hjemland» (1995). Den diskursive formasjonen av folket bringer samtidig med seg en implisitt utgruppe – de som står utenfor «folket» (Wodak, 2007, s. 651; Boukala, 2019, s. 23).

Rudshaug referer flere ganger til hvordan islam er en trussel mot «oss vantro», som nevnes hele 11 ganger i artikkelen. Rudshaug er nok også her inspirert av Warners litteratur, som er svært opptatt av å beskrive hvordan islam deler opp verden mellom muslimer og såkalt *Kafir*-kultur (som han definerer som alle som ikke er muslimer) (2011, s. 16). Warner trekker spesielt frem dualismen i islam og hvordan denne påvirker behandlingen av ikke muslimer. Han peker blant annet på hvordan *Kafir* kan halshugges og terroriseres i islam (se eksempelvis Warner, 2011, s. 2–4). I eksemplene under illustreres flere lignende måter Rudshaug fremstiller den dualistiske islamske trusselen på. Fremstillingene viser hvordan islam spesielt truer ikke-muslimer, med referanser til pronomenet «oss»:

- Eksempel 1: «Det mest sentrale å forstå for oss vantro er HVORFOR muslimer kan elske barna sine og konene sine, men likevel begå barbariske handlinger – en eksakt parallell på nazister som også elsket barna og konene sine, men også massemyrdet jøder for ideologien sin».
- Eksempel 2: «Kvinner og hunder har ikke høy status i islam, men oss vantro kan etisk sett mer sammenliknes med loppene på hunden eller kvinnens avføring».
- Eksempel 3: «[Monstrene i Marokko] fulgte [Muhammeds] og islams eksempel for alle muslimer som har mage til å terrorisere oss fredelige vantro i all evighet – til vi underkaster oss islam eller dør» (min tilføyelse).

I eksemplene over blir «vantro» satt i sammenheng med pronomenet «oss», noe som skaper en kontrast til muslimene (de «troende»). Eksempel 1 og 3 viser samtidig hvordan konstruksjonen av et «oss» skapes i dialog med «dem»: muslimene jager «oss fredelige

vantrø», og «vi» kan aldri forstå muslimers brutalitet. «Vi» omtales med andre som inkapable til å utføre «barbariske handlinger» og fremstilles samtidig som pasifistiske.

På samme måte brukes «Vesten» som en hierarkisk kategori som kontrasteres med «Muhammeds verdier»:

Vi vet at jentene ble tatt til fange, vi vet at de ble myrdet. Det spekuleres i om de ble voldtatt før de ble myrdet. Premisset for denne kronikken er at de ble voldtatt, men dersom det skulle vise seg at de ikke ble voldtatt, så forandrer det ikke på annet enn at monstrene i Marokko holdt seg nærmere til vestlige verdier enn til Muhammeds verdier (Rudshaug, 2018).

Eksempelet over illustrerer hvordan «vestlige verdier» brukes som et referansepunkt for å illustrere hvor voldelig «de» (monstrene og Muhammed) er. Vestlige verdier besjeles samtidig med pasifistiske særpreg. Videre, påpeker Rudshaug (2018, min uth.) at det finnes 32 ganger så mange ord for «slaveri» på arabisk enn «[...] vårt ene vestlige ord. Islam var et mekka for slavetrafikken». Rudshaug argumenterer med andre ord for at islam har et annet forhold til slaveri enn oss i Vesten på bakgrunn av antall ord for slaveri. Som Asma T. Uddin (2019) har skrevet, peker kritikere av islam ofte til en korrelasjon mellom mengde ord dedikert til et tema, og hvor viktig det temaet blir betraktet innenfor islam.

Avslutningsvis påpeker Rudshaug at den islamske invasjonen av Vesten må stanses (Rudshaug, 2018). Samlet sett blir «vi/oss» satt i en større referanseramme med henvisning til et geografisk avgrenset område (Vesten/(hjem)landet) og til de som deler «våre» verdier og språk (Brubaker, 2017b, s.1191). Den diskursive formasjonen av folket adresserer derfor «folket» samtidig som konstruksjonen reifiseres (Billig, 1995). Videre, som Boukala har påpekt, kan referansen til «Vesten» (og ikke «nasjonen» eller «Norge») vise til et forsøk på å skape en pan-Europeisk identitet som må samles i møte mot en trussel (2019, s. 316, 323). Slik blir muslimer og islam plassert utenfor sirkelen av «vi» samtidig som «de» beskrives som voldelige og overgripende (Chin, 2017, s. 288).

6.1.3 Den «indre» fienden

Utenom muslimer, kan den andre utgruppen i Rudshaugs artikkel karakteriseres som en slags «elite», reflektert i statlige institusjoner, politikere og offentlige encyklopedi. Ifølge *Resett*-forfatteren forteller blant annet Wikipedia den «politisk korrekte» versjonen om Muhammed, og overser «ofte vesentlig informasjon» om islam. Wikipedia forteller blant annet ikke om Muhammeds forhold til slaver, eller hvordan han «aksepterte hodekapping av 800 jødiske fanger». Rudshaug kritiserer også det norske skolevesenet, som han mener ikke forteller barn

sannheten om islam fordi «norske skolebarn skal ikke vite at Muhammed tok barn som slaver. Det passer liksom ikke inn i narrativet om den gode profeten Muhammed som den norske, oppvoksende generasjonen skal indoktrineres». Politikerne utgjør den siste delen av «eliten» i Rudshaugs artikkel. Rudshaug oppfordrer alle leserne til å donere Bill Warners bøker til «en kunnskapsløs politiker som assisterer islam i å etablere base for ekspansjon et sted i Vesten». Ved å understreke «islamsk ekspansjon i Vesten» spiller Rudshaug på tanken om at muslimer er ved å kolonialisere Europa, en retorikk som ikke er blitt uvanlig i populistiske diskurser (se kapittel 1). Referansen til politikerforakt («kunnskapsløs politiker») er nesten identisk med funnene Døving gjorde i sin analyse av islamkritiske leserinnlegg. Her fremstilles politikere som blinde personer «som i sin naivitet – eller fordi de er korrupte – [...] tillater Europas undergang» (2013b, s. 170). I motsetning til islam og muslimer, som blir fremstilt som en fiende «utenifra», vendes oppmerksomheten til «fienden innenifra», reflektert i institusjoner og politikere. Ifølge Billig (1995) blir fienden innenifra ofte fremstilt som enda farligere, fordi «de» har forlatt og bedratt «våre» verdier og kulturarv (se også Buuren, 2013, s. 206). Som Holt (2020) også fant i sin undersøkelse om alternative medier, kan Rudshaugs artikkel leses som frustrasjon over at vanlige «folk» blir ofret for en institusjonalisert politisk korrekthet. Rudshaugs artikkel kan derfor leses som et forsøk på å «reinformere» den norske leserskaren om islam (se Holt, 2020). Samtidig tegnes det opp klare linjer for inn- og utgrupperinger, der «folket» med vestlige verdier og språk danner førstnevnte, og blinde politikere, skoleverket, islam og voldelige muslimer sistnevnte (Buuren, 2013; Brubaker, 2017b).

6.2 Problematisering og konfrontasjon av stereotyper

I starten av 2019 skriver skolelev Alina Bashir (17) om hijaben i VG-artikkelen «Se kvinnen bak hijaben, og ikke hijaben». I artikkelen vektlegger Bashir sin egen tilhørighet til Norge og «norske verdier». Samtidig tar hun oppgjør med alle hun mener feilrepresenterer islam og bruk av hijab. Bashir konfronterer spesielt de som gjør grove generaliseringer om hijaben, både i politiske og hverdagslige diskurser. Artikkelen er interessant å se nærmere på, fordi den eksemplifiserer et motbilde til den passive muslimske kvinnen. Samtidig illustrerer artikkelen hvordan fordommer om islam problematiseres og muslimhets konfronteres i mediedebatten.

Tidligere har særlig to hendelser utløst debatt om hijab i Norge. Den første diskusjonen startet i 2004 etter at Frankrike innførte forbud mot hijaben i offentlig skole. Den andre startet i 2009, og handlet om hvorvidt hijaben kunne brukes av norske politibetjenter eller ei (Døving,

2012a, s. 226). Hijaben betyr forskjellige ting for både muslimer og ikke-muslimer, og kan sees på som et moteplagg, et symbol på en pakt med gud (se kap. 5.5.1), en identitetsmarkør, et plagg som viderefører tradisjon, et symbol på islamsk tilstedeværelse, et tegn på sunn multikulturalisme eller et tegn på en form for islamifisering (Døving, 2012a, s. 226; Furseth, 2014). Det finnes med andre ord et mangfold av forskjellige tolkninger av plagget.

I mediedebatten har spesielt avkreftelsen av forholdet mellom hijab og tvang vært viktig for muslimske bidragsyttere (Døving 2013a, s. 132). Flere muslimske feminister har også argumentert for at islam er forenlig med et sekulært samfunn (Døving, 2013a, s. 135). På den andre siden mener flere at hijaben symboliserer en form for islamisering. Diskusjonen ble eksempelvis i 2009 «tydelig relatert til spørsmålet om beskyttelsen av et demokratisk liberalt samfunn», ifølge Døving (2013a, s. 134). Alina Bashir føyer derfor navnet sitt til en historisk opphetet debatt om symbolske grenser, universelle verdier og autonomi (Salte, 2018, s. 88–89).

6.2.1 Islam, demokrati, religionsfrihet og ytringsfrihet

Gjennomgående i Bashirs artikkel refereres det til såkalte sekulære, universelle tematikker. Som tidligere forskning har illustrert anvender ofte norske muslimer sekulære, og ikke teologiske argumenter i den offentlige debatten (Jacobsen, 2011, s. 288; Døving, 2012a, s. 238–239; Salte, 2018, s. 88–89). Døving (2012a, 2013a) viste i sine undersøkelser hvordan et sekulært språk kan symbolisere muslimers nasjonale tilhørighet, og tilknytning til Norge – ofte reflektert i referanser til universelle tema som norsk statsborgerskap, religionsfrihet, demokrati og ytringsfrihet. Bashir nevner særlig demokrati opptil flere ganger i artikkelen. Eksemplene under illustrerer hvordan pronomenet «vi» blir brukt i sammenheng med referanser til demokrati, som plasserer den muslimske kvinnen parallelt med «det norske», både geografisk og verdimesig:

- Eksempel 1: «Vi er alle så stolte over det frie, demokratiske og trygge landet vi bor i. Vi er en mangfoldig nasjon. Et inkluderende samfunn med plass til alle [...]»
- Eksempel 2: «I et mangfoldig samfunn som Norge er det viktig å respektere og akseptere alle. Det frie, demokratiske og trygge Norge du ønsker å leve i, vil en kvinne med hijab også leve i» (Bashir, 2019).

Som eksemplene over illustrerer refererer Bashir flere ganger til koplingen mellom Norge, demokrati og «et mangfoldig samfunn» som inkluderer «en kvinne med hijab». Hun håper

samtidig at demokratiske prinsipper vil stå stødig i møte med minoritetskvinnens kulturelle og religiøse tradisjoner (Bashir, 2019).¹¹ At demokrati og ikke teokrati blir fremhevet i artikkelen kan sies å jobbe imot Huntingtons (1993, 1996) topos om et kultursammenstøt – der demokrati og islam blir sett på som antiteser (Døving, 2012a, s. 241). Samtidig anvender Bashir «vi» i sammenheng med det norske samfunnets «demokratiske og inkluderende» prinsipper, som setter den muslimske kvinnen innenfor den diskursive konstruksjonen av et nasjonalt fellesskap (Billig, 1995). Slik er Bashir også med på å definere hva det norske samfunnet står for, og hvem som hører til under samlebetegnelsen. Samtidig spesifiseres «Norge» og «landet» som et geografisk sted der «en kvinne med hijab» også hører til. Slik blir muslimer på flere plan fremstilt som en naturlig del av det norske «viet» (Easat-Daas, 2019, s. 10). Artikkelen til Bashir handler derfor ikke bare om hijaben som sådan, men trekker også debatten mot «nasjonal identitet og flaggingen av denne» (Døving, 2013a, s. 133). Bashir understreker på samme tid at Norges demokratiske verdier må bestå i møte med tradisjonene og rettighetene til muslimske kvinner. Slik illustrerer artikkelen hvordan muslimske kvinner viser «sin lojalitet til Norge *samtidig* som de hevder sin rett til å være annerledes» (Døving og Kraft, 2013b, s. 217).

Bashirs artikkel både starter og avsluttes med sitatet: «Se kvinnen bak hijaben, og ikke hijaben». Som Jacobsen (2011) har påpekt, kan slike referanser tyde på at kvinner som bruker hijab føler seg usynliggjort i den offentlige debatten. Kvinner med hijab blir dømt ut ifra plagget alene, som gjemmer individualitet og fremmer stereotypisering og generalisering (Jacobsen, 2011, s. 196). Ifølge Døving er referanser til å «ikke se hijaben først» anvendt for å symbolisere at hijaben ikke er et religiøst symbol som er determinerende for kvinnenens handlingsrom (2012a, s. 242). Bashir går derved imot tanken om at muslimer «er» sin religion (Gardell, 2011, s. 18). Slik er Bashirs artikkel med på å bryte ned klare skillelinjer mellom det «sekulære» og det «religiøse», og mellom «islam» og det «norske».

Selv om universelle tema blir nevnt opptil flere ganger i artikkelen, forhandles også grensene til slike tema. Dette illustreres blant annet i Bashirs diskusjon av ytringsfrihet:

Ytringsfriheten i det demokratiske Norge gir deg retten til å ha en mening om hijab, og for min del kan den gjerne være negativ, men det du ikke har rett til, det er; å definere den for alle de millioner av kvinner som bruker hijab. Når du sier at hijab er

---

¹¹ Samme grunntanke så vi også i Almaneas (2017) artikkel i forrige kapittel.

et *undertrykkende* plagg, hevder du at alle som går med hijab, er undertrykt – noe som rett og slett er bullshit (Bashir, 2019)

I sitatet over illustrerer Bashir en generell aksept av ytringsfriheten, til og med når det gjelder negative utsagn om hijaben. Samtidig mener hun at ensidige generaliseringer om muslimer og islam ikke kan tolereres. Leseren av artikkelen blir dermed kjent med hva som blir sett på som diskriminerende og generaliserende, samtidig som eierskap til hijaben blir etablert (Stokke, 2012, s. 247). I tillegg blir grensene for ytringsfriheten forhandlet og diskutert (Lundby og Repstad, 2018, s. 25–26).

En annen «universell verdi» som blir forhandlet er religionsfriheten. Tidligere studier har illustrert hvordan hijabdiskusjonen ofte er forankret i diskurser relatert til «frihet» (Kiliç mfl., 2008, s. 405; Siim og Skjeie, 2008, s. 329, 331). Enkelte mener at hijaben alltid bør kunne bæres for å sikre muslimske kvinners religionsfrihet, mens andre mener at et forbud mot hijab ville sikret kvinner friheten *til* å gå uten plagget (Døving, 2013a, s. 134; Siim og Skjeie, 2008, s. 331). Som Jacobsen (2011) har påpekt, symboliserer hijabdebatten derfor fremstillingen av «den muslimske andre», fordi den ofte hviler på antagelsen om at muslimske kvinner ikke kan velge om de vil gå med hijaben selv (dvs. hijabbruk blir «påtvunget» av mannlige slektninger). Ved at temaene frihet og tvang ofte forekommer i hijabdebatten, kontrasteres «våre vestlige» verdier med «islamsk kultur» (lydighet vs. autonomi, rasjonalitet vs. irrasjonalitet, osv.) (Jacobsen, 2011, s. 194). Bashir dekonstruerer disse dikotomiene ved å argumentere for *sin* rett til å selv velge å gå med plagget. Videre, problematiserer hun tvang knyttet til bruk av hijaben: «I noen deler av verden påtvinges hijaben, i andre deler avtvinges den – i begge tilfeller er det fratagelse av menneskerettigheter» (Bashir, 2019). Bashir kjemper dermed for at muslimske kvinner skal ha valget til å bestemme selv. Slik motvirkes fremstillingen av islam som patriarkalsk. Man kan likevel si at motforestillingene om hijaben blir evaluert og strukturert ut ifra sekulære verdier som autonomi og frihet (Jacobsen, 2011, s. 195; Døving, 2012a, s. 241–242).

Bashir fremhever FrP som hovedaksjonær i det politiske landskapet når det kommer til forbud mot hijab: «FrP står i fronten når det er snakk om forbud av hijab i det norske samfunnet [...] når Fremskrittspartiet, argumentere for hvorfor plagget bør forbys, bemerker jeg meg at

begrepet “tvang” alltid er inkludert» (Bashir, 2019).¹² Bashir argumenterer mot disse fremstillingene og finner blant annet støtte i menneskerettighetene (religionsfrihet) for å fremme sin rett til å bære plagget. «Religionsfrihet» blir referert til flere ganger, blant annet i sitater som «Forsvinner religionsfriheten når en muslimsk kvinne ønsker å bære hijab som et symbol på sin religiøse tro?» og «Religionsfrihet er en essensiell norsk verdi, og den trues verken av innvandring eller kvinner med hijab» (Bashir, 2019). Referansene til religionsfriheten plasserer hijaben i en religiøs kontekst (Døving, 2012a, s. 241). Som beskrevet i Jacobsens etnografi blir dermed hijaben et religiøst symbol på «stolthet og glede», og retten til å bære den en «ukrenkelig menneskerettighet» (2011, s. 195). Hijaben fremstilles med andre ord som kompatibel med det norske samfunnet og dets essensielle verdier.

Som i Døvings undersøkelse av hijabdebatten ser ikke forhandlingene i Bashirs artikkel ut til å være preget av en «kognitiv dissonans», der Bashir må kompromittere på grunn av at sekulære diskurser dominerer mediebildet (2012a, s. 237–239). Snarere ser Bashirs forståelse av islam, hijaben og Norge ut til å være nært koblet til mer overgripende verdier som ytrings- og religionsfrihet.

6.2.2 Diskusjon gjennom differensiering

I den omtalte artikkelen bedriver Bashir (2019) med flere instanser av differensiering. Hun mener blant annet at: «Tvangen oppstår ikke som følge av religionen islam, men av kultur – og de to går ikke om hverandre, selv om flertallet tror det». Slik plasserer Bashir seg inn i en lang tradisjon der det skilles mellom religion og kultur (se Nye, 2000). Som Gilhus har påpekt er «denne type atskillelsesstrev utslag av at religion verken er en naturlig gitt eller en ren størrelse, men at man ønsker å etablere den som akkurat det» (2009, s. 30–31). Islam er satt i assosiasjonsforhold med tvang, et forhold som Bashir gjennom differensiering prøver å skille. Som tidligere nevnt er dette en viktig tematikk for mange muslimske kvinner i mediedebatten (Døving, 2013a, s. 132). Siden karakteristikken som tillegges islam også kan få *politiske* konsekvenser (dvs. hijaben blir avtvunget) handler slike «atskillelsesstrev» også om å påvirke den politiske arenaen. Slik handler differensiering også om politiseringen av kulturelle forskjeller (Jacobsen, 2011, s. 222). Videre, ved at «religion» differensieres fra «kultur» (om)forhandles samtidig hva som tolkes som autentisk og rett praksis innenfor islam. På

---

¹² Annen forskning har illustrert hvordan FrP ofte fremstiller hijaben negativt, eller som kvinnekriminerende (Standal, 2007, s. 95; Ørjasæter, 2012, s. 107).

denne måten kan tradisjoner (om)fortolkes og endres fra innsiden gjennom muslimske bidragsytere i mediedebatten (Døving, 2013a, s. 129).

Bashir differensierer også islam fra ideologi: «Jeg er fullt klar over at det finnes kvinner i land som for eksempel Iran, hvor de er nødt til å gå med hijab på grunn av den fundamentalistiske ideologien som herjer i landet». Det er med andre ord «fundamentalistisk ideologi», og ikke islam, som forårsaker tvang. Sitatet kan enten leses som en differensiering på et «religiøst» plan (dvs. at «fundamentalistisk ideologi» referer til en «feiltolket» versjon av «religionen» islam) eller på et «sekulært» plan (dvs. «fundamentalistisk ideologi» referer til en reaksjoner politisk regjering). Som nevnt i kapittel 5 karakteriserer ofte islamkritikere islam som en politisk «ideologi» (Morey og Yaqin, 2011, s. 35–36; Karim, 2011, s. 138–139; Uddin, 2019). Om differensieringen leses som sekulær, kan atskillelsen peke i to retninger. Det kan enten illustrere hvordan islamkritiske elementer er blitt normalisert og internalisert i en allmenn debatt om islam. Eller, på den andre siden kan bruken av «ideologi» også illustrere en kjennskap til islamkritiske diskursive elementer, og en bevisst motarbeiding av dem. Om differensieringen leses som religiøs kan Bashirs atskilling tolkes som en måte å skille «autentisk» og «rett» islam fra tolkninger hun selv ser på som feilaktige. Slike differensieringer kan sees i større sammenheng i islamsk historie; helt siden Muhammeds tid har det vært viktig i islam å skille mellom sann og usann religion (Jacobsen, 2002, s. 219).

Karim A. Karim mener de som diskuterer «islam» manipulerer termen i henhold til deres behov: «islam» blir da vekselvis beskrevet som en ideologi, en kultur eller en religion (2011, s. 138–139). Selv om Karim mener dette som regel skjer i diskurser der islam omtales i negativ forstand, må også Bashirs beskrivelse av «islam» som religion ansees som en manipulasjon av kategorien i forhold til hennes behov (Karim, 2011, s. 138–139). At islam beskrives som religion illustrerer at begrepet tillegges makt og fylles med mening, en prosess Bashir prøver å fiksere ved å (re)produsere en diskurs om islam som religion (Beyer, 2019, s. 2). Dette kan også indikere at islam tilpasses det norske samfunnet, og at differensieringen er et forsøk på å endre og definere «religionen» islam på Bashirs egne termer (Jacobsen, 2002, s. 224). Jacobsen peker også på problematiske sider ved slike autensitetsdiskurser; om negative konotasjoner avskrives fra «islam» som helhet kan dette også føre til at problemer assosiert med islam avskrives fordi det ikke tolkes som en del av religionen (2002, s. 224). Dette er likevel en naturlig konsekvens av forhandlingskampene knyttet til autentisk og rett religion.

Som Døving og Kraft påpeker har vi i religionsvitenskapen forlatt «essensialistiske religionsegreper til fordel for en konstruktivistisk variant; fokus er her rettet mot hvordan 'religion' til enhver tid skapes og formuleres, heller enn hva det egentlig er» (2013b, s. 221). Ikke desto mindre er det interessant at religion i Bashirs artikkel nettopp skapes gjennom differensiering av karakteristikk oppfattet som feilaktig assosiert med «islam».

6.2.3 Oppklaring gjennom negativ identifikasjon

Bashir er opptatt av å avkrefte fordommer om islam og hijaben. Hun prøver gjennom *negativ identifikasjon* å oppklare flere oppfatninger hun tolker som misforståelser (Toft, 2019). Med andre ord bruker Bashir eksempel på hva islam *ikke* er for å forklare hva hennes tolkningen av islam *er*. Artikkelen starter eksempelvis med et knippe fordomsfulle holdninger som Bashir har møtt på i det norske samfunnet:

- «Kvinnefiendtlig, undertrykkende og totalitært plagg».
- «Norge blir et nytt Iran hvis vi ikke setter ned foten».
- «Trussel mot demokratiet og vestlige verdier» (Bashir, 2019).

Disse eksemplene strukturerer artikkelen i sin helhet, og Bashir bruker spalteplassen på å «motbevis» dem. Mer spesifikt, undrer Bashir seg over hvordan hijaben er blitt et symbol på noe negativt. Hun påpeker at hijaben er blitt et symbol på kvinnefiendtlighet, undertrykkelse og totalitarisme, og at plagget for mange oppfattes som en symbolsk «trussel mot demokratiet og vestlige verdier». Disse synspunktene mener Bashir er feilaktige – og peker på at kvinneundertrykkelse og hijab er kontraster. Bashir setter spørsmålsteget ved hvorfor tvang alltid kommer opp i diskusjoner om plagget. Hun mener «at all form for tvang innad i islam er forbudt». Samtidig er Bashir fortvilet over at hijaben er blitt et symbol på «predisponerte terrorister», og mener tvert imot at «kvinner med hijab er ikke predisponerte terrorister».

Slik er Bashirs oppklaring klart preget av negativ identifikasjon (Toft, 2019). Nesten all oppklaring rundt islam og hijaben er knyttet til negative persepsjoner. Dermed bærer argumentasjonen også preg av diskursive referanser til ekstraordinær islam, eksemplifisert i referanser til patriarki, anti-demokrati, terror og tvang. Aspekter av det Bashir anser som «vanlige» tolkninger av islam identifiseres dermed med det islam *ikke* er. En diskurs om hva «hverdags-islam» er, aktualiseres med andre ord i lys av «ekstraordinær islam» (Toft, 2018, 2019).

I den omtalte artikkelen konfronterer og problematiserer Alina Bashir ensidige og stereotype fremstillinger av muslimer og islam. Samtidig plasseres den muslimske kvinnen og (en spesifikk forståelse av) islam innenfor det norske «viet». Likevel er problematiseringene forankret i en rekke stereotype diskurser, som kan stå i fare for å forsterke en prototypisk forståelse av islam som patriarkalsk og anti-demokratisk til tross for at målet er å bringe frem andre perspektiver (Lakoff, 2014; Toft, 2018, 2019).

6.3 Stereotyp og satire: forsterking eller latterliggjøring?

Artikkelen som analyseres i denne delen er skrevet 7 april 2019 av anonyme Mumler Gåsegg artikkelen «Norge 2119 – Islamsk Folkeparti har flertall» på *Resett*. I et intervju med *Klassekampen* uttaler Helge Lurås at mange skriver anonymt på *Resett*, fordi «de opplever at de ikke kan uttrykke seg uten at det får veldig negative konsekvenser» (Vollan, 2019). Gåsegg er blitt et kjent pseudonym etter at han skrev artikkelen «La oss snakke om Sumaya Jirde Ali – og stemmene som håner oss» (Gåsegg, 2018). Artikkelen omtalte samfunnsdebattant Sumaya Jirde Ali, Muhammed og islam. Denne artikkelen ble mye omtalt i media og skapte sterke reaksjoner i befolkningen (Vollan, 2019), blant annet på bakgrunn av kommentarer som (Gåsegg, 2018):¹³

- «Jirde Ali spissen på det somaliske og særdeles aktivt fødende, tunge spydet som er kastet inn i Norge [...] Ali virker besatt av å sparke Norge i skrittet. Spytte på Norge. Hvorfor det? Er Somalia bedre? Flytt tilbake da. Ikke det? Nei, jeg forstår jo det. Gratisutdanning. Kjendisstatus».
- «De av de 1,6 milliardene som bekjenner seg til den eneste ene tro, og er hannkjønn, har ifølge den eneste ene bok, lov til å voldta alle som går alene ut av fritidsklubbene, [...] da har du hodet ditt plassert midt i en solid, pedofil filosofi, en som gir deg rett til å voldta omtrent fem milliarder mennesker [...]».

Innlegget «Norge 2119 – Islamsk Folkeparti har flertall» har mange likhetstrekk til artikkelen sitert over. Gåsegg (2019) beskriver på satirisk vis hvordan Norge ser ut om 100 år. Både EU og den norske regjeringen er underlagt islam i artikkelen. I satiren forekommer et mangfold av retoriske virkemidler som også kjennetegner såkalte Eurabia-teorier (se kapittel 1.3). Både diskursive og retoriske virkemidler i Eurabia-teorier (skissert i faglitteraturen) kan spores i analysen (jf. Døving, 2012b; Bangstad, 2013b; Buuren, 2013; Døving, 2013b; Bangstad, 2014b; Zia-Ebrahimi, 2018; Bangstad, 2020b).

---

¹³ Gåsegg har senere unnskyldt språkbruken i denne artikkelen (se eksempelvis Gåsegg, 2018c).

Døving (2012b) mener Eurabia-teorier er basert på «generaliserte fremstillinger av muslimenes mentalitet: Den er styrt av en hatefulld Gud, deres religiøsitet er politisk, islam har fjernet humanitet fra de kulturer den virker i, muslimske menn har en pervertert seksualitet og så videre». Eurabia-teorier inneholder med andre ord et mangfold av stereotypiske forestillinger om islam. Man kan imidlertid stille spørsmålsteget ved om Gåseggs artikkel bidrar til å problematisere eller forsterke stereotyper. På den ene siden kan stereotyper kritiseres og latterliggjøres gjennom humor og satire (Husain, 2018, s. 72). På den andre siden kan humor og satire normalisere stereotyper. Satire gjør muligens at skillelinjene mellom fakta og fiksjon blir uklare (Wodak, 2015; Swarznegger og Wagner, 2018, s. 476). Å analysere satire er derfor krevende, i og med at meningen kan tolkes på flere (ofte motsigende) måter (Husain, 2018, s. 72). I analysen under leses derfor Gåseggs artikkel i lys av den overordnede diskursen på *Resett*, og blir sett i sammenheng med andre artikler skrevet av Gåsegg på tidligere tidspunkt. Basert på Gåseggs tidligere bemerkninger er det belegg for å lese artikkelen på en mer bokstavelig måte. Kommentarfeltet under artikkelen indikerer også at de fleste leserne på *Resett* tolker artikkelen bokstavelig, eller som en slags forvarsel om «hva som kommer til å skje» med Norge i fremtiden (Gåsegg, 2019):

- «Satire som kan være en realitet snarere enn man tror».
- «Tragisk, men absolutt sannsynlig».
- «Islam vil styre Norge lenge før neste århundre».
- «Går ikke 100 år før dette skjer, innen 50 år så vil det være mange steder/byer i Norge som vil ha et flertall av muslimer».
- «En ikke usannsynlig fremtid».
- «Dette tar ikke 100 år her i Norge. Bare se på Sverige».
- «Det er bare å ta igjen landet vårt NÅ før det er for sent, på ordentlig».

6.3.1 Eurabia-teorier som satire

Et sentralt prinsipp i Eurabia-teorier dreier seg om ideen at islam har inntatt Europa. Med hjelp av den europeiske eliten og store europeiske organisasjoner vil muslimer først ta over Europa og «til sist ta kontroll over hele verden» (Døving, 2013a, s. 169). I Gåseggs fremtidsscenario har islam allerede tatt over det norske samfunnet og Europa. I artikkelen er nå 67 % av befolkningen muslimer (Gåsegg, 2019). Samtidig domineres politikken av islam, og «Islamsk folkeparti (IFP) fikk 52 prosent av stemmene ved sist stortingsvalg for snart fire år siden» (Gåsegg, 2019). Gåseggs artikkel er med andre ord svært opptatt av å «kvantifisere» muslimer, en strategi som ikke er uvanlig innenfor Eurabia-sjangeren (Bangstad, 2014b, s. 101–102). I Gåseggs artikkel har islam også inntatt skolen, som nå underviser i «Islamsk

Sosialistisk Globalt Orienteringsfag». Den offentlige krinkastningen er også «islamisert», og heter nå SIRK (Sosialistisk-Islamsk Rikskringkasting) (Gåsegg, 2019). Islams inntog i offentlige institusjoner er en sentral tematikk i Eurabia-teorier (Døving, 2013b, s. 169).

Den europeiske union er også tatt over av islam, og heter nå EAU (Europeisk Arabisk Union) (Gåsegg, 2019). At EU er underlagt islam er heller ingen overraskelse i sammenheng med Eurabia-teorier, der EU ofte blir sett på som en konspiratør som samarbeider med muslimer for å spre islam (Døving, 2013b, s. 169; Zia-Ebrahimi, 2018; Bangstad, 2020b). EU blir sett på som en viktig aktør i Eurabia-teorier, i og med at unionen kan bidra til å svekke USAs makthegemoni (Døving, 2013b, s. 169).

I Gåseggs artikkel er monarkiet det eneste som står igjen før et islamsk kalifat er etablert: «Samtidig haster det med å kaste Dronning Ingrid Alexandra II. for å innføre kalifatet i Norge» (Gåsegg, 2019). Med andre ord er «islamiseringen» av Norge og Europa nesten komplett (Bangstad, 2014b, s. 148).

6.3.2 Fødselstall, innvandring og demokrati

I Gåseggs artikkel er blant annet muslimers fødselstall og innvandring bidragende faktorer til hvorfor en islamsk overtagelse av samfunnet har funnet sted. Denne kombinasjonen blir også ofte trukket frem i Eurabia-teorier (Døving, 2013b, s. 169; Bangstad, 2014b, s. 100–101). Gjennomgående i artikkelen referer Gåsegg til voksende fødselstall hos muslimer, blant annet i sitatet som: «Kjernefamilien som engang besto av minus fire: far, mor og et og et halvt barn, er nå statistisk definert som 6,8» (2019). I artikkelen har med andre ord økt muslimsk befolkning ført til at den gjennomsnittlige kjernefamilien samtidig har vokst. I fremtidsscenarioet nevner Gåsegg også innvandring som bidragende faktor islamisering. Gåsegg referer til Sverige som «lot hver asylsøker få en større kvote med familiegjenforening. Også mor, far, onkler, tanter, nieser og nevøer er en del av regnestykket» (Gåsegg, 2019). Både referansen til innvandring og «muslimske» fødselstall forsterker ett poeng som går igjen i Eurabia-litteraturen: om endringer ikke skjer vil Europa oversvømmes av muslimer (Bangstad, 2014b, s. 101). Med referanse i demografisk forskning fra PEW (2011) mener Bangstad at slike referanser er overdrivelser og usanne (2013b, s. 378; se også Saunders, 2012).

Tett forbundet med den Eurabiske diskursen om demografisk endring, er en frykt over at «innfødte europeere» skal bli en minoritet (Bangstad, 2014b, s. 101). I Gåseggs artikkel har dette allerede skjedd, og den norske «urbefolkningen» er nå i undertall (Gåsegg, 2019).

«Urbefolkningen» er i økonomisk krise, og det er snakk om at den islamske regjeringen driver med såkalt «ur-rasisme» mot den «norske» befolkningen (Gåsegg, 2019). «Urbefolkningen» fremstilles samtidig som en gruppe som har mulighet til å gjør opprør mot den islamske regjeringen og ta Norge tilbake (Gåsegg, 2019). I Gåseggs artikkel fremstilles «urbefolkningen» («nordmennene») både som «hjemlandets» håp og offer for fienden av faderlandet (islam) (Wodak, 2020, s. 237). At «urbefolkningen» karakteriseres som «norske» indikerer en rasialisering og etnifisering av «nordmenn» i og med at de differensieres fra muslimene. Funnet speiler et poeng Døving (2012b) påpeker i sin beskrivelse av Eurabia-retorikk. Hun mener at Eurabia-språket «er preget av borgerkrigens terminologi der muslimene er okkupanter og ‘urbefolkningen’ beleiret» (Døving, 2012b). Gåseggs artikkel speiler med andre ord eksakte fraser («urbefolkningen») og spesifikke troper (Norge er beleiret av muslimske okkupanter) fra Eurabia-teorier.

I artikkelen spiller også Gåsegg på Eurabia-retorikken (og stereotypen) om at islamske krefter prøver å bryte ned demokratiet (se Bangstad, 2013b, s. 373; Buuren, 2013, s. 210). Gåsegg mener blant annet at: «Krefter i IFP ønsker å endre grunnloven slik at demokratiet opphører. Det har utspilt sin rolle nå som islam er i flertall, mener de» (Gåsegg, 2019). Å referere til islams inkompatibilitet med demokratiet har en lang historie, og var et av utgangspunktene til Huntingtons (1993, 1996) sivilisasjonskrigstese (Norris og Inglehart, 2011, s. 30–31). Pipa Norris og Ronald Inglehart finner imidlertid at det er minimale forskjeller mellom holdninger til demokrati mellom Vesten og den Islamske verden (2011, s. 222).

6.3.3 FrP og resten

Som illustrert i den kvantitative analysen mener flere *Reset*-forfattere at FrP har et «realistisk» forhold til islam. Samtidig blir sosialistiske partier sett på som urasjonelle og dumdristige i sin tilnærming til islam (se kapittel 5). Dette reflekteres også i Gåseggs artikkel:

[...] sosialistiske kobbet av småpartier: AP, SV, Kommunistene (gamle Rødt) og GTA – Greta Thunbergs Arv, (gamle MDG), står samlet med IFP, så er de på meningsmålingene i nærheten av å kunne endre grunnloven, selv uten å ha nok egne representanter på stortinget (Gåsegg, 2019).

«Eliten» som samarbeider med IFP («Islamsk Folkeparti») blir derfor spesifisert i eldre og nye sosialistiske parti. Som Døving (2012b) påpeker er dette et kjennetegn av Eurabia-teorier: de «venstreorienterte politikerne og intellektuelle» fremstilles ofte som mest tilbøyelige islam. I artikkelen fremstilles FrP som de som våger å stå opp imot islam. FrP er imidlertid blitt «forbudt med lov» i Gåseggs scenario. Som mye av diskursen på *Reset*, spiller Gåsegg muligens på tanken om at kritikere av islam blir sensurert i den offentlige debatten. Andre

ganger i Gåseggs artikkel refereres det mer implisitt til FrP gjennom politikere: «Nå er en fatwa fra Saudi Arabia utstedt på Geir Listhaug, oldebarnet til Sylvi Listhaug, fordi han i en bok utgitt på et ungarsk forlag går langt i å antyde at Norge ikke lenger er Norge» (Gåsegg, 2019). I artikkelen må en med andre ord til Ungarske forlag for å uttrykke seg. At Ungarn fremstilles som en frisoner for ytringsfrihet kan være en henvisning til hvordan (nåværende) statsminister Victor Orbán har forholdt seg til islam og innvandring, både diskursivt (han er en ivrig kritiker av islam) og legalt (gjennom utbygging og militarisering av grensene) (se Mendelski, 2019, s. 2–3). Omtalen av en «fatwa» er muligens en referanse til Rushdie-affæren, som for flere ble et symbol på islamsk intoleranse av ytringsfriheten (Morey og Yaqin, 2011, s. 1; Hjarvard og Lundby, 2018, s. 57).

Gjennom Sylvi Listhaug kommenterer Gåsegg videre at: «Jeg kan ikke leve i et politisk landskap der det mest funderte jeg sier blir demonisert, og der det jeg egentlig vil si ville fått meg fengslet. Det er ikke politikk, det er sosharia!» (Gåsegg, 2019). Den offentlige samtalen fremstilles derfor som snever, og de som kritiserer islam blir demonisert og satt i fengsel. Gåseggs artikkel konkluderer nærmest med at FrP(-politikere) er de som «sier det som det er», og de som tør å kritisere islam.

6.3.4 «Sosharia!»

Som sitatet over illustrerer, introduserer Gåsegg begrepet «Sosharia» gjennom FrP-politiker Sylvi Listhaug. Gåsegg mener begrepet referer til hvordan «de sosialistiske partiene gradvis – på passivt/aggressivt vis – aksepterte flere og flere sharialover i Norge» (Gåsegg, 2019). «Sosharia» ligner på den Eurabiske neologismen «dhimmitude», som referer til prosessen der ikke-muslimer blir underlagt islamske prinsipper og sharialover (Zia-Ebrahimi 2018, s. 323). I Gåseggs (2019) artikkel presses sharialover inn i det norske samfunnet, muligens gjennom vold («på aggressivt vis»). Ifølge Bangstad mener Eurabia-forfattere at man kan internalisere et islamsk tankegods uten å selv vite det (2014b, s. 148). Gåseggs referanse til at sharialover også blir introdusert på «passivt vis» indikerer at sharialover er blitt mer eller mindre internalisert og akseptert i fremtidsscenarioet. Som illustrert i den kvantitative analysen symboliserer sharia islamsk overtagelse (se kap 5.2.2.).

6.3.5 Det intellektuelle mørkenettet

I Eurabia-teorier blir ofte korrupte akademikere og intellektuelle fremstilt som medsammensvorne som bidrar til islamiseringen av Europa (Bangstad, 2013b, s. 375; Zia-Ebrahimi, 2018, s. 326). På den andre siden finnes dem som er klar over forholdene i Europa

og som prøver å motvirke dem (Buuren, 2013, s. 205, 211). I en passasje i Gåseggs artikkel refereres det til flere forfattere som tilhører den foregående gruppen, blant annet «Jordan Peterson, Tommy Robinson, Douglas Murray, George Orwell og Maria Zähler» (Gåsegg, 2019). Ifølge Gåsegg ble ulovliggjort litteratur av disse forfatterne «trykket på gammelt papirvis og distribuert av et rasistisk undergrunns-nettverk» (Gåsegg, 2019). Gåsegg nevner flere forfattere som former en del av det såkalte intellektuelle mørkenettet (IMN), blant annet den kanadiske psykologen Jordan Peterson og den britiske journalisten Douglas Murray.¹⁴ IMN referer til en gruppe forfattere og intellektuelle som føler seg uglesett i den offentlige samtalen, og som snakker og skriver sammen om «betente tema» (dvs. religion, kjønnsroller, IQ, osv.) (Holt, 2020). Rebecca Lewis (2018) mener at IMN kan fungere som et konglomerat av reaksjonære stemmer, der radikale og ikke-radikale møtes på en vennlig måte. Ifølge Lewis kan dette føre til at «ekstreme ideer» ufarliggjøres og mainstreames (2018, s. 1). Som FrP-politikerne, fremstilles medlemmene i IMN som «varslere» som «tør å si det som det er» på tross av å bli kalt rasister.

6.3.6 Satire eller bifall?

Selv om satire og ironi kan komplisere og transcendere alvorligheten i stereotyper (Ridanpää, 2009), reflekterer kommentarfeltet på *Resett* at artikkelen leses som en bekreftelse av stereotyper om islam. Gåseggs artikkel leses som en advarsel for hva som kommer til å skje med Norge om endringer ikke skjer. Artikkelen forsterker dermed flere stereotyper knyttet til islam (dvs. islam er anti-demokratisk, muslimer føder flere barn enn europeere, islam vil ta over Europa og Norge, osv.). Samtidig fremstilles «vi» (nordmenn/urfolket) som svake – som offer for islamisering. IMN og FrP-politikere utgjør også inngruppen, i og med at de sier IFP imot og trosser den dominante diskursen. Slik er satiren med på å avgrense identitetsmarkører og skille mellom oss og dem (Ridanpää, 2009, s. 730). Lignende funn ble gjort av Christian Schwarzenegger og Anna Wagner (2018) i deres studie av satire om innvandring og islam på Facebook. De fant at satiren fremstilte «oss» som selv-identifiserte ofre, som frarøves «vår» nasjonale identitet til fordel for «liberale» ideer. På den andre siden reflekterte kommentarfeltet en bokstavelig lesning av satiren, som identifiserer «folket» med inngruppen, og en samling av muslimer, venstresiden og liberalorienterte som utgruppen (Schwarzenegger og Wagner, 2018, s. 486–487). De mener derfor at satiriske diskurser blir brukt for å forsterke

---

¹⁴ Se Michael Brooks (2020) nye bok *Against the Web: A Cosmopolitan Answer to the New Right* for en mer omfattende gjennomgang av IMN.

visse narrativ. Forskerne presiserer at satiriske og humoristiske fremstillinger bare er én måte å forsterke visse diskurser og perspektiver på, som til sammen med andre fremstillinger danner et diskursivt kompleks (Schwarzenegger og Wagner, 2018, s. 493). Om Gåseggs artikkel leses som en bokstavelig beskrivelse av «hva som kommer til å skje» med Norge, forsterker artikkelen den allerede dominante islamkritiske diskursen på *Resett*.

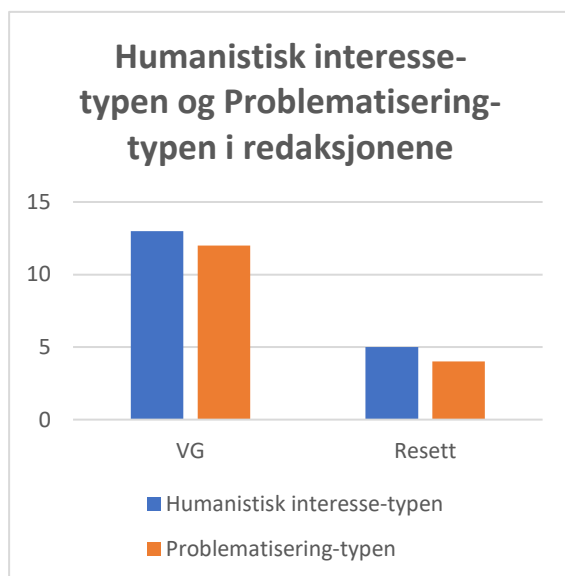
6.4 Oppsummering

I dette kapitlet ble tre forskjellige måter å fremstille islam på utforsket. Alle artiklene illustrerer hvordan stereotyper og kritikk forsterkes eller problematiseres. Artikkelen til Sindre Rudshaug (2018) illustrerer hvordan stereotyper om islam kan bli forsterket gjennom en polemisk diskurs. Muslimer fremstilles som overgripere og islam en voldelig politisk doktrine. En kontekstuell lesning av Gåseggs (2019) artikkel illustrerer hvordan satire kan være med på å tilsløre mer eksplisitt stereotypisering av islam. Begge *Resett*-artiklene skiller mellom inn- og utgrupper på samme måte; «eliten» (skoler, institusjoner, politikerne) som står i ledtog med muslimer og islam danner utgruppen, og individer med kritiske tilnærminger til islam («nordmenn/urbefolkningen», FrP-politikere og medlemmer av IMN) danner inngruppen. Inngruppen assosieres også med både Norge og Vesten, og knyttet dermed til en symbolsk revitalisering av en nasjonal (eller en såkalt «sivilisasjonistisk», se Brubaker, 2017b, s. 1191) identitet (Boukala, 2019, s. 2–4; Lawrie, 2019a, s. 33–34). Tvert om illustrerer Bashirs artikkel hvordan islam og muslimer fremstilles som en del av det norske «viet». Med utgangspunkt i en sekulær diskurs gir Bashir leseren innblikk i hennes forståelse av islam. Samtidig blir fordommer knyttet til islam og hijaben snakket imot.

Kapittel 7: Drøfting og konklusjon

Jeg har i denne masteroppgaven utforsket på hvilke måter *VG* og *Resett* mangfoldiggjør og fikserer fremstillinger av islam. Gjennom metodetriangulering av kvantitativ og kvalitativ innholdsanalyse har jeg vist både generelle og konkrete trekk ved fremstillinger av islam i etablerte og alternative medier. Masteroppgaven har belyst hvordan mediatiseringen av religion former og påvirker diskursen om islam gjennom mediernes logikker og dynamikker. En analyse av 153 artikler illustrerte at mediatiseringen av religion både fører til stereotypisering, krass islamkritikk og polariserte konflikter, men også til nyansering, problematisering og oppklaring. Analysen har belyst hvordan komplekse sammensetninger av historiske narrativ, samfunnsstrukturelle faktorer og dominante diskurser påvirker fremstillinger av islam i media. Ved å fokusere på konstruksjonen av inn- og utgrupper, har analysen vist hvordan en kritisk og stereotyp diskurs kan knyttes til forestillinger av norskhet og nasjonal identitet. Videre, har jeg illustrert hvordan konfrontasjonen av stereotyper nøstes inn i konstruksjonen av et pannaasjonalt «vi» der muslimer har en naturlig plass. Masteroppgaven kan sannsynligvis ikke si noe om dekningen om islam i norske medier som sådan, men illustrerer klare forskjeller i diskursen om islam i etablerte og alternative medier.

Håndhilsedebatten referert til innledningsvis viste en pluralistisk mediediskurs gjennom et

Figur 14: HIT og PT i redaksjonene.

mangfold av stemmer og meninger. For å undersøke om et slikt mangfold også gjorde seg gjeldende i samtidige fremstillinger av islam i *Resett* og *VG*, har masteroppgaven undersøkt følgende spørsmål:

- **Forskningsspørsmål 1:** Hvordan motarbeides og problematiseres kritiske/stereotype fremstillinger av islam i *VG* og *Resett*?

For å svare på spørsmålet tar jeg utgangspunkt i de abduktivt fremstilte typene; Humanistisk interesse-typen (HIT) og Problematisering-typen (PT), som vektlegger stemmene som tar til motmæle mot stereotype og kritiske diskurser i debatten. Den kvantitative analysen illustrerte at et begrenset antall artikler i både *Resett* og *VG* inkluderer en slik motmæle i mediedebatten. I *Resett* tilsvarte dette 5/79 ($\approx 6\%$) artikler

med HIT vinkling, og 4/79 ($\approx 5\%$) artikler med innslag av PT (se figur 14). VGs dekning var til sammenligning mer mangfoldig: 13/74 artikler ($\approx 17.5\%$) i VG hadde HIT-vinkling, og 12/74 artikler ($\approx 16\%$) innslag av PT (se figur 14). Samlet finner jeg betraktelig mindre motmæle mot stereotyper og kritikk i denne undersøkelsen enn Retriever fant i 2017, der det var like mye kritikk som problematisering i debatten (s. 4). Retriever så derimot kun på kronikker og leserinnlegg, mens jeg i denne masteroppgaven også har analysert nyhetsartikler og uspesifisert stoff, som kan ha påvirket resultatet.

7.1 VG: En mediedebatt i utvikling?

Tidligere forskning har vist at den norske mediedebatten er i endring og at et mangfold av stemmer bidrar til å nyansere debatten om islam (Stokke, 2012, s. 255; Døving og Kraft, 2013a, s. 14; Lövheim og Lied, 2018, s. 68). Jeg har illustrert hvordan dette til en viss grad reflekteres i VGs artikler i tidsrammen for dette masterprosjektet. I VGs artikler utfordres det som oppfattes som feilaktige og omstridte narrativ om islam. Forfatterne setter eksempelvis spørsmålstegn til sammenligninger mellom islam, nazismen og vold. Flere artikler stiller seg kritiske til hvordan politiske aktører forholder seg til islam, og spesifikke politiske foretak konfronteres. I den politiske arenaen blir spesielt FrPs retorikk trukket frem som splittende. De muslimske kvinnene i VG retter også fokuset mot fordommer de selv (og andre muslimske kvinner) har møtt på i det norske samfunnet. Gjennomgangen viste også hvordan enkelte av forfatterne i VG tar islam ut av debatten, og i stedet retter fokuset mot muslimers problemer og universelle tematikker (Døving, 2013a, s. 128). Konflikt i artiklene utspilles heller på et personlig nivå, gjennom å rette oppmerksomhet mot muslimfiendtlighet og diskriminering av muslimer i det norske samfunnet (Hjarvard og Rosenfeldt, 2018, s. 117). I Trædals (2018) artikkel så vi hvordan nedspillingen av islam ble kombinert med det Hjarvard og Rosenfeldt (2018) kaller «meta-snakke» – det vil si diskurser som tar til motmæle mot ensidige mediefremstillinger av muslimer. De fant imidlertid at diskursen hovedsakelig dreide seg om kritikk av de etablerte mediene, som flere mente ikke representerte mangfold på en tilstrekkelig måte (Hjarvard og Rosenfeldt, 2018, s. 130–131). I VG kommer meta-snakke fra et etablert media, og søkelyset vendes mot alternative medier som kritiseres for mistenkeliggjøring av muslimer (Trædal, 2018). VG belyser dermed hvordan fremmedgjøringen av muslimer kan opptre gjennom sammensetninger av hverdagslige opplevelser og diskriminering, det norske mediebildet og konkrete politiske diskurser og

politiske foretak knyttet til islam.¹⁵ Mediatiseringen av religion muliggjør en offentlig megling av disse komplekse konfliktene.

Analysen illustrerte hvordan individuelle historier mangfoldiggjør debatten ved å gå imot generalisering (Lövheim og Jensdotter, 2018, s. 140). På den ene siden motarbeides det stereotype bildet av den voldelige muslimske mannen ved å fremstille individuelle menn som offer for vold. På den andre siden eksemplifiserer de muslimske kvinnene Fatima Almanea og Alina Bashir en direkte kontrast til bildet av den passive kvinnen som ofte preger mediebildet av muslimer. De unge kvinnene synliggjør de eneste innslagene av «levd religion» eller «hverdags-islam» i materialet. I Almaneas og Bashirs artikler representerer de selv «hva islam er» til majoritetsbefolkningen; de blir snakket «med» og ikke kun «om» (Stokke, 2012, Døving, 2013a). Begge kvinnene kombinerer en teologisk diskurs med sekulære referanser til demokrati og religionsfrihet. Almaneas referanse til Gud i en ellers sekulær diskurs strider imot tidligere forskning som har vist at slike referanser uteblir i diskusjonen om hijab og islam (Døving, 2012a, s. 239). Sekulære idealer er blitt institusjonaliserte i det norske samfunnet, og det er derfor ikke overraskende at begge kvinnene tar i bruk en sekulær diskurs for å overbevise leserne (Hjarvard, 2016, s. 14). Den sekulære diskursen blir anvendt for å understreke islams kompatibilitet til det «norske», og inkluderer den muslimske kvinnen i det norske (nasjonale) «viet». Fremstillingen av islam som en ressurs og en identitetsmarkør muliggjør en refleksiv subjektposisjon for den norske muslimer, og hennes forståelse av islam (Hjarvard, 2008, s. 5–6). For å skille islam fra det som oppfattes som misforståtte assosiasjonsforhold, så vi i analysen hvordan begge kvinnene bedrev såkalte atskillelsesstrev, som kan sette ny presedens for «hva islam er» i det norske samfunnet. Ved å skille «tvang» fra «islam», «kultur/politikk» fra «religion», og «islam» fra «ideologi» skilles «islam» fra aspekter som blir ansett som problematiske. Slik skaper potensielt diskursen nye idealer for hva «god islam» er og hvordan bildet av en «god muslim» ser ut (Ihlen mfl., 2015, s. 832; Lövheim og Jensdotter, 2018, s. 140).

Gjennomgangen illustrerte at de muslimske stemmene i VG utgjør en relativt homogen gruppe: verken Taraku, Almanea eller Bashir promoterer en konservativ forståelse av islam. Om mediatisering påvirker hva stemmer som kommer til i mediebildet ut ifra maktforhold, kan det virke som om muslimer med en moderat og reformorientert forståelse av islam lettere

---

¹⁵ Eksempelvis pengestøtte til HRS eller forbud av hijaben.

kommer til orde. Minoritetskvinnen er imidlertid i overtall i VG, som kan indikere en mediedebatt i endring. Tidligere forskning har vist at (minoritets)kvinner til en stor grad er i mindretall i mediebildet generelt, men også når det kommer til å diskutere islam helt konkret (Byerly, 2017, s. 27–28, 30; Retriever, 2017, s. 20; Maegaard, mfl., 2019, s. 2–3). Dette kan indikere at krysningen mellom kjønn, religion og mediatisering fører til komplekse og dynamiske prosesser, der (minoritets)kvinner har større mulighet til å uttale seg i nye sammenhenger (Lövheim og Hjarvard, 2019, s. 216). Mediatiseringsprosesser gir aktører uten affiliasjon til institusjonalisert religion handlingsrom til å uttale seg om religion (Hjarvard, 2016, s. 12–13). Samtidig kan en sette spørsmålstegn ved hvorvidt en desentralisering av religiøs autoritet fører til at enighet blir vanskeligere, i og med at endelige svar på spørsmål blir spredt mellom flere aktører (Jacobsen, 2002, s. 224).

Motmæle mot stereotyper og kritikk i VG er imidlertid preget av polarisering og opposisjonelle synspunkter. I et mediatiseringsperspektiv er dette logisk, fordi polarisering er en av de viktigste faktorene som bidrar til å gjøre en sak spennende og relevant (Luhmann, 2000, s. 28–30; Lied og Toft, 2018, s. 255). Polarisering skjer ikke bare ved at muslimer på ytterkanten uttaler seg i mediedebatten. Den overordnede strukturen i argumentasjonen preges av polarisering, der to opposisjonelle perspektiver blir satt opp imot hverandre. En polarisert debatt kan føre til mindre kompromiss, og at synspunkter i midten faller utenfor diskusjonen (Grafstein, 2018, s. 315–316). Ved at diskursene plasseres i en polarisert struktur, trekkes samtidig den sentrale tematikken som diskuteres frem. Analysen illustrerer hvordan problematisering og kritikk av stereotyper ofte kan komme til å fokusere på temaene de prøver å nyansere (Toft, 2019, s. 10–11). Debatten handler dermed til en stor grad om hva islam «ikke» er, og diskursen knyttes konstant til ett knippe gjentagende tema som bidragsyterne argumenterer imot (dvs. islams forhold til vold, anti-demokrati, totalitarisme, osv.). Bashirs artikkel, som vi utforsket i forrige kapittel, er et godt eksempel på hvordan denne tendensen fremstår. Det er naturlig at det som oppfattes som feilaktige narrativer om islam blir konfrontert i artiklene, men det er likevel påfallende i hvilken grad disse (ofte stereotype) elementene inngår i den polariserte strukturen. Dette kan tyde på at mediens rammer til en stor grad påvirker «hva som kan bli sagt» i debatten om islam, ved at problematiseringsdiskursen hele tiden må aktualiseres i lys av en gitt tematikk relatert til islam.

Analysen illustrerte hvordan stemmene som tok til motmæle mot stereotypisering begrenses til noen gjentagende tema; minoritetsproblemer, muslimhets og omstridte narrativer om islam. Dette stemmer overens med funnene til Døving, som spesifiserer at mediedebatten om islam er «forbundet med en rekke konseptuelle forbindelser som kopler sammen noen forskjellige, men gitte temaer» (2013a, s. 148). Et forklaringsmoment til den snevre tematiske bredden kan ligge i at mediatiseringsprosesser forsterker utvalgte tendenser i samfunnet mer generelt (Hepp mfl., 2010, s. 223; Hjarvard og Lundby, 2018, s. 53). Som illustrert i kapittel 1–3 finnes det både «omstridte narrativer» (dvs. diskusjoner om islams forhold til terror, kvinnediskriminering, «norsk kultur», osv.) og utpregede fordommer mot islam i det norske samfunnet. Mediene er derfor med på å både reflektere, forsterke og utfordre disse tendensene i samfunnet (Hjarvard og Lundby, 2018, s. 56).

7.2 *Resett*: En dobbel fremstilling av islam

Den kvantitative analysen viste hvordan flere artikler i *Resett* fremstiller muslimer som «bidrar til samfunnet» i et positivt lys. Den stereotype diskursen om muslimer som «ikke-integrerbare» og som inkongruente med «norsk kultur» problematiseres, samtidig som enkelte forståelser av islam trekkes frem som kompatible med norsk-dominante idealer. Analysen viste likevel at *Resett* som regel også er kritisk til islam og muslimer. Sitat som «enkeltmuslimer er ikke problematiske [...]» (Zähler, 2018a) impliserer eksempelvis at majoriteten av muslimer er problematiske. Mediatiseringen av religion fører derfor til en dobbel representasjon av islam, som fremstilles som både kompatibel og inkompatibel med «norske verdier»; som en trussel og samtidig en ressurs. Dobbeltset spilles ut i bruken av kalkulert ambivalens og satire i *Resetts* diskurs, som både kan tolkes som problematiserende og stereotypiserende. Analysen viste hvordan satire både kan latterliggjøre eller tilsløre stereotypisering. Videre, viste jeg hvordan kalkulert ambivalens både kan problematisere kritikk knyttet til kjønnsnormer i islam ved å karakterisere utvalgte praksiser som fremgang, samtidig som diskursen også peker på at slike kjønnsnormer muligens er bakstreverske (Wodak, 2003, 2015). Slik illustrerer analysen hvordan flere forskjellige diskursive strategier blir anvendt i mediedebatten om islam på *Resett*. Tendensen kan tyde på at medierydige skribenter spiller på mediens logikker, slik at forskjellige fremstillinger av islam kan resonnerer med et bredere lag av befolkningen basert på kontekstuelle lesninger.

Den kvantitative analysen kastet lys over hvordan de muslimske stemmene i *Resett* som regel også kritiserer islam. Dette kan minne om det Gullestad (2006) og Michelle Lawrie (2019a)

karakteriserer som «stjernesystemmedlemmer» – det vil si et utvalg av muslimske stemmer som privilegeres i mediedebatten om islam. Stemmene identifiseres som enten moderate eller eks-muslimer med førstehåndskunnskap om islam (Lawrie, 2019a, s. 181, 336–337). Lawrie peker på at stjernesystemdiskursen promoterer en debatt om sensasjonell islam fra et smalt utvalg av stemmer som aktivt retter et kritisk søkelys mot islam og muslimske fellesskap (2019a, s. 36; se og Poole, 2014, s. 21). En slik fremstilling av islam kan også reflekteres i Kaltham Alexander Lies artikler (kapittel 5), som vender søkelyset mot problematiske sider ved islamisme, «brutal islam» og muslimer som vil bryte ned demokratiet (Lie, 2017). At en diskurs om sensasjonell islam prioriteres gir mening i mediatiseringsammenheng, der det hverdagslige ofte neglisjeres (Jacobsen mfl., 2013, s. 17; Toft, 2019, s. 5–6). Man kan også tenke seg at Lie publiseres på *Resett* nettopp fordi hans egne meninger til en stor grad sammenfaller med den dominante islamkritiske diskursen på nettstedet. Siden Lies diskurs kommer fra «innsiden» av islam blir den også potensielt sett på som ekstra legitim, og kan dermed leses som en bekreftelse på de overordnede islamkritiske forestillingene om islam på *Resett* (Lawrie, 2019a, s. 355). Sett i sammenheng med resten av omtalen om islam på *Resett*, fremstår Lie som et slags «unntak som bekrefter regelen» – som en «ikke-problematisk enkeltmuslim» som ikke er representativ for muslimer som sådan. Lie bidrar også selv til denne differensieringen ved å kontrastere sin forståelse av islam opp imot voldelige, anti-demokratiske og homofobe fremstillinger av islam. Slik både dekonstrueres og rekonstrueres en stereotyp diskurs knyttet til islam.

7.3 Sammenfatning

Som forventet med utgangspunkt i Holt mfl. (2019) sin relasjonelle mediedefinisjon er det relativt store forskjeller mellom fremstillingene av islam på *VG* og *Resett*. En likhet ligger likevel i at de muslimske stemmene i begge redaksjonene kan karakteriseres som moderate og reformorienterte. Det er imidlertid flere muslimske skribenter i *VG*, og både kvinner og menn er representert, i motsetning til på *Resett*. Det er også en del flere ikke-muslimer i *VG* som er med på å pluralisere debatten og skape et mangfold av meninger. Dette reflekterer hvordan etablerte medier er blitt flinkere til å skape et mediemangfold, og søke ut og promotere stemmer som nyanserer mediebildet om islam. Mediedebatten i *VG* kan karakteriseres som et forum der islam og muslimers rolle i det norske samfunnet diskuteres (Døving og Kraft, 2013a, s. 10; Lundby mfl., 2018, s. 230). Den islamkritiske undertonen i *Resett* viser på den andre siden de diskursive parameterne «alternative medier» potensielt setter for mediedebatten om islam. På den ene siden struktureres et kompleks av islamkritiske stemmer,

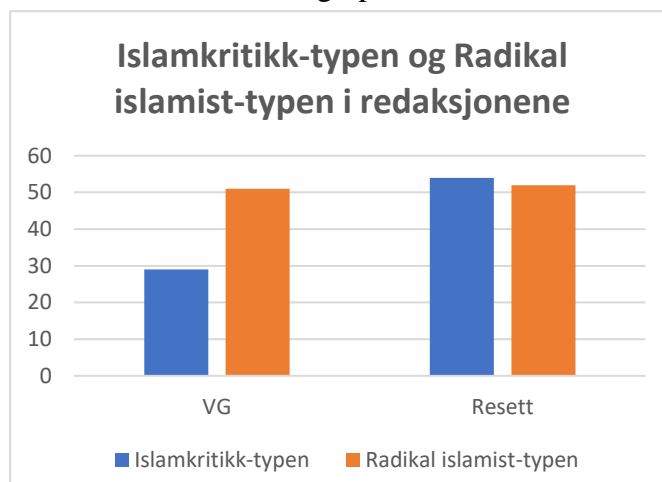
slik at *Resett* kan tolkes som en frisoner der en kan si sin mening om islam uten å bli stigmatisert – til og med om du er muslim. På den andre siden kan det virke som om en nærmest *må* kritisere islam for å få spalteplass på *Resett*. Introduksjonen av alternative medier i den norske medieøkologien illustrerer derfor et diskursivt skifte i mediatiseringen av religion, som både begrenser og forsterker utvalgte fremstillinger av islam (Lundby, 2018c, s. 5–6).

7.4 Kritisk og stereotypisk mediedebatt?

I kapittel 1–4 kom det frem at mye av mediedebatten om islam ofte dreier seg om kritiske sentiment og ensidige (og stereotype) fremstillinger knyttet til terror, vold, kulturforskjeller og polarisering. For å etterprøve om dette også var tilfellet i materialet for denne oppgaven, ble følgende forskningsspørsmål stilt i analysen:

Forskningsspørsmål 2: Preges mediedekning om islam av kritiske/stereotype og ensidige fremstillinger i *VG* og *Resett*?

Besvarelsen av forskningsspørsmålet tar hovedsakelig utgangspunkt i de to typene; Radikal islamist-typen og Islamkritikk-typen,

Figur 15: RIT og IKT i redaksjonene.

som dreier seg om stereotype og kritiske fremstillinger av islam. I begge redaksjonene forekommer typene forholdsvis ofte. I *VG* forekommer IKT i 29/74 artikler ($\approx 39\%$), og RIT i 51/74 artikler ($\approx 69\%$) (se figur 15). I *Resett* forekommer IKT i 54/79 ($\approx 68\%$) og RIT i 52/79 artikler ($\approx 66\%$) (se figur 15). Komparativt er *Resett* sammenlagt

mer kritisk til islam, mens *VG* har flere saker med forskjellige aspekter av RIT.

7.5 VG: IS og ekstraordinær islam

Gjennom kvantitativ innholdsanalyse viste jeg hvordan fremstillingene i *VG* i høy grad dreide seg om dekning av «ekstraordinær islam» reflektert i IS, jihadister, terrorangrep og konflikt. Dette speiler til en stor grad funnene til Retriever, som fant at mye av nyhetsdekningen om islam dreier seg om terror og vold utenfor Norges grenser (2017, s. 4, 18). Analysen bekrefter at også det samtidige mediebildet om islam dreier seg om konflikt (Toft, 2019, s. 5). Å trekke

frem det ekstraordinære er ikke uvanlig i mediebildet, men ifølge Døving kan dekningen av ekstraordinær islam få alvorlige konsekvenser for utsatte minoritetsgrupper, som muslimer (2020a, s. 79–80). Som nevnt innledningsvis har den norske befolkningen ofte lite kontakt med muslimer, og media er en viktig kilde til informasjon om islam (Døving, 2013a, s. 125; Toft, 2019, s. 6). Samtidig er VG Norges mest leste nettavis med to millioner daglige lesere (Pettersen, 2017). Konstant dekning av islam satt i sammenheng med terrornettverk og vold vil potensielt både styrke det prototypiske og kognitive assosiasjonsforholdet mellom islam og terror, og potensielt fremstille ekstraordinær islam som «normal islam» (Døving, 2013a, s. 125; Toft, 2018, s. 269, 2019, s. 6). Vi så i kapittel 2 hvordan koblingen mellom terror og islam kan føre til mistenkeliggjøring og stigmatisering av muslimer.

Analysen illustrerte også hvordan diskusjonen om islam i VG til tider blir innrammet gjennom større trans-nasjonale hendelser som refereres til i diskusjonen om islam som sådan. I lederartikkelen «Ideologisk terror» trekkes det blant annet konklusjoner om islams forhold til terror basert på et terrorangrep i Sverige. Resultatet er at en kritisk diskurs om islam som ideologisk og religiøst koblet til terror reproduseres. Dette er et godt eksempel på samspillet som foregår i mediatiseringen av religion, der enkelte samfunnsutviklinger på den ene siden påvirker større instanser av mediert språk på den andre (Lundby, 2018c, s. 6).

Vi så også i den kvantitative gjennomgangen hvordan kritikken i VG ofte foregikk gjennom lederartikler, en tendens som også går igjen i tidligere forskning (Lundby, 2019, s. 259–264). Lederartikkelen «Må kunne håndhelse på kvinner» (2018b) viste hvordan islamkritikk førte til opptegningen av grenser for norsk-dominante forståelser av kjønnede interaksjoner, samt grensene for streng og ikke streng religion. Dermed er mediatisering med på å forhandle hvilken rolle religion skal (og kan) spille i forskjellige kontekster i det norske samfunnet. I en annen lederartikkel (2018d) så vi hvordan islam fremstilles som en trussel mot universelle verdier i en artikkel som hovedsakelig handlet om hvor anti-demokratisk og totalitær *Russland* er. Det kan illustrere hvordan det prototypiske og kognitive forholdet mellom «islam» og «trussel mot demokrati» er blitt så normalisert, at det inkluderes en passasje som forsterker og bekrefter dette forholdet i diskurser om «trusler mot universelle verdier» generelt (Hjarvard og Lundby, 2018, s. 56). Det er videre interessant at eksplisitt islamkritikk kommer fra lederartiklene, i og med at disse skal reflektere det overordnede sosio-politiske grunnlaget til avisen (Boukala, 2019, s. 11). Man skulle derfor tro at resten av fremstillingene av islam ville bære preg av en like eksplisitt diskurs, noe som ikke er tilfelle i VG. Her blir kritikk vanligvis ytret gjennom *strategisk mediering* – fra sekundære kilder. Noen artikler

løfter frem islamkritiske perspektiver uten motmæle, mens andre artikler inkluderer en rekke forskjellige stemmer. Dette kan tenkes på som en mediatiseringseffekt der kritiske og vokale stemmer i mediediskursen prioriteres for å skape debatt og engasjement. Man kan stille spørsmålstegn ved om dette enten er en måte å strukturere en diversitet av stemmer i debatten på, eller om det er en måte å kritisere islam på uten å selv sette navnet sitt bak kritikken.

Jeg vil også trekke frem to andre tendenser i fremstillingene til *VG* som illustrerer hvordan mediatiseringen av religion også er påvirket av *a priori* sementerte assosiasjonsforhold og fortolkningsrammer. For det første viste analysen hvordan referanser til «terror» ofte forekommer i assosiasjon med islam (21/74 artikler). Samtidig illustrerte analysen hvordan «terror» *ikke* anvendes i beskrivelsen av en «masseskyting» utført av en hvit ikke-muslim. Dette kan indikere at det er mer naturlig å anvende begrepet om muslimer enn om hvite, og derfor at assosiasjonsforholdet mellom «terror» og «islam» er rasialisert. For det andre kan den kjønnete diskursen i *VG* om menn som voldelige og kvinner som passive være forankret i, og forsterke allerede etablerte forståelsesrammer om kjønn. Følger vi Kenix (2011, s. 3; kapittel 3) er dette en logisk tendens, i og med at etablerte medier er situert i og konstruerer dominante diskurser. Mediefremstillinger påvirkes derfor ikke kun av medienes logikker, men også av dominante diskurser og forståelsesrammer i samfunnet for øvrig.

Samlet sett illustrerer dekingen i *VG* at islam ofte opptrer i kjente stereotype mønstre, i sammenheng med vold, terror og trusler. Selv om denne masteroppgaven dermed støtter opp under tidligere studier (Said, 1997; Lundby, 2018a) er det fortsatt betydningsfullt å peke på variasjonen innad i materialet. Analysen har vist hvordan det foreligger komplekse forskjeller i dekingen av islam, og flere diskurser, aktører, og logikker styrer mediedebatten. En slik kompleksitet er nyttig å ta med seg i diskursen om islam i media, slik at diskusjonen om etablerte mediefremstillinger av islam ikke kun reduseres til «negative og kritiske fremstillinger», men også dykker dypere ned i hvordan disse fremstår helt konkret.

7.6 Resett: Islamsk trussel og åpen diskurs

Analysen illustrerte at en majoritet av artiklene i materialet fra *Resett* fremstiller islam kritisk og stereotyp. Gjennomgangen av materialet har illustrert på hvilke måter *Resett* portretterer «norsk kultur», «Norge» eller «Vesten» som størrelser som må beskyttes mot muslimer og islam. Islam fremstilles som et problem, både i politiserte diskurser, i sammenheng med integrering og når det kommer til sikkerhet. Artiklene kartlegger på hvilke måter «vår» og «deres» kultur er inkompatible, gjennom referanser til intoleranse for likestillingsidealer,

ytringsfrihet og demokrati. På grunn av forskjeller mellom «vår» og «deres» tradisjoner og kultur oppstår «problemer» i sammenheng med integrering. Mislykket integrering knyttes også opp imot politiske diskurser, og blir et symbol på at «de rådende myndighetene ikke har gjort en god nok jobb» og at multikulturalismeprojektet er mislykket (Døving, 2013a, s. 144). Innvandring fremstilles som et «sikkerhetsproblem» ved å fremheve at voldelige individer kan gjemme seg blant asylsøkere/innvandrere. Andre ganger beskrives islam og muslimer som et sikkerhetsproblem gjennom repetitive fremstillinger av en voldelig islam, som både truer Vesten og Norge (Boukala, 2019, s. 2–4; Lawrie, 2019a, s. 33–34). Bildet av en voldelig islam konstrueres på multifasetterte måter; både gjennom referanser til «autoriteter» i islam (Koranen, Muhammed og Hadithene), gjennom sitat og litteratur fra andre kritikere av islam (Bill Warner, Giulio Moetti og Roger Scruton) og gjennom referanser til kvaliteter som knyttes til islam som sådan (vold, voldtekt og dominasjon blir dermed en del av «islamsk kultur» eller «islamsk herrefolkadferd», se kapittel 5). Sågar Helge Lurås trekker linjer mellom vold utført av IS og islam som helhet. Disse stereotype fremstillingene av islam kan også fungere som et bakteppe som fremhever «våre» tradisjoners overlegenhet, og «vår» identitet. Den kvantitative analysen viste hvordan en etnifisert «norsk» identitet knyttes til ætt, og at det ikke er tilstrekkelig å ha norsk statsborgerskap for å kalle seg «norsk» (se Gullestad, 2002, s. 289–290). Den kvalitative analysen viste hvordan etnifiserte/rasialiserte referanser til «nordmenn/urbefolkningen» differensieres med «muslimer». Vi så også hvordan islam og muslimer ble differensiert fra «oss» gjennom pronomenbruk og dikotomisering til «vestlig» språk og verdier. I gjennomgangen så vi også hvordan muslimer og islam opptil flere ganger fremstilles som illojale og som respektløse overfor Norge, «nordmenn» og norske verdier (eksempelvis: «De er heller ikke født av kvinner som føler noe som helst lojalitet til vårt land, vårt demokrati, vår ytringsfrihet [...]» (Fagerland, 2019). Både «Vesten» og «Norge» som geografiske områder, og «norske» og «vestlige» verdier, kultur og tradisjoner blir fremstilt som størrelser som må beskyttes og bevares. Stereotype og kritiske fremstillinger av islam knyttes dermed både til en konstruksjon av en slags pan-europeisk/Vestlig identitet generelt (Boukala, 2019) og en norsk nasjonal identitet spesielt (Lawrie, 2019a). Samtidig trekkes forestillinger om islam som u-integrerbar, bakstreversk og voldelig frem. Dekningen i *Resett* kan derfor sies å speile mye av skepsisen til islam og muslimer som finnes i det norske og europeiske samfunnet for øvrig (Hoffman og Moe, 2017, s. 52, 2020, s. 7; Wodak, 2020, s. 239). Dette kan tenkes på som en mediatiseringseffekt der «den offentlige opinion» reflekteres i mediebildet, «samtidig som mediene også former opinionen» (Døving, 2013a, s. 126).

I kapittel 5 viste jeg hvordan norskhet blir nøstet inn i konstruksjonen av kristendom, som «kulturaliseres» og tillegges karakteristikk som pasifisme, norsk kulturarv og barmhjertighet (Löwheim og Lied, 2018, s. 68). Dette er ikke en ny tendens, og både tidligere samt nyere forskning har vist hvordan kristendom nasjonaliseres (Kraft, 2013, s. 75–99; Abdel-Fadil, 2018; Whitehead og Perry, 2020). Islam fremstår ofte som et negativt spill til kristendommens verdier i *Resetts* dekning (Nilsson, 2020, s. 6). Fremstillingene i *Resett* kan derfor indikere forskjellige typer mediatisering av religion, der kristendom står for pasifisme, progresjon og modernitet, og islam står for det motsatte (Meyer, 2018, s. 335). Kristendom er til en stor grad ikke lenger forbundet med «kommunikasjon om og med hypotetiske overmenneskelige vesener» (Gilhus og Mikaelsson, 2001, s. 29), men brukes heller som en flytende signifikant som refererer til et knippe positive karakteristikk som kan brukes mer refleksivt (Gardell, 2011, s. 18; Jacobsen, 2011, s. 168). På samme tid er det interessant at *Resett* prøver å skille *islam* fra religionskategorien. Islam blir heller beskrevet som en «politisk doktrine» (Rudshaug, 2018), en «direkte fiendtlig kultur» (Lurås, 2019b) eller en «ideologi» (Lie, 2017). Det er tydelig utfra *Resetts* beskrivelser av kristendom at religionskategorien har positive konnotasjoner og assosieres med makt, et forhold som *Resett*-forfatterne muligens prøver å skille fra kategorien «islam» (Beyer, 2019, s. 3–4). Mediatisering av islam påvirker derfor både hvilke grenser som skal gå for «religion» og «ikke-religion», og hva disse størrelsene skal romme.¹⁶

Analysen viste at mye av dekningen i *Resett* dreier seg om en populistisk og/eller nyrealistisk diskurs, som Holt (2020) og Nygaard (2019a, 2020) begge har vist foreligger i alternative medier. Som i disse diskursene, etterspør *Resett* en åpen, usensurert og «faktabasert» debatt om islam. Analysen avslører at mye av diskusjonen handler om *hva* som kan sies i debatten, og *hvem* som jobber for (og imot) at en usensurert debatt om islam kan finne sted. *Resett* trekker frem kritiske og stereotype fremstillinger av islam fordi disse fremstillingene vurderes som neglisjerte fra den dominante diskursen om islam. Det er i denne åpne og usensurerte diskursen at *Resett* kan bevege seg fra islamkritikk til muslimfiendtlighet (se kapittel 1.2.2), der muslimer og islam blir beskrevet som: Iboende voldelige (det er «islamsk kultur å dominere» (Odfjell, 2018)), som «i sin helhet» imot norske interesser («man skulle tro at islam i sin helhet strider imot alt som er av norske nasjonale interesser» (Johansen, 2019a)),

---

¹⁶ Slike atskillelesstrev kan også ha materielle effekter; Uddin (2019) har blant annet vist hvordan kritikere av islam i USA har klart å påvirke rettsvesnet ved å argumentere nettopp for at islam er en ideologi og politisk doktrine, og ikke en religion.

som overgripende og patriarkalsk («å voldta slaver er som å puste i islam» (Rudshaug, 2018)), som i sin helhet imot demokratiet («islam står for alt det et liberalt demokrati ikke står for» (Johansen, 2019b)), og så videre. *Resett* prøver med andre ord å tøyne grensene for «hva som er lov å si om islam» i den offentlige debatten (Hoffman og Moe, 2020, s. 9). Å anvende et kompleks av diskursive grep som satire, dobbeltsnakk, kalkulert ambivalens og islamkritiske muslimske stemmer for å kritisere islam kan tøyne slike grenser, og lar *Resett* potensielt «si det usigelige» (Wodak, 2015, s. 19; Lawrie, 2019a, s. 332).

7.7 Sammenfatning

Et sentralt spørsmål er om fremstillinger av islam, samlet sett, preges av ensidige, kritiske og stereotype fremstillinger? I *VG* er svaret på dette både ja og nei; en majoritet av artiklene fremstiller islam på repeterende og ensidige måter, i kontekst av IS, vold og terror. Det er derimot betraktelig variasjoner i fremstillingene, og flere artikler inkluderer en rekke forskjellige perspektiver. Med unntak av lederartikler er *VG* sjeldent eksplisitt kritisk til islam, og kritikk medieres hovedsakelig gjennom sekundære kilder. Samtidig er et betydelig antall av artikler med på å mangfoldiggjøre og nyansere debatten i *VG*. Fremstillingene av islam i *Resett* kan til en større grad karakteriseres som «ensidige» og «stereotype». En majoritet av artiklene om islam er kritiske, selv de artiklene som er med på å nyansere mediedebatten. Både orientalske troper og stereotyper går igjen i *Resetts* fremstillinger, og retorikken kan munne ut i direkte muslimfiendtlighet.

Alternative medier som *Resett* kan være med på å mangfoldiggjøre mediedebatten ved å presentere meninger som faller utenfor de etablerte mediene, slik at mangfoldet av meninger i befolkningen også representeres i mediebildet. Som vi har sett blir *Resett* ansett som nødvendig og svært viktig, fordi nettstedet muliggjør en diskurs som (oppfattes) som utenforstående fra den dominante diskursen. Selv om noe av stoffet i *Resett* nok ikke ville blitt publisert i etablerte medier (jf. Rudshaugs (2018) artikkel), stemmer det imidlertid ikke at mediedekningen i etablerte medier er nevneverdig «islam-vennlig». Ut ifra funnene i denne masteroppgaven, og litteraturen diskutert i kapittel 1–2, kan det heller se ut som om etablerte medier generelt og *VG* helt konkret ofte fremstiller islam på kritiske og stereotype måter. *Resetts* beskrivelse av etablerte medier som sensurerer negative fremstillinger av islam kan derfor ikke sies å stemme med verken litteraturen eller funnene i denne masteroppgaven.

For en sammensatt forståelse av mediatiserte diskurser om islam, er det derfor nødvendig å se på fremstillinger av etablerte og alternative medier i sammenheng. Slik jeg ser det kan det

relasjonelle forholdet mellom etablerte og alternative medier påvirke debatten om islam på flere måter. Alternative medier kan for eksempel polarisere debatten ved å peke på sensurering og bias i etablerte medier (Holt, 2018, s. 54; Nygaard, 2019b). På samme måte kan polemisk «meta-snakke» (se Trædals artikkel, kapittel 5) om alternative medier også polarisere debatten. Videre, ved å tillate synspunkter som ikke ville blitt publisert i andre fora, forsterker alternative mediers fremstillinger av islam en allerede dominant islamkritisk diskurs (se over). Slik endres potensielt også grensene for hva som blir tolket som akseptabelt å si i den offentlige debatten om islam (Holt, 2018, s. 53–54). Ved at diverse alternative medier tar på seg rollen som kritikere av islam, kan man likevel tenke seg at etablerte medier til en mindre grad trenger å ta denne rollen selv. Da kan etablerte medier heller definere seg imot slike diskurser (jf. Trædals artikkel), eller referere til islamkritiske diskurser implisitt, for eksempel gjennom *strategisk mediering* (se kapittel 5). Alternative mediers rolle som «utenforstående kritikere» blir også forsterket gjennom institusjonaliserte forskjeller til etablerte medier, som (ikke)medlemskap i PFU og Redaktørforeningen. Innvilget medlemskap i slike foretak ville gitt legitimitet til alternative mediers diskurs, og erodert skillelinjene mellom etablerte og alternative medier (Jarmer, 2020).

Selv om forskjellene mellom etablerte og alternative medier er ved å bli mer utydelige (Nygaard, 2019a; Holt, 2020) vil jeg argumentere for at det fortsatt er nyttig å skille mellom de to i fremtidig forskning om mediefremstillinger av islam. Som analysen har vist *finnes* det forskjeller mellom etablerte og alternative medier, og det relasjonelle forholdet mellom dem har potensiell innvirkning på både hverandres diskurs og fremstillinger av islam.

7.8 Veien videre

I lys av funnene i denne masteroppgaven vil jeg avslutningsvis gi noen pekepinne på hvilke områder av studiet om «islam i media» som kan være interessante å jobbe videre med. Det er fortsatt lite forskning om motmæle mot stereotypisering og kritikk i den norske mediedebatten, og dette er et område som hadde vært interessant å jobbe videre med. Hvordan aktørene i mediebildet forholder seg til *negativ identifikasjon* (Toft, 2019) vil også være spennende å se mer på. I tillegg har flere problemstillinger dukket opp i løpet av forskningsforløpet:

- Hvordan fremstilles islam i alternative medier i et kryssnasjonalt perspektiv?
- Hvordan anvendes *strategisk mediering* i mediedekningen av islam? Hvilke stemmer medieres og hvilke perspektiver forsterkes?

- Hvordan opptrer stjernesystemmedlemmer i fremstillinger av islam?
- Hvordan omtaler alternative medier andre religioner?

7.9 Konklusjon

Ved å se nærmere på 153 artikler publisert i en avgrenset periode har denne masteroppgaven fått frem noen sentrale tendenser i mediedebatten om islam i *Resett* og *VG*. Masteroppgaven bygger i stor grad på den omfangsrike forskningen som finnes på feltet, og resultatene både underbygger og bekrefter tidligere funn. Særlig gjelder dette ensidige og stereotype fremstillinger av islam. Samtidig har analysen fått frem ny kunnskap gjennom å sammenligne fremstillinger i etablerte og alternative medier i sammenheng:

- Både *VG* og *Resett* gir hovedsakelig sekulære/reformorienterte muslimske stemmer spalteplass. Muslimene på *Resett* er imidlertid også kritiske til islam. *VGs* dekning er samlet sett mer mangfoldig enn *Resetts*, og inkluderer en rekke forskjellige muslimske og ikke-muslimske stemmer som tar til motmæle mot en stereotyp og islamkritisk diskurs.
- Både *VG* og *Resett* fremstiller til en stor grad islam på kritiske/stereotype måter. I *Resett* understrekes hovedsakelig kulturelle uoverensstemmelser mellom islam og «vestlige/norske verdier», og islam fremstilles som voldelig, bakstrevsk, og en sikkerhetstrussel mot «Vesten/Norge». Dekningen i *VG* dreier seg til en stor grad om terror, IS og konflikt. I *VG* kritiseres islam gjennom sekundære kilder og lederartikler. Lederartiklene trekker frem forskjellige problematiske sider ved islam, som strekker seg fra kjønnsnormer innad i islam, til koblinger mellom islam og terror.

Ved hjelp av mediatiseringsrammeverket har oppgaven belyst hvordan fremstillinger av islam formes etter både mediens logikker, forfatterens bakgrunn og samfunnsstrukturelle faktorer. Analysen har gitt eksempler på hvordan mediene strømlinjeformer diskurser og fremstillinger av islam gjennom mediert språk. I diskursene forhandles grensene for hva som er «lov å si» om islam og muslimer. Gjennom kritikk, stereotypisering og muslimfiendtlighet tøytes grensene for det offentlige ordskiftet. Både muslimer og ikke-muslimer er også aktive i mediedebatten. Disse problematiserer stereotyper og snakker muslimfiendtlighet imot. Spesielt i etablerte medier virker det som om det finnes en sammensatt forståelse av hvordan politikk, mediebildet og forskjellige diskurser påvirker holdninger til islam og livene til muslimer i det norske samfunnet.

Litteraturliste

Faglitteratur

- Aarbakke, V. (2019). Islamophobia in Norway: National Report 2018. i: Bayrakli, E. og Hafez, F. (red.) *European Islamophobia Report 2018*. Istanbul: SETA. s. 641–658. Tilgjengelig fra: <https://www.islamophobiaeurope.com/> (Hentet: 10 januar 2020).
- Abdel-Fadil, M. (2018). Chapter 6 Nationalizing Christianity and Hijacking Religion on Facebook. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 97–117.
- Abdel-Fadil, M. og Liebmann, L. L. (2018). Chapter 16 Gender, Diversity and Mediatized Conflicts of Religion: Lessons from Scandinavian Case Studies. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 281–299.
- Abrahamian, E. (2003). The US media, Huntington and September 11, *Third World Quarterly*, 24(3), s. 529–544.
- Alghamdi, E. (2015). The Representation of Islam in Western Media: The Coverage of Norway Terrorist Attacks, *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*, 4(3), s. 198–204.
- Allen, C. (2012). *A review of the evidence relating to the representation of Muslims and islam in the British Media*. Tilgjengelig fra: <https://www.birmingham.ac.uk/Documents/college-social-sciences/social-policy/IASS/news-events/MEDIA-ChrisAllen-APPGEvidence-Oct2012.pdf> (Hentet: 11 mars 2020).
- Allen, C. (2017). Britain must address the pervasive ‘white noise’ against Muslims. Tilgjengelig fra:

<https://theconversation.com/britain-must-address-the-pervasive-white-noise-against-muslims-79770> (Hentet: 10 mars 2020).

Allievi, S. (2003). The Media. i: Marechal, B., Allievi, S., Dasetto, F. og Nielsen, J. (red.)

Muslims in Enlarged Europe: Religion and Society. Boston: Brill. s. 289–330.

Amari, R. (2012). *Muslims in the American social imagination: Muslim archetypes in U.S.*

mainstream and Muslim alternative media. Doktoravhandling. Denver: University of

Colorado. Tilgjengelig fra: <https://search-proquest-com.pva.uib.no/docview/1017529112?pq-origsite=primo> (Hentet: 16 april 2020).

Ameli, S. R., Marandi, S. M., Ahmed, S., Kara, S. og Merali, A. (2007). *The British Media and muslim representation: The Ideology of Demonisation*. Great Britain: Islamic Human Rights Comission.

Andersson, M., Jacobsen, C. M., Rogstad, J. og Vestel, V. (2012). *Kritiske hendelser-nye stemmer: politisk engasjement og transnasjonal orientering i det nye Norge*.

Universitetsforlaget: Oslo.

Anjum, O. (2007). Islam as a discursive tradition. Talal Assad and His Interlocutors, *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East*, 27(3), s. 656–672.

Asad, T. (2009). The Idea of an Anthropology of Islam, *Qui Parle*, 17(2), s. 1–30.

Atkinson, J. D. (2019). Introduction. i: Andersson, L., Berg, S., Bhat, P., Grigoryan, N., Gjoci, N., Howley, K. mfl. (red.) *Alternative Media Meets Mainstream Politics: Activist Nation Rising*. Lanham/London: Rowman og Littlefield s. 1–18.

Atton, C. (2006). Far-right Media on the Internet: Culture, Discourse and Power, *New Media & Society*, 8(4), s. 573–587.

Bangstad, S. (2013a). Inclusion and Exclusion in the Mediated Public Sphere: The Case of Norway and Its Muslims, *Social Anthropology*, 21(3), s. 356–370.

- Bangstad, S. (2013b). Eurabia Comes to Norway, *Islam and Christian-Muslim Relations*, 24(3), s. 369–391.
- Bangstad, S. (2014a). *The politics of mediated presence: exploring the new Muslim voices in the contemporary mediated public spheres in Norway*. Oslo: Scandinavian Academic Press.
- Bangstad, S. (2014b). *Anders Breivik and the rise of Islamophobia*. London: Zed Books.
- Bangstad, S. (2020a). Far-Right Media Ecology in Norway. Tilgjengelig fra: <https://www.europenowjournal.org/category/perspectives/research/> (Hentet: 08 april 2020).
- Bangstad, S. (2020b). Islamophobia as a new concept. Manuskript under forberedelse til Tottoli R. (red.) *Routledge Handbook of Islam in the West*, 2. utgave. 2021.
- Bastiansen, H. G. (2006). *Da avisene møtte TV. Partipressen, politikken og fjernsynet 1960–1972*. Doktoravhandling. Oslo: Universitetet i Oslo.
- Bastiansen, H. G. (2009). *Lojaliteten som brast. Partipressen i Norge fra senit til fall 1945–2000*. Oslo: Norsk pressehistorisk forening.
- Bayrakli, E. og Hafez, F. (2019). The state of Islamophobia in Europa. i: Bayrakli, E. og Hafez, F. (red.) *European Islamophobia Report 2018*. Istanbul: Seta. s. 7–58. Tilgjengelig fra: <https://www.islamophobiaeurope.com/> (Hentet: 10 januar 2020).
- Benson, R. og Hallin, D. C. (2007). How States, Markets and Globalization Shape the News. The French and US National Press, 1965–97, *European Journal of Communication*, 22(1), s. 27–48.
- Beňuška, T. (2019). BOOK REVIEW: A SELF STUDY COURSE ON POLITICAL ISLAM. LEVEL 1, *Politické Vedy*, 22(4), s. 254–258.
- Berger, M. S. (2018). Understanding Sharia in the West, *Journal of Law, Religion and State*, 6(2–3), s. 236–273.

- Beyer, P. (2019). Religion in Interesting Times: Contesting Form, Function, and Future, *Sociology of Religion*, 81(1), s. 1–19.
- Billig, M. (1995). *Banal nationalism*. London: SAGE.
- Bjerke, P., Øvrebø, T. og Brurås, S. (2012). Nyheter og nyhetsproduksjon. i: Brurås, S. (red.) *Nyhetsvurderinger: på innsiden i fem redaksjoner*. Kristiansand: IJ-forlag. s. 16–36.
- Bjerke, P., Flo, I. og Fonn, B. K. (2019). Kapittel 11: Er helge Lurås journalist? En analyse av Resetts publiseringpraksis. i: Bjerke, P., Fonn, B. K. og Mathisen, B. R. (red.) *Journalistikk, profesjon og endring*. Stamsund: Orkana akademisk. s. 265–286.
- Botvar, P. K. og Holberg, S. E. (2015). Religion i politikken – gammelt tema, nye konflikter. i: Furseth I. (red.) *Religionens tilbakekomst i offentligheten? Religion, politikk, medier, stat og sivilsamfunn i Norge siden 1980-tallet*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 38–68.
- Boukala, S. (2019). *European Identity and the Representation of Islam in the Mainstream Press: Argumentation and Media Discourse*. Cham: Palgrave Macmillan US.
- Brooks, M. (2020). *Against the Web: A Cosmopolitan Answer to the New Right*. Winchester & Washington: Zero Books.
- Brubaker, R. (2017a). Why populism?, *Theory and Society*, 46(5), s. 357–385.
- Brubaker, R. (2017b) Between nationalism and civilizationism: the European populist moment in comparative perspective, *Ethnic and Racial Studies*, 40(8), s. 1191–1226.
- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Buuren, J. (2013). SPUR TO VIOLENCE? Anders Behring Breivik and the Eurabia conspiracy, *Nordic Journal of Migration Research*, 3(4), s. 205–215.

- Byerly, C. M. (2017). Feminist Intersectionality Research in Communications: Origins, Contributions and Tension, *Ex Aequo: Revista da Associação Portuguesa de Estudos sobre as Mulheres*, 35, s. 23–31.
- Campante, F. R. og Hojman, D. A. (2013). Media and polarization Evidence from the introduction of broadcast TV in the United States, *Journal of Public Economics*, 100, s. 79–92.
- Chaudhry, A. (2019). Islamic Legal Studies: A Critical Historiography. i: Emon, A. M. og Ahmed, R. (red.) *The Oxford Handbook of Islamic Law*. Oxford: Oxford University Press. s. 5–44.
- Chin, R. (2017). *The Crisis of Multiculturalism in Europe. A History*. Princeton University Press: Oxford.
- Cho, S. H. og Gower, K. K. (2006). Framing effect on the public's response to crisis: Human interest frame and crisis type influencing responsibility and blame, *Public Relations Review*, 32(4), s. 420–422.
- Chomsky, N. (1997) *Media Control: The Spectacular Achievements of Propaganda*. New York: Seven Stories Press.
- Christensen, H. R. (2019). Continuity with the Past and Uncertainty for the Future, *Temenos*, 55(2), s. 201–224.
- Clark, L. S. og Gillespie, M. (2018). Chapter 18 Globalization and the Mediatization of Religion. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 315–332.
- Coffey, A. og Atkinson, P. (1996). *Making Sense of Qualitative Data: Complementary Research Strategies*. Thousand Oaks, CA: Sage publications.
- Dijk, T. A. V. (1992). Discourse and the Denial of Racism, *Discourse & Society*, 3(1), s. 87–118.

- Døving, C. A. (2012a). The Hijab Debate in the Norwegian Press: Secular or Religious Arguments?, *Journal of Religion in Europe*, 5(2), s. 223–243.
- Døving, C. A. (2012b). “Norge snikislamiseres”. *Manifest tidsskrift*. Tilgjengelig fra: <https://www.manifesttidsskrift.no/norge-snikislamiseres/> (Hentet 10 april 2020).
- Døving C. A. (2013a). Islam i pressen. Verdipolarisering og forhandling. i: Døving, C. A. og Kraft, S. E. (red.) *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 123–148.
- Døving C. A. (2013b). Det handler om å være herre i eget hus – "islam i Tromsø": en føljetong i regionavisen Nordlys. i: Døving, C. A. og Kraft, S. E. (red.) *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 149–171.
- Døving, C. A. (2020a). A Growing Consensus? A history of public debates in Norway. i: Hoffman, C. og Moe, V. (red.) *The Shifting Boundaries of Prejudice. Antisemitism and Islamophobia in Norway*. Universitetsforlaget. s. 76–107.
- Døving, C. A. (2020b). «Muslims are...» Contextualizing Survey Answers. i: Hoffman, C. og Moe, V. (red.) *The Shifting Boundaries of Prejudice. Antisemitism and Islamophobia in Norway*. Universitetsforlaget. s. 254–273.
- Døving, C. A. og Kraft, S. E. (2013a). Introduksjon – religion, presse og offentlighet. i: Døving, C. A. og Kraft, S. E. (red.) *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 9–18.
- Døving, C. A. og Kraft, S. E. (2013b). Avslutning: fra Märtha til mullah. i: Døving, C. A. og Kraft, S. E. (red.) *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 9–18.
- Easat-Daas, A. (2019). *COUNTERING ISLAMOPHOBIA DRAWING ON BEST PRACTICES FROM ACROSS EUROPE*. 5. utgave. London: The Cordoba Foundation. s. 4–14.
- Eide, M. (1995). *Blod, sverte og gledesårer: VG, Verdens gang 1945-95*. Oslo: Schibsted.

- Eide, E. og Nikunen, K. (2011). Introduction: Change of climate. i: Eide, E og Nikunen, K. (red.) *Media in Motion. Cultural Complexity and Migration in the Nordic Region*. England, USA: Ashgate. s. 1–18.
- Enjolras, B. (2017). Boundary Work in the Public Sphere. i: Midtbøen, A. H., Steen-Johnsen, K. og Thorbjørnsrud, K. (red.) *Boundary Struggles: Contestations of Free Speech in the Norwegian Public Sphere*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 291–320.
- Erlingsson, C. og Brysiewicz, P. (2017). A hands-on guide to doing content analysis, *African Journal of Emergency Medicine*, 7(3), s. 93–99.
- Esposito, J. L. (2019). Foreword: The roots of Modern Islamophobia. i: Morey, P., Yaqin, A. og Forte, A. (red.) *Contesting Islamophobia: anti-Muslim prejudice in media, culture and politics*. London, England: Bloomsbury Academic. s. xiv–xxiv.
- Ezz El Din, M. (2019). News media racialization of Muslims: The Case of Nerikes Allehanda's Publishing of the Mohamed Caricature. i: Hervik, P. (red.) *Racialization, Racism, and Anti-Racism in the Nordic Countries*. Cham: Springer International Publishing. s. 93–110.
- Fagerlid, C. (2020). When Author Meets Audience: The Potentiality of Literature to Re-narrate Selves, Belonging, and National Community. i: Fagerlid, C. og Tisdell, M. A. (red.) *A Literary Anthropology of Migration and Belonging*. Cham: Springer International Publishing. s. 71–92.
- Fielding, N. og Lee, R. M. (1998). *Computer analysis and qualitative research*. Thousand oaks, CA: Sage Publications.
- Figschou, T. U. og Ihlebæk, K. A. (2019). Challenging Journalistic Authority: Media criticism in far-right alternative media, *Journalism Studies*, 20(9), s.1221–1237.

- Figenschou, T. U. og Thorbjørnsrud, K. (2015). Faces of an invisible population: Human interest framing of irregular immigration news in the United States, France, and Norway, *American Behavioral Scientist*, 59(7), s. 783–801.
- Friberg, J. H. (2016). *Assimilering på norsk. Sosial mobilitet og kulturell tilpasning blant ungdom med innvandrerbakgrunn*. Tilgjengelig fra: https://www.fafo.no/images/pub/2016/2060_5.pdf (Hentet: 16 april 2019).
- Frischlich, L., Klapproth, J. og Brinkschulte, F. (2020). Between Mainstream and Alternative – Co-orientation in Right-Wing Populist Alternative News Media. i: Grimme, C., Preuss, M. Takes, F. W og Waldherr, A. (red.) *Disinformation in Open Online Media : First Multidisciplinary International Symposium, MISDOOM 2019, Hamburg, Germany, February 27 – March 1, 2019, Revised Selected Papers*. 1 utgave. Cham: Springer Nature Switzerland. s. 150–167.
- Furseth, I. (2014). Hijab street fashion og stil i Oslo, *Sosiologisk tidsskrift*, 22(1), s. 6–27.
- Furseth, I. (2018). Introduction. i: Furseth, I. (red.) *Religious complexity in the publics sphere Comparing Nordic Countries*. Cham: Palgrave Macmillan. s. 1–30.
- Furseth, I., Kühle, L., Lundby, K. og Lövheim, M. (2019). Religious Complexity in Nordic Public Spheres, *Nordic Journal of Religion and Society*, 32(1), s. 71–90.
- Gardell, M. (2011). *Islamofobi*. Oslo: Spartacus forlag.
- Gilhus, I. S. (2009). Hva er religion i dag? Religionsbegrep og religionsvitenskap. i: Brunvoll, A., Bringeland, H., Gilje, N. og Skirbekk, G. (red.) *Religion og kultur, Ein fleirfagleg samtale*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 19–31.
- Gilhus, I. S. (2014a). Medialisering og refortrylling: Religiøs endring i Norge, *Din: tidsskrift for religion og kultur*, 1, s. 9–26.

- Gilhus, I. S. (2014b). Hermeunetics. i: Stausberg, M. og Engler, S. (red.) *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*. London og New York: Routledge. s. 275–284.
- Gilhus, I. S. og Mikaelsson, L. (2001). *Nytt blikk på religion: studiet av religion i dag*. Oslo: Pax.
- Gilsenan, M. (1982). *Recognizing islam. An Antropologist's Introduction*. London: Croom Helm.
- Grafstein, R. (2018). The problem of polarization, *Public Choice*, 176(1–2), s. 315–340.
- Grillo, R (2010). British and others. From `race` to `faith`. i: Vertovec, S., Wessendorg, S. (red.) *The Multiculturalism Backlash European discourses, policies and practices*. London: Routledge. s. 50–71.
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. 2. utgave. Bergen: Fagbokforlaget.
- Gullestad, M. (2002). *Det norske sett med nye øyne: kritisk analyse av norsk innvandringsdebatt*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Gullestad, M. (2006). *Plausible prejudice: everyday experiences and social images of nation, culture and race*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hall, S. (2013a). The work of representation. i: Hall, S., Nixon, S., og Evans, J. (red.) *Representation*. 2 utgave. London: SAGE. s. 1–47.
- Hall, S. (2013b). The spectacle of the «other». i: Hall, S., Nixon, S., og Evans, J. (red.) *Representation*. 2 utgave. London: SAGE. s. 215–271.
- Haller, A. og Holt, K. (2019). Paradoxical populism: how PEGIDA relates to mainstream and alternative media, *Information, Communication & Society*, 22(12), s. 1665–1680.
- Haller, A., Holt, K. og de la Brosse, R. (2019). The 'other' alternatives: Political right-wing alternative media, *Journal Of Alternative And Community Media*, 4(1), s. 1–6.

- Halvorsen, K. og Stjernø, S. (2008). *Work, oil and welfare: the welfare state in Norway*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hanes, E. og Machin, S. (2014). Hate Crime in the Wake of Terror Attacks: Evidence From 7/7 and 9/11, *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 30(3), s. 247–267.
- Hansen, J. (2017). Velkommen på Forsiden. At Være Muslim i en antireligiøs mediealder. i: Høeg, M. I. (red.) *Religion og ungdom*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 51–68.
- Hansen, J. og Herbert, D. (2018). Chapter 12 Life in the Spotlight: Danish Muslims, Dual Identities, and Living with a Hostile Media. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 205–224.
- Hepp, A., Hjarvard, S. og Lundby, K. (2010). Mediatization – Empirical Perspectives: An Introduction to a Special Issue, *Communications: The European Journal of Communication Research*, 35(3), s. 223–228.
- Herbert, D. (2018). Chapter 9 Perspectives: Theorizing Mediatized Civic Settings and Cultural Conflict. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 155–171.
- Herman, E. S. og Chomsky, N. (1988). *Manufacturing consent: the political economy of the mass media*. New York: Pantheon Books.
- Hjarvard, S. (2008). The Mediatization of Society, *Nordicom Review*, 29(2), s. 102–131.
- Hjarvard, S. (2011). The mediatization of religion: Theorising religion, media and social change, *Culture and Religion*, 12(2), s. 119–135.
- Hjarvard, S. (2013). *The Mediatization of Culture and Society*. London and New York: Routledge.

- Hjarvard, S. (2016). Mediatization and the changing authority of religion, *Media Culture & Society*, 38(1), s. 8–17.
- Hjarvard, S., Mortensen, M. og Eskjær, M. F. (2015). Introduction: Three Dynamics of Mediatized Conflicts. i: Eskjær, M. F., Hjarvard, S. og Mortensen, M. (red.) *The Dynamics of Mediatized Conflicts*. New York: Peter Lang. s. 1–30.
- Hjarvard, S. og Lundby, K. (2018). Chapter 3 Understanding Media Dynamics. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 33–51.
- Hjarvard, S. og Rosenfeldt, M. P. (2018). Chapter 7 Planning Public Debate: Beyond Entrenched Controversies About Islam. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 117–135.
- Hoewe, J., Brian, B. J. og Makhadmeh, N. (2014). Broadcasting Sharia: American TV News' Illustration of Social Identity and the Emergence of a Threat, *Journal of Media and Religion*, 13(2), s. 67–81.
- Hoffman, C. og Moe, V. (red.) (2017). *Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017. Befolkningsundersøkelse og minoritetsstudie*. Oslo: HL-Senteret. Tilgjengelig fra: <https://www.hlsenteret.no/aktuelt/nyheter/2017/resultater-holdningsundersokelse.html> (Hentet: 30 april 2019).
- Hoffman, C. og Moe, V. (2020). Introduction. i: Hoffman, C. og Moe, V. (red.) *The Shifting Boundaries of Prejudice. Antisemitism and Islamophobia in Norway*. Universitetsforlaget. s. 7–25.
- Holt, K. (2018). Alternative Media and the Notion of Anti-Systemness: Towards an Analytical Framework, *Media and Communication*, 6(4), s. 49–57.

- Holt, K. (2020). *Right Wing Alternative Media*. [Kindle]. London & New York: Routledge.
- Holt, K., Figenschou, T. U. og Frischlich, L. (2019). Key Dimensions of Alternative News Media, *Digital Journalism*, 7(7), s. 860–869.
- Huntington, S. P. (1993). The clash of civilizations, *Foreign affairs*, 72(3), s. 22–49.
- Huntington, S. P. (1996). *The clash of civilizations and the remaking of world order*. New York: Simon og Schuster.
- Husain, T. (2018). Can Islam Be Satirized? Celeb Jihad's "Explosive Celebrity Gossip" and the Divide between Islam and Mainstream American Culture, *American Studies*, 56(3–4), s. 69–82.
- Ihlen, Ø., Figenschou, T. U. og Larsen, A. G. (2015). Behind the Framing Scenes: Challenges and Opportunities for NGOs and Authorities Framing Irregular Immigration, *American Behavioral Scientist*, 59(7), s. 822–838.
- IMDi (2010a). *Innvandrere i norske medier: Medieskapt islamfrykt og usynlig hverdagsliv*. Tilgjengelig fra: <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2010/innvandrere-i-norske-medier/>. (Hentet: 3 oktober 2019).
- IMDi (2010b). *Integreringsbarometeret 2009 Holdninger til innvandring, integrering og mangfold*. Tilgjengelig fra: <https://www.imdi.no/arkiv/arkiverte-publikasjoner/2010/integreringsbarometeret-2009/> (Hentet: 14 mars 2020)
- IMDi (2015). *Integreringsbarometeret 2013/2014 Innvandring og integrering – holdninger og erfaringer blant personer med innvandrerbakgrunn*. Tilgjengelig fra: <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2015/innvandring-og-integrering-holdninger-og-erfaringer/> (Hentet: 15 oktober 2019).

IMDi (2018). *Holdninger til innvandring og integrering i Norge Integreringsbarometeret 2018*.

Tilgjengelig fra: <https://www.imdi.no/om-imdi/rapporter/2018/integreringsbarometeret-2018/>.

(Hentet: 15 oktober 2019)

Jacobsen, C. M. (2002). *Tilhørighetens mange former: unge muslimer i Norge*. Oslo: Unipax.

Jacobsen, C. M. (2011). *Islamic traditions and Muslim youth in Norway*. Leiden: Brill.

Jacobsen, S. J., Jensen, T. G., Vitus, K. og Weibel, K. (2013). *Analysis of Danish Media Setting and Framing of Muslims, Islam and Racism*. Copenhagen: SFI (The Danish National Centre for Social Research).

Jensen, J. S. (2014). Epistemology. i: Stausberg, M. og Engler, S. (red.) *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*. London & New York: Routledge. s. 40–53.

Johansen, A. (2001). «Enkeltpersoner og kollektivpersoner». i: Eide, M. (red.) *Til dagsorden!: journalistikk, makt og demokrati. Makt- og demokratiutredningen 1998-2003*. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 167–196.

Joppke, C. (2018). Culturalizing religion in Western Europe: Patterns and puzzles, *Social Compass*, 65(2), s. 234–246.

Juergensmeyer, M. (2017). *Terror in the mind of God: the global rise of religious violence*. 4 utgave. Oakland, California: University of California Press.

Kanji, A. (2018). Framing Muslims in the “War on Terror”: Representations of Ideological Violence by Muslim versus Non-Muslim Perpetrators in Canadian National News Media, *Religions*, 9(9), s. 1–27.

Karim, K. H. (2011). Covering Muslims: Journalism as cultural practice. i: Zelizer, B. og Allan, S. (red.) *Journalism after September 11*. 2 utgave. London: Routledge. s. 131–146.

- Kenix, L. J. (2011). *Alternative and mainstream media: the converging spectrum*. London: Bloomsbury Academic.
- Kılıç, S. Saharso, S. og Sauer B. (2008). Introduction: The Veil: Debating Citizenship, Gender and Religious Diversity, *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society*, 15(4), s. 397–410.
- Kinnvall, C. og Nesbitt-Larking, P. (2011). Global Insecurity and Citizenship Strategies: Young Muslims in the West, *Distinktion: Journal of Social Theory*, 12(3), s. 271–290.
- Klemp, T. (2012). Kvalitativ analyse og bruk av programvare. i: Nilssen, V. (red.) *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 119–135.
- Kraft, S. E. (2013). Den kristne kulturarven – om verdier, norskhet og politikk. i: Døving, C. A og Kraft, S. E. (red.) *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 75–98.
- Lakoff, G. (2014). *The All New Don't Think of an Elephant!: Know Your Values and Frame The Debate*. White River Junction, VT: Chelsea Green Publishing.
- Larsson, A. O. (2019). News Use as Amplification – Norwegian National, Regional and Hyperpartisan Media on Facebook, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 96(3), s. 721–741.
- Lawrie, M. (2019a). *National identity and "Muslim immigrant" representation in the British and Danish press, 2005-2015*. Doktoravhandling. Aberdeen: Robert Gordon University.
- Tilgjengelig fra: <https://rgu-repository.worktribe.com/output/841332/national-identity-and-muslim-immigrant-representation-in-the-british-and-danish-press-2005-2015> (Hentet: 16 april 2020).
- Lawrie, M. (2019b). Charlie Hebdo attack and discourses of Muslims in British and Danish newspapers: a cross-cultural critical discourse analysis of four newspapers, *Networking knowledge*, 12(1), s. 23–44.

- Lewis, R. (2018). Alternative influence. Broadcasting the Reactionary Right on Youtube. *Data og Society*. Tilgjengelig fra: https://datasociety.net/wp-content/uploads/2018/09/DS_Alternative_Influence.pdf (Hentet: 10. april 2020).
- Liebmann, L. L. (2018). Media, Muslims and Minority Tactics. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 187–198.
- Lied, L. I. og Toft, A. (2018). Chapter 14 ‘Let me Entertain You’: Media Dynamics in Public Schools. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 243–258.
- Luhmann, N. (2000). *The reality of the mass media*. Cambridge: Polity Press.
- Lundby, K. (2017). Mediebruk og konflikter om religion i Norge, *Norsk Medietidsskrift*, 24(4). s. 1–19.
- Lunby, K. (red.) (2018a). *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter.
- Lunby, K. (2018b). Chapter 17 Interaction Dynamics in the Mediatization of Religion Thesis. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 299–314.
- Lundby, K. (2018c). Introduction: Religion and Media in Cultural Conflicts. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 3–13
- Lundby, K. (2019). Conflictual Diversity and Contested Cultural Heritage: Newspaper Coverage of Religion in Norway 1938–2018, *Temenos*, 55(2), s. 249–270.

- Lundby, K. og Gresaker, A. K. (2015). Religion i Mediene - Omstridt og Oversett? i: Furseth, I. (red) *Religionens Tilbakekomst I Offentligheten?: Religion, Politikk, Medier, Stat Og Sivilsamfunn I Norge Siden 1980-Tallet*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 69–104.
- Lundby, K., Hjarvard, S., Lövheim, M., og Jernsletten, H. (2017). Religion Between Politics and Media: Conflicting Attitudes Towards Islam in Scandinavia, [*Journal of Religion in Europe*](#), 10(4), s. 437–456.
- Lundby, K. og Repstad, P. (2018). Chapter 1 Scandinavia: Traits, Trends and Tensions. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 13–32.
- Lundby, K., Reintoft, C., Gresaker, A. K., Lövheim, M., Niemelä, K., Sjö, S., Moberg, M. og Danielsson, A. S. (2018). Religion and the Media: Continuity, Complexity, and Mediatization. *Religious complexity in the publics sphere Comparing Nordic Countries*. Cham: Palgrave Macmillan. s. 193–250.
- Lövheim, M. (2014). Mediatization and religion. i: Lundby, K. (red.) *Mediatization of communication*. Berlin: De Gruyter Mouton. s. 547–570.
- Lövheim, M. (2019). ‘The Swedish Condition’: Representations of Religion in the Swedish Press 1988–2018, *Temenos*, 55(2), s. 271–292.
- Lövheim, M. og Jensdotter, L. (2018). Chapter 8 Contradicting Ideals: Islam on Swedish Public Service Radio. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 135–154.
- Lövheim, M., Jernsletten, H. H., Herberdt, D., Lundby, K. og Hjarvard, S. (2018). Chapter 2 Attitudes: Tendencies and Variations. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 33–50.

- Lövheim, M. og Lied, L. I. (2018). Approaching contested religion. i: Lundby, K (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 65–83.
- Lövheim, M. og Hjarvard, S. (2019). The Mediatized Conditions of Contemporary Religion: Critical Status and Future Directions, *Journal Of Religion, Media And Digital Culture*, 8(2), s. 206–225.
- Maegaard, M., Milani, T. M. og Mortensen, K. K. (2019). Mediatizing intersectionality, *Discourse, Context & Media*, 32, s. 1–4.
- Mamdani, M. (2004). *Good Muslim, Bad Muslim: America, The Cold War, and the Roots of Terror*. New York: Three Leaves Press.
- Manger, L. (1999). Muslim Diversity: local Islam in Global Contexts. i: Manger, L. (red.) *Muslim Diversity: local Islam in Global Contexts*. Richmond, Surrey: Curzon Press. s. 1–36.
- Manwaring, R. og Kennedy, P. (red.) (2018). *Why the Left Loses*. Policy Press: University of Bristol.
- Mas, R. (2006). Compelling the Muslim Subject: Memory as Post-Colonial Violence and the Public Performativity of “Secular and Cultural Islam.”, *Muslim World*, 96(4), s. 585–616.
- Meer, N., Dwyer, C. og Modood T. (2010). Beyond ‘angry Muslims’? Reporting Muslim voices in the British press, *Journal of Media and Religion*, 9(4), s. 216–231.
- Mendelski B. (2019). The Rhetoric of Hungarian Premier Victor Orban: Inside X Outside in the Context of Immigration Crisis. i: Ratuva S. (red.) *The Palgrave Handbook of Ethnicity*. Singapore: Palgrave Macmillan. s. 1–24.
- Meyer, M. (2018). Afterword: Media Dynamics of Religious Diversity. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 333–338.

- Modood, T. (2006). British Muslims and the politics of multiculturalism. i: Modood, T., Triandafyllidou, A. og Zapata-Barrero, R. (red.) *Multiculturalism, Muslims and Citizenship A European Approach*. New York: Routledge. s. 37–56.
- Modood, T. (2007). *Multiculturalism. A civic idea*. Cambridge: Polity Press.
- Moe, H. og Bjørgan, J. (2019). *Bruksmønstre for digitale nyheter: Reuters Institute Digital News Report, Norge 2019*. Bergen: Universitetet i Bergen. Tilgjengelig fra: https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/bruksmonstre_for_digitale_nyheter_2019_-_digital_0.pdf (Hentet: 26 april 2020).
- Moeller, S. D. (2002). A Hierarchy of Innocence: The Media's Use of Children in the Telling of International News, *The Harvard International Journal of Press/Politics*, 7(1), s. 36–56.
- Morey, P. (2019). Introduction: Contesting Islamophobia in Theory and Practice i: Morey, P., Yaqin, A. og Forte, A. (red.) *Contesting Islamophobia: anti-Muslim prejudice in media, culture and politics*. London, England: Bloomsbury Academic. s. 1–28.
- Morey, P. og Yaqin, A. (2011). *Framing muslims, Stereotyping and Representation after 9/11*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Munnik, M. B. (2017). From voice to voices: identifying a plurality of Muslim sources in the news media, *Media, Culture & Society*, 39(2), s. 270–281.
- Nadim, M. (2017). Ascribed representation: Ethnic and religious minorities in the mediated public sphere. i: Midtbøen, A.H., Steen-Johnsen, K. og Thorbjørnsrud, K. (red.) *Boundary Struggles: Contestations of Free Speech in the Norwegian Public Sphere*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 229–256.
- Neitz, M. J. (2014). Content Analysis. i: Stausberg, M. og Engler, S. (red.). *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*. London/New York: Routledge. s. 54–67.

- Nelson, C. og Woods, Jr, R. H. (2014). Content Analysis. i: Stausberg, M. og Engler, S. (red.) *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*. London og New York: Routledge. s. 109–121.
- NESH (2014). *Etiske retningslinjer for forskning på Internett*. Tilgjengelig fra: <https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-forskning-pa-internett.pdf> (Hentet: 25 februar 2020).
- NESH (2019). *A Guide to Internet Research*. Tilgjengelig fra: <https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-veileder-for-internettforskning/a-guide-to-internet-research-ethics.pdf> (Hentet: 25 februar 2020)
- Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*, Oslo: Universitetsforlaget.
- Nilsson, P. (2020). "Shame on the Church of Sweden": Radical nationalism and the appropriation of Christianity in contemporary Sweden, *Critical Research On Religion*, s. 1–14.
- Norris, P. og Inglehart, R. (2011). *Sacred and Secular: Religion and Politics Worldwide*. New York: Cambridge University Press.
- NOU (2003–2004). 49. Mangfold gjennom inkludering og deltakelse. Ansvar og frihet
- Nye, M. (2000). Religion, Post-Religionism, and Religioneering: Religious Studies and Contemporary Cultural Debates, *Method & Theory in the Study of Religion*, 12(1–4), s. 447–476.
- Nygaard, S. (2019a). The Appearance of Objectivity: How Immigration-Critical Alternative Media Report the News, *Journalism Practice*, 13(10), s. 1147–1163.

- Nygaard, S. (2019b). Hvordan rapporterer alternative medier nyheter? Tilgjengelig fra: <https://voxpública.no/2019/05/hvordan-rapporterer-alternative-medier-nyheter/> (Hentet: 23 april 2020).
- Nygaard, S. (2020). Boundary Work: Intermedia Agenda-Setting Between Right-Wing Alternative Media and Professional Journalism, *Journalism Studies*, 21(6), s. 766–782.
- O'Brien, J. (2017). *Keeping it Halal: the everyday lives of muslim American teenage boys*. Princeton: Princeton University Press.
- Oscarsson, H. E. (2013). Väljare är inga dumbommar. Tilgjengelig fra: <https://politologerna.wordpress.com/2013/12/10/valjare-ar-inga-dumbommar/> (Hentet: 27 april 2020).
- Panjwani, F. (2013). From common sense to good sense: studying 'Islam' in the university. Tilgjengelig fra: https://www.ucl.ac.uk/ioe/sites/ioe/files/Dr_Farid_Panjwani_CREME.pdf. (Hentet: 1 desember 2019).
- Peach, C. (2006). Islam, Ethnicity and South Asian Religions in the London 2001 Census, *Transactions of the Institute of British Geographers*, 31(3), s. 353–370.
- Pelinka, A. (2013). Right-Wing Populism: Concept and Typology. i: Wodak, R., KhosraviNik, M. og Mral, B. (red.) *Right-Wing Populism in Europe: Politics and Discourse*. London: Bloomsbury Academic. s. 3–22.
- Poole, E. (2011). Change and continuity in the representation of British Muslims before and after 9/11: The UK context. *Global Media Journal Canadian Edition*, 4(2), 49–62.
- Poole, E. (2014). Muslim Media and the Politics of Representation: Media and Cultural Responses to Diversity Issues in Britain, *Middle East Journal of Culture and Communication*, 7(1), s. 1–28

- Population Europe (2019). *Workshop discussion: How should the scientific community behave in controversial political debates? Roles – Challenges – Practices*. Tilgjengelig fra:
https://population-europe.eu/sites/default/files/images-in-ckeditor/discussion_paper_politics_science_2019_09_02_eng.pdf (Hentet: 25 februar 2020).
- PST (2019). *Oppdatering på trusselen fra høyreekstreme*. Tilgjengelig fra:
<https://www.pst.no/alle-artikler/pressemeldinger/oppdatering-i-trusselen-fra-hoyreekstreme/>.
(Hentet 11 Januar 2020).
- Repstad, P. (2015). Fortapelse og feelgood - Endringer i synet på helvete og fortapelse, *Teologisk tidsskrift* (01), s. 65–83.
- Retriever (2017). *Islam og muslimer i norske medier i 2016*. Tilgjengelig fra:
http://www.frittord.no/images/uploads/files/Muslimer_og_islam_i_mediene_2016.pdf
(Hentet 22 august 2019).
- Ridanpää, J. (2009). Geopolitics of Humour: The Muhammed Cartoon Crisis and the Kaltio Comic Strip Episode in Finland, *Geopolitics*, 14(4), s. 729–749.
- Roof, W. C. (2014). Research Design. i: Stausberg, M. og Engler, S. (red.) *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*. London & New York: Routledge. s. 68–80.
- Roy, O. (2004). *Globalised Islam: the search for a new Ummah*. London: Hurst.
- Saeed, T. (2019). Resisting Islamophobia: Muslim Youth Activism in the UK. i: Morey, P., Yaqin, A. og Forte, A. (red.) *Contesting Islamophobia: anti-Muslim prejudice in media, culture and politics*. London, England: Bloomsbury Academic. s. 165–184.
- Said, E. W. (1978). *Orientalism*. New York: Pantheon Books.
- Said, E. W. (1997). *Covering Islam: How the media and the experts determine how we see the rest of the world*. London: Vintage.

- Salte, L. (2018). *Hijaben og "oss". En analyse av argumentasjon og mangfoldsperspektiver i et utvalg av norske hijabdebatter*. Masteroppgave. Bergen: Universitetet i Bergen. Tilgjengelig fra: <https://bora.uib.no/bitstream/handle/1956/18636/HIJABEN-OG-OSS----Masteroppgave-i-Medievitenskap-Luise-Salte-2018.pdf?sequence=1&logisAllowed=y> (Hentet: 27 august 2019).
- Saunders, D. (2012). *The Myth of the Muslim Tide: Do Immigrants Threaten The West?*. New York: Vintage.
- Schröder, K. C. (2017). Towards the “Audiencization” of Mediatization Research? Audience Dynamics as Co-Constitutive of Mediatization Processes. i: Driessens, O., Bolin, G., Hepp, A og Hjarvard, S. (red.) *Dynamics Of Mediatization. Institutional Change and Everyday Transformations in a Digital Age*. Basingtoke: Palgrave Macmillan. s. 85–115.
- Schwarzenegger C. og Wagner, A. (2018). Can it be hate if it is fun? Discursive ensembles of hatred and laughter in extreme right satire on Facebook, *Studies in Communication and Media*, 7(4), s. 473–498.
- Semetko, H. og Valkenburg, P. (2000). Framing European politics: a content analysis of press and television news, *Journal of Communication*, 50(2), s. 93–109.
- Siddiqui, S. (2020). Good scholarship/Bad scholarship: Consequences of the Heuristic of Intersectional Islamic Studies, *Journal of the American Academy of Religion*, 88(1), s. 142–174.
- Siim, B. og Skjeie, H. (2008) Tracks, intersections and dead ends. Multicultural challenges to state feminism in Denmark and Norway, *Ethnicities*, 8(3), s. 322–344.
- Sjoberg, L. og Gentry, C. (2007). *Mothers, Monsters, Whores: Women's Violence in Global Politics*. London og New York: Zed Books.

Smets, K. og Bozdağ, C. (2018). Editorial introduction. Representations of immigrants and refugees: News coverage, public opinion and media literacy, *Communications*, 43(3), s. 293–299.

SSB (2017). *4 prosent muslimer i Norge?* Tilgjengelig fra:

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/4-prosent-muslimer-i-norge--329115>

(Hentet: 3 oktober 2019).

Standal, D. H. (2007). *Muslimske kvinner sitt medborgerskap i fleirkulturelle og fleirreligiøse samfunn. Ei analyse av partipolitiske representasjoner av bruk av hijab i Norge og Danmark.*

Masteroppgave. Oslo: Universitetet i Oslo. Tilgjengelig fra:

<https://www.duo.uio.no/handle/10852/14752> (Hentet: 16 april 2020).

Stokke, C. (2012). *A multicultural society in the making: how Norwegian muslims challenge a white nation.* Doktoravhandling. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Tilgjengelig fra: <https://ntnuopen.ntnu.no/ntnu-xmlui/handle/11250/271411> (Hentet: 16 april 2020).

Strømmen, E. E. J. (2018a) Kjønn og fremmedkrigere: «jihadbruder» og kvinnelig agens i IS. i:

Andersson, A., Høgestøl, S. A. E. og Lie, A. C. (red.) *Fremmedkrigere. Forebygging, straffeforfølgning og rehabilitering i skandinavia.* Oslo: Gyldendal. s. 377–406.

Strømmen, E. E. J. (2018b). Jihadi Brides or Female Foreign Fighters? Women in Da'esh – from

Recruitment to Sentencing, *GPS Policy Brief*, 1. Oslo: PRIO.

Syvertsen, T., Enli, G., Mjøs, O. og Moe, H. (2014). *The Media Welfare State.* University of Michigan Press.

Taira, T. (2019a). Studying Religion in Nordic Newspapers, *Temenos*, 55(2), s. 175–200.

Taira, T. (2019b). From Lutheran Dominance to Diversity, *Temenos*, 55(2), s. 225–248.

Thomas, P. og Selimovic, A. (2015). “Sharia on a Plate?” A critical discourse analysis of halal food in two Norwegian newspapers, *Journal of Islamic Marketing*, 6(3), s. 331–353.

- Thomassen, E. (2014). Philology. i: Stausberg, M. og Engler, S. (red.) *The Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*. London & New York: Routledge. s. 346–354.
- Toft, A. (2018). Chapter 15 Inescapable News Coverage: Media Influence on Lessons About Islam. i: Lundby, K. (red.) *Contesting Religion. The Media Dynamics of Cultural Conflict in Scandinavia*. Berlin/Boston: De Gruyter. s. 243–259.
- Toft, A. (2019). The extreme as the normal; binary teaching and negative identification in religious education lessons about Islam, *British Journal of Religious Education*, s. 1–13.
- Tyler, I. (2006). 'Welcome to Britain', *European Journal of Cultural Studies*, 9(2), s. 185–202.
- Tyler, I. og Marciniak, K. (2013). Immigrant protest: an introduction, *Citizenship Studies*, 17(2), s. 143–156.
- Uddin, A. T. (2019). *When islam is not a religion*. New York, London: Pegasus Books.
- Vertovec, S. og Wessendorf, S. (2010). Introduction: Assessing the Backlash against multiculturalism in Europe. i: Vertovec, S. og Wessendorf, S. (red.) *The Multiculturalism Backlash. European discourses, policies and practices*. New York: Routledge. s. 1–32.
- Vogt, K. (2005). Islam i Norge. i: Jacobsen, K. (red.) *Verdensreligion i Norge*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget.
- Vogt, K. (2018). Islam i Norge. i: Jacobsen, K. (red.) *Verdensreligion i Norge*. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget.
- Väliverronen, E. (2018). Why should researchers engage in public debate?. Tilgjengelig fra: <https://vastuullinentiede.fi/en/reuse/why-should-researchers-engage-public-debate> (Hentet: 22 februar 2020).
- Whitehead, A. L. og Perry, S. L. (2020). *Taking America Back for God: Christian Nationalism in the United States*. New York: Oxford University Press.

- Wodak, R. (2003). Populist discourse: The rhetoric of exclusion in written genres, *Document design*, 4(2), s. 132–148.
- Wodak, R. (2007). Discourses in European Union Organizations: Aspects of Access, Participation and Exclusion, *Text and Talk*, 27(5), s. 639–664.
- Wodak, R. (2008). ‘Us’ and ‘Them’: Inclusion and Exclusion – Discrimination via Discourse. i: Delanty, G., Wodak, R. og Jones, P. (red.) *Identity, Belonging and Migration*. UK, Liverpool: University Press. s. 54–78.
- Wodak, R. (2015). *The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean*. London: SAGE.
- Wodak, R. (2020). ‘The boundaries of what can be said have shifted’: An expert interview with Ruth Wodak (questions posed by Andreas Schulz), *Discourse og Society*, 31(2), s. 235–244.
- Zia-Ebrahimi, R. (2018). When the Elders of Zion relocated to Eurabia: conspiratorial racialization in antisemitism and Islamophobia, *Patterns of Prejudice*, 52(4), s. 314–337.
- Ørjasæter, B. (2012). *Hvor stor rolle er Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti villig til å gi religion i et flerkulturelt samfunn? Et komparativt studium av religionspolitiske holdninger i Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti belyst ved debatten om hijab i det offentlige*. Masteroppgave. Oslo: Universitetet i Oslo. Tilgjengelig fra: <https://www.duo.uio.no/handle/10852/34572> (Hentet: 16 april 2020).

Andre referanser

- Aarli-Grøndalen, R. (2018). Lars Akerhaug blir ansatt som redaksjonssjef i Resett. Tilgjengelig fra: <https://journalisten.no/alternative-medier-dagen-lars-akerhaug/lars-akerhaug-er-ansatt-som-redaksjonssjef-i-resett/345544> (Hentet 29 oktober 2019).

Campbell, K. (2012). Anti-Islam writer Bill Warner warns of political Islam. Tilgjengelig fra: https://www.al.com/living/2012/08/bill_warner_political_islam.html (Hentet: 27 april 2020)

Gangnes, L. G. og Wiik, L. (2019). Per Sandberg om Siv Jensen: Å bruke håndhilsing som eksempel på snikislamisering, blir helt feil. Tilgjengelig fra: <https://www.tv2.no/a/10821214/> (Hentet: 1 november 19).

Garvik, O. (2019). Helge Lurås. Tilgjengelig fra: https://snl.no/Helge_Lur%C3%A5s. (Hentet: 16 april 2019).

Norsk Redaktørsforening. (2018). Pressemelding fra Norsk Redaktørforening. Tilgjengelig fra: <https://www.nored.no/Redaktoernyheter/Pressemelding-fra-Norsk-Redaktoerforening>. (Hentet: 31 august 2019).

Norsk Redaktørforening. (2020). NR-Styret avslo søknad fra Lurås. Tilgjengelig fra: <https://www.nored.no/Redaktoernyheter/NR-styret-avslo-soeknaden-fra-Luraas> (Hentet: 22 februar 2020).

NRK (2019). -Vi beklager til kronprinsen at dette skjedde. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/norge/moskeen_-_vi-beklager-til-kronprinsen-1.14675236 (Hentet: 1 november 2019).

Pettersen, Ø. B (2017). VG. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/VG> (Hentet: 20 oktober 2019).

Resett (a) (i.d.) Om oss. Tilgjengelig fra: <https://reset.no/om-oss/> (Hentet 20 oktober 2019).

Resett (b) (i.d.). Resettplakaten. Tilgjengelig fra: <https://reset.no/reset-plakaten/> (Hentet 20 oktober 2019).

Verdidebatt (i.d.). Sindre Rudshaug. Tilgjengelig fra: verdidebatt.no/sindrear?page=4 (Hentet: 13 april 2020).

VG (a) (i.d.). Om Schibsted. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/informasjon/om-schibsted> .
(Hentet: 20 oktober 2020).

VG (b) (i.d.) Dette er VG. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/trafikkregler/dette-er-vg/> (Hentet: 16 januar 2020).

VG (c) (i.d.). VG retter. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/trafikkregler/dette-er-vg/> (Hentet: 16 januar 2020).

VG (d). (i.d.) Trafikkregler for VGs redaksjon. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/trafikkregler/>
(Hentet: 16 januar 2020).

Warner, B. (2011). *A SELF-STUDY COURSE ON POLITICAL ISLAM LEVEL 1*. USA: CSPI, LLC.

Avisartikler

Almanea, F. (2017). Mange ser på hijab som en trussel mot deres levesett. *Avis*. 19.08.17.

Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/P7lIR/mange-ser-paa-hijab-som-en-trussel-mot-deres-levesett> (Hentet: 16 oktober 2019).

Amundsen, I. H. (2018). Syrisk offiser til VG: – Vi kommer til å vinne. *Avis*. 02.03.18.

Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/L0aKz4/syrisk-offiser-til-vg-vi-kommer-til-aa-vinne>

(Hentet: 16 oktober 2019).

- Amundsen, I. H. (2019). Hundrevis av IS-fanger fratas barna. *Avis*. 01.01.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/1kAv3Q/hundrevis-av-is-fanger-fratas-barna> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Ashraf, A. F. (2019). Tommy Robinson slettet fra Facebook og Instagram. *Avis*. 26.02.2019. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/gPq3WJ/tommy-robinson-slettet-fra-facebook-og-instagram> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Aspeli, I. (2017). Twitter stenger flere høyre radiakel kontoer. *Avis*: 19.12.17. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/ngAEkB/twitter-stenger-flere-hoeyreradikale-kontoer> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Bashir, A. (2019). «25 under 25»: – Se kvinnen bak hijaben, og ikke hijaben. *Avis*. 25.02.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/G1VGAV/25-under-25-se-kvinnen-bak-hijaben-og-ikke-hijaben> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Berg, P. H. (2019). Terrorsiktet russer har endret forklaring etter Kiwi-knivstikking. *Avis*. 22.01.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/qlvpEq/terssiktet-russer-har-endret-forklaring-etter-kiwi-knivstikking> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Bjørnstad, N. T. (2018). Polakker vil heller droppe EU, enn å ta imot muslimske asylsøkere. *Avis*. 28.06.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/WLAX6r/polakker-vil-heller-droppe-eu-enn-aa-ta-imot-muslimske-asylsoekere> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Eisenträger, S. (2018). Nadia var IS-slave: – Vanskelig å tilgi dem som tillot IS å begå grusomme overgrep. *Avis*. 03.10.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9m49mq/nadia-var-is-slave-vanskelig-aa-tilgi-dem-som-tillot-is-aa-begaa-grusomme-overgrep> (Hentet: 16 oktober 2019).

- Fagerland, M. (2019). Hva gjør vi med IS-barna? *Avis*. 20.04.19. Tilgjengelig fra:
<https://resett.no/2019/04/20/hva-gjor-vi-med-is-barna/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Foss, A. B. (2018). «Derfor legger vi ikke ned våpnene»: Øst-Ghoutas omstridte opprørere i VG-intervju. *Avis*. 01.03.18. Tilgjengelig fra:
<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/4dRKjV/derfor-legger-vi-ikke-ned-vaapnene-oest-ghoutas-omstridte-opproerere-i-vg-intervju> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Foss, A. B. (2019a). «Jeg er din morfar, lillegutt, og jeg er kommet for å hente deg». *Avis*. 13.04.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/LA31mR/jeg-er-din-morfar-lille-gutt-og-jeg-har-kommet-for-aa-hente-deg> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Foss, A. B. (2019b). Knyttet til Paris-angrepet i 2015 – hevdes drept i siste IS-landsby. *Avis*. 22.02.19. Tilgjengelig fra:
<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/xRq4gG/knyttet-til-paris-angrepet-i-2015-hevdes-drept-i-siste-is-landsby> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Fredriksen, A. (2018). Wilders avlyste karikaturkonkurranse grunnet trusler. *Avis*. 30.08.18. Tilgjengelig fra:
<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9mAjPp/wilders-avlyste-karikaturkonkurranse-grunnet-trusler> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Gyllenspetz, J. R. H. (2018). En svenske snakker ut. *Avis*. 17.01.18. Tilgjengelig fra:
<https://resett.no/2018/01/17/en-svenske-snakker-ut/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Gåsegg, M. (2018a). Ytringsfriheten går i dekning. *Avis*. 09.06.18. Tilgjengelig fra:
<https://resett.no/2018/06/09/ytringsfriheten-gar-i-dekning/> (Hentet: 16 oktober 2019).

- Gåsegg, M. (2018b). La oss snakke om Sumaya Jirde Ali – og stemmene som håner oss. *Avis*. 24.02.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/02/24/la-oss-snakke-om-sumaya-jirde-ali-og-stemmene-som-haner-oss/> (Hentet: 10 april 2020).
- Gåsegg, M. (2018c). Mumler ferdig Gåseeget. *Avis*. 01.03.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/03/01/mumler-ferdig-gaseegget/> (Hentet: 10 april 2020).
- Gåsegg, M. (2019). Norge 2119 – Islamsk Folkeparti har flertall. *Avis*. 07.04.2019. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/04/07/norge-2119-islamsk-folkeparti-har-flertall/> (Hentet: 10 april 2020).
- Haug, R. (2017). Fransk professor vil dele landet i to og opprette en egen islamsk «stat» for muslimene. Er det en god idé? *Avis*. 24.09.17. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/11/24/fransk-professor-vil-dele-landet-i-to-og-opprette-en-egen-islamsk-stat-for-muslimene-er-det-en-god-ide/> (Hentet: 16 Oktober 2019).
- Herbjørnsrud, D. (2018a). Vrengebildet av «muftien», muslimene og nazismen lever videre. *Avis*. 19.11.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/kagBr9/vrengebildet-av-muftien-muslimene-og-nazismen-lever-videre> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Herbjørnsrud, D. (2018b). Svarer Alf R. Jacobsen: - Muslimer hjalp jøder mot nazistene. *Avis*. 03.10.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/m69qPg/svarer-alf-r-jacobsen-muslimer-hjalp-joeder-mot-nazistene> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Hervig, J. S. (2018a). Når «antirasisme» blir udugelige menneskers levebrød. *Avis*. 19.06.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/07/19/nar-antirasisme-blir-udugelige-menneskers-levebrod/> (Hentet: 16 oktober 2019).

- Hervig, J. S. (2018b). Hvem er egentlig de mørke kreftene? *Avis*. 13.06.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/06/13/hvem-er-egentlig-de-morke-kreftene/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Hervig, J. S. (2019). Finske globalister vil erstatte finner med innvandrere. *Avis*. 05.02.19. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/02/05/finske-globalister-vil-erstatte-finner-med-innvandrere/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Jarmer, S. (2020). Misbruker Resett ordenes makt? Tilgjengelig fra: <https://www.studvest.no/misbruker-resett-ordenes-makt/> (Hentet: 20 februar 20)
- Jensen, S. (2019). Dette er snikislamisering. *Avis*. 02.09.19. Tilgjengelig fra: https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/vQbPVX/dette-er-snikislamisering?utm_source=vgfrontogutm_content=row-1 (Hentet: 1 november 2019).
- Johansen, J. M. (2019a). Gjør UDI jobben sin? *Avis*. 17.02.19. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/02/17/gjor-udi-jobben-sin/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Johansen, J. H. (2019b). Sanner og Grande vil at nordmenn skal tolerere islam uten å mukke. *Avis*. 06.04.19. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/04/06/sanner-og-grande-vil-at-nordmenn-skal-tolerere-islam-uten-a-mukke/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Johnsen, K. A og Rana. S. (2018). Helge Lurås kaller det «litt kritiske ordelag». Vi kaller det rasisme. *Avis*. 08.03.18. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/0EXJa0/helge-luraas-kaller-det-litt-kritiske-ordelag-vi-kaller-det-rasisme-kenneth-a-johnsen-og-sofia-rana?> (Hentet: 2 februar 2020).
- Johnsen, N. (2018). Fanget i Kinas hemmelige leirer. *Avis*. 17.11.18 Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/Eorywl/fanget-i-kinas-hemmelige-leirer> (Hentet: 16 Oktober 2019).

Johnsen, N. (2019). Frp-topp om etnisk norsk IS-kvinne: Håper hun aldri setter sine ben i Norge. *Avis*. 11.04.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/pLB3KW/frp-topp-om-etnisk-norsk-is-kvinne-haaper-hun-aldri-setter-sine-ben-i-norge> (Hentet: 16 oktober 2019).

Johnsen, N., Arntsen, E. O. og NTB (2019). SVT: Norsk-svensk IS-kriger pågrepet i Syria. *Avis*. 05.03.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/vm4emw/svt-norsk-svensk-is-kriger-paagrepet-i-syria> (Hentet: 16 oktober 2019).

Kaalstad, J. E. (2019). Pågrepet for terror-planlegging mot nasjonalister. *Avis*. 30.04.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/jdvWrn/paagrepet-for-terror-planlegging-mot-nasjonalister> (Hentet: 16 oktober 2019).

Kleppe, V. (2017). Norge trenger mer kristendommen og mindre islam. *Avis*. 07.12.17. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/12/07/norge-trenger-mer-kristendom-og-mindre-islam/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Larsen, B. (2018). Å lefle med det autoritære. *Avis*. 26.09.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/wEGLnM/aa-lefle-med-det-autoritaere> (Hentet: 16 oktober 2019).

Leder (2018a). Ideologisk terror. *Avis*. 22.02.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/0EoVX6/ideologisk-terror> (Hentet: 16 oktober 2019).

Leder (2018b). Må kunne håndhelse på kvinner. *Avis*. 09.09.2018. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/vmj87w/maa-kunne-haandhelse-paa-kvinner> (Hentet: 16 oktober 2019).

Leder (2018c). Säpo advarer. *Avis*. 03.09.18. Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/3jbkJ0/sapo-advarer> (Hentet: 16 oktober 2019).

Leder (2018d). Propagandaseier for Putin. *Avis*. 16.06.18. Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/7lGe6V/propagandaseier-for-putin> (Hentet: 16 Oktober 2019).

Lie, K. A (2017). Lytt til de muslimene som tør å advare. *Avis*. 30.11.17. Tilgjengelig fra:

<https://resett.no/2017/11/30/lytt-til-de-muslimene-som-tor-a-advare/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Lurås, H. (2018a). Thomas Knarvik lar seg ikke stoppe av islam. *Avis*. 19.08.18. Tilgjengelig fra:

<https://resett.no/2018/08/19/thomas-knarvik-lar-seg-ikke-stoppe-av-islam/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Lurås, H. (2018b). Arbeiderpartiet må kvitte seg med Raymond Johansen. Han hører hjemme i

SV. *Avis*. 01.05.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/05/01/arbeiderpartiet-ma-kvitte-seg-med-raymond-johansen-han-horer-hjemme-i-sv/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Lurås, H. (2019a). Resett hadde mer enn 500.000 lesere i januar. *Avis*. 03.02.19. Tilgjengelig fra:

<https://resett.no/2019/02/03/resett-hadde-mer-enn-500-000-lesere-i-januar/> (Hentet: 26 april 2020).

Lurås, H. (2019b). NRK roper varsku om homohat i europa men nevner ikke innvandring og

islam som årsak med ett ord. *Avis*. 26.02.19. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/02/26/nrk-roper-varsku-om-homohat-i-europa-men-nevner-ikke-innvandring-og-islam-som-arsak-med-ett-ord/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Lurås, H. (2019c). Facebook utestengte norsk-somaliske Shurika Hansen for «hatefulle ytringer»

(legitim islamkritikk), innrømmer nå at de «tok feil». *Avis*. 14.01.19. Tilgjengelig fra:

<https://resett.no/2019/01/14/facebook-utestengte-norsk-somaliske-shurika-hansen-for-hatefulle-ytringer-legitim-islamkritikk-innrommer-na-at-de-tok-feil/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Meland, A. (2017). KOMMENTAR: Fra Verdal til Raqqa. *Avis*. 19.10.17. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/OGdME/kommentar-fra-verdal-til-raqqa>. (Hentet: 16 oktober 2019).

Midteng, Ø. (2017). Aftenposten manipulerer leserne. *Avis*. 01.09.17. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/09/01/aftenposten-manipulerer-leserne/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Nordseth, P. og Skybakmoen, J. (2019). Hvorfor investere i resett? Vi spurte rikingene som har finansiert dugnaden til Lurås. *Avis*. 18.03.19. Tilgjengelig fra: <https://fildernyheter.no/hvorfor-investere-i-resett-vi-spurte-rikingene-som-har-finansiert-dugnaden-til-luras/> (Hentet: 11 mars 2020)

NTB (2018a). Trusseldømt islamist varetektsfengslet i to måneder. *Avis*. 10.12.19. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/RxA9XJ/trusseldoemt-islamist-varetektsfengslet-i-to-maaneder> (Hentet: 16 oktober 2019).

NTB (2018b). Øst-Ghoutas innbyggere venter på våpenhvilen. *Avis*. 26.02.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/02/26/ost-ghoutas-innbyggere-venter-pa-vapenhvilen/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Odfjell, D. (2017). Vold avler vold. *Avis*. 18.09.17. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/11/18/vold-avler-vold/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Odfjell, D. (2018). Ine Eriksen Søreide og islam. *Avis*. 20.08.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/08/20/ine-eriksen-soreide-og-islam/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Raja, A. (2019). Kjære statsminister, dette aksepterer jeg ikke. Nok er nok. Det stinker av FRPs retorikk. *Avis*. 17.9.19. Tilgjengelig fra:

<https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/9vnbol/kjaere-statsminister-dette-aksepterer-jeg-ikke-nok-er-nok-det-stinker-av-frps-retorikk-abid-raja> (Hentet: 1 november 2019).

Rosenlund-Hauglind, S. (2018). Dette er Jimmie Åkessons drømmeregjering. *Avis*. 19.08.18.

Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/KvAAmG/dette-er-jimmie-aakessons-droemmeregjering> (Hentet: 16 oktober 2018).

Rudshaug, S. (2018). Profeten Muhammed og monstrene i Marokko. *Avis*. 28.12.18. Tilgjengelig

fra: <https://resett.no/2018/12/28/profeten-muhammed-og-monstrene-i-marokko/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Røed, R., Elvevold, E., Kingsrød, M. G., Lohne, J. L., Braaten, M., Eggen, S. mfl. (2017).

Stephen Paddock (64) sto bak massedrapet i Las Vegas. *Avis*. 02.01.17. Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/G4b09/stephen-paddock-64-sto-bak-massedrapet-i-las-vegas> (Hentet: 16 oktober 2019).

Simonsen, J. (2018a). Dagens Europa: Kristne og jødiske symboler erstattes av islamske. *Avis*.

01.03.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/03/01/dagens-europa-kristne-og-jodiske-symboler-erstattes-av-islamske/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Simonsen, J. (2018b). Saudi Arabia eksporterer jihad. *Avis*. 27.04.18. Tilgjengelig fra:

<https://resett.no/2018/04/27/saudi-arabia-eksporterer-jihad/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Simonsen, J. (2018c). Stadig flere jenter kjønnslemlestes i Tyskland. *Avis*. 29.07.18. Tilgjengelig

fra: <https://resett.no/2018/07/29/stadig-flere-jenter-kjonnslemlestes-i-tyskland/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Simonsen, J. (2018d). Fikk penger til å bekjempe islamofobi, brukte pengene til å spre homofobi.

Avis. 19.06.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/07/19/fikk-penger-til-a-bekjempe-islamofobi-brukte-pengene-til-a-spre-homofobi/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Sjølie, E. (2017). «Vil vi ikke feire jul? Dere må stoppe islam før det er for sent!». *Avis*.

25.12.17. Tilgjengelig fra:

<https://resett.no/2017/12/25/vil-vi-ikke-feire-jul-dere-ma-stoppe-islam-for-det-er-for-sent/>

(Hentet: 16 oktober 2019).

Skjetne, O. L. (2018). Amerikanerne av raid om koranskoler: - Vi har sett folk som har mistet

fingrer og tær. *Avis*. 12.01.18. Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/i/4dzLkV/amerikanerne-om-raid-av-koranskoler-vi-har-sett-folk-som-har-mistet-fingre-og-taer> (Hentet: 16 oktober 2019).

Taraku, S. (2019). «Ledere som Victor Orbàn gjensker og viderefører den gamle angsten for islam i Europa». *Avis*. 01.02.19. Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/zLp8oO/ledere-som-ungarns-viktor-orban-gjensker-og-viderefoerer-den-gamle-angsten-for-islam-i-europa> (Hentet: 16 oktober 2019).

Thorsen, L. (2019). Statsmakten erklærer krig mot SIAN. *Avis*. 01.02.19. Tilgjengelig fra:

<https://resett.no/2019/02/01/statsmakten-erklarer-krig-mot-sian/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Trædal, E. (2018). MDG-Trædal om Venstre-striden: – Trine Skei Grande lukker øynene for ytre

høyre. *Avis*. 05.12.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/G194Em/mdg-traedal-om-venstre-striden-trine-skei-grande-lukker-oeynene-for-ytre-hoeyre> (Hentet: 16

oktober 2019).

- Tuvnes, P. (2018). Vi ødelegges av barmhjertighetens balletak. *Avis*. 24.08.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/08/24/vi-odelegges-av-barmhjertighetens-balletak/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Vega, R. (2018a). Islam (en ufyselig ideologi) som marxistisk brekkstang. *Avis*. 26.08.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/08/26/islam-en-ufyselig-ideologi-som-marxistisk-brekkstang/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Vega, R. (2018b). Ekstremisme-prolaps også på Politihøgskolen? *Avis*. 21.10.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/10/21/ekstremisme-prolaps-ogsaa-pa-politihogskolen/> (Hentet: 23 april 2020).
- Vindheim, J. B. og Stoknes, P. E. (2018). Tiden renner ut for yezidiene. *Avis*. 18.06.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/3jOJmL/tiden-renner-ut-for-yezidiene> (Hentet: 16 Oktober 2019).
- Vollan, M. B. (2019). Vegrer seg for å bruke ekte navn. *Avis*. 08.11.19. Tilgjengelig fra: <https://www.klassekampen.no/article/20191108/ARTICLE/191109972> (Hentet: 10 april 2020).
- VOX (2018). Globalistene og den nasjonalkonservative motreaksjonen. *Avis*. 27.11.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/11/27/globalistene-og-den-nasjonalkonservative-motreaksjonen/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Wedén, A. S. (2018a). Fire utenlandske syklister drept i Tadsjikistan – IS hevder å stå bak. *Avis*. 30.07.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/rLj88a/fire-utenlandske-syklister-drept-i-tadsjikistan-is-hevder-aa-staa-bak> (Hentet: 16 oktober 2019).

- Wedén, A. S. (2018b). Kjemper for fengsling av kontra-jihadist: - Vi er i geriljakrig. *Avis*. 14.07.18. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/4d89x9/kjemper-for-fengslet-kontra-jihadist-vi-er-i-geriljakrig> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Werenskiold, H. S. (2017). Glem det villedete vennskapet med Saudi-Arabia: Iran er vestens naturlige allierte. *Avis*. 22.09.17. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/09/22/glem-det-villedete-vennskapet-med-saudi-arabia-iran-er-vestens-naturlige-allierte/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Wilhelmsen, O. (2018). #Metoo – narsissismens triumf? *Avis*. 11.1.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/11/metoo-narsissismens-triumf/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Zähler, M. (2018a). Krigen mot midtøsten kan ikke vinnes når vi ønsker Midtøsten velkommen i Europa. *Avis*. 16.09.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/09/16/krigen-mot-terror-kan-ikke-vinnes-nar-vi-onsker-midstosten-velkommen-til-europa/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Zähler, M. (2018b). Homofil muslim: - Erna Solberg trækker på oss. *Avis*. 26.07.18. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/07/26/homofil-muslim-erna-solberg-trakker-pa-oss/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Zähler, M. (2019a). Begrepet islamofobi hører ikke hjemme i opplyste, tenkende individers vokabular. *Avis*. 11.04.19. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/04/11/begrepet-islamofobi-horer-ikke-hjemme-i-opplyste-tenkende-individers-vokabular/> (Hentet: 16 oktober 2019).
- Zähler, M. (2019b). Så lenge innvandringen fra Midtøsten fortsetter, kan vi aldri vinne krigen mot terror. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/01/21/sa-lenge-innvandringen-fra-midstosten-fortsetter-kan-vi-aldri-vinne-krigen-mot-terror/> (Hentet: 16 oktober 2019).

Ødegård, P. O. (2018). Iraks minoriteter står i fare. *Avis*. 14.09.18. Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/e1LqR9/iraks-minoriteter-i-stor-fare> (Hentet: 16 oktober 2019).

Ødegård, P. O. (2019). Egypt som før revolusjonen, bare verre. *Avis*. 30.01.19. Tilgjengelig fra:

<https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/ddKnkw/egypt-som-foer-revolusjonen-bare-verre>
(Hentet: 16 Oktober 2019).

Vedlegg 1: Utvalg til masterstudien og kasusstudien

Utvalg til masteroppgaven: Resett

1. Werenskiold, H. S. (2017). Glem det villedete vennskapet med Saudi-Arabia: Iran er vestens naturlig allierte. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/09/22/glem-det-villedete-vennskapet-med-saudi-arabia-iran-er-vestens-naturlige-allierte/>
2. Midtegn, Ø. (2017). Aftenposten manipulerer leserne. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/09/01/aftenposten-manipulerer-leserne/>
3. Lurås, H. (2017). Tok ”alle 97 %” feil om klimaendringene? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/09/26/tok-alle-97-feil-om-klimaendringene/>
4. Bekymret småbarnsfar (2017). Muslimparti eller arbeiderparti? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/09/10/muslimparti-eller-arbeiderparti/>
5. Odfjell, D. (2017). Hvor lenge skal vi rygge? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/10/29/hvor-lenge-skal-vi-rygge/>
6. Bandehy, L. (2017). Når bjørnen våkner! Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/10/27/nar-bjornen-vakner/>
7. Lurås, H. (2017). Islam og den norske offentligheten. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/10/01/islam-og-den-norske-offentligheten/>
8. Sandelien, S. (2017). Ekkokamrene i innvandringsdebatten er ikke like. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/11/26/ekkokamrene-i-innvandringsdebatten-er-ikke-like/>
9. Haug, R. (2017). Fransk professor vil dele landet i to og opprette en egen islamsk ”stat” for muslimene er det en god ide. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/11/24/fransk-professor-vil-dele-landet-i-to-og-opprette-en-egen-islamsk-stat-for-muslimene-er-det-en-god-ide/>
10. Odfjell, D. (2017). Vold avler vold. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/11/18/vold-avler-vold/>
11. Lie, K. H. (2017). Lytt til de muslimene som tør å advare. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/11/30/lytt-til-de-muslimene-som-tor-a-advare/>
12. Sjølie, E. (2017). ”Vil vi ikke feire jul? Dere må stoppe islam før det er for sent! Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/12/25/vil-vi-ikke-feire-jul-dere-ma-stoppe-islam-for-det-er-for-sent/>
13. Hansen, S. (2017). Babbel fra Shahram Shaygani. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/12/07/babbel-fra-shahram-shaygani/>
14. Kleppe, V. (2017). Norge trenger mer kristendom og mindre islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/12/07/norge-trenger-mer-kristendom-og-mindre-islam/>
15. Simonsen, J. (2017). Ungarsk nasjonalistparti skal slå ned på antisemittisme. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/12/21/ungarsk-nasjonalistparti-skal-sla-ned-pa-antisemittisme/>
16. Gyllenspetz, J. R. H. (2018). En svenske snakker ut. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/17/en-svenske-snakker-ut/>
17. Wilhelmsen, O. (2018). #Metoo – narsissismens triumf? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/11/metoo-narsissismens-triumf/>
18. Hansen, S. (2018). Venstresidens hykleri. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/06/venstresidens-hykleri/>
19. NTB (2018). Somalias Statsminister: Vil undersøke koranskole-saken. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/01/25/somalias-statsminister-vil-undersoke-koranskole-saken/>
20. Møtetilskuer (2018). Tidvis absurd folkemøte på Holmlia. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/02/13/tidvis-absurd-folkemote-pa-holmlia/>

21. NTB (2018). NY Times: Isreal bombet IS på Sinai med Egypts velsignelse. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/02/04/ny-times-israel-bombet-is-pa-sinai-med-egypts-velsignelse/>
22. NTB (2018). Øst-Ghoutas innbyggere venter på våpenhvile. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/02/26/ost-ghoutas-innbyggere-venter-pa-vapenhvilen/>
23. Jensen, B. A. (2018). Arbeiderpartiet sprekker. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/02/17/arbeiderpartiet-sprekker/>
24. Simonsen, J. (2018). Bruker rettsapparatet mot Europas høyrepolitikere, nå er det Le Pens tur. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/03/08/bruker-rettsapparatet-mot-europas-hoyrepolitikere-na-er-det-le-pens-tur/>
25. Simonsen, J. (2018). Dagens Europa: Kristne og jødiske symboler erstattes av islamske. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/03/01/dagens-europa-kristne-og-jodiske-symboler-erstattes-av-islamske/>
26. Sørensen, T. (2018). Venstresidens retorikk – Bravo Dax18! Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/03/20/venstresidens-retorikk-bravo-dax18/>
27. NTB (2018). Syriske medier: Opprørere fjernet fra nok et område i Øst-Ghouta. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/03/31/syriske-medier-opprorere-fjernet-fra-nok-et-omrade-i-ost-ghouta/>
28. Simonsen, J. (2018). Saudi Arabia eksporterer jihad. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/04/27/saudi-arabia-eksporterer-jihad/>
29. Marthinsen, E. (2018). Vår sentimentale tidsalder – i lys av Nietzsches «siste menneske». Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/04/08/var-sentimentale-tidsalder-i-lys-av-nietzsches-siste-menneske/>
30. Gulbrandsen, J. (2018). Venstresidens sjel. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/04/15/venstresidens-sjel/>
31. NTB (2018). Stappfulle kjellere og panikk I Douma under antatt gassangrep. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/04/18/stappfulle-kjellere-og-panikk-i-douma-under-antatt-gassangrep/>
32. Lurås, H. (2018). Arbeiderpartiet må kvitte seg med Raymond Johansen. Han hører hjemme i SV. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/05/01/arbeiderpartiet-ma-kvitte-seg-med-raymond-johansen-han-horer-hjemme-i-sv/>
33. Dølo, T. (2018). Jeg vil bli muhammedaner – Del 2. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/05/30/jeg-vil-bli-muhammedaner-del-2/>
34. Herdal, J. (2018). Ny svensk by tillater islamsk bønnen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/05/09/ny-svensk-by-tillater-islamsk-bonneutrop/>
35. Krohn, S. H. (2018). Islamkritikken får andre ta seg av – nå må Resett komme seg videre. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/05/19/islamkritikken-far-andre-ta-seg-av-na-ma-resett-komme-seg-videre/>
36. Hervig, J. S. (2018). Hvem er egentlig de mørke kreftene? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/06/13/hvem-er-egentlig-de-morke-kreftene/>
37. Zähler, M. (2018). Muslimer kaller til bønn på Rådhusplassen i København. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/06/13/muslimere-kaller-til-bonn-pa-radhusplassen-i-kobenhavn/>
38. Gåsegg, M. (2018). Ytringsfriheten går i dekning. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/06/09/ytringsfriheten-gar-i-dekning/>
39. Zähler, M. (2018). Gunnar Stavrum advarer Nettavisens ansatte om “massiv lekkasje”, deriblant av “hardlinere” til Resett. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/06/02/gunnar-stavrum-advarer-nettavisens-ansatte-om-massiv-lekkasje-deriblant-av-hardlinere-til-resett/>

40. Zähler, M. (2018). Homofil muslim: - Erna Solberg trækker på oss. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/07/26/homofil-muslim-erna-solberg-trakker-pa-oss/>
41. Simonsen, J. (2018). Fikk penger til å bekjempe islamofobi, brukte pengene til å spre homofobi. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/07/19/fikk-penger-til-a-bekjempe-islamofobi-brukte-pengene-til-a-spre-homofobi/>
42. Hervig, J. S. (2018). Når «antirasisme» blir udugelige menneskers levebrød. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/07/19/nar-antirasisme-blir-udugelige-menneskers-levebrod/>
43. Simonsen, J. (2018). Stadig flere jenter kjønnslemlestes i Tyskland. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/07/29/stadig-flere-jenter-kjonnsllestes-i-tyskland/>
44. Vega, R. (2018). Islam (en ufyselig ideologi) som marxistisk brekkstang. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/08/26/islam-en-ufyselig-ideologi-som-marxistisk-brekkstang/>
45. Tuvnes, P. (2018). Vi ødelegges av barmhjertighetens balletak. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/08/24/vi-odelegges-av-barmhjertighetens-balletak/>
46. Lurås, H. (2018). Thomas Knarvik lar seg ikke stoppe av islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/08/19/thomas-knarvik-lar-seg-ikke-stoppe-av-islam/>
47. Odjell, D. (2018). Ine Eriksen Søreide og islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/08/20/ine-eriksen-soreide-og-islam/>
48. NTB (2018). HRW vil ha sanksjoner mot Kina for massepågrepelser av muslimer. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/09/10/hrw-vil-ha-sanksjoner-mot-kina-for-massepagripelser-av-muslimer/>
49. NTB (2018). Desinformasjon når nye høyder i Sverige. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/09/07/desinformasjon-nar-nye-hoyder-i-sverige/>
50. Werenskiold, H. S. (2018). Kinas krig mot islamsk identitet. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/09/25/kinas-krig-mot-islamsk-identitet/>
51. Zähler, M. (2018). Krigen mot midtøsten kan ikke vinnes når vi ønsker Midtøsten velkommen i Europa. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/09/16/krigen-mot-terror-kan-ikke-vinnes-nar-vi-onsker-midstosten-velkommen-til-europa/>
52. Vega, R. (2018). Ekstremisme-prolaps også på Politihøgskolen? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/10/21/ekstremisme-prolaps-ogsa-pa-politihogskolen/>
53. Zähler, M. (2018). Islamsk leder i USA kaller jøder termitter. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/10/18/islamsk-leder-i-usa-kaller-joder-termitter/>
54. Zähler, M. (2018). To homofile menn angrepet i innvandrertett bydel i Paris etter at de kysset offentlig. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/10/09/to-homofile-menn-angrepet-i-innvandrertett-bydel-i-paris-etter-at-de-kysset-offentlig/>
55. Zähler, M. (2018). Afrikansk biskop: – Europa islamiseres fordi kirken sover. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/10/24/afrikansk-biskop-europa-islamiseres-fordi-kirken-sover/>
56. Gåsegg, M. (2018). Klassekampen beviser at islam er et kjempetabu i den dannede samtalen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/11/25/klassekampen-beviser-at-islam-er-et-kjempetabu-i-den-dannede-samtalen/>
57. Simonsen, J. (2018). Ett eneste EU-land mangler en moské. Hvilket? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/11/11/ett-eneste-eu-land-mangler-en-moske-hvilket/>
58. Halle, E. (2018). Arfan Bhatti kan takke seg selv. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/11/11/arfan-bhatti-kan-takke-seg-selv/>
59. VOX (2018). Globalistene og den nasjonalkonservative motreaksjonen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/11/27/globalistene-og-den-nasjonalkonservative-motreaksjonen/>

60. Rudshaug, S. (2018). Profeten Muhammed og monstrene i Marokko. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/12/28/profeten-muhammed-og-monstrene-i-marokko/>
61. Stadskleiv, J. (2018). Religion og de bibelske mytene. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/12/25/religion-og-de-bibelske-myter/>
62. NTB (2018). Marokko-embassadør rørt av støtten etter drapene. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/12/22/de-drepte-kvinnene-minnet-i-marokko-og-norge/>
63. Herdal, J. (2018). Rapport fra det EU-vennlige og globalistiske «venstre». Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2018/12/11/rapport-fra-det-eu-vennlige-og-globalistiske-venstre/>
64. Marthinsen, E. (2019). Belgia forbyr halal- og kosherslakt uten bedøvelse. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/01/07/belgia-forbyr-halal-og-kosherslakt-uten-bedovelse/>
65. Olsen, K. (2018). Kjent samfunnsdebattant liker ikke at Resett skriver om kritikk som rettes mot makteliten. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/01/02/kjent-samfunnsdebattant-liker-ikke-at-resett-skriver-om-kritikk-som-rettet-mot-makteliten/>
66. Zähler, M. (2019). Så lenge innvandringen fra Midtøsten fortsetter, kan vi aldri vinne krigen mot terror. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/01/21/sa-lenge-innvandringen-fra-midtosten-fortsetter-kan-vi-aldri-vinne-krigen-mot-terror/>
67. Lurås, H. (2019). Facebook utestengte norsk-somaliske Shurika Hansen for «hatefulle ytringer» (legitim islamkritikk), innrømmer nå at de «tok feil». Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/01/14/facebook-utestengte-norsk-somaliske-shurika-hansen-for-hatefulle-ytringer-legitim-islamkritikk-innrømmer-na-at-de-tok-feil/>
68. Hervig, J. S. (2019). Finske globalister vil erstatte finner med innvandrere. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/02/05/finske-globalister-vil-erstatte-finner-med-innvandrere/>
69. Thorsen, L. (2019). Statsmakten erklærer krig mot SIAN. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/02/01/statsmakten-erklærer-krig-mot-sian/>
70. Johansen, J. M. (2019). Gjør UDI jobben sin? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/02/17/gjor-udi-jobben-sin/>
71. Lurås, H. (2019). NRK roper varsku om homohat i europa men nevner ikke innvandring og islam som årsak med ett ord. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/02/26/nrk-roper-varsku-om-homohat-i-europa-men-nevner-ikke-innvandring-og-islam-som-arsak-med-ett-ord/>
72. VOX (2019). Den endelige kampen mot religion må stå nå. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/03/01/den-endelige-kampen-mot-religion-ma-sta-na/>
73. Herdal, J. (2019). EU- og innvandrings skeptikere sterkt fram i Nederland. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/03/23/eu-og-innvandrings-skeptikere-sterkt-fram-i-nederland/>
74. Hammer, E. (2019). Dagbladets Martine Aurdal anklager Erna Solberg og Resett for sin egen uvitenhet. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/03/20/dagbladets-martine-aurdal-anklager-erna-solberg-og-resett-for-sin-egen-uvitenhet/>
75. NTB (2019). Verste angrepet mot muslimer i et vestlig land. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/03/15/verste-angrepet-mot-muslimer-i-et-vestlig-land/>
76. Fagerland, M. (2019). Hva gjør vi med IS-barna? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/04/20/hva-gjor-vi-med-is-barna/>
77. Zähler, M. (2019). Begrepet islamofobi hører ikke hjemme i opplyste, tenkende individers vokabular. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/04/11/begrepet-islamofobi-horer-ikke-hjemme-i-opplyste-tenkende-individers-vokabular/>
78. Gåsegg, M. (2019). Norge 2119 – Islamsk Folkeparti har flertall. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/04/07/norge-2119-islamsk-folkeparti-har-flertall/>

79. Johansen, J. H. (2019). Sanner og Grande vil at nordmenn skal tolerere islam uten å mukke. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/04/06/sanner-og-grande-vil-at-nordmenn-skal-tolerere-islam-uten-a-mukke/>

Utvalg til masteroppgaven: VG

1. Lothe, S. A. (2017). Ta kommentarfeltene tilbake. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/npzqJ/ta-kommentarfeltene-tilbake>
2. Almanea, F. (2017). Mange ser på hijab som en trussel mot deres levesett. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/P7lIR/mange-ser-paa-hijab-som-en-trussel-mot-deres-levesett>
3. Meland, A. (2017). KOMMENTAR: Fra Verdal til Raqqa. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/OGdME/kommentar-fra-verdal-til-raqqa>
4. Røed, R., Elvevold, E., Kingsrød, M. G., Lohne, J. L., Braaten, M., Eggen, S. mfl. (2017). Stephen Paddock (64) sto bak massedrapet i Las Vegas. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/G4b09/stephen-paddock-64-sto-bak-massedrapet-i-las-vegas>
5. Foss, A. B., Giæver, H. S. og Røed, R. (2017). Nederlandsk politi om Trump-tweet: #Fakenews <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/1kkmwW/nederlandsk-politi-om-trump-tweet-fakenews>
6. Newth, M. (2017). Omstridt Trump-venn taler for tusenvis av kristne i Oslo. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/oJqxV/omstridt-trump-venn-taler-for-tusenvis-av-kristne-i-oslo>
7. Ødegård, P. O. (2017). Styrtrike prinser i maktkamp. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/yedEJ/styrtrike-prinser-i-maktkamp>
8. Haugsbø, F. (2017). Saudi-Arabia: Prinser skal være satt i arrest på luksushotell. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/1QpbG/saudi-arabia-prinser-skal-vaere-satt-i-arrest-paa-luksushotell>
9. Aspeli, I. (2017). Twitter stenger flere høyreradiakel kontoer. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/ngAEkB/twitter-stenger-flere-hoeyreradikale-kontoer>
10. Eggen, S. og Simsø, R. (2017). Omstridte Roy Moore gikk på valgnederlag i Alabama. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/BJRoXl/omstridte-roy-moore-gikk-paa-valgnederlag-i-alabama>
11. Simsø, R. (2017). Støtte til Roy Moore: – Helt ærlig er jeg lei av de fordømte folka. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/nga8On/stoette-til-roy-moore-helt-aerlig-er-jeg-lei-av-de-fordoemte-folka>
12. Sundbye, B. (2017). Vannkanoner mot demonstranter ved AfD's landsmøte i Tyskland. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/RxRy12/vannkanoner-mot-demonstranter-ved-afds-landsmoete-i-tyskland>
13. NTB (2018). Tsjekkias president Zeman gjenvalgt. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/0E4Pr0/tsjekkias-president-zeman-gjenvalgt>
14. Aspeli, I. og Løkås, K. (2018). Frp-politiker om Oslos navnetopp: «Skremmende». Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/wE8qL1/frp-politiker-om-oslos-navnetopp-skremmende>
15. Skjetne, O. L. (2018). Amerikanerne av raid om koranskoler: - Vi har sett folk som har mistet fingrer og tær. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/i/4dzLkV/amerikanerne-om-raid-av-koranskoler-vi-har-sett-folk-som-har-mistet-fingre-og-taer>

16. Bjørnstad, N. T. (2018). Valg i Tsjekia kan splitte Europa i to. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/rLWQqe/valg-i-tsjekia-kan-splitte-europa-i-to>
17. Skjetne, O. L. (2018). Abid Raja om integrering av muslimer: Må erkjenne at vi har et problem. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/KvjVd6/abid-raja-om-integrering-av-muslimer-maa-erkjenne-at-vi-har-et-problem>
18. Gaulin, S. (2018). Kampen mot sosial kontroll og dobbeltliv. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/7l6vAV/kampen-mot-sosial-kontroll-og-dobbeltliv>
19. Leder (2018). Ideologisk terror. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/0EoVX6/ideologisk-terror>
20. Can, M. (2018). «I stedet for kraftig fordømmelse, oppfordres Tyrkia til 'tilbakeholdenhet' av USA, Russland, EU og Nato. Det er et historisk svik.» Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/BJJER0/i-stedet-for-kraftig-fordoemmelse-oppfordres-tyrkia-til-tilbakeholdenhet-av-usa-russland-eu-og-nato-det-er-et-historisk-svik>
21. Amundsen, I. H. (2018). Syrisk offiser til VG: – Vi kommer til å vinne. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/L0aKz4/syrisk-offiser-til-vg-vi-kommer-til-aa-vinne>
22. Rognstand, A. (2018). Antatte bakmenn pågrepet etter vold mot muslimer på Sri Lanka. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/One2pq/antatte-bakmenn-paa-grepet-etter-vold-mot-muslimer-paa-sri-lanka>
23. Sandnes, H. A., Thanem, T. og Vissgred, J. (2018). Facebook-aksjon i innvandringskritiske grupper: Listhaug overøses med blomster. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/ddbV5w/facebook-aksjon-i-innvandringskritiske-grupper-listhaug-overoeses-med-blomster>
24. Foss, A. B. (2018). «Derfor legger vi ikke ned våpnene»: Øst-Ghoutas omstridte opprørere i VG-intervju. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/4dRKjV/derfor-legger-vi-ikke-ned-vaapnene-oest-ghoutas-omstridte-opproerere-i-vg-intervju>
25. Foss, A. B. (2018). Vitne forteller om antatt gassangrep: «Alle i huset var døde (...) Ansiktene var blå». Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/A2q04E/vitne-forteller-om-antatt-gassangrep-i-huset-var-doede-ansiktene-var-blaa>
26. NTB (2018). Hvite Hjelmer hevder giftgass er blitt brukt i angrep mot Douma. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/yvbmpe/hvite-hjelmer-hevder-giftgass-er-blitt-brukt-i-angrep-mot-douma>
27. Wallenies, H., Mikkelsen, M. og Amundsen, I. H. (2018). Hjelpeorganisasjon: Over 100 drept etter kjemisk angrep i Syria. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/XwpWmg/hjelpeorganisasjon-over-100-drept-etter-kjemisk-angrep-i-syria>
28. Amundsen, I. H. (2018). Jemens krigsflyktninger: «Vi lever et hundeliv». Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/bKbqQ3/jemens-krigsflyktninger-vi-lever-et-hundeliv>
29. Larsen, K. (2018). Å se det usynlige i det synlige. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/LOG1xq/aa-se-det-usynlige-i-det-synlige>
30. Amundsen, I. H. (2018). Den glemte krigen: Her dør et barn hvert tiende minutt. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/21kmbG/den-glemte-krigen-her-doer-et-barn-hvert-tiende-minutt>

31. Christophersen, E. (2018). Løsningen på flyktningkrisen kan ikke være å omgå folkeretten. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/kaz3dL/loesningen-paa-flyktningkrisen-kan-ikke-vaere-aa-omgaa-folkeretten>
32. Bjørnstad, N. T. (2018). Polakker vil heller droppe EU, enn å ta imot muslimske asylsøkere. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/WLAX6r/polakker-vil-heller-droppe-eu-enn-aa-ta-imot-muslimske-asylsoekere>
33. Storrøsten, K., Giæver, H. og NTB (2018). Hver femte stemme til Sverigedemokraterna i målinger: – Vil gjøre det politisk livet mye mer ustabilt. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/7lwOGw/hver-femte-stemme-til-sverigedemokraterna-i-maalinger-vil-gjoere-det-politisk-livet-mye-mer-ustabilt>
34. Amundsen, I. H. (2018). Emad (7) mistet beina i krigen. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/a2x8eM/emad-7-mistet-beina-i-krigen>
35. Vindheim, J. B. og Stoknes, P. E. (2018). Tiden renner ut for yezidiene. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/3jOJmL/tiden-renner-ut-for-yezidiene>
36. Wedén, A. S. (2018). Fire utenlandske sykklister drept i Tadsjikistan – IS hevder å stå bak. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/rLj88a/fire-utenlandske-syklister-drept-i-tadsjikistan-is-hevder-aa-staa-bak>
37. Leder (2018). Propagandaseier for Putin. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/7lGe6V/propagandaseier-for-putin>
38. Wedén, A. S. (2018). Kjemper for fengsling av kontra-jihadist: - Vi er i geriljakrig. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/4d89x9/kjemper-for-fengslet-kontra-jihadist-vi-er-i-geriljakrig>
39. Johnsen, N. (2018). Erdogan lover et sterkere Tyrkia: – En ny æra. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/7lGan4/erdogan-lover-et-sterkere-tyrkia-en-ny-æra>
40. Fredriksen, A. (2018). Wilders avlyste karikaturkonkurranse grunnet trusler. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9mAjPp/wilders-avlyste-karikaturkonkurranse-grunnet-trusler>
41. Rosenlund-Hauglind, S. (2018). Dette er Jimmie Åkessons drømmeregjering. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/KvAAmG/dette-er-jimmie-aakessons-droemmeregjering>
42. Foss, A. B. (2018). Ett angrep, 40 drepte barn. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/vmjpbq4/ett-angrep-40-drepte-barn>
43. Leder (2018). Må kunne håndhilse på kvinner. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/vmj87w/maa-kunne-haandhilse-paa-kvinner>
44. Leder (2018). Sapo advarer. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/3jkbJ0/sapo-advarer>
45. Mosveen, E. og Skarvbøy, L. J. (2018). Intern strid om SD: Tybring-Gjedde krevde at Jimmie Åkesson skulle tale på Frps landsmøte. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/4deodR/intern-strid-om-sd-tybring-gjedde-krevde-at-jimmie-aakesson-skulle-tale-paa-frps-landsmoete>
46. Larsen, B. (2018). Å lefle med det autoritære. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/wEGLnM/aa-lefle-med-det-autoritaere>
47. Ødegård, P. O. (2018). Iraks minoriteter står i fare. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/e1LqR9/iraks-minoriteter-i-stor-fare>
48. Herbjørnsrud, D. (2018). Svarer Alf R. Jacobsen: - Muslimer hjalp jøder mot nazistene. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/m69qPg/svarer-alf-r-jacobsen-muslim-er-hjalp-joeder-mot-nazistene>

49. Eisenträger, S. (2018). Nadia var IS-slave: – Vanskelig å tilgi dem som tillot IS å begå grusomme overgrep. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9m49mq/nadia-var-is-slave-vanskelig-aa-tilgi-dem-som-tillot-is-aa-begaa-grusomme-overgrep>
50. Tvedt, T. (2018). Terje Tvedt slår tilbake: – Jostein Gripsrud forstår rett og slett ikke boken han kritiserer. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/a29Oe7/terje-tvedt-slaar-tilbake-jostein-gripsrud-forstaar-rett-og-slett-ikke-boken-han-kritiserer>
51. Weden, A. S. (2018). Drap og fatwaer: Slik var Irans terrorregime i Europa. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/8w8bm2/drap-og-fatwaer-slik-var-irans-terrorregime-i-europa>
52. Røset, H. H. og Haram, O. (2018). Etterretningssiktet norskiraner ble baha'i i Norge: Sjekket hans oppriktighet. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/EorbKA/etterretningssiktet-norskiraner-ble-bahai-i-norge-sjekket-hans-oppriktighet>
53. Taraku, S. (2018). Vi må unngå «amerikanske tilstander». Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/J18zr8/vi-maa-unngaa-amerikanske-tilstander>
54. Herbjørnsrud, D. (2018). Vrengbildet av «muftien», muslimene og nazismen lever videre. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/kagBr9/vrengbildet-av-muftien-muslimene-og-nazismen-lever-videre>
55. Johnsen, N. (2018). Fanget i Kinas hemmelige leirer. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/Eoryw1/fanget-i-kinas-hemmelige-leirer>
56. Amundsen, I. H. (2018). Fredsprisvinnerens søsken til VG: «Vi er så stolte av Nadia». Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/p6808w/fredsprisvinnerens-soesken-til-vg-vi-er-saa-stolte-av-nadia>
57. NTB (2018). Trusseldømt islamist varetaktsfengslet i to måneder. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/RxA9XJ/trusseldømt-islamist-varetaktsfengslet-i-to-maaneder>
58. Vissgren, J. og Rognstrand, A. (2018). Trump trekker tropper ut av Syria: - Ødeleggende. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/4d4X2E/trump-trekker-tropper-ut-av-syria-oedeleggende>
59. Trædal, E. (2018). MDG-Trædal om Venstre-striden: – Trine Skei Grande lukker øynene for ytre høyre. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/G194Em/mdg-traedal-om-venstre-striden-trine-skei-grande-lukker-oeynene-for-ytre-hoeyre>
60. Ødegård, P. O. (2019). Egypt som før revolusjonen, bare verre. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/ddKnkw/egypt-som-foer-revolusjonen-bare-verre>
61. Berg, P. H. (2019). Terrorsiktet russer har endret forklaring etter Kiwi-knivstikking. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/qlvpEq/tersiktet-russer-har-endret-forklaring-etter-kiwi-knivstikking>
62. Amundsen, I. H. (2019). Hundrevis av IS-fanger fratras barna. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/1kAv3Q/hundrevis-av-is-fanger-fratras-barna>
63. Kruhaug, N. I. (2019). FN har gitt Rahaf (18) status som flyktning. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/A2abJr/fn-har-gitt-rahaf-18-status-som-flyktning>
64. Foss, A. B. (2019). Knyttet til Paris-angrepet i 2015 – hevdes drept i siste IS-landsby. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/xRq4gG/knyttet-til-paris-angrepet-i-2015-hevdes-drept-i-siste-is-landsby>
65. Taraku, S. (2019). «Ledere som Victor Orbàn gjenskaper og viderefører den gamle angsten for islam i Europa» Tilgjengelig fra:

- <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/zLp8oO/ledere-som-ungarns-viktor-orban-gjenskaper-og-viderefoerer-den-gamle-angsten-for-islam-i-europa>
66. Ashraf, A. F. (2019). Tommy Robinson slettet fra Facebook og Instagram. *Avis*. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/gPq3WJ/tommy-robinson-slettet-fra-facebook-og-instagram>
  67. Bashir, A. (2019). «25 under 25»: – Se kvinnen bak hijaben, og ikke hijaben. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/G1VGAV/25-under-25-se-kvinnen-bak-hijaben-og-ikke-hijaben>
  68. Skratveit, H. (2019). Trines uforutsigbare utfordrer. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/BJAGBI/trines-uforutsigbare-utfordrer>
  69. Johnsen, N., Arntsen, E. O. og NTB (2019). SVT: Norsk-svensk IS-kriger pågrepet i Syria. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/vm4emw/svt-norsk-svensk-is-kriger-paagrepet-i-syria>
  70. NTB (2019). Australias statsminister krever svar fra Tyrkia. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/21L2KR/australias-statsminister-krever-svar-fra-tyrkia>
  71. Pettersen, J. og Aronsen, A. (2019). NRK bruker Breivik-manifest i satireprogram. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/rampelys/tv/i/qn2XML/nrk-bruker-breivik-manifest-i-satireprogram>
  72. Kaalstad, J. E. (2019). Pågrepet for terror-planlegging mot nasjonalister. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/jdvWrn/paagrepet-for-terror-planlegging-mot-nasjonalister>
  73. Foss, A. B. (2019). «Jeg er din morfar, lille gutt, og jeg er kommet for å hente deg». Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/LA31mR/jeg-er-din-morfar-lille-gutt-og-jeg-har-kommet-for-aa-hente-deg>
  74. Johnsen, N. (2019). Frp-topp om etnisk norsk IS-kvinne: Håper hun aldri setter sine ben i Norge. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/pLB3KW/frp-topp-om-etnisk-norsk-is-kvinne-haaper-hun-aldri-setter-sine-ben-i-norge>

Artiklene som ble valgt bort

VG (på grunn av at artiklene kun inneholdt personnavnet «islam»)

1. Wikborg, J. (2017). NKETIAH (18) REDDET EKSTRAOMGANGER FOR ARSENAL 15 SEK ETTER INNHOPP - DER BLE HAN MATCHVINNER. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/sport/fotball/i/arKj7/nketiah-18-reddet-ekstraomganger-for-arsenal-15-sek-etter-innhopp-der-ble-han-matchvinner>
2. Folvik, H. T. (2017). LIVERPOOL-KRISEN: – DETTE ER KLOPP I ET NØTTESKALL. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/sport/fotball/i/kln6k/liverpool-krisen-dette-er-klopp-i-et-noetteskall>
3. Wikborg, J. (2017). SPÅR KLOPP-TRØBBEL ETTER CUPEXIT: - SPØRSMÅLENE VIL HAGLE. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/sport/fotball/i/6La7r/spaar-klopp-troebbel-etter-cupexit-spoersmaalene-vil-hagle>
4. Gjerde, Y. (2017). DETTE ER SUPERSTJERNENE DU IKKE FÅR SE I VM. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/sport/fotball/i/a5B75/dette-er-superstjernene-du-ikke-faar-se-i-vm>
5. NTB (2019). ICC: Gaddafis sønn kan tiltales for forbrytelser mot menneskeheten. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/K38mdM/icc-gaddafis-soenn-kan-tiltales-for-forbrytelser-mot-menneskeheten>

6. Fløttum, P. (2018). ARSENALS SKREKKREKKE: HAR IKKE VUNNET BORTE I LIGAEN I 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/sport/football/i/xRWXgp/arsenals-skrekkrekke-har-ikke-vunnet-borte-i-ligaen-i-2018>

Resett (på grunn av at artikkelen kun inneholdt en skjermdump)

7. Sjølie, E. (2017). Latifa Ljørring: Nørrebrogate i går – radikal islam er ikke lenger en liten sak. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2017/10/03/latifa-ljorring-norrebrogate-i-gar-radikal-islam-er-ikke-lenger-en-liten-sak/>

Utvalg til kasusstudien

Utvalg fra Resett

1. Zähler, M. (2019). Dansk Folkeparti-grunnlegger om Rasmus Paludan: – Synes han er ekstremt ubehagelig. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/29/dansk-folkeparti-grunnlegger-om-rasmus-paludan-synes-han-er-ekstremt-ubehagelig/>
2. Johansen, J. M. (2019). Drapsmennene i Marokko med grusomme forklaringer i retten. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/15/drapsmennene-i-marokko-med-grusomme-forklaringer-i-retten/>
3. Zähler, M. (2019). Høyreorientert debattant kalt «hjernedød, høyreekstrem fitte» i Dagsavisens kommentarfelt på Facebook. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/27/hoyreorientert-debattant-kalt-hjernedod-hoyreekstrem-fitte-i-dagsavisens-kommentarfelt-pa-facebook/>
4. Aprikos85 (2019). Islam vs kristendom: Det ER forskjeller. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/17/islam-vs-kristendom-det-er-forskjeller/>
5. Zähler, M. (2019). Katie Hopkins kommer til Oslo. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/13/katie-hopkins-kommer-til-oslo/>
6. Zähler, M. (2019). Vi redder ikke nasjonalstaten ved å brenne Koranen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/18/vi-redder-ikke-nasjonalstaten-ved-a-brenne-koranen/>
7. Jevne, K. (2019). Min samiske trommereise. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/27/min-samiske-trommereise/>
8. Zähler, M. (2019). Muslimske forfatter advarer mot radikal islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/30/muslimsk-forfatter-advarer-mot-radikal-islam-vi-ma-vakne/>
9. Lurås, H. (2019). Norske myndigheter må ikke legge till rette for sharia-kompatible ”lån” for muslimer i Norge. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/22/norske-myndigheter-ma-ikke-legge-til-rette-for-sharia-kompatible-lan-for-muslimer-i-norge/>
10. Simonsen, J. (2019). Nye Borgerliges leder vil ikke stemme ved EU-valget, provoserer Dansk Folkeparti. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/23/nye-borgerliges-leder-vil-ikke-stemme-ved-eu-valget-provoserer-dansk-folkeparti/>
11. Movafagh, F. (2019). Om idioter, helter, og brenning av koranen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/22/om-idioter-helter-og-brenning-av-koranen/>
12. Simonsen, J. (2019). Orban: De skandinaviske landene bak suspensjonen fra EU-gruppen Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/24/orban-de-skandinaviske-landene-bak-suspensjonen-fra-eu-gruppen/>
13. Akerhaug, L. (2019). Predikant for islam nett tatt for bedrageri. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/07/predikant-for-norske-islam-net-tatt-for-bedrageri/>
14. Simonsen, J. (2019). Røykestopp under ramadan fører til økt vold. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/14/roykestopp-under-ramadan-forer-til-okt-vold/>

15. Redaksjonen (2019). Vi kan lære noe av ramadan: selvdisiplin. Tilgjengelig fra: https://resett.no/2019/05/22/vi-kan-laere-noe-av-ramadan-selvdisiplin/?fbclid=IwAR2QrJ8K9o5jwc7Mbj_F0e-RuUKHy3cD-OoykjWxoLW7WYuxaZ-cIQ4Nz3k
16. Gåsegg, M. (2019). Skolesang må ties, for hvem?. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/27/skolesang-ma-ties-for-hvem/>
17. Marthinsen, E. (2019). Torolf Nordbø Politisk rebell med sans for Resett. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/24/torolf-nordbo-politisk-rebell-med-sans-for-resett/>
18. NTB (2019). Få norsksomaliere eier egen bolig – 87 prosent tror det vil ”få negative konsekvenser for livet etter døden” å ta boliglån med renter. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/22/fa-norsksomaliere-eier-egen-bolig-stanses-av-renteforbud/>
19. Simonsen, J. (2019). Islams fremvekst i vesten truer jødernes trygghet: ”Kjenner dere Hitler? Vi elsker hitler”. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/20/islams-fremvekst-i-vesten-truer-jodenes-trygghet-kjenner-dere-hitler-vi-elsker-hitler/>
20. Zähler, M. (2019). Snorre Valen mangler respekt for sine meningsmotstandere. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/18/snorre-valen-mangler-respekt-for-sine-meningsmotstandere/>
21. Zähler, M. (2019). Østerrike forbyr hijab i grunnskolen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/17/osterrike-forbyr-hijab-i-grunnskolen/>
22. Johansen, J. M. (2019). Jeg blir fysisk dårlig av Jan Tore Sanner og blodpudding. Tilgjengelig fra <https://resett.no/2019/05/16/jeg-blir-fysisk-darlig-av-jan-tore-sanner-og-blodpudding/>
23. NTB (2019). Amnesty ber ICC granske mulige krigsforbrytelser i Libya. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/16/amnesty-ber-icc-granske-mulige-krigsforbrytelser-i-libya/>
24. NTB (2019). Dansk politi har brukt 50 millioner til beskyttelse av høyrenasjonalist. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/14/dansk-politi-har-brukt-50-millioner-til-beskyttelse-av-hoyrenasjonalist/>
25. Avnskog, S. (2019). Har vi mennesker en fri vilje? Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/13/har-vi-mennesker-en-fri-vilje/>
26. Werle, G. (2019). Liberal og motsatt. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/13/liberal-og-motsatt/>
27. Simonsen, J. (2019). Belgisk partileder nektet å se på kvinnelig journalist under TV-program. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/12/belgisk-partileder-nektet-a-se-pa-kvinnelig-journalist-under-tv-program/>
28. Gåsegg, M. (2019). Akademikere skulle ønske at de var like bra som islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/11/akademikere-skulle-onske-at-de-var-like-bra-som-islam/>
29. Marthinsen, E. (2019). Jan Tore Sanner møter seg selv i døra – hatefulle ytringer i Høyres eget kommentarfelt. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/10/jan-tore-sanner-moter-seg-selv-i-dora-hatefulle-ytringer-i-hoyres-eget-kommentarfelt/>
30. Lurås, H. (2019). Coca-Cola i Norge frir til islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/09/coca-cola-i-norge-frir-til-islam/>
31. Johansen, J. M. (2019). Jeg velger å bruke min røst mens det forsatt er mulig. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/08/jeg-velger-a-bruke-min-rost-mens-det-fortsatt-er-mulig/>
32. Simonsen, J. (2019). Tyskland: IS-kvinne for retten klager over skadd lillefinger. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/06/tyskland-is-kvinne-for-retten-klager-over-skadd-lillefinger/>

33. NTB (2019). Måling: Høyrepopulist kan få plass i Folketinget. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/06/maling-stram-kurs-kan-fa-en-plass-i-folketinget/>
34. Zähler, M. (2019). Christian Tybring-Gjedde: – Det er islam som er utfordringen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/05/christian-tybring-gjedde-det-er-islam-som-er-utfordringen/>
35. Gabrielsen, J. E. (2019). Frykten for islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/05/frykten-for-islam/>
36. Zähler, M. (2019). Frp-politiker hardt ut mot islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/05/frp-politiker-hard-ut-mot-islam/>
37. NTB (2019). Facebook utestenger flere for hatytringer. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/02/facebook-utestenger-flere-for-hatytringer/>
38. Simonsen, J. (2019). Tjekkisk nasjonalistparti får drahjelp av Le Pen og Wilders. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/02/tsjekkisk-nasjonalistparti-far-drahjelp-av-le-pen-og-wilders/>
39. Brynjulfsen, E. D. (2019). Benektelsen. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/02/benektelsen/>
40. Derraz, A. (2019). Koranskoledebatten: - Frykten for å brenne i helvete motiverer barn og ungdom til å være lojale mot islam. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/27/koranskoledebatten-frykten-for-a-brenne-i-helvete-motiverer-barn-og-ungdom-til-a-vaere-lojale-mot-islam/>
41. NTB (2019). Frp åpner for å ta bostøtten fra muslimer som ikke tar opp boliglån. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/27/frp-apner-for-a-ta-bostotten-fra-muslimer-som-ikke-tar-opp-boliglan/>
42. Redaksjonen (2019). Gjenvolgt leder i Demokratene: Krysser fingrene for Sverigedemokratene. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/26/gjenvolgt-leder-i-demokratene-krysser-fingrene-for-sverigedemokratene/>
43. Hammer, E. (2019). Dagsavisen: - Fuck off, Mrs. Hopkins. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/25/dagsavisen-fuck-off-mrs-hopkins/>
44. Hermansen, M. (2019). Katie Hopkins Mumler ikke Gåsegg om muslimer. Tilgjengelig fra: https://resett.no/2019/05/25/_trashed-39/
45. Vega, R. (2019). Det norske demokratiet er i ferd med å stivne. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/24/det-norske-demokratiet-er-i-ferd-med-a-stivne/>
46. Gåsegg, M. (2019). Katie Hopkins: - Jeg har større baller enn Steve Bannon! Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/23/katie-hopkins-jeg-har-storre-baller-enn-steve-bannon/>
47. Gyllenspetz, J. R. H. (2019). Vi redder ikke sivilisasjonen ved å benekte at islam er hovedproblemet. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/23/vi-redder-ikke-sivilisasjonen-ved-a-benekte-at-islam-er-hovedproblemet/>
48. Simonsen, J. (2019). Danmark: Fortsatt stream kurs mot folketinget for Stram Kurs. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/23/danmark-fortsatt-stram-kurs-mot-folketinget-for-stram-kurs/>
49. Zähler, M. (2019). Studie: Kun 18 prosent av tyskerne opplever at de har ytringsfrihet. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/30/studie-kun-18-prosent-av-tyskerne-opplever-at-de-har-ytringsfrihet/>
50. Bandehy, L. (2019). Ja til verdiskriminering. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/30/ja-til-verdiskriminering/>
51. Johansen, J. M. (2019). Hvordan bekjempe netthets. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/29/hvordan-bekjempe-netthets/>

52. NTB (2019). Grønn valgkamp i Danmark mens innvandringsdebatten er blitt mer ekstrem. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/29/gronn-valgkamp-i-danmark-mens-innvandringsdebatten-er-blitt-mer-ekstrem/>
53. Zähler, M. (2019). Like mange praktiserende muslimer som katolikker i aldersgruppen 18 til 29 i Frankrike. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/28/like-mange-praktiserende-muslimer-som-katolikker-i-aldersgruppen-18-til-29-i-frankrike/>
54. Simonsen, J. (2019). Solid valg for tsjekkisk ytre høyre-parti. Tilgjengelig fra: <https://resett.no/2019/05/27/solid-valg-for-tsjekkisk-ytre-hoyre-parti/>

Utvalg fra VG

1. Melgård, M. (2019). Rasisme tiltalte Rasmus Paludan kan få plass i folketinget. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9v856E/rasisme-tiltalte-rasmus-paludan-kan-faa-plass-i-folketinget>
2. Weden, A. S. (2019). Forfatter om statsministeravgang: - Risikoen ved å regjere med høyrepopulister. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/Ad0A65/forfatter-om-statsministeravgang-risikoen-ved-aa-regjere-med-hoyrepopulister>
3. Turkel, N. A. (2019). Et dystopisk framtidssamfunn. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/zGxq95/et-dystopisk-framtidssamfunn>
4. NTB (2019). Frp åpner for å a bostøtten fra muslimer som ikke tar opp boliglån. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/6jWOr0/frp-aapner-for-aa-ta-bostoetten-fra-muslimer-som-ikke-tar-opp-boliglaan>
5. VG (2019). Dødsdømt etter nabokrangel – Nå har hun flyktet. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/spesial/c/stories/70R9I9>
6. Thanem, T. (2019). Svensk IS-mistenkt kvinne stilles for retten i Irak. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/b5QI3A/svensk-is-mistenkt-kvinne-stilles-for-retten-i-irak>
7. Sandnes, Å. H. (2019). Snakket med ektemannen gjennom glassvegg: - Han fortalte om psykisk terror. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/50Wwzz/snakket-med-ektemannen-gjennom-glassvegg-han-fortalte-om-psykisk-terror>
8. Johnsen, N., Arntsen, E. O., Vikås, M. (2019). Arven etter IS. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/spesial/2019/arven-etter-is/>
9. Johnsen, N. (2019). IS-kriger Oleg Neganov var nynazist i Norge, nå sitter han fengslet i Syria. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/0nW0Ko/is-kriger-oleg-neganov-var-nynazist-i-norge-naa-sitter-han-fengslet-i-syria>
10. Kanter, E. (2019). Basketstjernen Enes Kanter: - Vi kan aldri gi opp. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/mRz3wp/basketstjernen-enes-kanter-vi-kan-aldri-gi-opp>
11. Sandnes, Å. H. (2019). Terroristenes grufulle forklaringer etter Marokko-drapene. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9v8Kyw/terroristenes-grufulle-forklaringer-etter-marokko-drapene>
12. Silseth, I. (2019). Dette kan vente Skråmos syv barn i Sverige. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/QowMp8/dette-kan-vente-skraamos-syv-barn-i-sverige>
13. Johnsen, N. (2019). Expressen: Skråmos svigermor har besøk barna i Irak. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9v8qAp/expressen-skraamos-svigermor-har-besoekt-barna-i-irak>

14. Garden, V. A. og Foss, A. B. (2019). Norsk-svensk IS-krigers barn gjenforent med morfaren. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/zG6ddr/norsk-svensk-is-krigers-barn-gjenforent-med-morfaren>
15. Kvistad, Y. (2019). Berlusconi til kamp mot EU-populistene. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/9vo1Op/berlusconi-til-kamp-mot-eu-populistene>
16. Johnsen, K. G. (2019). Slik ser det ut når rasister får fritt spillerom. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/kJMa8A/slik-ser-det-ut-naar-rasister-faar-fritt-spillerom>
17. Johnsen, N. (2019). Advokat: Farlig for Norge å la IS-medlemmer være i Syria. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/MRdvLJ/advokat-farlig-for-norge-aa-la-is-medlemmer-vaere-i-syria>

Vedlegg 2: Kodeskjema og beskrivelse av koder

KODESKJEMA

Dato Kodet

Artikkelnavn

Journalist

Navn

Kjønn

Type Artikkel

Meninger Redaksjonen Leder Kronikk Debatt Kommentar Uspesifisert

Radikal islamist-typen: Er noen av disse til stede i artikkelen?

Terror(ist)

Jihad(ist)

IS/IL (IS-kvinner, barn, krigere)

(Radikal) islam(ist)

Sharia

Trussel mot Europa

Klar til å bruke vold

Ingen over

Er Humanistisk interesse-typen med i artikkelen?

Ja

Nei

Islamkritikk-typen er presentert eller diskutert i artikkelen

Ja

Nei

Problematisering-typen er presentert eller diskutert i artikkelen

Ja

Nei

Beskrivelse av koder

Radikal islamist-typen:

Terror(ist)

Beskriver en artikkel med innslag av kategorier som terror, terrororganisasjoner eller terrorister.

Jihad(ist)

Beskriver en artikkel med innslag av jihad(isme) som et abstrakt eller uspesifisert konsept (såkalt «hellig krig» ble også kodet under «jihad(ist)»), eller jihadister som aktører i artikkelen.

(Radikal) islam(ist)

Beskriver en artikkel med innslag av *islamisme* som konsept eller (radikale) islamister som aktører i artikkelen.

Trussel mot Europa

Beskriver en artikkel der islam eller muslimer blir sett på som en trussel mot Europa eller Norge. Alt fra verdier, oppførsel, dogma og kultur kan tolkes som truende.

Klar til å bruke vold

Beskriver en artikkel der personer identifisert som muslimer har utøvd vold eller er klare til å utøve vold. Kan også beskrive en artikkel som setter «islam» i sammenheng med vold.

Sharia

Beskriver kun *manifest forekomst* i artikler – altså om ordet «sharia» er omtalt i artikken.

IS/IL (IS-kvinner, barn, krigere)

Beskriver en artikkel med innslag av den Islamske Stat (som kan konfigureres som IS, ISIS, Islamske Stat, ISIL, osv.). Artikkelen kan også ha innslag av forskjellige aktører, eksemplifisert i IS-krigere, såkalte IS-barn, IS-kvinner osv.

Er Humanistisk interesse-typen med i artikkelen?

Denne koden beskriver en artikkel som er tydelig preget av en individuell historie. Artikkelen tar gjerne utgangspunkt i en «suksesshistorie», der positive egenskaper blir understreket. Artikkelen kan også fokusere på et «idealisert offer», ofte eksemplifisert i krigsreportasjer eller deportasjonssaker. Kun perspektiver fra minoriteter.

Islamkritikk-typen er presentert eller diskutert i artikkelen

Denne koden beskriver artikler der forskjellige aspekter av islam blir underlagt kritisk granskning. En kan stille seg kritisk til islamske verdier, dogma, kultur, personer, osv.

Problematisering-typen er presentert eller diskutert i artikkelen

Denne koden beskriver artikler som tar til motmæle imot kritiske holdninger og stereotype fremstillinger av islam. Artikkelen kan også ta til motmæle mot muslimfiendtlighet og rette fokuset mot muslimers problemer.

hvordan mordene kobles opp mot islam mer generelt. Som ordskyen over illustrerer er Rudshaug også svært opptatt av behandlingen av slaver i islam. Slaveri kobles ofte til Muhammed i artikkelen, blant annet i sitat som «Muhammed legger ned regler for når slavejentene kan voldtas». «Slave» nevnes hele 31 ganger i artikkelen. Rudshaug referer også flere ganger til hvordan voldtekt (som nevnes 12 ganger) er en del av «islamsk praksis». I tillegg trekker Rudshaug ofte frem Muhammed, og til tider hans såkalte «menn», eksempelvis i sitat som: «Når Muhammeds menn spør om avbrutt samleie, så ikke islams sex-slaver skal falle i eiendomspris pga graviditet, svarer Muhammed simpelthen som det iskalde monsteret han er at det er Allah som avgjør graviditet, ikke avbrutt samleie» (Rudshaug, 2018). Rudshaug beskriver både Muhammed og drapsmennene i Marokko som «monster».

Mange av referansene til Rudshaug er inspirert av litteratur skrevet av islamkritikeren Bill Warner. Rudshaug referer flere ganger til Warners bøker, som han håper leserne vil kjøpe. Rudshaug skriver blant annet at: «Jeg har derfor med vilje ikke gitt referanser på alle historiene, jeg forventer at man går online og minimum bestiller to bøker om slaver i islam».

Rudshaug er kritisk ovenfor politisk korrekthet, og han er opptatt av å fortelle informasjon om islam som ikke er «politisk korrekt». Han mener blant annet at muslimer er med på å skape feilaktige inntrykk om Muhammed: «Dagens muslimer vil gjerne ha en positiv vinkling på slike historisk dokumenterte holocaust og prøver å vri det til at Muhammed feks hjalp konene og barna (etter massedrapene) ved å ta vare på dem» (Rudshaug, 2018). Rudshaug mener imidlertid at det er «best å ikke få slik ‘hjelp’ av muslimer».

Sett under ett prøver Rudshaug å illustrere «hva islam er» gjennom mordene i Marokko, forskjellige referanser til Bill Warner, og det han kaller «grunntekstene» i islam (Koranen, Hadithene og Siraen). Gjennom disse kildene fremstilles bildet av muslimer som overgripere og en voldelig islam.

Bashir trekker spesielt frem FrPs retorikk som splittende i forhold til hijabdebatten. Å avtvinge hijaben mener Bashir illustrerer assimilering og ikke integrering. Hun mener hijaben er blitt assosiert med tvang, noe som går imot hennes forståelse av islam. Likevel peker Bashir på at det finnes steder der hijaben påtvinges, eksempelvis i Iran. Hun mener imidlertid også at påtvang av hijaben er eksempel på «fratagelse av menneskerettigheter». Samtidig trekker Bashir frem flere norske muslimer som hun mener eksemplifiserer aktører som bærer hijaben «uten tvang fra en dominerende, mannlig figur». Sett under ett prøver Bashir å argumentere for kvinners rett til å gå med hijaben med referanse til andre norske muslimer, religionsfriheten og menneskerettigheter. Samtidig konfronteres aktører som Bashir mener har fått et feil inntrykk av islam og hijaben.

Den «norske» urbefolkningen har imidlertid trukket seg tilbake til småbruk. Det er «fødselsbonanza» blant urbefolkningen, siden IFP gir økonomisk gevinst for å føde mange barn. Ifølge artikkelen vil det kun ta «mindre enn tolv år så vil 'urbefolkningen' være i flertall med dagens fødselsrate». Det er mulig at urbefolkningen ikke får støtte etter tredje fødte barn, noe som kalles «ur-rasisme» i artikkelen. Det norske folket knyttes så til såkalte «gammelnasjonale» felleskap, der det skjer illegale opptrykninger av «rasistisk» litteratur skrevet av medlemmer av det intellektuelle mørkenettet, George Orwell og Maria Zähler.

I artikkelen fremstilles det «norske folk» som potensielle opprørere som kan styrte IFP. IFP holder imidlertid på å styrte demokratiet og monarkiet, og med hjelp av «sosialistiske småpartier» kan partiet endre den norske grunnloven.